

HỒ CHÍ MINH - BIÊN NIÊN TIỂU SỬ - TẬP 5 (1/1951 - 12/1954)

LỜI NÓI ĐẦU

Hồ Chí Minh - Biên niên tiểu sử, tập 5 ghi lại những hoạt động cách mạng vô cùng phong phú của Chủ tịch Hồ Chí Minh trải rộng khắp núi rừng Chiến khu Việt Bắc và kéo dài trong bốn năm cuối cùng của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp (1951-1954). Bên cạnh những thuận lợi mới giành được: khai thông biên giới Việt - Trung, nối liền Chiến khu Việt Bắc với các nước xã hội chủ nghĩa anh em, lực lượng kháng chiến được củng cố và tăng cường..., cuộc kháng chiến của nhân dân ta đứng trước những thử thách mới: đấu tranh chống bọn can thiệp Mỹ, chuẩn bị lực lượng toàn diện để tổng phản công, phá tan Kế hoạch Nava, kết thúc cuộc kháng chiến thắng lợi và kiên quyết bảo vệ nền độc lập, thống nhất dân tộc.

Hơn 1.500 đầu sự kiện được trình bày trong tập sách này phản ánh những hoạt động về chỉ đạo thực tiễn của Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng với Trung ương Đảng trong việc hoạch định đường lối chiến lược và kịp thời định ra những chính sách, biện pháp cho cuộc kháng chiến đi đến thắng lợi.

Mở đầu tập sách là những sự kiện phản ánh những ý kiến chỉ đạo của Chủ tịch Hồ Chí Minh đối với Đại hội trù bị của Đảng lần thứ II và những ý kiến mang ý nghĩa chiến lược trong *Báo cáo chính trị* do Người trình bày tại Đại hội đại biểu chính thức - nhân tố cực kỳ quan trọng để đưa cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp đi đến thắng lợi. Tại Đại hội đại biểu toàn quốc và các cuộc họp hội nghị Ban Chấp hành Trung ương, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã cùng với Thường vụ Trung ương Đảng hoạch định và hoàn thiện đường lối kháng chiến - đường lối chiến tranh nhân dân, đổi tên Đảng, đưa Đảng ra hoạt động công khai, tăng cường hơn nữa vai trò của Đảng đối với cuộc kháng chiến toàn dân, toàn diện để mau đi đến thắng lợi. Tiếp đó là những hoạt động chỉ đạo của Người trong Đại hội thống nhất Việt Minh và Liên Việt thành Mặt trận Liên - Việt, nhằm tăng cường hơn nữa khối đại đoàn kết toàn dân trong Mặt trận thống nhất dân tộc, đồng thời tích cực xây dựng liên minh chiến đấu Việt - Miên - Lào.

Trên cương vị đứng đầu Nhà nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã thường xuyên chủ trì các phiên họp Hội đồng Chính phủ, ký nhiều sắc lệnh nhằm thực thi Hiến pháp, xây dựng và củng cố chính quyền trong sạch, vững mạnh, huy động tối đa trí tuệ, nhân tài, vật lực của toàn dân cho cuộc kháng chiến. Người đã chỉ đạo xây dựng hậu phương vững mạnh về chính trị, kinh tế, xã hội, văn hoá; ban hành *Luật cải cách ruộng đất* - thực hiện người cày có ruộng, tạo ra sức mạnh và khí thế mới của giai cấp nông dân - đội quân chủ lực của cuộc kháng chiến, thúc đẩy kháng chiến mau đi đến thắng lợi. Đó là kết quả của phương châm "vừa kháng chiến, vừa kiến quốc" do Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng ta đề ra từ đầu cuộc kháng chiến.

Chủ tịch Hồ Chí Minh là nhà chiến lược quân sự thiên tài, Người không chỉ sớm hoạch định đường lối đúng đắn cho kháng chiến mà còn thường xuyên cùng Bộ

Chính trị, Trung ương Đảng trực tiếp duyệt kế hoạch và tham gia chỉ đạo nhiều chiến dịch lớn, từ chiến dịch Trung du, Hoà Bình, Tây Bắc đến chiến dịch Điện Biên Phủ. Người không chỉ động viên, thăm hỏi cán bộ, chiến sĩ trước và sau trận đánh lớn mà còn gặp gỡ, tham dự tổng kết, rút ra những kinh nghiệm, bài học; nghiêm khắc chỉ ra những khuyết điểm sai lầm cần phải tránh trong các trận chiến đấu sau. Người thực sự là nhà chiến lược thiên tài, là linh hồn của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp.

Ngay sau khi chiến lược *đánh nhanh thắng nhanh* của thực dân Pháp bị phá sản, đế quốc Mỹ vừa tìm mọi cách để "hà hơi tiếp sức" cho đồng minh vừa lộ rõ mưu đồ can thiệp ngày một trắng trợn vào cuộc chiến tranh ở Đông Dương. Do đó, nhân dân ta vừa phải chống Pháp, vừa phải chống âm mưu và những hành động can thiệp quân sự của Mỹ vào cuộc chiến ở Đông Dương. Vào thời điểm này, trong một bộ phận cán bộ và nhân dân ta đã xuất hiện tư tưởng sợ Mỹ. Là nhà tư tưởng lỗi lạc, nhà chiến lược quân sự, Chủ tịch Hồ Chí Minh sớm nhận ra tác hại của tư tưởng sợ Mỹ, Người đã viết hàng trăm bài báo ký bút danh *D.X*, đăng báo *Cứu quốc* và bút danh *C.B* đăng báo *Nhân dân* nhằm đánh tan tư tưởng phục Mỹ, sợ Mỹ, ảnh hưởng xấu đến tiến trình cuộc kháng chiến chống Pháp của nhân dân ta. Nội dung bao trùm của những bài báo nói trên là vạch trần bản chất tàn ác, vô nhân đạo của *nền dân chủ, nền văn minh kiểu Mỹ*; vạch rõ những thất bại liên tiếp về quân sự, chính trị của Mỹ trên thế giới. Từ những dẫn chứng sinh động, Người muốn dẫn đến kết luận cuối cùng là đế quốc Mỹ cũng sẽ thất bại trong cuộc chiến tranh ở Đông Dương và Việt Nam. Thực tế thắng lợi của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp của nhân dân ta đã khẳng định vai trò to lớn của tư tưởng Hồ Chí Minh đối với cách mạng Việt Nam, và sự thất bại của thực dân Pháp ở đây đã báo hiệu sự cáo chung của chủ nghĩa thực dân cũ trong thế kỷ XX.

Trong quá trình lãnh đạo cuộc kháng chiến, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn luôn coi công tác xây dựng Đảng là nhân tố hàng đầu, có ý nghĩa quyết định cho thắng lợi của cuộc kháng chiến. Tại các hội nghị Trung ương, các lớp huấn luyện, huấn thị, chỉnh quân... cũng như trên các bài báo công khai, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn chú ý đến công tác tư tưởng chính trị cho cán bộ, đảng viên; làm rõ mục đích, tôn chỉ của Đảng Lao động Việt Nam, nhấn mạnh vai trò tiên phong gương mẫu của cán bộ, đảng viên trong quá trình thực thi nhiệm vụ của mình, đồng thời chỉ rõ tự phê bình và phê bình là quy luật tồn tại và phát triển của Đảng. Đó cũng là một nhân tố quan trọng làm nên thắng lợi của cuộc kháng chiến của nhân dân ta.

Bạn đọc còn có thể tìm thấy trong tập sách những sự kiện phản ánh hoạt động đối ngoại của Chủ tịch Hồ Chí Minh như gửi thư, điện; tiếp xúc với các nhà lãnh đạo, đại diện của nhiều nước, nhiều tổ chức quốc tế, trả lời các nhà báo nhằm giới thiệu, tuyên truyền những thành tựu của công cuộc kháng chiến và kiến quốc, thành tích và kinh nghiệm của phong trào thi đua yêu nước, các cá nhân điển hình trong phong trào thi đua yêu nước, giới thiệu đời sống của nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa, về những chuyến đi thăm, làm việc của Chủ tịch Hồ Chí Minh ở các địa phương, cơ sở... Phần cuối của tập sách này là những sự kiện về kháng chiến thắng lợi, hòa bình lập lại ở Việt Nam, Bác Hồ cùng Trung ương Đảng và Chính phủ về Thủ đô Hà Nội,

đánh dấu sự thắng lợi hoàn toàn của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp của dân tộc Việt Nam.

Quá trình biên soạn *Hồ Chí Minh - Biên niên tiểu sử*, tập 5, chúng tôi tuân thủ chặt chẽ những nguyên tắc chỉ đạo đã được nêu ra trong *Lời giới thiệu* chung ở đầu tập 1. Nguồn tư liệu chính dựa vào để biên soạn các sự kiện là biên bản các phiên họp Hội đồng Chính phủ, các sắc lệnh do Người ký, những điện văn, thư từ, những bài báo, những bút tích của Người (trong đó một phần đã được in trong bộ sách *Hồ Chí Minh toàn tập*, xuất bản lần thứ 2, các tập 6, 7, *Văn kiện Đảng toàn tập*, các tập 12, 13, 14, 15). Một phần không nhỏ các sự kiện mới và bổ sung trong đợt này (khoảng trên 100 sự kiện) được biên soạn từ nguồn tư liệu mới như những hồi ký của các đồng chí cùng hoạt động mới được in, hồi ký của các chính khách và một số chuyên khảo của các nhà nghiên cứu nước ngoài mới được công bố trong các dịp kỷ niệm ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh, 50 năm chiến thắng Điện Biên Phủ, dịp kỷ niệm năm chấn thiết lập quan hệ ngoại giao của Việt Nam với các nước, kỷ niệm đại thắng mùa Xuân 1975 lịch sử...

So với lần xuất bản thứ nhất (1995), lần xuất bản này đã được bổ sung, sửa chữa và nâng số sự kiện lên trên 1.500 đầu sự kiện, làm chỉ dẫn 52 tên người, 29 chú thích sự kiện. Vì vậy, *Hồ Chí Minh - Biên niên tiểu sử*, tập 5, xuất bản lần này không chỉ được bổ sung số lượng sự kiện, nội dung mới mà còn được nâng cao về chất lượng khoa học.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng, song vì những khó khăn về tư liệu do sách báo kháng chiến chưa phản ánh hết, bị thất lạc hoặc còn đang lưu giữ ở các kho lưu trữ nước ngoài hoặc lưu trữ ở nhiều cơ quan và cá nhân mà chúng tôi chưa có điều kiện tiếp cận và khai thác, nên lần xuất bản này vẫn khó tránh khỏi còn những thiếu sót. Chúng tôi rất mong các cơ quan lưu trữ và bảo tàng, các nhà nghiên cứu và bạn đọc gần xa chỉ giáo về tư liệu, cách tiếp cận vấn đề... để lần xuất bản sau cuốn sách có chất lượng tốt hơn.

Hà Nội, tháng 6 năm 2007

NHÓM BIÊN SOẠN

NĂM 1951 (TỪ THÁNG 1 ĐẾN THÁNG 3)

NĂM 1951

(Từ tháng 1 đến tháng 3)

Tháng 1, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư chúc Tết tới toàn thể đồng bào, kiều bào, chiến sĩ, anh chị em cán bộ và các cháu thanh thiếu niên nhi đồng. Người khen ngợi những thành tích của quân dân ta đã đạt được trong năm 1950 và chỉ rõ: “Năm 1951 phải là một năm tiến bộ vượt bậc của chúng ta, một năm tích cực chuẩn bị đầy đủ, để chuyển mạnh sang tổng phản công”.

Người còn gửi thư khen các thanh niên kiều mẫu, đã có thành tích trong sản xuất và chiến đấu và “mong rằng những cháu chưa được khen sẽ cố gắng thi đua... để lần sau Bác được sung sướng nêu lên nhiều, rất nhiều cháu hơn nữa”.

Cùng ngày, nhân dịp năm mới, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng tới các vị lãnh đạo Đảng và Nhà nước các nước: Liên Xô, Trung Quốc, Triều Tiên, Hunggari, Tiệp Khắc, Cộng hòa dân chủ Đức, Ba Lan, Anbani, Rumani.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 01/SL, bổ nhiệm ông Trần Minh Tước làm Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu Việt Bắc.
- Quyết định thả 119 tù binh Âu – Phi 1). Họ được cấp phát quần, áo và được bảo vệ an toàn khi về nước.
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 143, 144-145.
- Báo *Cứu quốc*, số 1723, 1735 và 1741, ngày 1, 17 và 26-1-1951.
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp và làm việc với các đồng chí cố vấn Trung Quốc trước khi Người đi dự Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ II.

- Ảnh tư liệu Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 9

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện cho đồng chí Võ Nguyên Giáp báo tin Người hoãn đi thăm mặt trận. Toàn văn bức điện như sau:

“1- B. đành chờ vậy. Bao giờ có thể đi, Hai lập tức điện B.

2- Hai cứ chuyên tâm đánh giặc; báo cáo cho Đại hội thì có dàn bài là được, sau sẽ thêm.

3- B. gửi lời thân ái thăm bộ đội, cán bộ, cố vấn”.

- Bản sao bức điện, lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng tới Chủ tịch nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên Kim Nhật Thành, nhân dịp thành phố Hán Thành được giải phóng. Bức điện có đoạn:

“Cuộc thắng lợi to lớn của nhân dân Triều Tiên đã làm cho bọn đế quốc xâm lược thấy rằng: Khi một dân tộc đã đoàn kết và đứng lên kiên quyết tranh lại quyền độc lập của mình thì dân tộc ấy nhất định thắng lợi và dù bao nhiêu đế quốc cũng không ngăn trở được thắng lợi ấy”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 146.

- Báo *Cứu quốc*, số 1733, ngày 15-1-1951.

Tháng 1, trước ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Đại hội trù bị của Đảng.

Trong thư, Người yêu cầu các đại biểu dự Đại hội trù bị toàn quốc lần thứ II của Đảng cần nghiên cứu sâu sắc các văn kiện, thảo luận thật kỹ những vấn đề chính: “Không nên “tầm chương trích cú” như lối ông đồ nho. Nên tìm hiểu rõ nội dung, sự phát triển và sự quan hệ giữa vấn đề này với vấn đề khác. Nên đưa các vấn đề vào hiện tại và tương lai hơn quá khứ”.

Người nêu rõ “nhiệm vụ chính của Đại hội ta là đẩy mạnh cuộc kháng chiến đến thắng lợi hoàn toàn và xây dựng Đảng Lao động Việt Nam. Vậy việc thảo luận cần đặt trọng tâm vào hai việc đó”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t.6, tr. 149-150.

- *Văn kiện Đại hội lần thứ II của Đảng*, Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Trung ương xuất bản, Hà Nội, 1965, tr. 7-8.

Tháng 1, ngày 18

Tại Việt Bắc Chủ tịch Hồ Chí Minh dự phiên họp trù bị Đại hội toàn quốc lần thứ II của Đảng. Sau khi nghe các báo cáo của các đồng chí Trường Chinh, Hoàng Quốc Việt, Người nói: Báo cáo cần tập trung phân tích sự cần thiết thống nhất Mặt trận Việt Minh và Mặt trận Liên Việt làm một.

- Hoàng Quốc Việt: *Con đường theo Bác*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 1990, tr. 276-277.

Tháng 1, trước ngày 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đại tướng Tổng Tư lệnh Võ Nguyên Giáp gửi thư khen ngợi cán bộ và chiến sĩ trên mặt trận Đông Bắc và Trung du đã tiêu diệt nhiều sinh lực địch, chiến thắng giòn giã. Người gửi cho Bộ Chỉ huy các mặt trận Đông Bắc và Trung du bốn lá cờ danh dự để trao tặng cho những đơn vị đạt nhiều chiến công xuất sắc nhất.

- Báo *Cứu quốc*, số 1737, ngày 20-1-1951.

Tháng 1, ngày 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký quyết định khen thưởng các đơn vị bộ đội chiến thắng trong các chiến dịch Trung du và Đông Bắc.

- Báo *Cứu quốc*, số 1737, ngày 20-1-1951.

Tháng 1, ngày 24

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Nha Bình dân học vụ, thông báo Nha được thưởng Huân chương Kháng chiến và khen ngợi thành tích xóa nạn mù chữ của Bình dân học vụ. Đồng thời, Người nhắc nhở “phải làm thế nào cho trong một thời gian gần đây, tất cả đồng bào Việt Nam từ 8 tuổi trở lên đều biết đọc biết viết. Ngày ấy, mới là hoàn toàn thắng lợi trên mặt trận diệt giặc dốt”.

Cùng ngày, Người gửi quà Tết tặng chín phụ nữ đã lập thành tích xuất sắc trong chiến dịch Biên giới và chiến dịch Trung du.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 147-148.

- Tài liệu lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh, ký hiệu H4.C1-4.

Tháng 1, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 02/SL, bổ nhiệm ông Lê Quang Đạo giữ chức Cục trưởng Cục Tuyên huấn Tổng cục Chính trị Bộ Tổng tư lệnh Quân đội quốc gia và dân quân Việt Nam.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, trước ngày 29

Chủ tịch Hồ Chí Minh trao cho Bộ Canh nông hai bộ quần áo lụa của đồng bào biểu Người để làm giải thưởng tặng “Chiến sĩ lao động trong nông nghiệp”. Trong đó Người dành riêng một bộ cho “Chiến sĩ lao động trong nông nghiệp Nam Bộ”, để khuyến khích phong trào tăng gia sản xuất trong toàn quốc.

- Báo *Cứu quốc*, số 1743, ngày 29-1-1951.

Tháng 1, cuối tháng

Tại Việt Bắc, Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng với các đồng chí Trường Chinh, Phạm Văn Đồng, Võ Nguyên Giáp tiếp hai cán bộ của Đảng Cộng sản Pháp là Rôlăng (Rolland) và Ăngđơrê (André) được cử sang công tác tại Việt Nam.

- Alain Russio: *Les communistes français et la guerre en Indochine (1944 - 1954)*, Harmattan, Paris, 1985, p. 337.

Tháng 1, trong tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng các đồng chí Trường Chinh, Lê Duẩn gặp đồng chí Võ Nguyên Giáp từ chiến dịch Trung du về Việt Bắc dự Đại hội Đảng, Người yêu cầu Đại tướng Tổng Tư lệnh cần có báo cáo về quân sự của Tổng quân ủy trình Đại hội.

- Võ Nguyên Giáp: *Một số ý kiến về kháng chiến chống Pháp*, tài liệu đánh máy, lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Đầu năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết bài *Đẩy mạnh chiến tranh du kích*, ký bút danh Nguyễn Thao Lược. Người nêu “Nguyên tắc đánh giặc là: biết địch, biết ta, trăm trận trăm thắng”, vì “ta biết rõ giặc, giặc không rõ ta. Đi nhẹ không tằm, về lặng không tiếng. Tiến nhanh như gió, thoái kín như đêm. Phục giặc không biết, đánh giặc không ngờ”. Trong vùng địch tạm chiếm, lực lượng to lớn của nhân dân và du kích ta giống như kho thuốc súng trong bụng địch. Ta khéo củng cố và phát triển lực lượng ấy thì giặc Pháp sẽ bị vỡ tung mà chết.

- Viện Lịch sử Quân sự Việt Nam: *Hồ Chí Minh - Biên niên những sự kiện và tư liệu về quân sự*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1990, tr. 127.

Đầu năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh mời đồng chí Lê Viết Lượng (đại biểu đang dự Đại hội Đảng lần thứ II) tới gặp. Người nói:

"Vinh và Nghệ An có 20.000 quân Nhật mà khởi nghĩa không xảy ra đổ máu giữa ta và Nhật. Thế là tốt. Giành chính quyền dễ, nhưng xây dựng, củng cố và bảo vệ chính quyền khó hơn. Vạn sự khởi đầu nan. Đảng ta nắm chính quyền có nhiều khó khăn. Tuy nhiên chúng ta có nhiều anh em, bạn bè trên thế giới, cố gắng học tập thì làm được.

Để có thể xây dựng nền kinh tế mới, cần phải có nền tiền tệ độc lập. Do đó, Bộ Chính trị chỉ định chú vào Ban lãnh đạo ngân hàng quốc gia".

- *Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, 40 năm mùa sen nở*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1991, tr. 42.

Đầu năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết thư đề nghị với các đồng chí lãnh đạo tỉnh Quảng Tây, Trung Quốc, về việc xây dựng trường đào tạo nhân tài cho Việt Nam (Dự tài học hiệu). Thời gian đầu, trường đặt tại Tâm Hư, ngoại thành Nam Ninh (từ năm 1953, trường được xây dựng quy mô hoàn chỉnh, nay trở thành cơ sở của Trường Đại học Quảng Tây).

Đồng thời với việc xây dựng khu Học xá ở Nam Ninh, tại Quế Lâm cũng xây dựng một trường cho thiếu nhi Việt Nam, gọi chung là “Khu học xá Trung ương” 2).

- Sách *Hồ Chí Minh với Quảng Tây*, Sở Lưu trữ Khu tự trị dân tộc Choang Quảng Tây - Viện Khoa học xã hội Quảng Tây biên soạn, Nxb. Nhân dân Quảng Tây, 2006, tr. 223.

Tháng 2, ngày 5 (ngày 29 Tết)

Thơ chúc Tết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đăng báo *Cứu quốc*, số 1748. Toàn văn như sau:

“Xuân này kháng chiến đã năm xuân,
 Nhiều xuân thắng lợi càng gần thành công.
 Toàn dân hăng hái một lòng,
 Thi đua chuẩn bị, tổng phản công kịp thời.

Xuân Tân Mão (1951)

Hồ Chí Minh”

Tối, Chủ tịch Hồ Chí Minh gặp gỡ và dự bữa cơm tất niên với các thành viên trong Hội đồng Chính phủ.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 151.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 366.

Tháng 2, ngày 6 (mùng 1 Tết Tân Mão)

Sáng sớm, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dậy, đến phòng các vị bộ trưởng, thứ trưởng trong Hội đồng Chính phủ, bắt tay, chúc Tết từng người.

8 giờ, Người tiếp Đoàn đại biểu Quốc hội, Chính phủ và Mặt trận Việt Minh - Liên Việt do ông Phạm Bá Trục và ông Phan Kế Toại dẫn đầu đến chúc Tết. Người cảm ơn Quốc hội, nhân dân và Chính phủ và chỉ ra rằng, chúng ta mỗi năm mỗi tiến bộ nhưng sẽ còn gặp khó khăn hơn nữa, do vậy phải chuẩn bị đối phó với những khó khăn và khắc phục khuyết điểm để có thắng lợi to lớn hơn không chỉ trên mặt trận quân sự mà còn tiến bộ cả về hành chính, kinh tế, văn hóa xã hội và ngoại giao. Người nhắc Chính phủ phải chú ý sử dụng hợp lý lực lượng của nhân dân bằng cách phát triển khả năng đóng góp của nhân dân và tiết kiệm trong việc sử dụng nhân lực, vật lực của nhân dân. Sau đó, Người cho mang ra một mâm cam, đưa biếu mỗi người một quả với câu: "Khổ tận cam lai", dặn ai có gia đình thì mang cam về.

Chiều, Người chủ tọa cuộc họp Tết Tân Mão của Hội đồng Chính phủ, nghe báo cáo về tình hình thế giới, quân sự và ngoại giao... Sau báo cáo về tình hình chiến dịch Trung du của Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhận xét rằng, quân đội ta đã tiến bộ nhiều, kết quả thu được có phần vượt mức. Người lưu ý các ngành phải phát triển theo kịp đà phát triển của quân sự, nhất là giao thông liên lạc, y tế, canh nông, kinh tế, tài chính và phải đẩy mạnh tuyên truyền của ta, đập lại sự tuyên truyền của địch.

Khi Hội đồng bàn tới việc cấp dưỡng cho bộ đội địa phương, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh làm thế nào cho sự gánh vác của dân không nặng trong lúc bộ đội địa phương được cấp dưỡng tương đối đầy đủ. Bộ đội địa phương phải tăng gia sản xuất, làm công tác giúp dân, làm cho nhân dân thấy rõ mối quan hệ giữa bộ đội và địa phương.

Tối, Người dự liên hoan văn nghệ lửa trại với các thành viên trong Hội đồng Chính phủ.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư chúc mừng năm mới Tân Mão tới các đơn vị bộ đội chủ lực, bộ đội địa phương, dân quân du kích và toàn thể đồng bào vùng trung du vừa chiến thắng quân địch ở mặt trận Trung du.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 03/SL, bãi bỏ khoản quân lương tính bằng 10% thu hoạch trong thể lệ tạm cấp ruộng đất các loại, để giúp dân nghèo tăng gia sản xuất.
- Quyết định số 4B-QĐ, ân giảm tội tử hình xuống khổ sai chung thân cho một phạm nhân.
- Báo *Cứu quốc*, số 1749, ngày 7-2-1951.
- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.
- Bản chụp Sắc lệnh và Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.
- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 367.

Tháng 2, ngày 7

Sáng, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục chủ tọa phiên họp của Hội đồng Chính phủ. Kết thúc phiên họp, Người căn dặn phải đẩy mạnh công tác thi đua, thực hiện phê bình và tự phê bình thẳng thắn, đúng mức để tiến bộ. Phải vận động nhân dân phê bình cán bộ, phê bình chính quyền, như vậy là thực hiện dân chủ thiết thực và sâu sắc. “Trong lúc thực hiện phê bình và tự phê bình, có thể cán bộ sợ bị trừ và dân thì có lúc 10 câu chỉ đúng 2, nhưng ta cứ phải để dân phê bình, nếu không ta sẽ khóa cửa sự phê bình”. ... Người lưu ý Chính phủ phải làm cho cán bộ thấm nhuần tư tưởng, chính sách của Chính phủ để họ thi hành nhiệm vụ một cách đầy đủ, có sáng kiến và phải làm cho chính sách, tư tưởng, đường lối của Chính phủ thấm nhuần đến dân, được nhân dân hiểu và làm đúng, kịp thời thì kháng chiến thu được nhiều thắng lợi.

Chiều, Người lên đường đi tới địa điểm tổ chức Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng và nói chuyện thân mật với các đại biểu đến dự Đại hội.

Nhân dịp năm mới, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Chính phủ tặng Huân chương Kháng chiến cho Nha Bình dân học vụ.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.
- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 367.
- Báo *Cứu quốc*, số 1479, ngày 7-2-1951.

Tháng 2, ngày 9

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự Đại hội trừ bị của Đảng. Người giải thích thắc mắc của một số đại biểu về cương lĩnh của Đảng; vấn đề ba giai đoạn chiến lược; vấn đề đổi tên Đảng; Đảng của ai? Giai cấp nào lãnh đạo?

Buổi tối, Người cùng các đại biểu nghe báo cáo về tình hình quân sự của Đại tướng Võ Nguyên Giáp.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 368-369.

Tháng 2, trước ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh làm việc với đồng chí La Quý Ba và đoàn cố vấn Trung Quốc.

- Ảnh tư liệu Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 2, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh đi thăm nơi ăn ở của đại biểu dự Đại hội và hội trường. Cùng đi với Người có đồng chí La Quý Ba - đại biểu Đảng Cộng sản Trung Quốc, khách mời của Đại hội.

Tối, tại Hội trường, Chủ tịch Hồ Chí Minh nghe đồng chí Lê Văn Lương báo cáo về chương trình Đại hội, giới thiệu danh sách chủ tịch đoàn... Người dặn dò các đại biểu dự Đại hội và kể một vài kinh nghiệm trong các đại hội quốc tế, đại hội Đảng Pháp mà Người đã dự.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 369.

Tháng 2, ngày 11

8 giờ, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự lễ khai mạc Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng. Sau phần thủ tục và diễn văn khai mạc, Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng đại biểu đặt vòng hoa tưởng niệm trước Đài các liệt sĩ đã hy sinh vì Tổ quốc.

Chiều, Chủ tịch Hồ Chí Minh đọc *Báo cáo chính trị* trước Đại hội. Báo cáo gồm 10 phần:

1. Tình hình thế giới trong 50 năm qua.
2. Đảng ta ra đời.
3. Thời kỳ 1931-1935.
4. Thời kỳ 1936-1939.
5. Thời kỳ 1939-1945.
6. Từ Cách mạng Tháng Tám đến nay.
7. Những khó khăn của Đảng và Chính phủ.
8. Cuộc trường kỳ kháng chiến.
9. Sửa chữa những khuyết điểm sai lầm.
10. Tình hình và nhiệm vụ mới.

Báo cáo chính trị đã khái quát tóm tắt tình hình thế giới trong 50 năm qua, kiểm điểm chính sách của Đảng từ khi thành lập đến nay, nêu lên những khuyết điểm sai lầm về tư tưởng, lý luận, tổ chức và công tác chỉ đạo thực tiễn của Đảng cần khắc phục, đồng thời phân tích tình hình mới, chỉ rõ nhiệm vụ của Đảng là đưa kháng chiến đến thắng lợi hoàn toàn.

Để thực hiện được những nhiệm vụ *chính* và nhiệm vụ *cấp bách*, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định “chúng ta phải có một đảng công khai, tổ chức hợp với tình hình thế giới và tình hình trong nước để lãnh đạo toàn dân đấu tranh cho đến thắng lợi, Đảng đó lấy tên là *Đảng Lao động Việt Nam*”. Đảng Lao động Việt Nam “kết nạp những công nhân, nông dân, lao động trí óc, thật hăng hái, thật giác ngộ cách mạng”. Đảng “theo chủ nghĩa Mác - Lênin”, tổ chức “theo chế độ dân chủ tập trung”, “có kỷ luật sắt, đồng thời là kỷ luật tự giác”, “dùng lối phê bình và tự phê bình” làm “luật phát triển” của Đảng.

Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ:

“Đảng Lao động Việt Nam phải là một đảng to lớn, mạnh mẽ, chắc chắn, trong sạch, cách mạng triệt để.

Đảng Lao động Việt Nam phải là người lãnh đạo sáng suốt, kiên quyết, trung thành của giai cấp công nhân và nhân dân lao động, của nhân dân Việt Nam, để đoàn kết và lãnh đạo dân tộc kháng chiến đến thắng lợi hoàn toàn, để thực hiện dân chủ mới.

Trong giai đoạn này, quyền lợi của giai cấp công nhân và nhân dân lao động và của dân tộc là một. Chính vì Đảng Lao động Việt Nam là Đảng của giai cấp công nhân và nhân dân lao động, cho nên nó phải là Đảng của dân tộc Việt Nam”.

Kết thúc *Báo cáo chính trị*, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh nhiệm vụ của Đảng là:

- “- Xây dựng một Đảng Lao động Việt Nam rất mạnh mẽ,
- Đưa kháng chiến đến thắng lợi hoàn toàn,
- Xây dựng Việt Nam dân chủ mới,
- Góp sức vào việc giữ gìn dân chủ thế giới và hòa bình lâu dài”.

Tôi, Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng các đại biểu xem phim về đời hoạt động của V.I. Lênin. Sau đó, nói chuyện với các đại biểu, Người nêu cao gương đấu tranh, tác phong của Lênin và căn dặn cán bộ ta hết sức chú ý noi gương Lênin.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 153-176.
- Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Trung ương: *Những sự kiện lịch sử Đảng (1945-1954)*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1979, t. 2, tr. 242-247.
- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 370.

Tháng 2, ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục dự Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng.

Trong giờ nghỉ giải lao, Người ra sân và cùng một số đồng chí tham gia vào một số vũ điệu quốc tế làm cho không khí ngoài hành lang Đại hội rất vui vẻ.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 371.

Tháng 2, ngày 13

Sáng, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục dự Đại hội, nghe đồng chí Trường Chinh đọc báo cáo tại hội trường.

20 giờ 30 phút, Người chủ tọa Hội nghị Trung ương mở rộng bàn về các vấn đề quân sự.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 372.

Tháng 2, ngày 14

Sáng, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục chủ tọa Hội nghị quân sự, cùng dự có đồng chí Trường Chinh và đồng chí La Quý Ba. Sau khi nghe các đại biểu trao đổi, Người phân tích sự phát triển nhanh chóng của bộ đội ta dẫn đến những khó khăn về hậu cần, nhưng những khó khăn đó là dấu hiệu của sự trưởng thành, hứa hẹn nhiều triển vọng tốt đẹp và tiền đồ rực rỡ.

14 giờ, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự Đại hội Đảng tại hội trường.

Tối, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục chủ tọa Hội nghị quân sự.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 373.

Tháng 2, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục dự Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng, nghe tham luận về Điều lệ Đảng.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 373.

Tháng 2, ngày 16

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục dự Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng. Trước lúc họp, Người báo tin cho Đại hội biết quân Triều Tiên đã mở cuộc phản công lớn vào quân Mỹ và tay sai. Người còn thông báo có một phụ nữ Mỹ lấy chồng người Việt Nam gửi về một chiếc đồng hồ bằng vàng để biếu chị em nào có thành tích cao nhất trong kháng chiến. Nhân dịp này, Người nhắc lại các đại biểu chú ý chọn người nhận giải thưởng cho xứng đáng.

Trong phiên họp, Người trả lời và giải thích kỹ về vấn đề *Đảng của ai*. Sau đó Đại hội biểu quyết vấn đề này.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 04/SL bổ nhiệm ông Trần Quang Bình làm Giám đốc Nha Bưu điện Việt Nam thay ông Nguyễn Văn Đạt được điều động sang công tác khác.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 374.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 2, ngày 17

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục dự Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 375.

Tháng 2, ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh tham gia bầu cử Ban Chấp hành Trung ương mới của Đảng. Người trúng cử vào Ban Chấp hành Trung ương (khoá II) và được bầu làm Chủ tịch Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 375.

Tháng 2, ngày 19

Sáng, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự phiên họp bế mạc Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng.

Tối, Người dự cuộc họp của Ban Chấp hành Trung ương mới bàn về các vấn đề: sắp xếp bộ máy của Đảng, chuẩn bị Hội nghị Trung ương lần thứ nhất, triển khai kế hoạch Đảng ra hoạt động công khai và vấn đề thống nhất Mặt trận Việt Minh - Liên Việt.

- Biên bản Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ nhất (khóa II), lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Hoàng Quốc Việt: *Con đường theo Bác*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 1990, tr. 278-281.

Tháng 2, trước ngày 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen ngợi toàn thể chiến sĩ và cán bộ tham gia chiến dịch Trần Hưng Đạo “lần đầu tiên ở đồng bằng đã chiến thắng các binh đoàn lưu động tinh nhuệ nhất của giặc”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 177.

- Hồ Chí Minh: *Những bài viết và nói về quân sự*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1987, t. 2, tr. 25.

Tháng 2, trước ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen ngợi ông Nguyễn Viết Thái, nông dân xã Hoàng Đức, huyện Hoàng Hóa, tỉnh Thanh Hóa có nhiều thành tích sản xuất lương thực.

- Báo *Cứu quốc*, số 1759, ngày 21-2-1951.

Tháng 2, ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 05/SL, đồng ý để ông Trần Đăng Ninh thôi giữ chức Tổng Thanh tra quân đội, Phó Trưởng ban thanh tra của Chính phủ theo đơn đề nghị của ông.

- Quyết định số 06-QĐ, bác bỏ đơn xin giảm án tử hình của một phạm nhân can tội làm phương hại đến nền độc lập của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

- Bản sao Sắc lệnh và Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 2, ngày 27

Chiều, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến địa điểm chuẩn bị gặp bộ đội của Đại đoàn 304 đang trên đường hành quân về xuôi.

Tôi, Người đến thăm và thưởng cam cho các chiến sĩ đơn vị nuôi quân.

- Báo *Cứu quốc*, số 1773, ngày 13-3-1951.

- *Sư đoàn 304*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1980, t. 1, tr. 27-28.

Tháng 2, ngày 28

Tại Tuyên Quang, Chủ tịch Hồ Chí Minh gặp và nói chuyện với cán bộ, chiến sĩ của Đại đoàn 304. Người thăm hỏi sức khỏe bộ đội và nói: “Hôm nay là cha đến thăm con, Bác tới thăm cháu, không riêng là Chủ tịch nước tới thăm bộ đội”.

Sau đó, Người nói về tình hình trong nước, thế giới, về ý nghĩa việc Đảng ra hoạt động công khai để lãnh đạo kháng chiến và nhiệm vụ của đại đoàn trong chiến dịch sắp tới. Người căn dặn cán bộ đánh giặc phải biết mình, biết người mới thắng và không được chủ quan, khinh địch.

- *Sư đoàn 304*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1980, t. 1, tr. 26-27.

Tháng 2, cuối tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm kho tiền tại hang núi Nà Khoang gần xã Bô Ca, huyện Nguyên Bình, Cao Bằng. Đến hang, Người nói chuyện thân mật với cán bộ, chiến sĩ đang làm việc tại đây và hỏi:

- Các chú xếp đá kè gọn thế? Các chú lấy đâu ra nhiều cột thế? Nhờ ai thế?

- Dạ, ủy ban cho phép và nhờ anh em liên mỏ Tĩnh Túc giúp.

Biết ở mỏ Tĩnh Túc có một số người Hoa, người dân tộc thiểu số đã nộp vũ khí cho cách mạng, Người hỏi tiếp:

- Có anh em nào công tác ở đây không?

- Dạ, có ạ.

Người khuyên dặn anh em đoàn kết dân tộc, đoàn kết Việt - Hoa, nên trồng rau cải thiện, tiết kiệm dầu thả của đoàn xe để thắp đèn... Trước khi ra về, Người tặng anh em hai bao thuốc lá:

- Quà của Bác có vậy. Các chú chia nhau.

- *Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, 40 năm mùa sen nở*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1991, tr. 42.

Tháng 2

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho các thương binh tại mặt trận Trung du và Đông Bắc. Toàn văn như sau:

“Các chú đã anh dũng xung phong giết giặc. Nay bị thương, tạm nghỉ ít lâu, Bác gửi lời thân ái chúc các chú mau khỏe, để đánh giặc nữa và dặn các chú cứ yên lòng dưỡng bệnh cho mau lành mạnh, chớ vội xin trở ra mặt trận.

Chào thân ái và quyết thắng

Tháng 2 năm 1951

Hồ Chí Minh”

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 180.

Tháng 2

Từ Tuyên Quang, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến Bắc Kạn để phổ biến các văn kiện của Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng.

Tại Huyện ủy huyện Bạch Thông, Người đã nói chuyện với các đồng chí trong Tỉnh ủy Bắc Kạn cùng với các cán bộ chủ chốt của tỉnh. Nhân dân biết tin cũng nô nức kéo đến để gặp Người. Trả lời những câu hỏi của đồng bào về tôn chỉ, mục đích và nhiệm vụ của Đảng Lao động Việt Nam, Người nói: “Đảng Lao động Việt Nam lúc này có nhiệm vụ đoàn kết toàn dân, phụng sự Tổ quốc, quyết tâm đánh đuổi bọn đế quốc xâm lược, bảo vệ nền độc lập, xóa bỏ di tích phong kiến, thực hiện người cày có ruộng, phát triển chế độ dân chủ nhân dân làm nền cho chủ nghĩa xã hội sau này”.

- Hoàng Quốc Việt: *Con đường theo Bác*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 1990, tr. 281-283.

- *Avoóc Hồ*, Nxb. Văn hóa dân tộc, Hà Nội, 1997, tr. 158-161.

Tháng 2

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư kêu gọi nông dân toàn quốc thi đua canh tác. Sau khi nêu lên tác dụng to lớn của phong trào toàn dân canh tác đối với kháng chiến, Người nhấn mạnh: “Chiến sĩ ở trước mặt trận *thi đua giết giặc lập công*, thì đồng bào ở hậu phương phải *thi đua tăng gia sản xuất*.”

Ruộng rẫy là chiến trường,

Cuộc cày là vũ khí,

Nhà nông là chiến sĩ,

Hậu phương thi đua với tiền phương”.

- Báo *Nhân dân*, số 1, ngày 11-3-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 178-179.

Tháng 3, ngày 1

Sáng, Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng Đại tướng Võ Nguyên Giáp và ông Trần Đăng Ninh đến thăm Trung đội 2, Đại đội 250, Tiểu đoàn 333 bộ đội công binh.

Sau khi thăm hỏi sức khỏe của các cán bộ, chiến sĩ và được biết bộ đội công binh chỉ được ăn 8 lạng gạo một ngày, Người nói với ông Trần Đăng Ninh 3): “Các chú công binh lao động nặng nhọc, vất vả, cần được ăn no. Từ nay chú cho công binh ăn 9 lạng gạo một ngày”. Người chăm chú nghe cán bộ, chiến sĩ công binh báo cáo tình hình học tập, công tác và nhắc nhở cán bộ cần động viên anh em yên tâm phục vụ.

- *Lịch sử công binh Việt Nam (1945-1975)*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1991, tr. 74.

Tháng 3, ngày 3

8 giờ, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự buổi lễ ra mắt quốc dân của Đảng Lao động Việt Nam. Phát biểu kết thúc buổi lễ, Người nêu rõ mục đích của Đảng Lao động Việt Nam là “*đoàn kết toàn dân, phụng sự Tổ quốc*”, nhiệm vụ của Đảng là “*kiên quyết lãnh đạo toàn dân đi đến kháng chiến thắng lợi, kiến quốc thành công*” và chính sách của Đảng “*đúc lại trong mấy chữ là làm cho nước Việt Nam ta: Độc lập - thống nhất - dân chủ - phú cường*”.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự lễ khai mạc Đại hội thống nhất Việt Minh - Liên Việt. Phát biểu với Đại hội, Người bày tỏ niềm vui sướng vô hạn vì được thấy “*rừng cây đại đoàn kết ấy nở hoa kết quả và gốc rễ nó đang ăn sâu lan rộng khắp toàn dân, và nó có một cái tương lai “trường xuân bất lão”*”, và “*chẳng những là toàn dân Việt Nam đại đoàn kết, mà toàn dân hai nước anh em là Cao Miên và Ai Lao cũng đi đến đại đoàn kết*”. Người góp ý cho Đại hội một số vấn đề cần thảo luận như: Xây dựng kỷ luật tự giác trong Mặt trận, vấn đề dân chủ, nội dung hoạt động của Mặt trận, mối quan hệ giữa các đảng phái, đoàn thể và nhân sĩ trong Mặt trận.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 183-185, 181-182.

- Báo *Cứu quốc*, số 1777, ngày 19-3-1951.

- Báo *Nhân dân*, số 2, ngày 25-3-1951.

Tháng 3, ngày 5

Tại Điểm Mạc, Định Hoá (Thái Nguyên) Chủ tịch Hồ Chí Minh đến nói chuyện với hội nghị của Bộ Tổng tư lệnh tổ chức trao nhiệm vụ cho các đơn vị ở hướng chính tham gia chiến dịch Trung du. Người căn dặn: “*Các đồng chí sẽ đi qua dải đất lịch sử Bạch Đằng - Vạn Kiếp là dịp để các đồng chí tưởng nhớ lại tấm gương oanh liệt chống ngoại xâm của dân tộc ta, để cùng nỗ lực tiêu diệt được nhiều giặc, giành toàn thắng cho chiến dịch, kế tục truyền thống anh dũng đời trước, tiếp tục chiến đấu bảo vệ nhân dân, bảo vệ Tổ quốc*”.

- Đại tướng Võ Nguyên Giáp: *Đường tới Điện Biên Phủ*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1999, tr. 174.

Tháng 3, ngày 7

Trong phiên họp bế mạc Đại hội toàn quốc thống nhất Việt Minh - Liên Việt, Chủ tịch Hồ Chí Minh được Đại hội suy tôn là Chủ tịch danh dự của Mặt trận Liên hiệp quốc dân Việt Nam vừa được thành lập.

- Hoàng Quốc Việt: *Con đường theo Bác*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 1990, tr. 293-294.

Tháng 3, ngày 8

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Quyết định số 07-QĐ, bác đơn xin ân giảm án tử hình của một phạm binh can tội đào ngũ đem theo vũ khí hàng giặc.
- Quyết định số 08-QĐ, bác đơn xin ân giảm án tử hình của hai phạm nhân can tội giết người, cướp của.
- Bản chụp Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 3, ngày 9

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 09-QĐ, bác đơn xin giảm án tử hình của một phạm nhân can tội giết người, cướp của.

- Bản chụp Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 3, ngày 11

Bài viết *Phong trào mua công trái* của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 1, nêu rõ việc "*Mua công trái là một việc đã ích cho nước (giúp kháng chiến), lại lợi cho nhà (Chính phủ sẽ trả vốn và lãi)*".

Chủ tịch Hồ Chí Minh tham dự Hội nghị liên minh nhân dân ba nước Việt Nam - Cao Miên - Lào và thành lập khối liên minh chiến đấu của nhân dân ba nước Đông Dương.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 186.

Tháng 3, ngày 13

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự Hội nghị lần thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam (khóa II) 4).

Phát biểu tại Hội nghị, Người nhấn mạnh nhiệm vụ quan trọng cần quán triệt trong toàn Đảng, toàn dân là: Bảo vệ hòa bình nhưng phải chuẩn bị nếu chiến tranh xảy ra; cuộc kháng chiến của ta là trường kỳ, trường kỳ phải gian khổ, Người còn chỉ rõ: "Thuận lợi của ta là căn bản, khó khăn của địch cũng là căn bản".

- Biên bản Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ nhất (khóa II), lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

Tháng 3, ngày 14

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục dự Hội nghị lần thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam (khóa II).

- Biên bản Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ nhất (khóa II), lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

Tháng 3, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục dự Hội nghị lần thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương.

Sau khi nghe báo cáo về hoạt động kinh tế, tài chính. Người phát biểu ý kiến, trong đó nhấn mạnh: Trong điều kiện ta đang tiến hành kháng chiến, người ăn nhiều, người làm ít đi nên rất khó khăn. Vậy chiến tranh và sản xuất phải đi đôi cùng phát triển.

Ta phải tổ chức lãnh đạo làm sao để tài chính đảm bảo được yêu cầu của cuộc kháng chiến đến thắng lợi.

- Biên bản Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ nhất (khóa II), lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

Tháng 3, ngày 17

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì buổi lễ phát động phong trào sản xuất, tiết kiệm và đợt thi đua sản xuất lập công, đề cao chiến sĩ trong năm 1951 do Chính phủ, Ban Thường trực Quốc hội, Ủy ban Liên Việt toàn quốc tổ chức. Huấn thị tại buổi lễ, Người cho rằng: “... Thực hiện kế hoạch sản xuất và tiết kiệm là bồi dưỡng và tích trữ lực lượng dồi dào để kháng chiến lâu dài, để chuẩn bị đầy đủ chuyển sang tổng phản công, để đưa kháng chiến đến thắng lợi hoàn toàn”. Người chỉ rõ để thực hiện được phong trào này, phải “gây thành phong trào quần chúng rộng rãi và phải chống tham ô lãng phí”, phải sử dụng tiền của, sức lực và thời gian của nhân dân cho hợp lý. Phải chống bệnh quan liêu, vì đó là nguồn gốc của nạn tham ô, lãng phí.

- *Biên niên sự kiện lịch sử hậu cần Quân đội nhân dân Việt Nam (1944-1954)*, Tổng cục Hậu cần, 1986, tr. 237.

Tháng 3, trước ngày 19

Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm và nói chuyện với cán bộ, chiến sĩ Đại đoàn 312 đang chuẩn bị chiến dịch Hoàng Hoa Thám. Người căn dặn phải có quyết tâm cao, phải đoàn kết thì khó khăn mấy cũng vượt qua được.

Sau đó, Người đi thăm nơi ăn, ở, sinh hoạt của bộ đội và dự bữa cơm liên hoan với cán bộ, chiến sĩ đơn vị.

- Đại tướng Lê Trọng Tấn: *Từ Đồng Quan đến Điện Biên (Hồi ức)*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1994, tr. 173.

- *Một thời ở Đại đoàn 312*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1991, tr. 143-149.

Tháng 3, ngày 19

Chủ tịch Hồ Chí Minh đi kinh lý vùng biên giới để kiểm tra việc sửa chữa cầu đường từ Thái Nguyên lên Cao Bằng; thăm các lực lượng thanh niên xung phong mở đường; một số đơn vị vận tải và kho tàng dọc tuyến đường.

Cùng ngày, Người gửi thư khen ngợi đồng bào và bộ đội Bình Trị Thiên đã thắng địch trong trận chống càn Thanh Hương - U Điềm và nhắc nhở “chúng ta phải cố gắng hơn nữa và phải nhớ rằng, ở Liên khu 4 du kích là chính, vận động là phụ. Kháng chiến là trường kỳ gian khổ, rồi mới đến thắng lợi hoàn toàn”.

- *Lịch sử tham mưu hậu cần Quân đội nhân dân Việt Nam (1950-1975)*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1993, tr. 16.

- *Quân khu 4: Lịch sử kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược (1945-1954)*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1990, tr. 258.

Tháng 3, ngày 20

Trên đường đi kinh lý vùng biên giới, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm phân đội thanh niên xung phong C12 đang làm nhiệm vụ tại Nà Cù (thôn Nà Tu, xã Cẩm Giàng, huyện Bạch Thông, tỉnh Bắc Kạn).

Người tặng thanh niên xung phong bốn câu thơ, sau này trở thành phương châm hành động của hàng triệu thanh niên cả nước, lập thành tích góp phần vào thắng lợi của cuộc kháng chiến:

Không có việc gì khó,

Chỉ sợ lòng không bền.

Đào núi và lấp biển,

Quyết chí ắt làm nên.

- Ban Chấp hành Đảng bộ Bắc Kạn: *Lịch sử Đảng bộ tỉnh Bắc Kạn*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr. 95.

Tháng 3, ngày 25

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Phòng gian trừ giặc và Người đảng viên Đảng Lao động Việt Nam phải thế nào?* ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 2.

Trong bài: *Phòng gian trừ giặc*, tác giả nêu kinh nghiệm trong việc huy động quần chúng nhân dân tham gia phong trào *phòng gian trừ giặc* của Trung Quốc. Theo tác giả: “Có kết quả ấy, là nhờ công an theo đúng đường lối nhân dân, biết dựa vào sức nhân dân, tổ chức và giáo dục nhân dân, làm cho mọi người hiểu rõ phòng gian là nhiệm vụ chung của công dân, là một công việc ái quốc”. Bài báo kết luận, chúng ta cần học hỏi kinh nghiệm của Trung Quốc, đồng thời phải nâng cao ý thức: “Phòng gian đi đôi với giữ bí mật. Đó là hai việc quan trọng cho công cuộc kháng chiến”.

Trong bài: *Người đảng viên Đảng Lao động Việt Nam phải thế nào?* Tác giả nêu rõ: đảng viên Đảng Lao động Việt Nam là những người “công nhân, nông dân và lao động trí óc yêu nước nhất, hăng hái nhất, cách mệnh nhất”; là những người “*kiên quyết phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân, phụng sự lao động, những người chí công vô tư, làm gương mẫu trong công cuộc kháng chiến kiến quốc*”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 188-190.

- Báo *Nhân dân*, số 2, ngày 25-3-1951.

Tháng 3, đêm 25 hoặc 26

Trên đường đi kiểm tra việc sửa chữa cầu và một số cơ sở vận tải, kho tàng trên đường số 3, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm các đơn vị ô tô đầu tiên của Cục Vận tải ô tô (Bộ Quốc phòng). Tại một đơn vị, Người dặn: “Hiện nay nước ta chưa sản xuất được xe. Xăng dầu cũng vậy, có rất ít. Kháng chiến còn dài. Chiến dịch ngày một mở rộng, yêu cầu vận chuyển ngày càng cao. Vì vậy, các chú phải giữ gìn xe, tiết kiệm xăng để phục vụ bộ đội.

Xe, xăng là mồ hôi, nước mắt, xương máu của nhân dân. Các chú phải chăm sóc xe, *yêu xe như con, quý xăng như máu...*”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 193.
- Trần Hữu Dục: *Nhớ những lời Bác dạy*, in trong cuốn *Tình Bác ấm lửa yêu thương*, Tổng cục Hậu cần xuất bản, 1990, tr. 99-114.

Tháng 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Hội nghị nông dân cứu quốc toàn quốc lần thứ hai. Trong thư, Người nêu nhiệm vụ chính của nông dân là “thi đua tăng gia sản xuất nhiều lương thực để quân và dân no ấm đánh giặc”. Vì vậy, “Mỗi việc đều phải dựa vào nông dân. Nông dân giác ngộ hăng hái thì kháng chiến mới mau thắng lợi, kiến quốc mới chóng thành công, nông dân mới được giải phóng”, và phải “Ra sức đoàn kết chặt chẽ với mọi tầng lớp nhân dân nhất là công nhân và lao động trí óc, để cùng nhau kháng chiến kiến quốc”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 191-192.

1) Gồm: 10 người Pháp, 17 người Đức, 11 người Italia, 11 người Tây Ban Nha, 11 người Bỉ, 3 người Thụy Sĩ, 1 người Xê-nê-gan và 55 người Bắc Phi.

2) Trường bắt đầu xây dựng từ tháng 9-1951 tồn tại đến năm 1958, có gần 7.000 học sinh Việt Nam học tập tại đây.

3) Đồng chí Trần Đăng Ninh khi đó giữ chức Chủ nhiệm Tổng cục Cung cấp (Bộ Quốc phòng).

4) Hội nghị họp từ ngày 13 đến ngày 16 -3-1951.

NĂM 1951 (TỪ THÁNG 4 ĐẾN THÁNG 6)

NĂM 1951

(Từ tháng 4 đến tháng 6)

Tháng 4, ngày 6 và ngày 7

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì cuộc họp Hội đồng Chính phủ để nghe báo cáo tình hình thế giới, báo cáo của các bộ, quyết nghị việc phát động một phong trào thi đua lấy tên là “Phong trào thi đua ái quốc, sản xuất, lập công, đề cao chiến sĩ” từ ngày 1-5-1951 đến ngày 19-12-1951 và triệu tập Đại hội chiến sĩ thi đua toàn quốc vào đầu năm 1952. Người căn dặn phải chuẩn bị cuộc thi đua cho chu đáo, việc tuyên truyền phải liên tục, tổ chức Đại hội thi đua các ngành phải tránh hình thức tốn kém và thi đua để đẩy mạnh phong trào sản xuất chứ không phải để đề cao cá nhân. Bàn về vấn đề huy động dân công, Người nhắc nhở Chính phủ và các cấp phải: tiết kiệm sức dân, cố tránh lúc làm mùa và công trình trong huy động.

Trước khi bế mạc cuộc họp, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: Trước các thắng lợi đã đạt được về quân sự, cần giải thích cho cán bộ và nhân dân hiểu rõ cuộc kháng chiến

của ta là trường kỳ và gian khổ, tránh chủ quan, khinh địch; các cơ quan phải quân sự hóa đề phòng máy bay địch, mọi người phải giữ bí mật, đẩy mạnh việc tăng gia sản xuất trồng rau và hoa màu. Người còn nhắc lại nhiệm vụ của Bộ Lao động đối với vấn đề dân công và vấn đề thi đua; nhắc Bộ Công thương nghiên cứu việc chuyển hướng giao dịch để đấu tranh kinh tế với địch và điều tra hiểu biết số lượng các sản phẩm có thể đưa ra ngoài.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 4, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết thư thăm sức khỏe ông Đặng Thai Mai và gia đình.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 11B/SL, bổ nhiệm ông Nguyễn Văn Hiếu giữ chức Đồng lý Văn phòng và ông Nguyễn Cát Tường giữ chức Phó Đồng lý Văn phòng Bộ Giáo dục.

- Bản chụp bức thư, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 4, ngày 15

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Để hiểu chiến lược*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 4.

Sau khi nêu rõ mục đích của Đảng ta là đưa cuộc kháng chiến đến thắng lợi và nhất định sẽ thắng lợi nhưng phải trường kỳ gian khổ, Người yêu cầu mọi người phải hiểu rõ chiến lược của ta và nhắc nhở khi áp dụng kinh nghiệm nước bạn phải khôn khéo cho phù hợp với hoàn cảnh của nước ta.

- Báo *Nhân dân*, số 4, ngày 15-4-1951.

Tháng 4 khoảng giữa tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng Bộ Chính trị nghe đồng chí Võ Nguyên Giáp báo cáo về kết quả, những khó khăn, những hạn chế của chiến dịch đường số 18 (chiến dịch Hoàng Hoa Thám) và việc chuẩn bị tự phê bình. Người căn dặn: Tự phê bình là cần, nhưng tự phê bình phải tăng cường đoàn kết, rút ra được bài học kinh nghiệm, xây dựng được lòng tin vào chiến dịch sau.

- Võ Nguyên Giáp: *Một số ý kiến về kháng chiến chống Pháp*, tài liệu đánh máy, lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Tháng 4, từ ngày 17 đến ngày 19

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự Hội nghị Bộ Chính trị bàn về vấn đề kinh tế, tài chính và chính sách thuế nông nghiệp.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 407.

Tháng 4, ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và nói chuyện với cán bộ, học sinh Trường Nguyễn Ái Quốc khóa 11 về vấn đề tổ chức, cán bộ, học tập, nhiệm vụ cách mạng và việc đưa chính sách của Đảng xuống xã.

- Viện Bảo tàng Hồ Chí Minh: *Hồ Chí Minh - Những sự kiện*, Nxb. Thông tin lý luận, Hà Nội, 1987, tr. 86.

Tháng 4, ngày 22

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Hũ gạo kháng chiến của phụ nữ Ngân Sơn*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 5. Người khen ngợi phụ nữ Ngân Sơn (Bắc Kạn) đã đóng góp được nhiều ống gạo tiết kiệm, nêu rõ ý nghĩa của *hũ gạo kháng chiến, cách làm hũ gạo kháng chiến* và mong rằng các cơ quan, bộ đội và địa phương noi theo đồng bào Ngân Sơn.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 194-196.

- Báo *Nhân dân*, số 5, ngày 22-4-1951.

Tháng 4, ngày 26

Chủ tịch Hồ Chí Minh nói chuyện tại Hội nghị kiểm thảo chiến dịch đường số 18. Người nhắc nhở cán bộ và bộ đội phải đặc biệt chú ý:

- Chú trọng phê bình mình trước, phê bình người sau, phê bình mình là chính, phê bình người là phụ. Tự phê bình và phê bình cốt để thống nhất tư tưởng. Tư tưởng có thống nhất, hành động mới thống nhất.

- Tất cả mọi người phải có tinh thần phụ trách, thành tâm phụ trách, dũng cảm phụ trách. Trước khi làm phải thảo luận cho kỹ, để chủ trương cho đúng, kế hoạch cho sát và khi đã quyết định rồi thì phải tuyệt đối phục tùng, phải vững lòng tin tưởng, phải quyết tâm thực hiện không một chút do dự.

- Cán bộ cần phải thương yêu đội viên. “Từ tiểu đội trưởng trở lên, từ Tổng Tư lệnh trở xuống, phải săn sóc đời sống vật chất và tinh thần của đội viên, phải xem đội viên ăn uống như thế nào, phải hiểu nguyện vọng và thắc mắc của đội viên. Bộ đội chưa ăn cơm, cán bộ không được kêu mình đói. Bộ đội chưa đủ áo mặc, cán bộ không được kêu mình rét. Bộ đội chưa đủ chỗ ở, cán bộ không được kêu mình mệt. Thế mới dân chủ, mới đoàn kết, mới tất thắng”.

- Quân đội đánh giặc là vì dân, nhưng không phải là “cứu tinh” của dân, mà có trách nhiệm phụng sự nhân dân. Phải làm cho dân tin, dân phục, dân yêu. Mỗi quân nhân phải là một cán bộ tuyên truyền bằng việc làm của quân đội. “Dân như nước, quân như cá”, phải làm cho dân hết sức giúp đỡ mình thì mới đánh thắng giặc.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 206-207.

Tháng 4, ngày 28

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự Hội nghị Ban Kinh tế và Hội đồng Chính phủ. Người đã cùng các đại biểu xét duyệt lại ngân sách trên tinh thần biên chế mới, bàn về chính sách thuế nông nghiệp.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t.2, tr. 409.

Tháng 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho đồng bào các tỉnh có đê, Người căn dặn: “Trong mỗi địa phương, đồng bào sẽ đặt kế hoạch giữ đê cho thật sát với tình hình quân sự và kinh tế, sẽ cố gắng thực hành kế hoạch cho kỳ được, để giữ gìn kho người và kho thóc của ta” và “thi hành triệt để chương trình hộ đê của Chính phủ”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 199.

Tháng 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho cán bộ, chiến sĩ và nhân dân Nam Trung Bộ. Toàn văn bức thư như sau:

“Trong các việc, cán bộ đều cố gắng. Đó là một điều đáng khen. Nhưng còn khuyết điểm nặng, ví dụ:

1. Vụ Sơn Hà: Máy móc, ép buộc đồng bào nhiều việc quá trình độ, dân không hiểu, không thích. Đã thấy sai lầm, nhưng không kịp thời sửa chữa.
2. Việc động viên, chạm đến tài sản gốc, sinh kế của nhân dân, như ruộng đất, trâu bò, vốn liếng, đồng thời quan liêu, chỉ ra mệnh lệnh ép buộc dân đóng góp.

Những khuyết điểm đó, cán bộ phải cùng phê bình và sửa chữa, từ trên xuống, từ dưới lên: kiên quyết sửa chữa cho kỳ được”.

- Viện Lịch sử Đảng: *Nam Trung Bộ kháng chiến (1945-1975)*, Hà Nội, 1992, tr. 152.

Tháng 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho thanh niên. Sau khi biểu dương những thành tích thanh niên đã đạt được và những khuyết điểm cần khắc phục. Người nhắc nhở: “Thanh niên phải *xung phong làm gương mẫu* trong công tác, trong học hỏi, trong tiên bộ, trong đạo đức cách mạng. Thanh niên phải thành một lực lượng to lớn và vững chắc trong công cuộc kháng chiến và kiến quốc. Đồng thời phải vui vẻ và hoạt bát”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 197-198.

Tháng 4, cuối tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh đọc truyện ký: *Thửa ruộng vỡ hoang* của tác giả Xuân Trường, đăng trên báo *Nhân dân* đã 3, 4 kỳ rồi mà vẫn chưa hết, Người viết thư cho tòa soạn nhắc nên góp ý với tác giả viết cho gọn lại 1).

- *Nhớ một thời làm báo Nhân dân*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1996, tr. 58.

- Xuân Trường: *Thời gian và nhân chứng*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1999, tr. 365.

Tháng 5, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh ra Lời kêu gọi anh chị em lao động cả nước nhân ngày Quốc tế Lao động 1-5. Người kêu gọi giai cấp công nhân, nhân dân lao động đẩy mạnh phong trào thi đua ái quốc “để chuẩn bị đầy đủ đảng chuyên mạnh sang tổng phản công. Trọng tâm thi đua là:

Quân đội thi đua giết giặc lập công,
 Công nhân thi đua tăng gia sản xuất,
 Nông dân thi đua sản xuất lương thực,
 Trí thức thi đua sáng tác, phát minh,
 Cán bộ thi đua cần, kiệm, liêm, chính,
 Toàn dân thi đua tích cực tham gia kháng chiến”.

Cùng ngày, báo *Nhân dân*, số 6, đăng bài của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đảng Lao động Việt Nam với lao động trí óc*, ký bút danh C.B, sau khi nhắc lại Tuyên ngôn của Đảng ta “Đảng Lao động Việt Nam sẽ gồm những công nhân, nông dân và *lao động trí óc yêu nước nhất, hăng hái nhất, cách mạng nhất*” và “Lao động trí óc cần được khuyến khích giúp đỡ, phát triển tài năng”, Người chỉ rõ: “lao động trí óc có nhiệm vụ rất quan trọng trong sự nghiệp kháng chiến, kiến quốc, trong công cuộc hoàn thành dân chủ mới để tiến đến chủ nghĩa xã hội” và “Muốn đạt mục đích ấy, trí thức ta cần *cải tạo tư tưởng, sửa đổi lề lối làm việc*”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 13/SL, bãi bỏ các thứ đóng góp về nông nghiệp cho ngân sách toàn quốc và quỹ địa phương như: thuế điền thổ, thóc công lương, thóc nộp cho quỹ xã, thóc đắp đường... bãi bỏ việc mua thóc định giá; đặt chế độ thu thuế nông nghiệp bằng thóc tính theo hoa lợi.

- Sắc lệnh số 14/SL, thành lập cơ quan Sở Kho thóc trong Bộ Tài chính và nhập Cục Tiếp tế vận tải thuộc Bộ Kinh tế vào Sở Kho thóc.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 200-201, 202-204.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, đầu tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho cán bộ và chiến sĩ Trung đoàn 209 cảm ơn các chiến sĩ đã gửi biểu Người một món quà quý: đó là lá cờ Pháp - chiến lợi phẩm trong chiến thắng Mạo Khê. Người mong muốn các chiến sĩ “thi đua diệt nhiều địch, cướp nhiều súng, lấy nhiều cờ, thắng nhiều trận hơn nữa”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 223.

Tháng 5, trước ngày 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho đồng bào tỉnh Quảng Yên 2) khen ngợi những thành tích của đồng bào “đã hết lòng giúp công, giúp của, giúp đỡ bộ đội, săn sóc thương binh.

Nhờ vậy mà bộ đội ta đã giết được nhiều giặc, thu được nhiều thắng lợi trong chiến dịch đường số 18 3).

- Báo *Quân đội nhân dân*, số 25, ngày 4-5-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 205.

Tháng 5, ngày 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự Hội nghị Bộ Chính trị bàn về vấn đề quân sự và ngân sách kháng chiến. Sau khi bàn bạc, Người giao cho một số đồng chí chỉ đạo việc nghiên cứu chế tạo, lắp súng ĐKZ ở Vân Nam (Trung Quốc) rồi chuyển về.

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

Tháng 5, ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 15/SL, thành lập và quy định nhiệm vụ cho tổ chức Ngân hàng quốc gia Việt Nam.

- Sắc lệnh số 16/SL, bổ nhiệm ông Nguyễn Lương Bằng giữ chức Tổng Giám đốc và ông Lê Viết Lượng giữ chức Phó Tổng Giám đốc Ngân hàng quốc gia Việt Nam.

- Sắc lệnh số 17/SL, bãi bỏ Nha Ngân khố quốc gia và Nha Tín dụng sản xuất thuộc Bộ Tài chính và giao mọi công việc của Nha Ngân khố quốc gia và Nha Tín dụng sản xuất cho Ngân hàng quốc gia phụ trách.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, ngày 7

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen học sinh Trường phổ thông Việt Bắc đã lao động, tiết kiệm được một số tiền để giúp vào việc mua công trái.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Kinh tế Liên Xô thành công lớn*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 7, nhân dịp kỷ niệm ngày Liên Xô chiến thắng phát xít Đức (9-5). Bằng những dẫn chứng về kinh tế - xã hội, tác giả khẳng định sự phát triển của Liên Xô “càng khuyến khích lòng tự tin hăng hái của nhân dân các nước dân chủ mới, gồm cả Việt Nam ta” và khuyến khích nhân dân ta “cố gắng theo gương thi đua của nhân dân Liên Xô”.

- Báo *Nhân dân*, số 7, ngày 7-5-1951.

- Tài liệu đánh máy, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 19/SL, cho phép Ngân hàng quốc gia Việt Nam được phát hành hai loại giấy bạc loại hai mươi đồng (20đ) và năm mươi đồng (50đ).

- Sắc lệnh số 20/SL, ấn định một đồng Việt Nam do Ngân hàng quốc gia Việt Nam phát hành có giá trị bằng mười đồng do Bộ Tài chính phát hành.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, ngày 13

Chủ tịch Hồ Chí Minh điện cho Đại hội Liên khu Việt Bắc họp ở Yên Bái phải giải quyết vấn đề lương thực, thực hiện đúng kế hoạch tài chính.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, tr. 412.

Tháng 5, ngày 14

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 22/SL, về việc đổi tên Bộ Kinh tế thành Bộ Công thương.

- Sắc lệnh số 22/SL, về việc thành lập Sở Mậu dịch, một cơ quan kinh doanh trong Bộ Công thương; bãi bỏ Cục Ngoại thương và Sở Nội thương được thành lập năm 1947 và năm 1950.

- Sắc lệnh số 23/SL, cho phép Bộ Giao thông Công chính phát hành hai loại tem in hình “Chủ tịch Hồ Chí Minh”, loại 20 đồng (gồm hai triệu con tem), loại 100 đồng (gồm ba triệu con tem).

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư đến Đại hội đại biểu Đảng bộ Liên khu Việt Bắc lần thứ nhất. Trong thư, Người lưu ý các đại biểu về những vấn đề cấp bách nhất là vấn đề thiếu lương thực, việc tạm vay thóc chiêm và vấn đề thuế nông nghiệp. Người yêu cầu: Đại hội đại biểu Đảng bộ Liên khu Việt Bắc cần phải thảo luận ba điểm này và quyết định kế hoạch để thi hành cho thiết thực và hợp lý, cho được việc và dân khỏi than phiền.

- *Văn kiện Đảng bộ Liên khu Việt Bắc*, t. VII, tr. 12.

- Quân đội nhân dân Việt Nam - Bộ Tư lệnh Quân khu I: *Tổng kết chỉ đạo thực hiện nhiệm vụ chiến lược quân sự của Liên khu Việt Bắc trong kháng chiến chống thực dân Pháp (1945-1954)*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1990, t.1, tr. 58.

Tháng 5, ngày 16

Chủ tịch Hồ Chí Minh nghe ông Lê Văn Hiến, Bộ trưởng Bộ Tài chính báo cáo kết quả hội nghị tài chính. Sau đó, Người đề nghị ngành tài chính phải có chính sách khuyến khích sản xuất lương thực, thu thuế công thương nghiệp để có nhiều thóc gạo cho bộ đội ăn no, đánh thắng.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 24/SL, chỉ định ông Trần Vỹ, Chỉ huy trưởng mặt trận Hà Nội làm Ủy viên quân sự Ủy ban kháng chiến hành chính Hà Nội thay ông Phùng Thế Tài.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 413.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, trước ngày 17

Chủ tịch Hồ Chí Minh và Chính phủ cho phép Hội hồng thập tự Việt Nam trao trả cho quân đội Pháp hài cốt đã hỏa thiêu của tướng Hactoman.

- Báo *Cứu quốc*, số 1823, ngày 22-5-1951.

Tháng 5, ngày 19

Tối, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp đại biểu Quốc hội, Chính phủ, Mặt trận,... đến chúc thọ Người nhân ngày sinh. Nói chuyện với các đại biểu, Người chỉ rõ: “Khả năng của nhân dân rất nhiều, nhưng cán bộ phải biết giải thích cho nhân dân hiểu rõ”, mọi người sẽ nỗ lực phục vụ và việc gì cũng sẽ làm được.

Sau đó, Người tiếp các nhà báo. Trả lời câu hỏi của các nhà báo về chính sách của Chính phủ, Người nói:

“*Thống nhất tài chính,*

Chỉnh đốn biên chế,

Thu thuế nông nghiệp,

Đẩy mạnh thi đua.

đều nhằm mục đích làm cho kháng chiến tiến mạnh, tăng gia sản xuất được nhiều và việc đóng góp của đồng bào được giản đơn, tiện lợi hơn”.

Ngoài ra, Người còn trả lời một số câu hỏi về quan hệ quốc tế và vấn đề hòa bình thế giới.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 25-QĐ, ân xá cho một phạm binh thuộc Đại đoàn 308 và ân giảm hạn tù cho 16 phạm binh khác.

- Báo *Cứu quốc*, số 1822, 1827, ngày 21 và 28-5-1951.

- Bản chụp Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, sau ngày 19

Chủ tịch Hồ Chí Minh đánh máy thư gửi hàng binh Pháp Anbe Clavie (Albert Clavier). Toàn văn bức thư như sau:

“Anbe 4) thân mến,

Rất cảm ơn vì những lời cháu đã chúc Bác nhân sinh nhật Bác và vì đóng góp của cháu vào phong trào mua công trái của chúng tôi. Chúc cháu đạt kết quả trong công việc, trong học tập cũng như trong việc thi đua trồng rau xanh.

Chào thân ái

Bác Hồ”

- Bút tích bức thư (bằng tiếng Pháp), lưu tại Trung tâm lưu trữ quốc gia I, Phòng Phủ Thủ tướng.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 224.

Tháng 5, ngày 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cảm ơn Quốc hội, Chính phủ, đồng bào trong nước và kiều bào nước ngoài, bộ đội và các cơ quan, đoàn thể nhân dân, các bà mẹ chiến sĩ và anh em thương binh, các cháu thanh niên và nhi đồng, bà con Hoa kiều và các nhân sĩ bạn bè ngoại quốc đã gửi quà, thư, điện chúc thọ nhân ngày sinh của Người.

Người viết: “Tuổi tuy hơi già, nhưng vì nước ta trẻ, dân ta trẻ, cho nên tinh thần và lực lượng tôi vẫn trẻ. Để báo đáp lòng yêu mến của đồng bào, tôi xin hứa rằng: Với sự giúp đỡ của Quốc hội và Chính phủ, với sự đôn đốc và ủng hộ của toàn dân, với ý chí kiên quyết thi hành mệnh lệnh của cán bộ và bộ đội, tôi quyết đưa cả tinh thần và lực lượng để phụng sự Tổ quốc, và hướng dẫn đồng bào cùng bộ đội đi đến:

Kháng chiến thắng lợi,

Kiến quốc thành công

Và góp phần vào sự nghiệp giữ gìn dân chủ, hòa bình thế giới”.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tự phê bình*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 9. Mở đầu bài báo Người viết:

“Dao có mài, mới sắc

Vàng có thui, mới trong

Nước có lọc, mới sạch.

Người có tự phê bình, mới tiến bộ”.

Và khẳng định: Đảng cũng thế. Người giải thích “*Tự phê bình*” là gì? và “*tự phê bình phải thế nào?*”, rồi chỉ rõ “Đảng đòi hỏi đảng viên và yêu cầu đồng bào thật thà tự phê bình, kiên quyết sửa khuyết điểm, để cùng nhau tiến bộ, để làm cho kháng chiến mau thắng lợi, kiến quốc mau thành công”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 213, 209-212.

- Báo *Nhân dân*, số 9, ngày 20-5-1951.

Tháng 5, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh lên đường đến địa điểm họp Bộ Chính trị (mở rộng) dự kiến sẽ khai mạc vào ngày 25-5. Trời mưa to, nước suối dâng cao, Người đã bơi qua suối trong khi phần lớn số cán bộ không đến dự họp được.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 415.

Tháng 5, ngày 26

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì cuộc họp Bộ Chính trị (mở rộng) bàn về công tác tài chính, thuế nông nghiệp, công thương nghiệp và phát hành tiền tệ.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 416.

Tháng 5, ngày 27

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh nhan đề *Hiện tình thế giới*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 10. Với những dẫn chứng cụ thể, Người chỉ rõ “Mỹ, Anh,

Pháp là thủ phạm gây chiến tranh thế giới”, “Liên Xô là thành trì hòa bình thế giới” và nêu lên sự phát triển mạnh mẽ của phong trào hòa bình trên toàn cầu. Đồng thời, Người nhấn mạnh: Việt Nam phải hăng hái ủng hộ phong trào hòa bình thế giới bằng cách “ra sức *kháng chiến để tiêu diệt thực dân Pháp và đánh đổ can thiệp Mỹ*” và đẩy mạnh thi đua ái quốc làm cho kháng chiến mau thắng lợi. Cuối cùng, Người khẳng định: “Nguy cơ chiến tranh thế giới tuy to, nhưng chúng ta cố gắng, nhân dân toàn thế giới cố gắng, thì lực lượng gây chiến phe Mỹ sẽ thua, lực lượng dân chủ hòa bình phe ta chắc thắng”.

- Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 215-220.

Tháng 5, khoảng giữa tháng đến trước ngày 28

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự Hội nghị cán bộ quân sự trước khi bước vào chiến dịch (Quang Trung 5). Người căn dặn: Muốn lấy được lòng dân, chúng ta cần phải làm cho nhân dân thấy chúng ta là bộ đội con em của dân, từ nhân dân mà ra. Chúng ta phải hết sức trau dồi và giữ vững kỷ luật chính trị. Nhưng như vậy cũng chưa đủ, chúng ta còn phải đánh cho thắng nữa mới được. Đánh thắng, giành lấy thắng lợi quân sự cũng tức là đặt cơ sở cho thắng lợi chính trị, tạo điều kiện thực hiện mục đích chính trị.

Cũng trong thời gian này Người căn dặn đồng chí Võ Nguyên Giáp chú trọng công tác vận động đồng bào công giáo. Người còn chỉ rõ: Trung ương cũng có chỉ thị cho khu ủy về vấn đề này.

- *Sư đoàn 304*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1980, t. 1, tr. 34-35.

- Võ Nguyên Giáp: *Một số ý kiến về kháng chiến chống Pháp*, tài liệu đánh máy, lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Tháng 5, ngày 28

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 26-QĐ, ân giảm tội cho 5 phạm nhân và bác đơn xin ân giảm của 6 phạm nhân khác.

- Bản chụp Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho nhi đồng toàn quốc nhân ngày Quốc tế thiếu nhi. Trong thư, Người nêu rõ người lớn kháng chiến là đấu tranh cho nhi đồng, nhưng nhi đồng cũng đấu tranh bằng cách: Thi đua học tập, thi đua giúp tăng gia sản xuất, thi đua giúp đỡ gia đình các thương binh, tử sĩ; đoàn kết, thương yêu giúp đỡ lẫn nhau giữa nhi đồng Việt Nam với nhi đồng Liên Xô, Trung Quốc và các nước để giữ gìn và hưởng thụ hạnh phúc hòa bình và dân chủ.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 221-222.

Tháng 6, từ ngày 4 đến ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì phiên họp của Hội đồng Chính phủ nghe báo cáo về tình hình thế giới tháng 4 và tháng 5; tình hình quân sự tháng 5-1951; các vấn đề nội chính,

kinh tế, tài chính, ngân hàng, canh nông, công thương, giao thông công chính, văn hóa xã hội, lương bổng và một số vấn đề khác.

Phát biểu tổng kết phiên họp, Người nêu hai vấn đề:

1. Thành công của phiên họp là đã giải quyết được nhiều vấn đề quan trọng, nhất là vấn đề kinh tế - tài chính. Đó là một sự chuyển hướng lớn.

2. Muốn thực hiện được các công tác quan trọng trên thì trong nội bộ tư tưởng phải thông suốt, phải dựa vào dân và thực hành dân chủ.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 27/SL, bổ nhiệm chức Đồng lý Văn phòng và Phó Đồng lý Văn phòng Bộ Y tế.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 9

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 28/SL, bổ nhiệm các chức vụ: Chánh Văn phòng, Trưởng Vụ kế toán, Trưởng vụ phát hành và Trưởng vụ nghiệp vụ Ngân hàng quốc gia Việt Nam.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 29/SL, tạm thời hợp nhất Nha Công chính và Nha Hỏa xa thuộc Bộ Giao thông Công chính thành Nha Công chính - Hỏa xa.

- Sắc lệnh số 30/SL, bổ nhiệm ông Bùi Văn Các, kỹ sư Công chính, giữ chức Giám đốc Nha Công chính - Hỏa xa, Bộ Giao thông Công chính.

- Sắc lệnh số 31/SL, đổi tên Nha Bưu điện thuộc Bộ Giao thông Công chính thành Nha Bưu điện - Vô tuyến điện.

- Sắc lệnh số 32/SL, bổ nhiệm ông Trần Quốc Bình giữ chức Giám đốc Nha Bưu điện - Vô tuyến điện.

- Sắc lệnh số 33/SL bổ nhiệm ông Hoàng Quốc Thịnh giữ chức quyền Giám đốc Sở Mậu dịch thuộc Bộ Công thương.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 14

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh nhan đề *Đạo đức của Mỹ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 12. Sau khi nêu lên quan niệm đạo đức của Giêsu, Phật Thích Ca, Khổng Tử và một số ý kiến của các nhà lãnh đạo Mỹ thừa nhận Mỹ đã sử dụng các thủ đoạn quân sự, kinh tế, chính trị... để thực hiện chiến tranh xâm lược, gây nhiều tội ác với các dân tộc khác, tác giả khẳng định đạo đức của đế quốc Mỹ là “*đạo đức giết người*”.

- Báo *Nhân dân*, số 12, ngày 14-6-1951.
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 225.

Tháng 6, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tổng tuyển cử ở Pháp*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1841, chỉ rõ luật tuyển cử dân cử giả hiệu ở các nước tư bản và các cuộc tuyển cử ở các nước này đều do Mỹ giật dây.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- + Sắc lệnh số 34/SL, chỉ định vào Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu 3 các ông:
 - Lê Thanh Nghị làm Chủ tịch, thay ông Nguyễn Văn Trân nhận công tác khác.
 - Đỗ Mười làm Phó Chủ tịch, thay ông Vũ Duy Hiệu nhận công tác khác.
 - Hà Kế Tấn, Tư lệnh địa phương Liên khu 3 làm Ủy viên quân sự, thay ông Hoàng Sâm đi nhận công tác khác.
 - Hoàng Đức Tiến và Bác sĩ Nguyễn Xuân Nguyên làm ủy viên.
- Sắc lệnh số 35/SL chỉ định các ông:
 - Hoàng Anh làm Chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu 4, thay ông Lê Viết Lượng nhận công tác khác.
 - Hoàng Văn Diệm làm Phó Chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu 4, thay ông Hoàng Anh.
- Báo *Cứu quốc*, số 1841, ngày 16-6-1951.
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 20

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Dân mua máy bay, xe tăng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1844, nêu gương thi đua ái quốc của nhân dân Trung Quốc, với nhiều hình thức, quyên góp tiền để mua vũ khí cho bộ đội đánh Mỹ, giúp Triều Tiên và khuyên nhân dân ta cũng nên thi đua với anh chị em nước bạn.

- Báo *Cứu quốc*, số 1844, ngày 20-6-1951.

Tháng 6, ngày 21

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 13.

Bài *Liên Xô vĩ đại*, ca ngợi đất nước, nhân dân Liên Xô đã chiến đấu và chiến thắng trong cuộc chiến tranh to nhất, khùng khiếp nhất trong lịch sử loài người và chiến thắng kẻ thù nguy hiểm nhất là phát xít Đức.

Bài *Em bé Triều Tiên*, nêu lên tấm gương yêu nước của em bé Triều Tiên đã lấy thân mình che hai hòm thuốc khỏi bị bom đạn bắn vào và em đã hy sinh anh dũng. Người khẳng định: “Trẻ con anh hùng chứng tỏ cả dân tộc anh hùng” và tin tưởng vào sự tất thắng trong cuộc kháng chiến của nhân dân Triều Tiên và nhân dân Việt Nam.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 36-QĐ, ân giảm tội cho một phạm nhân.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 228-230, 226-227.

- Báo *Nhân dân*, số 13, ngày 21-6-1951.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 25

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Phe nào mạnh, phe nào yếu*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1847, nêu lên một cách giải thích khéo của một nữ cán bộ về vấn đề mạnh hay yếu của phe dân chủ và phe đế quốc.

- Báo *Cứu quốc*, số 1847, ngày 25-6-1951.

Tháng 6, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đi theo ma, mặc áo giấy*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1848, chỉ rõ sự tàn bạo của quân đội Mỹ ở Triều Tiên thông qua lời kể của một sĩ quan Mỹ.

- Báo *Cứu quốc*, số 1848, ngày 26-6-1951.

Tháng 6, ngày 27

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện khen các chiến sĩ tham gia chiến dịch Quang Trung “đã tiêu diệt hơn 20 đại đội địch, đã làm lay động tinh thần ngụy quân, đã phát triển chiến tranh du kích, bảo vệ nhân dân, bảo vệ mùa màng”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 231.

Tháng 6, ngày 28

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Chủ tịch nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên Kim Nhật Thành, chúc mừng nhân kỷ niệm một năm ngày Triều Tiên kháng chiến chống Mỹ.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Phòng gian, trừ gian*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân* số 14, nói về kinh nghiệm phòng gian, trừ gian của Trung Quốc và nhắc nhở: “Phòng gian phải đi đôi với giữ bí mật. Đó là hai việc quan trọng cho công cuộc kháng chiến”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 37/SL, bãi bỏ Vụ Hợp tác xã nông nghiệp thuộc Bộ Canh nông.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 232-233.

- Báo *Nhân dân*, số 14, ngày 28-6-1951.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Khói lửa và dầu hỏa*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1850, nêu lên cuộc tranh giành giữa các nước đế quốc xung quanh vấn đề dầu lửa ở Iran.

- Báo *Cứu quốc*, số 1850, ngày 29-6-1951.

Tháng 6, ngày 30

Chủ tịch Hồ Chí Minh gặp Đoàn đại biểu nhân dân Việt Nam do đồng chí Hoàng Quốc Việt làm Trưởng đoàn, Linh mục Phạm Bá Trực làm Phó trưởng đoàn, trước khi đoàn lên đường thăm nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa và Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Vận động nguy binh*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1851, nêu lên những ví dụ tốt trong việc vận động nguy binh quay về với kháng chiến và chỉ rõ “bổn phận của mỗi một đồng bào ở vùng tạm bị chiếm là chịu khó gần gũi nguy binh. Giải thích cho họ rồi, kéo họ về với ta. Đó là một cách tham gia kháng chiến rất thiết thực”.

- Tài liệu lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 1851, ngày 30-6-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 234.

Tháng 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho giáo viên, cán bộ phụ trách và ban huấn luyện lớp cán bộ cung cấp. Sau khi nêu rõ “việc cung cấp cũng quan trọng như trực tiếp đánh giặc trước mặt trận”, nhưng “để làm cho đúng thì phải có một chính sách rõ rệt, một tư tưởng thấu suốt”, Người đã chỉ dẫn những biện pháp nâng cao tư tưởng, đạo đức, nghiệp vụ nhằm làm cho lớp học đạt kết quả tốt xứng đáng với sự dạy bảo và tin cậy của Chính phủ, Đoàn thể và bộ đội.

- Báo *Quân đội nhân dân*, số 31, ngày 2-9-1951.

Tháng 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Hội nghị tình báo, Người căn dặn: Tình báo là tai mắt. Tai phải tỏ, mắt phải sáng. Mọi công tác, nhất là công tác tình báo phải tránh chủ quan, khinh địch, hiểu danh và cá nhân chủ nghĩa.

- Bản chụp bức thư đánh máy, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

1) Mỗi kỳ báo, bài này in 2 cột dài trên trang 4.

2) Nay thuộc tỉnh Quảng Ninh.

3) Còn gọi là chiến dịch Hoàng Hoa Thám.

4) Anbe Clavie (Alber Clavier), lúc ấy là hạ sĩ quan Pháp đã chạy sang hàng ngũ của ta. Nhân dịp ngày sinh lần thứ 61 của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Anbe đã viết thư lên

Người chúc mừng và chia sẻ những khó khăn với nhân dân ta, Anbe xin được đóng góp một phiếu công trái trị giá 150.000đ cho Chính phủ Việt Nam.

5) Chiến dịch Quang Trung (chiến dịch Hà Nam Ninh), bắt đầu từ ngày 28-5 đến ngày 20-6-1951.

NĂM 1951 (TỪ THÁNG 7 ĐẾN THÁNG 9)

NĂM 1951

(Từ tháng 7 đến tháng 9)

Tháng 7, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng các vị lãnh đạo Đảng và Nhà nước ta dự lễ kỷ niệm 30 năm ngày thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc. Tại lễ kỷ niệm, Người tuyên bố mình là “người sung sướng nhất thế giới vì tự mình đã được chứng kiến ba cuộc cách mạng thành công: lần thứ nhất là cách mạng Liên Xô, lần thứ hai là cách mạng Trung Quốc và lần thứ ba là cách mạng Việt Nam”.

Sau buổi lễ, Người về nghỉ đêm tại nhà đồng chí Thụy. Trước khi ngủ Người trao đổi với đồng chí Thụy một số vấn đề về công tác giáo dục.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 426.

Tháng 7 ngày 2

Sáng, Chủ tịch Hồ Chí Minh dậy sớm đi đến địa điểm làm việc mới. Trên đường đi, Người ghé qua nhà đồng chí La 1) để bàn một số việc đã hẹn.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 427.

Tháng 7 ngày 3

Tại Sơn Dương (Tuyên Quang), Chủ tịch Hồ Chí Minh tiễn Đoàn đại biểu Mặt trận nhân dân Việt Nam 2) sang thăm hữu nghị Trung Quốc và Triều Tiên. Người chúc đoàn lên đường “đoàn kết, thân ái, thành công”.

Buổi sáng, Người làm việc với Bộ trưởng Lê Văn Hiến về dự thảo Điều lệ thuế nông nghiệp. Sau khi nghe Bộ trưởng Lê Văn Hiến trình bày dự thảo, Người hỏi han, cân nhắc từng ly từng tý về nội dung cũng như danh từ. Người nhắc: “Đối với vấn đề thuế nông nghiệp phải thận trọng nghiên cứu, điều tra, cho người đi thực tập, thăm dò dư luận, cân nhắc kỹ càng rồi mới nên ban bố”.

Chiều, Người và Bộ trưởng Lê Văn Hiến tiếp tục làm việc về bản dự thảo Thuế công thương nghiệp.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Khổ tận cam lai*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1853. Tác giả cho biết từ sau Chiến tranh thế giới thứ hai, ở các nước tư bản kinh tế ngày thêm quẩn bách, đời sống nhân dân ngày càng khổ sở. Trong khi đó, ở Liên Xô, nhân dân được hưởng hạnh phúc, thái bình và Trung Quốc

đang tiến lên con đường sung sướng. Sở dĩ có được như vậy là do nhân dân hai nước đã hy sinh xương máu, nhịn ăn, nhịn mặc để kiến thiết đất nước. Tác giả nhắc nhở: Chúng ta kháng chiến trường kỳ gian khổ, nhất định sẽ có ngày “khổ tận cam lai” như nhân dân Liên Xô và Trung Quốc. Cuối cùng tác giả kết luận:

“Muốn ăn quả phải trồng cây
Có cực khổ mới có ngày vẻ vang”.

- Hoàng Quốc Việt: *Con đường theo Bác*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 1990, tr. 296-299.

- Báo *Cứu quốc*, số 1853, ngày 3-7-1951.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 427.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 235.

Tháng 7, ngày 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục làm việc với ông Lê Văn Hiến về nội dung của bản dự thảo Điều lệ thuế nông nghiệp và thuế công thương nghiệp.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 427.

Tháng 7, ngày 5

Hai bài viết của Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 15.

- Bài *Thi đua ái quốc, hiện tại và tương lai vẻ vang của nước ta*, chỉ rõ mục đích và kết quả tiêu biểu của phong trào thi đua ái quốc là đã góp phần làm cho “công việc tiêu diệt giặc đói, giặc dốt, giặc ngoại xâm sẽ mau đến ngày hoàn toàn thắng lợi”. Đồng thời, bài báo cũng nêu lên những khuyết điểm, nguyên nhân và sự cần thiết phải sửa chữa ngay những khuyết điểm này để phong trào thi đua phát triển rộng khắp và có kết quả hơn.

- Bài *Dân chủ cũ và dân chủ mới*, giải thích sự khác biệt giữa hai nền dân chủ cũ và mới và khẳng định: “Dân chủ mới là dân chủ cho toàn dân, trừ bọn phản quốc ra ngoài”, còn “dân chủ cũ là một thủ đoạn ích kỷ của bọn phản động”.

- Báo *Nhân dân*, số 15, ngày 5-7-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 236-238.

Tháng 7, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chó cắn chó*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1855, nêu lên những mâu thuẫn trong nội bộ chính quyền Lý Thừa Vãn, nguyên nhân phản chiến của binh lính Nam Triều Tiên ngày càng tăng và chỉ rõ thực chất của quân đội đồng minh của Mỹ.

- Báo *Cứu quốc*, số 1855, ngày 6-7-1951.

Tháng 7, từ ngày 8 đến ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì cuộc họp Hội đồng Chính phủ nghe báo cáo về tình hình thế giới, tình hình quân sự sáu tháng đầu năm, tình hình trên các mặt ngoại giao,

tư pháp, công an, thương nghiệp, nông nghiệp, tài chính, tiền tệ, giao thông công chính, nhân công, giáo dục, y tế và các chính sách xã hội.

Trong bài phát biểu tổng kết, Người nêu lên một số vấn đề chính:

- Ta đang trên đà thắng lợi nhưng không vì thế mà tự cao, tự đại. Về chính trị đã gần dân nhiều hơn, càng hiểu dân và được dân hiểu ta hơn. Nhân dân có tiến bộ nhiều, đã bắt đầu biết sử dụng quyền dân chủ đối với cán bộ, cơ quan. Cần đẩy mạnh hơn nữa phong trào tự phê bình và phê bình.

- Về kinh tế, tài chính, chúng ta đã có phương hướng mới, chính sách mới, hy vọng sẽ thu được kết quả tốt. Ta đã bắt đầu thống nhất quản lý chi thu, công việc buôn bán bắt đầu có nền nếp. Chúng ta cần học hỏi nhiều và làm việc nhiều hơn nữa.

- Tình hình thế giới hiện nay có ảnh hưởng nhiều đến công cuộc kháng chiến của ta. Phương châm chính sách của ta: đánh du kích, trường kỳ gian khổ kháng chiến là đúng. Phải tăng cường tự vệ, giữ bí mật, tập quân sự để phòng bất trắc, công tác này phải làm một cách thiết thực...

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7, ngày 9

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh nhan đề *Nói thật mất lòng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1857. Bài báo đưa tin bà Phinton (Filton), giáo sư triết học Anh, do tố cáo về tội ác của quân đội Anh và Mỹ trong cuộc chiến tranh xâm lược Triều Tiên, dấy lên làn sóng đấu tranh của nhân dân Anh phản đối cuộc chiến tranh Triều Tiên và buộc Chính phủ Anh phải rút quân khỏi Triều Tiên nên đã bị Chính phủ cách chức giáo sư và bị quy tội phản quốc. Tác giả kết luận: "Một đế quốc xung hùng xung bá, mà sợ một người đàn bà nói thật. Uy quyền của phản động là như thế đó!".

- Báo *Cứu quốc*, số 1857, ngày 9-7-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 239.

Tháng 7, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 38/SL, sáp nhập Nha Thông tin thuộc Bộ Nội vụ vào Thủ tướng phủ.

- Sắc lệnh số 39/SL, bổ nhiệm ông Tố Hữu giữ chức Giám đốc Nha Thông tin thuộc Thủ tướng phủ thay ông Trần Văn Giàu nhận công tác khác.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Công trái*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1859, nêu lên hai cách tuyên truyền mua công trái của Liên Xô và của ta. Từ đó, tác giả chỉ rõ: những khuyết điểm mà cán bộ ta mắc phải khi tuyên truyền là "còn dùng cách quan liêu, mệnh lệnh" và kết luận cán bộ ta phải "*tẩy cho sạch* bệnh quan liêu, mệnh lệnh, nếu không sẽ bị dân tẩy".

- Báo *Cứu quốc*, số 1859, ngày 11-7-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 240.

Tháng 7, ngày 12

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 16:

- Bài *Phê bình*, nêu lên ý nghĩa, mục đích và nguyên tắc trong phê bình.

- Bài *Điên rồ nhất thế giới*, chỉ trích sự khoe khoang của Mỹ về sự viện trợ cho các nước, nhưng kết quả “vừa mất tiền, vừa bị thua thâm”.

- Báo *Nhân dân*, số 16, ngày 12-7-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 241-243.

Tháng 7, ngày 14

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Quân đội thực dân Pháp*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1861. Sau khi nêu lên những thất bại của thực dân Pháp ở chiến trường Việt Nam đã làm gia tăng phong trào chống chiến tranh và phản chiến trong nhân dân và thanh niên Pháp, vì họ thấy “chiến tranh ở Việt Nam là không có mục đích, không có nghĩa lý, không có hy vọng”, tác giả kết luận: “Thực dân Pháp thất bại là vì binh lính Pháp biết rằng chiến tranh ở Việt Nam là vô lý... Vì vậy ta nhất định thắng”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1861, ngày 14-7-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 244.

Tháng 7, ngày 14 và ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì cuộc họp Bộ Chính trị mở rộng bàn về chính sách thuế nông nghiệp. Tại cuộc họp, Người nói: “Vấn đề thuế nông nghiệp là vấn đề chính trị, vấn đề Đảng. Nhân việc thuế nông nghiệp cần chỉnh đốn Đảng, giáo dục cán bộ”.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 428.

Tháng 7, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 40/SL, ban hành bản Điều lệ tạm thời thuế nông nghiệp.

- Sắc lệnh số 41/SL, bổ nhiệm ông Nguyễn Văn Trân, nguyên Chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu 3, giữ chức Phó Tổng thanh tra trong Ban Thanh tra Chính phủ.

- Sắc lệnh số 42/SL thành lập tại Thủ tướng phủ một Nha Liên lạc có nhiệm vụ nghiên cứu và đặt các đường giao thông trong nước để đảm bảo việc chuyên vận các công văn và tài liệu.

- Sắc lệnh số 43/SL, bổ nhiệm ông Trần Hiệu giữ chức Giám đốc Nha Liên lạc thuộc Thủ tướng phủ.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7, ngày 17

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1863.

- Bài *Người vô sản và người cộng sản*, chỉ rõ phẩm chất, tư cách của người cộng sản xứng đáng là người lãnh đạo những người vô sản và cũng vì mục đích của họ là mục đích của tất cả những người vô sản.

- Bài *Cộng sản*, thông qua trích dẫn tiếng nói chống chiến tranh xâm lược của chủ nghĩa đế quốc, đòi hòa bình của một lãnh tụ công giáo người Canada, tác giả tố cáo sự đàn áp trắng trợn của giai cấp tư sản và chủ nghĩa đế quốc đối với những người yêu chuộng hòa bình và công lý ở các nước tư bản chủ nghĩa bằng cách vu cho họ là cộng sản.

- Báo *Cứu quốc*, số 1863, ngày 17-7-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 245.

Tháng 7, ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì phiên họp Hội đồng Chính phủ để xem xét tình hình thế giới và trong nước trong tháng 6-1951; nghe báo cáo về hoạt động của các ngành tài chính, ngân hàng và tình hình quân sự trong sáu tháng đầu năm, định phương hướng hoạt động cho từng ngành trong sáu tháng cuối năm.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7, ngày 19

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết thư gửi đồng chí Tố Hữu hỏi về việc đặt tên tờ báo *Kim Đông* và đề nghị góp ý kiến với Người để viết thư gửi các cháu nhân ngày Trung Thu sắp tới.

Cùng ngày, hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 17:

- Bài *Dân Mỹ chống chiến tranh*, bằng cách dẫn chứng cụ thể trong xã hội Mỹ, tác giả chứng minh rằng: “Đế quốc Mỹ ra sức gây chiến. Song nhân dân Mỹ thì muốn hòa bình”. Và kết luận: “Ý dân là ý trời, đế quốc Mỹ làm trái ý dân, ý trời, cho nên chúng sẽ thất bại”.

- Bài *Thực hành sinh ra hiểu biết, hiểu biết tiến lên lý luận, lý luận lãnh đạo thực hành*.

Bằng cách viết giản dị, tác giả bàn thêm về mối quan hệ giữa “lý luận và thực hành, biết và làm”.

- Bút tích lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Nhân dân*, số 17, ngày 19-7-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 246, 247-257.

Tháng 7, ngày 20

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chuyện phụ nữ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1865. Tác giả viết về vai trò của người phụ nữ trong xã hội, đồng thời nêu gương thành tích của chị em phụ nữ Trung Quốc hăng hái tham gia vào phong trào chống Mỹ giúp Triều Tiên và khuyên chị em phụ nữ Việt Nam nên học tập những gương tốt đó.

- Báo *Cứu quốc*, số 1865, ngày 20-7-1951.

Tháng 7, ngày 22

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 44/SL, bãi bỏ thuế môn bài, thuế lãi doanh nghiệp, thuế lợi tức tổng hợp và các thứ thuế gián thu hiện hành. Và đặt ra hai thứ thuế sau:

1. Thuế nông nghiệp và thương nghiệp cho các hoạt động về công nghiệp và thương nghiệp.

2. Thuế hàng hoá cho các nông phẩm và công nghệ phẩm.

- Sắc lệnh số 45/SL, cách chức ông Lê Thành An, Đồng lý Văn phòng Bộ Thương binh, Cựu binh đã phạm một số sai lầm trong công tác đưa ra truy tố trước tòa án.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7, ngày 23

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhân dân Đức phản đối Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1867, tố cáo đế quốc Mỹ âm mưu tái vũ trang ở Đức, Nhật và chỉ rõ phong trào phản đối âm mưu của Mỹ của nhân dân hai nước này thể hiện qua kết quả cuộc trưng cầu dân ý ở Đức. Kết luận bài báo, tác giả khẳng định: "Ý dân là ý trời. Dù Mỹ có nhiều đôla, nhiều bom nguyên tử" nhưng không thể làm lay chuyển được lòng dân.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 444.

- Báo *Cứu quốc*, số 1867, ngày 23-7-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 258.

Tháng 7, ngày 25

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Cọp, nai, thỏ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1869.

Dẫn lời khai của một hạ sĩ quan Pháp bị ta bắt ở Ninh Bình, tác giả tố cáo tội ác của thực dân Pháp đối với đồng bào ta nói chung, đồng bào công giáo nói riêng và cho rằng, sở dĩ ta thắng, địch thua là vì cán bộ, bộ đội và nhân dân ta biết giữ bí mật.

- Báo *Cứu quốc*, số 1869, ngày 25-7-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 259.

Tháng 7, ngày 26

Nhân ngày thương binh, liệt sĩ (27-7), Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi cho cụ Bộ trưởng Bộ Thương binh, Cựu binh, nhờ cụ Bộ trưởng chuyển cho anh em thương binh kiểu mẫu mấy bộ quần áo mà đồng bào đã biếu Người.

Người nhắc nhở chính quyền các cấp, các đoàn thể và đồng bào phải có những biện pháp lâu dài, thiết thực để đền đáp lại cho xứng đáng với sự hy sinh, mất mát của anh em thương binh, đó là: mỗi xã trích một phần ruộng công, hoặc mượn ruộng của người có hàng tâm, hàng sản hay vỡ hoang để tổ chức cày cấy, chăm nom, gặt hái, thu mượn hoặc khai thác được mà đón nhiều hoặc ít anh em thương binh.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Phụ nữ kiểu mẫu*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 18 nêu lên một số “mẫu chuyện rất bình thường, mà rất vĩ đại” của các mẹ, các chị trong việc chăm sóc thương binh, giúp đỡ bộ đội... và cho rằng “đó là lòng *chí công vô tư* mà chúng ta đều phải học theo”.

- Báo *Nhân dân*, số 18, ngày 26-7-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 261-262, 260.

Tháng 7, ngày 28

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đời sống Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1871. Tác giả trích đăng lời của hai tờ báo Mỹ “*Vệ quốc*” (*National Guardian*) và *Diễn đàn nhân dân* (Public Forum), vạch rõ mâu thuẫn giữa lời nói và việc làm trong đời sống Mỹ. Đó là, để phục vụ chiến tranh, Mỹ ngày càng đục khoét nhân dân, làm cho đời sống của người dân Mỹ vô cùng cực khổ, nhưng lại luôn luôn tuyên truyền rằng dân Mỹ rất sung sướng. Do vậy: “Mỹ mà không đẹp”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1871, ngày 28-7-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 263.

Tháng 7, ngày 31

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một lũ vương, bá, hoàng đế kéo nhau lên đoạn đầu dài*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1873. Tác giả cho biết, cuối tháng 5-1951, Tòa án nhân dân Bắc Kinh (Trung Quốc), tuyên phạt án tử hình 221 tên phản động (trong đó có những tên như Hoạt Diêm Vương, Đông, Tây, Nam, Bắc bá, Thổ Hoàng đế, Dương Hoàng đế, Địa Hoàng đế...) và cho rằng ở Việt Nam chỉ có một ngục hoàng đế, nhưng tội ác của nó lại to gấp mấy lần tội ác của lũ kia, vì nó đã mấy lần buôn dân bán nước.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Quyết định số 46-QĐ, bác đơn xin ân giảm tội của hai phạm binh.

- Quyết định số 47-QĐ, ân giảm tội cho một phạm nhân.

- Báo *Cứu quốc*, số 1783, ngày 31-7-1951.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen cán bộ, chiến sĩ, bộ đội địa phương Hà Đông đã cùng bộ đội chủ lực dũng cảm đánh thắng địch ở Chợ Cháy, Trầm Lộng (nam Hà Đông) và “khuyên các chú học tập kinh nghiệm trong trận vừa qua, ra sức củng cố lực lượng của mình, để tranh lấy thắng lợi mới to hơn nữa, nhiều hơn nữa”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 264.

Tháng 7

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Chính ủy Văn Tiến Dũng để chuyển đến các cán bộ và chiến sĩ trong Đại đoàn 320. Người cảm ơn các chiến sĩ đã biểu Người một lá cờ của ngụy quyền do đơn vị lấy được trong chiến dịch vừa qua và căn dặn các chiến sĩ cố gắng chỉnh huấn đến nơi đến chốn, thông suốt tư tưởng, đoàn kết chặt chẽ, đồng cam cộng khổ từ trên xuống dưới, kiên quyết vượt mọi khó khăn hoàn thành tốt nhiệm vụ.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 265.

Tháng 7

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Đại hội giáo dục toàn quốc, góp một số ý kiến vào việc thảo luận của Đại hội. Người nhắc nhở “Đại hội nên chú ý làm thế nào cho việc giáo dục liên kết với đời sống của nhân dân, với công cuộc kháng chiến và kiến quốc của dân tộc. Làm thế nào để phối hợp việc giáo dục của trường học với việc tuyên truyền và giáo dục chính trị chung của nhân dân...”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 266.

Tháng 7

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Việt kiều ở Vân Nam (Trung Quốc) khen ngợi lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết, nêu gương học tập để giúp nhau tiến bộ của kiều bào.

- Bản gốc bức thư, lưu tại Trung tâm lưu trữ quốc gia I, Phòng Phủ Thủ tướng.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 267.

Tháng 8, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết bài *Điều đồng chí Hồ Tùng Mậu*. Với sự đau xót không chỉ với tình đồng chí mà còn với tình cảm “thân thiết hơn anh em ruột”, Người viết: “Mất chú, đồng bào mất một người lãnh đạo tận tụy, Chính phủ mất một người cán bộ lão luyện, Đoàn thể mất một người đồng chí trung thành, và tôi mất một người anh em chí thiết. Mấy nguồn thương tiếc, cộng vào trong một lòng tôi!”.

Cùng ngày, Người gửi thư cho thanh niên cả nước khen ngợi những thành tích thi đua yêu nước và nêu lên những biện pháp cụ thể để thanh niên sửa chữa những khuyết điểm trong thi đua, để đạt được những “thành tích to hơn, nhiều hơn nữa”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 272-273, 269-271.

- Báo *Nhân dân*, số 20, 22, ngày 9 và 23-8-1951.

Tháng 8, ngày 2

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 19.

- Bài *Mỹ thất bại ở Trung Quốc như thế nào?* Trên cơ sở những số liệu của cuốn sách trắng do Bộ Ngoại giao Mỹ xuất bản, tác giả phân tích sự thất bại của Mỹ qua việc giúp Tưởng Giới Thạch trong cuộc nội chiến ở Trung Quốc.

- Bài *Em bé Trung Quốc Lưu Hồ Lan*, kể về tấm gương hy sinh anh dũng của một thiếu niên Trung Quốc và kêu gọi thiếu niên Việt Nam noi gương Lưu Hồ Lan tích cực tham gia kháng chiến.

- Báo *Nhân dân*, số 19, ngày 2-8-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 274-276.

Tháng 8, ngày 3

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đốp! Đốp!* ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1875.

Bài báo dẫn chứng về thân phận bù nhìn của Bảo Đại trước sự mâu thuẫn của quan thầy Pháp, Mỹ và chỉ ra đó “là một tiếng chuông thức tỉnh số ít người Việt còn lừng chừng”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1875, ngày 3-8-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 277.

Tháng 8, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Công lý của Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1877.

Bài báo vạch rõ sự thật của cái gọi là “công lý” ở Mỹ qua việc Chính phủ Mỹ ngược đãi những người cộng sản bằng các thủ đoạn khác nhau, song lại dung dưỡng bọn trộm cướp, buôn lậu, giết người... để chúng giúp các ông chủ trị công nhân và công chức, phá hoại công hội và các cuộc bãi công.

- Báo *Cứu quốc*, số 1877, ngày 6-8-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 278.

Tháng 8, ngày 8

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Quý sứ Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1879. Với những bằng chứng cụ thể, tác giả lên án hành động dã man của quân đội Mỹ trong cuộc chiến tranh xâm lược Triều Tiên: ném bom cháy xuống vùng dân cư, tiêm thuốc độc vào tù binh để thí nghiệm, tiêm bệnh đậu mùa vào dân để lây bệnh cho quân đội Trung - Triều... Tác giả kết luận: “Như vậy, Mỹ không phải là quý sứ là gì?”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1879, ngày 8-8-1951.

Tháng 8, ngày 9

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chiến lược Mỹ ở Triều Tiên*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 20. Bằng những tư liệu của báo chí Mỹ, tác giả vạch trần và lên án tội ác dã man của đế quốc Mỹ trong cuộc chiến tranh xâm lược Triều Tiên.

- Báo *Nhân dân*, số 20, ngày 9-8-1951.

Tháng 8, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Ai giữ gìn hòa bình thế giới*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1881. Người lên án Chính phủ Mỹ, Anh, Pháp đang ra sức chuẩn bị chiến tranh, cấm các hoạt động của “Hội nghị hòa bình”, đồng thời chỉ rõ đường lối của Liên Xô và các nước dân chủ mới ban hành những luật lệ cấm tuyên truyền chiến tranh, thậm chí còn đặt giải thưởng lớn cho những người có công đặc biệt với hòa bình. Cuối bài, Người viết: “Chỉ vài việc đó đủ tỏ: Ai mưu gây chiến tranh, ai giữ gìn hòa bình?”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1881, ngày 11-8-1951.

Tháng 8, ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 48/SL, chỉ định ông Hoàng Hữu Nhân làm Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu Việt Bắc, thay ông Nguyễn Hữu Tạo.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 8, ngày 13

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 49/SL, quy định nguyên tắc các thể lệ và tổ chức về việc đấu tranh kinh tế với địch.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 8, ngày 14

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lay trời chuyển đất*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1883, nêu lên kết quả và những bài học kinh nghiệm của cuộc cải cách ruộng đất ở Trung Quốc.

- Báo *Cứu quốc*, số 1883, ngày 14-8-1951.

Tháng 8, ngày 16

Chủ tịch Hồ Chí Minh ra Lời kêu gọi nhân dịp kỷ niệm lần thứ sáu Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2-9. Người nhắc nhở toàn quân, toàn dân và kiều bào ở nước ngoài “mừng ngày độc lập, chúng ta phải nhớ ơn những chiến sĩ đã hy sinh cho cách mạng để tranh lại độc lập, đang kháng chiến anh dũng để giữ gìn độc lập”. Sau khi cảm ơn quân, dân ta đã anh dũng trong kháng chiến và các nước bạn đã ủng hộ cuộc kháng chiến của nhân dân Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu rõ những chính sách mới của Chính phủ nhằm vào lợi ích của nhân dân, lợi ích của kháng chiến, kiến quốc và kêu gọi mọi người, mọi ngành đoàn kết, cố gắng thi đua tăng gia sản xuất, giết giặc lập công đưa cuộc kháng chiến đến thắng lợi.

Trong ngày, hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 21:

- Bài *Huc (HUK)*, giới thiệu một tổ chức du kích mang tên Huk ở Philíppin thành lập trong Chiến tranh thế giới thứ hai. Sau chiến tranh, tổ chức này tiếp tục tiến hành đấu tranh chống sự can thiệp của Mỹ vào Philíppin.

- Bài *Cải tạo tư tưởng tiểu tư sản*, chỉ rõ các đối tượng hợp thành vai trò, vị trí to lớn của tầng lớp tiểu tư sản trong sự nghiệp cách mạng và nêu rõ lý do, biện pháp cải tạo tư tưởng tiểu tư sản.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 279-282.

- Báo *Nhân dân*, số 21, ngày 16-8-1951.

Tháng 8, ngày 17

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Ba hoa*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1885, nhận xét về bệnh ba hoa nhưng thâm độc của các nghị viên, bộ trưởng Mỹ trong việc lợi dụng đòla, bom nguyên tử, trang bị vũ khí cho người nước ngoài để làm bia đỡ đạn chết thay cho người Mỹ ở chiến trường. Bài báo cũng nêu lên chỉ một câu nói của đại biểu Liên Xô đề nghị hòa bình ở Triều Tiên lại được nhân dân thế giới hưởng ứng, ủng hộ, kể cả nhân dân Mỹ và làm cho phe đế quốc hoang mang.

- Báo *Cứu quốc*, số 1885, ngày 17-8-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 283.

Tháng 8, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: "*Thực dân*" là *ăn cướp dân*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1887, lên án tội ác ăn cướp của thực dân Pháp và thực dân Anh ở châu Phi. Đồng thời, Người cũng nêu lên sự giác ngộ và đấu tranh của nhân dân các xứ da đen, đặc biệt là nhân dân Gôn-côt, đã thắng lợi trong cuộc bầu cử do thực dân Anh tổ chức (38 ghế đại biểu, họ tranh được 36 ghế và khẳng định: "Thắng lợi ấy rung động tất cả các thuộc địa châu Phi, và làm cho nhân dân da đen càng thêm hăng hái").

- Báo *Cứu quốc*, số 1887, ngày 21-8-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 284.

Tháng 8, ngày 22

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen bộ đội Thừa Thiên về thành tích chiến đấu và chiến thắng trong trận Phú Vang (26-7-1951) và căn dặn: Không vì thắng lợi mà chủ quan khinh địch. "Phải giúp đỡ du kích chiến tranh phát triển và củng cố khắp các nơi".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 285.

- Báo *Cứu quốc*, số 1889, ngày 22-8-1951.

Tháng 8, ngày 23

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh:

Đội ơn Tổ quốc nghìn trùng

Chân què tay cụt mà lòng vẫn hăng

ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 22, ca ngợi tấm gương của một thầy giáo ở Triều Tiên trong cuộc chiến đấu chống đế quốc Mỹ xâm lược. Anh đã vận động học sinh tham gia bộ đội và trực tiếp tham gia chiến đấu. Tuy bị cụt tay, chân què, nhưng anh đã vượt qua mọi khó khăn để tiếp tục phụng sự Tổ quốc bằng phụ trách công tác tuyên truyền.

- Báo *Nhân dân*, số 22, ngày 23-8-1951.

Tháng 8, ngày 24

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Kẻ cướp bị cướp*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1890, phân tích sự phụ thuộc về kinh tế của Anh, Pháp vào Mỹ, đã dẫn tới sự phụ thuộc cả về chính trị, quân sự không khác gì thuộc địa của Mỹ.

- Báo *Cứu quốc*, số 1890, ngày 24-8-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 286.

Tháng 8, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng Chính phủ và nhân dân Ấn Độ, Đại Hội và Nam Dương 3) nhân dịp các nước này kỷ niệm ngày độc lập.

- Báo *Cứu quốc*, số 1891, ngày 25-8-1951.

Tháng 8, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Chủ tịch Kim Nhật Thành chúc mừng kỷ niệm Quốc khánh nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên.

- Báo *Cứu quốc*, số 1896, ngày 1-9-1951.

Tháng 8, trước ngày 27

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cảm ơn bà Phạm Thị Dục, một bà mẹ chiến sĩ ở Tuyên Quang, đã gửi tặng Người một phiếu công trái 100kg thóc để Người làm giải thưởng thi đua.

Cùng thời gian này, Người gửi thư cảm ơn ông Vũ Đình Độc, cơ sở đại lý báo *Cứu quốc* ở Bình Ca (Tuyên Quang), đã gửi tặng Người hai phiếu công trái trị giá 100kg thóc để Người làm giải thưởng thi đua và gửi thư biểu dương cháu Nguyễn Thị Lương ở bên đò Mộc, xã Minh Quang, huyện Bất Bạt, tỉnh Sơn Tây (nay thuộc tỉnh Hà Tây) đã có thành tích mót nhặt lúa rơi bán lấy tiền giúp bộ đội.

- Báo *Cứu quốc*, số 1892, ngày 27-8-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 288, 287, 289.

Tháng 8, ngày 27

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhà giàu đổ gạo, nhà nghèo nhịn cơm*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1892, phân tích một nghịch lý nhưng có thật ở xã

hội tư bản: dù được mùa nhưng dân cày vẫn đói khổ. Vì để giữ giá, chính phủ và các nhà tư bản sẵn sàng đổ sản phẩm đi chứ không bán rẻ cho dân.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 50/SL, truy tặng Huân chương Hồ Chí Minh hạng ba cho cụ Hồ Tùng Mậu, Tổng Thanh tra Chính phủ, một nhà cách mạng lão thành trọn đời tranh đấu cho Tổ quốc, cho nhân dân.

- Báo *Cứu quốc*, số 1892, ngày 27-8-1951.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 8, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ đã phá sản ở châu Á*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1894. Sau khi phân tích nhận định của viên quan tòa Tối cao pháp viện ở Mỹ rằng “châu Á đang cách mạng”, “không có sức gì trong thế giới ngăn trở được nó”. “Dù Mỹ đưa ra bao nhiêu súng đạn và đôla cũng không thể chống lại phong trào cách mạng ở các nước châu Á”, tác giả kết luận: “*Chính sách Mỹ đã phá sản rồi*”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1894, ngày 29-8-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 290.

Tháng 8

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho các cháu nhi đồng Việt Nam nhân kỷ niệm Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2-9. Trong thư có đoạn: “Ngày nay, người lớn kháng chiến để giành lại độc lập, thì mai sau các cháu phải giữ vững nền độc lập của ta. Vì vậy các cháu phải cố gắng thi đua học tập và làm việc hơn nữa”.

- Tài liệu đánh máy của Văn phòng Phủ Chủ tịch, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự buổi họp chuẩn bị cho Hội nghị Trung ương lần thứ hai. Cuối buổi họp, Người nói với đồng chí Trường Chinh: Trong các cuộc họp, nên nhắc các đại biểu đối đãi tử tế, thân mật với các anh em giúp việc, tiếp tế, tự vệ, liên lạc, v.v.. Đó là một điều quan trọng.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tiền xương máu*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1896. Bằng những số liệu cụ thể, tác giả đã thống kê những món lợi kếp sù mà tư bản Pháp thu được từ cuộc chiến tranh ở Việt Nam (Hãng cao su Đất Đỏ: 610 vạn đồng; Hãng cao su Cao Miên: 220 vạn đồng; Hãng canh tác vùng nhiệt đới: 18 vạn đồng)... để đi tới kết luận: “Đây cũng là một tài liệu tốt cho anh em vận động binh lính Pháp và ngụy binh. Vì lính Pháp và ngụy binh sẽ thấy rõ: họ hy sinh cho ai”.

- Trường Chinh: *Sổ công tác*, quyển 6, bản gốc lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng.

- Báo *Cứu quốc*, số 1896, ngày 1-9-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 291.

Tháng 9, ngày 2

Báo *Nhân dân*, số 23, đăng hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B:

- Bài *Cần tẩy sạch bệnh quan liêu mệnh lệnh*, chỉ rõ những biểu hiện, tác hại và cách chữa bệnh quan liêu.

- Bài *Phương Đông và phương Tây*, nêu những ví dụ ở phương Đông hay phương Tây, mọi người đều oán ghét chiến tranh xâm lược, mong muốn hòa bình nhưng chỉ thể hiện bằng những hành động cá nhân, tiêu cực và Người chỉ rõ cách thức chống chiến tranh là: Nhân dân các nước bị xâm lược phải đoàn kết chặt chẽ kiên quyết kháng chiến, tiêu diệt đế quốc. Nhân dân các nước khác thì đoàn kết chặt chẽ phản đối chiến tranh, ủng hộ hòa bình.

Báo *Quân đội nhân dân*, số 31, đăng *Thư gửi lớp cán bộ cung cấp*, nhấn mạnh “việc cung cấp cũng quan trọng như việc trực tiếp đánh giặc”. Người nhắc nhở: “Cách mạng cũng như một bộ máy, phải có người phân công, người làm việc này, người làm việc khác, nhưng việc nào cũng cần thiết, cũng quan trọng...”. Do đó cán bộ cung cấp:

"Phải có kế hoạch đầy đủ, sổ sách rành mạch.

Phải thấy trước, lo trước.

Phải có sáng kiến và tháo vát.

Phải thật sự cần, kiệm, liêm, chính”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết Lời giới thiệu cho cuốn *Tinh ủy bí mật* của tác giả A.Phêđôrôp (Liên Xô). Trong Lời giới thiệu có đoạn: “Du kích là một lực lượng cực kỳ to lớn trong chiến tranh giải phóng dân tộc”, “Du kích làm cho địch có mắt cũng như mù, có tai cũng như điếc, có chân tay cũng như què...”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 292-293, 294, 295, 296.

- Báo *Nhân dân*, số 23, ngày 2-9-1951.

- A.Phêđôrôp: *Tinh ủy bí mật*, Nguyễn Du Kịch dịch, Nxb. Văn nghệ, 1951.

Tháng 9, ngày 4

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “*Tiểu chiến*” và “*Đại chiến*”, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1898. Bằng cách so sánh con số tổn thất của Mỹ trong cuộc chiến tranh Triều Tiên (tiểu chiến) gấp bốn lần so với Chiến tranh thế giới thứ hai (đại chiến), tác giả khẳng định “Chiến tranh của Mỹ ở Triều Tiên là một cái hố không đáy”, “không nhìn thấy hy vọng thắng lợi”, và kết luận rằng, Mỹ cũng như Pháp:

“Mong đi cướp nước người ta

Mình làm mình chết kêu mà ai thương”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1898, ngày 4-9-1951.

Tháng 9, ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng tới Chủ tịch Chính phủ nước Cộng hòa nhân dân Bungari Sécvăngcốp nhân dịp kỷ niệm lần thứ 51 ngày sinh của ông.

Trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đáp đề bằng thân người*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 24. Sau khi ca ngợi các chiến sĩ giải phóng quân Trung Quốc đã dũng cảm cứu đề trong mùa lũ ở tỉnh Hồ Bắc (Trung Quốc) và cho rằng tinh thần phục vụ nhân dân đó cũng là tinh thần của quân đội Việt Nam, tác giả kết luận: “Với tinh thần ấy đánh giặc nào cũng thắng, làm việc gì cũng được”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1905, ngày 14-9-1951.

- Báo *Nhân dân*, số 24, ngày 6-9-1951.

Tháng 9, ngày 7

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Da đen nhưng lòng đỏ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1900. Qua một đoạn trích trong một bức thư của 54 người lính da đen từ Triều Tiên gửi về phản đối cuộc chiến tranh xâm lược của đế quốc Mỹ ở Triều Tiên, tác giả vạch trần cái gọi là “tự do, dân chủ” đối với 15 triệu người da đen ở Mỹ, thực chất họ sống như những người nô lệ. Nhưng Mỹ còn muốn mở rộng chế độ nô lệ đến toàn thế giới. Kết thúc bài báo, Người viết: "Nay đế quốc Mỹ cũng có tham vọng như phát xít Đức, thì lực lượng dân chủ hòa bình thế giới sẽ làm cho chúng "đi đòi nhà ma"".

- Báo *Cứu quốc*, số 1900, ngày 7-9-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 298.

Tháng 9, ngày 10

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *On huệ của Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1902. Bài báo so sánh chế độ giữa hai nước Đức và tố cáo nhà cầm quyền Tây Đức được Mỹ, Pháp, Anh giúp sức đã dốc hết tiền của nhằm tái vũ trang, chuẩn bị chiến tranh thế giới lần thứ ba để nhân dân đói khổ.

- Báo *Cứu quốc*, số 1902, ngày 10-9-1951.

Tháng 9, ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho thiếu niên, nhi đồng nhân dịp Tết Trung Thu năm 1951. Người mở đầu bức thư bằng mấy câu thơ:

“Trung Thu trăng sáng như gương

Bác Hồ ngắm cảnh, nhớ thương nhi đồng.

Sau đây Bác viết mấy dòng

Gửi cho các cháu, tỏ lòng nhớ nhung”.

Trong thư, sau khi thông báo đã nhận được thư của nhi đồng vùng tạm chiếm và nhi đồng các nơi báo cáo thành tích thi đua, Người giải thích về ý nghĩa ngày 1-6- và căn dặn nhi đồng cả nước những việc cụ thể nên làm, những việc phải làm trong sinh hoạt đội, trong học tập và cả khi vui chơi, để trở thành những người có ích cho Tổ quốc, cho kháng chiến.

- Báo *Nhân dân*, số 25, ngày 13-9-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 299-301.

Tháng 9, ngày 13

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 25.

- Bài *Ba anh em*, nêu lên tấm gương tham gia phong trào “chống Mỹ, giúp Triều” của ba anh em trong một gia đình nông dân ở vùng đông bắc Trung Quốc và cho rằng ở nước ta, cũng có rất nhiều gia đình cả nhà tham gia kháng chiến như thế. Kết thúc bài báo, tác giả nhắc các đoàn thể, địa phương nên viết về những tấm gương như vậy để đăng báo vì “đó cũng là một cách khen thưởng và giáo dục”.

- Bài *Để thực hiện 10 điều ghi nhớ của hội viên Hội Liên Việt*, giải thích về 10 điều ghi nhớ của hội viên Hội Liên Việt, và chỉ rõ những biện pháp để thực hiện 10 điều đó một cách thiết thực.

- Báo *Nhân dân*, số 25, ngày 13-9-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 302-304.

Tháng 9, ngày 15

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhi đồng kiêu mẫu*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1906, khen ngợi gương của thiếu niên nhi đồng Việt Nam đã đấu tranh anh dũng, can đảm chịu khó làm việc lấy tiền để ủng hộ bộ đội và thực hiện tốt khẩu hiệu “Người lớn kháng chiến, nhi đồng cũng kháng chiến”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1906, ngày 15-9-1951.

Tháng 9, ngày 16

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho đồng chí Tô Hữu căn dặn phải nhắc các báo cần giữ bí mật trong khi đưa tin và phê bình báo *Quân đội nhân dân* chưa làm tốt việc tuyên truyền trong dịp kỷ niệm Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2-9.

- Bản gốc thư đánh máy, lưu tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam.

Tháng 9, ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh và Bộ trưởng Ngoại giao Hoàng Minh Giám gửi điện tới các Chủ tịch Chính phủ, Bộ trưởng Ngoại giao các nước Liên Xô, Trung Quốc, Triều Tiên và các nước Trung, Đông Âu, cảm ơn Chính phủ và các nước này đã gửi điện mừng nhân dân và Chính phủ Việt Nam nhân dịp Quốc khánh lần thứ sáu (2-9-1951).

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Văn chương, văn hóa, văn minh Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1908. Tác giả trích toàn văn bức thư của Tổng thống Mỹ Hari Toruman gửi nhà báo Hum, vì người này viết bài phê bình Mácgô, con gái Tổng thống Mỹ hay hát mà không hát hay. Cuối bài báo tác giả nhận xét: “Do đó, ta có thể đoán văn chương, văn hóa, văn minh Mỹ là thế nào”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1908, ngày 18-9-1951.

Tháng 9, ngày 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì phiên họp Hội đồng Chính phủ nghe báo cáo về tình hình thế giới và trong nước, tình hình quân sự, việc thực hiện biên chế; các vấn đề nội chính, kinh tế, tài chính, văn hóa - xã hội và một số vấn đề khác. Phát biểu tổng kết phiên họp, Người nêu lên một số ý kiến:

- Kháng chiến cần có bộ đội. Muốn bộ đội đánh thắng giặc thì phải được ăn no. Ta chưa làm thỏa mãn yêu cầu của bộ đội trong khi ta đòi hỏi nhiều ở họ. Bộ đội khổ là tại chúng ta, ta phải làm sao cho anh em bớt khổ.

- Chúng ta có một hậu phương rộng rãi, nhân dân sẵn sàng giúp ta. Do đó, vấn đề thuế nông nghiệp phải được chú trọng và chú ý đúng mức, như vậy mới cung cấp đủ gạo cho bộ đội.

- Chúng ta phải tiến hơn nữa lề lối làm việc cho tiến bộ. Từ trung ương đến địa phương, tư tưởng cần phải được thông suốt từ trên xuống dưới.

- Phải có kế hoạch dự trù ngân sách sớm chung cho Chính phủ, riêng cho từng ngành. Phải hết sức giữ bí mật và quân sự hóa triệt để.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đen trắng rõ ràng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 26, phân tích vấn đề hòa bình, chiến tranh và khẳng định: Liên Xô luôn luôn yêu chuộng hòa bình, còn Mỹ là kẻ nói hòa bình nhưng lại có hành động gây chiến tranh.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 51/SL, cho phép Ngân hàng quốc gia Việt Nam được phát hành giấy bạc một trăm đồng.

- Bản chụp Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Nhân dân*, số 26, ngày 20-9-1951.

Tháng 9, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ nói giáo cho giặc*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1910, vạch rõ bộ mặt phản động của đế quốc Mỹ trong việc ký hòa ước riêng với Nhật là “cố ý giúp chúng khôi phục lại chế độ tội ác ở Á Đông”... “Song nhân dân châu Á sẽ đánh tan âm mưu của bọn phản động Mỹ và Nhật”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1910, ngày 21-9-1951.

Tháng 9, ngày 22

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 52/SL, chỉ định ông Nguyễn Đức Dương làm Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Nam Trung Bộ thay ông Tôn Thất Vỹ đi nhận công tác khác.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 23

Chủ tịch Hồ Chí Minh trả lời giới trí thức và cán bộ, công nhân viên tại Trường Công an (an toàn khu) về vấn đề thuế nông nghiệp, thuế công thương nghiệp, biên chế, vấn đề thi đua, vấn đề trí thức đối với cách mạng. Đề cập vấn đề trí thức trong Chính phủ, Người nói: “Trí thức nhất thiết phải phục vụ kháng chiến. Cách mạng rất cần trí thức, đó là điều khẳng định. Nhưng trí thức cần phải cải tạo tư tưởng”.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho đồng bào và chiến sĩ Nam Bộ nhân dịp kỷ niệm ngày Nam Bộ kháng chiến (23-9-1945 – 23-9-1951).

- Bài trả lời của Hồ Chủ tịch, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 1914, ngày 26-9-1951.

Tháng 9, ngày 24

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Gan vàng dạ sắt*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1912, nêu gương chiến đấu dũng cảm của một tiểu đội quân chí nguyện Trung Quốc ở Triều Tiên.

- Báo *Cứu quốc*, số 1912, ngày 24-9-1951.

Tháng 9, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 53/SL, bổ nhiệm ông Ngô Văn Dương giữ chức Phó Giám đốc Nha Công chính - Hỏa xa, thuộc Bộ Giao thông Công chính.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lavan và Bảo Đại*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1914, chỉ rõ Lavan (kẻ bán nước Pháp cho phát xít Đức trong Chiến tranh thế giới thứ hai) và Bảo Đại (bắt đồng bào ta đi lính, bán nước cho thực dân Pháp) đều là những kẻ phản bội lại dân tộc mình.

- Báo *Cứu quốc*, số 1914, ngày 26-9-1951.

Tháng 9, ngày 29

Báo *Cứu quốc*, số 1915, đăng thư của Chủ tịch Hồ Chí Minh trả lời thư của 300 ngụy binh công giáo bị bắt nay xin tha tội và thư hứa hẹn của một nhóm ngụy binh khác. Trong thư, Người nêu rõ Chính phủ sẽ khoan hồng đối với những người sớm quay về với Tổ quốc, sẽ trọng thưởng những người và những nhóm đái tội lập công lớn. Cuối thư, Người viết: “Ngụy binh cũng là con dân nước Việt, nhưng vì đại mà đi làm đường, cho nên tôi và Chính phủ sẵn sàng tha thứ những người sớm biết lỗi và quay về với đại gia đình kháng chiến”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 305-306.

Tháng 9, ngày 30

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự Hội nghị Trung ương về kinh tế tài chính.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 54/SL, bổ nhiệm:

Ông Trịnh Văn Bích, kiêm chức Giám đốc Sở Thuế Trung ương kể từ ngày 1-7-1951.

Ông Nguyễn Lam, ông Trịnh Hồ Thi giữ chức Phó Giám đốc Sở Thuế Trung ương, thuộc Bộ Tài chính.

- Sắc lệnh số 55/SL, bổ nhiệm ông Vũ Ngọc Khuê, giữ chức Giám đốc Vụ Thuế nông nghiệp; ông Nguyễn Ca giữ chức Phó Giám đốc Vụ Thuế nông nghiệp, thuộc Bộ Tài chính.

- Sắc lệnh số 56/SL, bổ nhiệm ông Đào Thiện Thi giữ chức Giám đốc Vụ Ngân sách, thuộc Bộ Tài chính, kể từ ngày 1-7-1951.

- Sắc lệnh số 57/SL, bổ nhiệm ông Nguyễn Văn Khoát giữ chức Giám đốc Vụ Kế toán, thuộc Bộ Tài chính, kể từ ngày 1-7-1951.

- Quyết định số 58-QĐ, ân giảm tội cho tám phạm nhân.

- Quyết định số 59-QĐ, ân giảm tội cho ba phạm nhân và bác đơn xin ân giảm tội của một số phạm nhân khác.

- Sắc lệnh số 60/SL, cho phép ông Sapphuy Jãng Claudơ (Chaphuis Jean Claude), kiều dân Pháp, nhân viên Ty Công an Hà Nội, được nhập quốc tịch Việt Nam và lấy tên là Nguyễn Đức Sỹ.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 438.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho các cháu thiếu niên và nhi đồng tỉnh Yên Bái cảm ơn các cháu đã gửi biểu người ba vạn đồng và thông báo gửi lại số tiền để các cháu làm vốn chăn nuôi và đổi lấy giấy bút làm giải thưởng thi đua học tập.

- Tài liệu đánh máy của Phủ Chủ tịch, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 27 đến ngày 5-10

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự Hội nghị Trung ương lần thứ hai (khóa II). Trong diễn văn khai mạc, Người nêu những nội dung chính sẽ thảo luận ở Hội nghị.

Hội nghị đã nghe và thảo luận các báo cáo về *Tình hình thế giới, Nhiệm vụ quân sự, Công tác trong vùng địch và Kinh tế - tài chính*.

Nhận định về tình hình chung, Người đã phân tích những điểm yếu của chủ nghĩa đế quốc, xu thế phát triển của phong trào cách mạng thế giới... Về tình hình trong nước và các công tác trong nội bộ Đảng, công tác trong vùng tạm chiếm... Người nói: “Điều chú ý là cán bộ xa dân vì quan liêu, không gần gũi quần chúng. Cho nên phải làm thế nào kết hợp được với quần chúng. Chính đôn chung là cần, không những phải chỉnh đốn các tổ chức đảng mà các tổ chức quần chúng cũng cần chỉnh đốn cho hợp lý”. “Công tác trong vùng tạm chiếm cần phải linh hoạt, không máy móc”.

Kết thúc Hội nghị, Người kết luận: “Học tập cả kinh nghiệm và lý luận ta đều có mặt kém... phải cố gắng, chống khuynh hướng kinh nghiệm chủ nghĩa”.

- Biên bản Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ hai (khóa II), lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- 1) Đồng chí La tức La Quý Ba, Trưởng đoàn cố vấn Trung Quốc (B.T).
- 2) Lúc giao nhiệm vụ Trưởng đoàn cho ông Hoàng Quốc Việt - Trưởng ban Mặt trận Trung ương Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: Đây là đoàn đại biểu có tính mặt trận - nhân dân nên các thành viên phải đại diện cho các thành phần của nhân dân.
- 3) Đại Hối tức Pakixtan, Nam Dương tức Ấnônêxia.

NĂM 1951 (TỪ THÁNG 10 ĐẾN THÁNG 12)

NĂM 1951

(Từ tháng 10 đến tháng 12)

Tháng 10, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch Mao Trạch Đông nhân dịp kỷ niệm Quốc khánh lần thứ hai nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa.

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 27:

- Bài *Muốn no, phải lo làm ruộng*, nêu lên kinh nghiệm thi đua ở nông thôn Trung Quốc chẳng những làm tăng thu hoạch mà còn nâng cao trình độ kỹ thuật, tổ chức chính trị của nhân dân và khuyên nhân dân ta noi theo.

- Bài *Mười khó khăn của Pháp*, nêu lên 10 khó khăn của nước Pháp kể từ sau Chiến tranh thế giới thứ hai và cuộc chiến tranh của Pháp chống nhân dân Việt Nam làm cho những khó khăn đó càng thêm trầm trọng. Người động viên nhân dân ta tích cực cố gắng vượt qua khó khăn gian khổ, lợi dụng lúc địch gặp khó khăn để thúc đẩy cuộc kháng chiến nhanh đến thắng lợi.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lực lượng khổng lồ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1917, chỉ rõ sự lớn mạnh nhanh chóng của Đảng Cộng sản Trung Quốc, từ chỗ chỉ có 50 đảng viên (1921) đến nay đã có gần 6 triệu đảng viên và trải qua nội chiến, chống Nhật ngày càng phát triển.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 61/SL, tặng Huân chương Quân công hạng nhì cho các đơn vị nhân dịp kỷ niệm ngày Quốc khánh 2-9-1951:

1. Nhân dân và bộ đội toàn liên khu Việt Bắc.
2. Nhân dân và bộ đội Bình Trị Thiên.
3. Đại đoàn 308

- Báo *Nhân dân*, số 27, ngày 11-10-1951.

- Báo *Cứu quốc*, số 1917, ngày 1-10-1951.
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 307, 308.
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 10, khoảng đầu tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh gặp Tổng Bí thư Trường Chinh trước khi đồng chí đi chữa bệnh ở nước ngoài.

- Trường Chinh: *Sổ công tác*, quyển 6, bản gốc lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng.

Tháng 10, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một việc kỳ lạ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1921. Bài báo trích dẫn báo cáo (28-8) của Liên hợp quốc thừa nhận sự khó khăn của kinh tế các nước Tây Âu và sự phát triển về công nghệ của Liên Xô và các nước Đông Âu ở thời kỳ này.

- Báo *Cứu quốc*, số 1921, ngày 6-10-1951.

Tháng 10, ngày 9

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Máy bay súng lớn xe tăng, quyền cho bộ đội đánh phăng quân thù*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1923, giới thiệu phong trào tăng gia sản xuất và tiết kiệm của nhân dân Trung Quốc, quyền góp giúp Chính phủ mua vũ khí trang bị cho quân đội và giúp nhân dân Triều Tiên chống Mỹ.

- Báo *Cứu quốc*, số 1923, ngày 9-10-1951.

Tháng 10, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Khóc than khôn xiết sự tình*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 28, bình luận về lời thú nhận của Phó Thủ tướng Pháp với các nhà báo Mỹ về những khó khăn của nước Pháp sau Chiến tranh thế giới thứ hai và sự tổn kém của nước Pháp trong cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam và kết luận:

“Bọn cướp nước đã gần ngày quy xuống,

Nhân dân ta phải hăng hái tiến lên”.

- Báo *Nhân dân*, số 28, ngày 11-10-1951.
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 311.

Tháng 10, ngày 12

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mồ cha không khóc, khóc mồ mả*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1925. Tác giả mượn lời của Tổng thống Mỹ và báo cáo của Ủy ban Kinh tế của Quốc hội Mỹ về tình hình “sinh hoạt bi đát, sức khỏe bi đát, chỗ ở bi đát” của người dân Mỹ. Trong khi đó Chính phủ Mỹ “vãi tiền” cho bọn tay sai để truyền bá “văn minh” Mỹ cho các dân tộc Á Đông. Thật đúng là: “Mồ cha không khóc, khóc mồ mả”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1925, ngày 12-10-1951.

Tháng 10, ngày 14

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 63-QĐ, ân giảm tội tử hình xuống 20 năm khổ sai cho hai phạm nhân.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 10, ngày 15

Nhân kỷ niệm ngày thành lập Chính phủ Pathét Lào, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Hoàng thân Xuphanuvông, Thủ tướng Chính phủ Pathét Lào. Người chúc nhân dân Lào đạt nhiều thành công lớn lao trong cuộc chiến đấu chung chống thực dân Pháp và can thiệp Mỹ.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết thư cho ông Vương Đàm - Trưởng phòng Giao tế tỉnh Quảng Tây (Trung Quốc). Toàn văn bức thư như sau:

“*Đồng chí Vương trưởng ban*

Bạn từ Trung Quốc sang đây,

Tặng cho bạn hữu trái cây quá nhiều 1),

Ăn rồi tâm tắc khen đều

Cám ơn và chúc bạn nhiều bình yên.

Hồ Chí Minh”

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đế quốc Pháp nguy*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1927, chỉ rõ tình hình kinh tế, chính trị, xã hội Pháp đang lâm vào tình trạng rối ren và phong trào đòi độc lập dân tộc ở các nước thuộc địa phát triển mạnh mẽ làm cho “đế quốc Pháp nguy” to. Còn “ta có bạn đồng minh khắp bốn bề, năm châu, cho nên ta nhất định thắng lợi”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 312.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 1927, ngày 15-10-1951.

Tháng 10, ngày 17

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lỗi vốn*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1929. Bài báo nêu lên những tổn kém của viện trợ Mỹ cho các nước đồng minh ở phương Tây và tay sai ở phương Đông, nhưng nhân dân các nước này vẫn chống Mỹ.

- Báo *Cứu quốc*, số 1929, ngày 17-10-1951.

Tháng 10, ngày 18

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đừng... Đừng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 29, chỉ rõ sự hoang mang của Mỹ và đồng minh của Mỹ trước việc Liên Xô sản xuất được bom nguyên tử. Đồng thời, tác giả cũng khẳng định Liên Xô luôn luôn chủ trương hòa bình, vì Liên Xô đề nghị cấm dùng bom nguyên tử và đem năng lượng nguyên tử dùng vào việc kinh tế, hòa bình.

- Báo *Nhân dân*, số 29, ngày 18-10-1951.

Tháng 10, ngày 20

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *15 vạn lít máu*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1931, nêu lên những tổn kém to lớn về người và của mà chính quyền Mỹ đã tiêu tốn một cách vô ích trong cuộc chiến tranh xâm lược Triều Tiên.

- Báo *Cứu quốc*, số 1931, ngày 20-10-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 314.

Tháng 10, ngày 23

Trên đường công tác, Chủ tịch Hồ Chí Minh gặp bà Lê Thị Xuyên - cán bộ Trung ương Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam, biết tin bà sắp xuống công tác ở xã, Người căn dặn những việc cần làm khi tiếp xúc, bàn công tác với địa phương. Lúc chia tay, Người gửi một quả bưởi Đoan Hùng cho bà đem về làm quà.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Quyền tự do của Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1933. Tác giả thông qua việc một ủy viên Ban Khoa học văn nghệ toàn quốc Mỹ, do đấu tranh đòi tự do nghiên cứu, phát minh, sáng tạo cho giới văn học mà bị bỏ tù, để nêu lên thực chất của văn minh, tự do ở Mỹ.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 444.

- Báo *Cứu quốc*, số 1933, ngày 23-10-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 315.

Tháng 10, ngày 25

14 giờ, Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm và nói chuyện tại Trường Chính trị trung cấp quân đội 2). Sau khi thăm hỏi sức khỏe, tình hình học tập và công tác của cán bộ, chiến sĩ, Người căn dặn: "...Phải học tập chính trị, quân sự, phê bình và tự phê bình để sửa chữa khuyết điểm, trau dồi đạo đức cho chóng tiến bộ thì sẽ thu được nhiều thắng lợi hơn và sẽ làm cho cuộc kháng chiến của ta nhất định thắng lợi".

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Phúc hay là tội*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 30. Bài báo kể lại việc Tòa án nhân dân tỉnh Quảng Đông (Trung Quốc) xét xử 12 linh mục thuộc các quốc tịch Mỹ, Anh, Pháp, Italia, Tây Ban Nha, Bồ Đào Nha đã núp dưới danh nghĩa lập nhà nuôi trẻ làm phúc, sự thực là giết hại trẻ em ở Trung Quốc.

- *Hồ Chí Minh với các lực lượng vũ trang nhân dân*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1975, tr. 179-187.

- Hồ Chí Minh: *Những bài viết và nói về quân sự*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1987, t. 2, tr. 50-58.

- Báo *Nhân dân*, số 30, ngày 25-10-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 316-322.

Tháng 10, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *4.500 máy bay làm bằng mô hôi*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1935, nêu lên một sáng kiến của nhân dân Trung Quốc trong phong trào tăng gia sản xuất nhằm giúp Chính phủ mua máy bay và chỉ ra kinh nghiệm quý báu cho nhân dân ta.

- Báo *Cứu quốc*, số 1935, ngày 26-10-1951.

Tháng 10, ngày 27

Chủ tịch Hồ Chí Minh và Chính phủ thưởng Huân chương Quân công hạng nhì cho nhân dân và bộ đội toàn Liên khu Việt Bắc, Bình Trị Thiên và Đại đoàn 308 nhân kỷ niệm ngày độc lập 2-9.

- Báo *Cứu quốc*, số 1936, ngày 27-10-1951.

Tháng 10, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nữ anh hùng Lý Tôn Âm*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1937, nêu lên tấm gương chăm sóc và bảo vệ thương binh của nữ y tá Lý Tôn Âm, người đầu tiên được tặng danh hiệu anh hùng của nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên.

- Báo *Cứu quốc*, số 1937, ngày 29-10-1951.

Tháng 10, ngày 31

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Văn hóa Mỹ hay là thuốc độc tinh thần*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1939. Với những dẫn chứng cụ thể, tác giả chỉ rõ những ảnh hưởng độc hại của văn hóa Mỹ đối với dân chúng Pháp, vạch trần những thủ đoạn của Mỹ nhằm đầu độc văn hóa để chống phá công cuộc kháng chiến của nhân dân ta và kêu gọi nhân dân “phải kịch liệt chống thứ “văn hóa” Mỹ đó”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1939, ngày 31-10-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 323.

Khoảng tháng 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự Hội nghị tổng kết chiến dịch Hà - Nam - Ninh. Thấy hội trường được làm rất cao, to, lợp lá cọ, bàn ghế đầy đủ. Người nói:

- Trong khi chúng ta còn nhiều khó khăn, cất làm gì cái hội trường to lớn như thế này, như thế là lãng phí tiền của của nhân dân quá mức.

- Mai Lộc: *Điện ảnh Việt Nam thuở ban đầu*, Hội Điện ảnh Việt Nam, 1998, tr. 54.

Tháng 11, ngày 3

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ là xấu*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1941. Bằng những dẫn chứng về đối ngoại của Mỹ là gây chiến tranh, giúp bọn tay sai bù nhìn phản dân; về đối nội là đàn áp những người cộng sản và duy trì trên thực tế nạn phân biệt chủng tộc, tác giả giải thích tại sao “Mỹ là xấu”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1941, ngày 3-11-1951.

Tháng 11, ngày 5

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 31:

- Bài *Xã hội văn hóa Mỹ*, thông qua tin tức trên báo Mỹ, tác giả chỉ rõ tình trạng xã hội thối nát đầy rẫy tội ác và tẻ phân biệt chủng tộc... với một nền văn hóa suy đồi “của bọn đại tư bản, bọn gây chiến tranh, bọn giết người”. Song tác giả cũng cho thấy “mầm mống văn hóa tương lai của Mỹ, văn hóa mới và chân chính, đang chớm nở trong giai cấp công nhân và trong dân tộc da đen, và những bạn đồng minh của họ”.

- Bài *Vài con số*, thông qua những số liệu thống kê, bài báo vạch rõ Mỹ và Pháp là kẻ luôn chuẩn bị chiến tranh; Liên Xô là lực lượng bảo vệ hòa bình thế giới.

- Báo *Nhân dân*, số 31, ngày 5-11-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 324-326.

Tháng 11, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ soi gương Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1943. Bằng những trích dẫn từ hai tờ báo “to nhất và phản động nhất ở Mỹ”, tác giả cho biết “một bộ phận Mỹ đã tự nhìn thấy sự phá sản về chính trị và uy tín của mình trên thế giới” và kết luận: “Đó là vì lực lượng của phe hòa bình và dân chủ ngày càng sáng sủa, càng to thêm”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1943, ngày 6-11-1951.

Tháng 11, ngày 7

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Nguyên soái Xtalin, chúc mừng kỷ niệm lần thứ 34 Cách mạng Tháng Mười Nga thành công (7-11-1917 – 7-11-1951).

- Báo *Cứu quốc*, số 1944, ngày 7-11-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 327.

Tháng 11, ngày 9

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thanh niên Mỹ chống chiến tranh*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1945. Tác giả trích dẫn bài báo của một trí thức Mỹ viết về tình trạng lo sợ đi lính và thất vọng của thanh niên Mỹ, và cho rằng bài báo ấy “chỉ nói đúng một nửa” vì “một phần thanh niên khác thì hăng hái chống chủ nghĩa đế quốc, chống chiến tranh” mà tác giả bài báo đó không biết.

- Báo *Cứu quốc*, số 1945, ngày 9-11-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 328.

Tháng 11, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho đồng bào và bộ đội (vệ quốc quân và dân quân du kích) Tả ngạn Liên khu 3. Sau khi khen ngợi thành tích của quân và dân Tả ngạn Liên khu 3, Người nhắc nhở phải đoàn kết quân dân, không được chủ quan coi thường địch, phải phát triển chiến tranh du kích, ra sức dân vận, nguy vận, địch vận vì “Đó là những điều kiện đưa chúng ta đến thắng lợi vẻ vang”.

- Báo *Quân đội nhân dân*, số 34, ngày 1-12-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 329-330.

Tháng 11, ngày 12

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhân đạo của Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1947. Bằng những số liệu thực tế do chính Tổng thống Mỹ đã nói về tình trạng yếu kém của nền y tế Mỹ và thú nhận nguyên nhân của nó là do nước Mỹ chỉ chi tiền chuẩn bị chiến tranh, mà không chi tiền cho y tế, tác giả chỉ rõ một sự thật về “nhân đạo của Mỹ”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1947, ngày 12-11-1951.

Tháng 11, ngày 14

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Ku-Klux-Klan*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1949. Qua tin tức của các cơ quan và báo chí Mỹ, tác giả vạch trần sự thật của cái gọi là sinh hoạt Mỹ là phân biệt chủng tộc, hãm hại những người dân chủ, tệ nạn xã hội tràn lan, quan chức tham nhũng, pháp luật bị xem khinh... và mỉa mai rằng: “Thế là Mỹ muốn dùng chiến tranh để bán văn minh ấy cho Việt Nam và thế giới”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1949, ngày 14-11-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 331.

Tháng 11, ngày 15

Báo *Nhân dân*, số 32, đăng *Lời kêu gọi nguy binh quay về với Tổ quốc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Sau khi nêu rõ các nguy binh “đều là con dân nước Việt, song vì bị Pháp bắt buộc, hoặc bị chúng lừa gạt, cho nên đi lính cho chúng. Chứ thật không ai muốn “cõng rắn bắt gà nhà”, “rước voi giày má tổ”, chống lại Tổ quốc, để mang tiếng Việt gian”, Người nêu lên chính sách khoan hồng của Chính phủ đối với họ và kêu gọi: “Tôi thiết tha kêu gọi các người mau mau quay về với Tổ quốc, các người sẽ được đối đãi tử tế”.

“Nhiều điều phủ lấy giá gương

Con Hồng cháu Lạc phải thương nhau cùng”.

Trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Cụt tay mù mắt, đánh giặc vẫn hăng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 32, nêu gương một chiến sĩ giải phóng quân Trung Quốc, bị thương cụt tay, sau đó lại mù một mắt, nhưng vẫn hăng hái đánh địch, lập nhiều chiến công.

- Báo *Nhân dân*, số 32, ngày 15-11-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 332-333.

Tháng 11, ngày 14, 15, 16

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì phiên họp Hội đồng Chính phủ, nghe báo cáo của Bộ Tài chính về vay thóc vụ chiêm và các vấn đề về thuế, trong đó có việc miễn thuế nông nghiệp cho những vùng đặc biệt, việc chuẩn bị mở Hội nghị chiến sĩ thi đua và

tổng động viên nhân lực, chế độ doanh nghiệp quốc gia; các vấn đề thuộc về lương bổng và một số vấn đề kinh tế - tài chính khác.

Tổng kết phiên họp, Người nói: Chúng ta đã giải quyết được nhiều vấn đề quan trọng mới như quân sự, chính trị, đã đề ra được kế hoạch cụ thể chống chính sách của địch “dùng người Việt hại người Việt, lấy chiến tranh nuôi chiến tranh”; đã thông qua được Sắc lệnh về giữ bí mật quốc gia; đã định ra kế hoạch sản xuất cho năm 1952. Người nhắc nhở cần chuẩn bị tốt mọi mặt để chống lại âm mưu phá hoại của địch, đẩy mạnh tăng gia sản xuất.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Lê Văn Hiến: *Nhật ký của một Bộ trưởng*, Nxb. Đà Nẵng, 1995, t. 2, tr. 448.

Tháng 11, ngày 19

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tu-ma đầu bò*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1952. Bài báo trích dẫn từ báo nước ngoài câu chuyện tranh luận giữa hai người lính Liên Xô và Mỹ trên phân giới ở Thủ đô Béclin về dân chủ, tự do của nước mình, nhưng họ đều thống nhất về nhận xét đối với Tổng thống Mỹ như đầu bài báo đã nêu.

- Báo *Cứu quốc*, số 1952, ngày 19-11-1951.

Tháng 11, ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh chuẩn y chủ trương của Bộ Tổng tư lệnh đánh quân Pháp khi chúng tiến công ra Hòa Bình và chỉ thị: Việc địch đánh ra Hòa Bình có làm khó cho ta, nhưng cũng gây cơ hội cho ta đánh địch, thắng địch... Phải coi địch đánh Hòa Bình là ta dự đoán trước, điều đó chứng tỏ địch gặp khó khăn, lúng túng, ta quyết nhằm chỗ hở của nó mà đánh chúng cho kịp thời. Chuẩn bị chu đáo và bí mật thì ta sẽ thắng.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ là tốt*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1954. Tác giả viết: “Lần trước tôi viết: Mỹ là xấu, đó là Mỹ của bọn đế quốc. Lần này tôi viết Mỹ là tốt, tức là Mỹ của nhân dân”. Dẫn những bằng chứng cụ thể về nhân dân Mỹ đã vượt qua khủng bố, ngăn trở và khổ đau về vật chất, vẫn hăng hái ký tên vào Lời kêu gọi của Hội đồng thế giới, tác giả kết luận: “Vì vậy phải nói Mỹ là tốt mới đúng”.

- Viện Lịch sử Quân sự Việt Nam: Hồ Chí Minh - *Biên niên những sự kiện và tư liệu về quân sự*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1990, tr. 136.

- Báo *Cứu quốc*, số 1954, ngày 21-11-1951.

Tháng 11, ngày 22

Bài viết của Hồ Chí Minh: *Chiếc cầu bằng người*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 33, nêu lên tám gương anh dũng của giải phóng quân Trung Quốc trong cuộc “Kháng Mỹ giặc Triều”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 64-QĐ, ân giảm tội cho một phạm nhân.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 334.
- Báo *Nhân dân*, số 33, ngày 22-11-1951.
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 11, ngày 23

Nhân dịp kỷ niệm lần thứ 11 khởi nghĩa Nam Kỳ, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư tới đồng bào và chiến sĩ Nam Bộ. Người nhắc nhở: “Noi gương oanh liệt của khởi nghĩa Nam Bộ, chúng ta phải đoàn kết chặt chẽ và kháng chiến mạnh mẽ lên mãi để phá âm mưu của giặc: lấy chiến tranh nuôi chiến tranh, dùng người Việt đánh người Việt, đánh đuổi quân xâm lược ra khỏi đất nước giành độc lập và thống nhất thực sự cho Tổ quốc”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1962, ngày 3-12-1951.
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 337.

Tháng 11, ngày 24

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho cán bộ, chiến sĩ chủ lực và dân quân du kích tham gia chiến dịch Hòa Bình, trong thư có đoạn: “Trước kia ta phải lừa địch ra mà đánh. Nay địch tự ra cho ta đánh. Đó là cơ hội rất tốt cho ta. Muốn thắng thì ta phải tích cực, chủ động, bí mật, mau chóng, kiên quyết, dẻo dai, chắc thắng mới đánh, nhưng tuyệt đối chớ có chủ quan khinh địch...”.

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nam nữ bình quyền*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1956. Bài báo chỉ rõ các nước dân chủ mới đang tiến tới thực hiện nam nữ bình quyền thể hiện ở các số liệu về vị trí của người phụ nữ Liên Xô trong đời sống chính trị, kinh tế, văn hóa xã hội của đất nước và kết luận rằng: “Phụ nữ Liên Xô được như thế vì trong mọi công việc họ đều xung phong”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 65/SL, cho ông Buônê Piơ (Bournet Pierre), người Pháp, được phép nhập quốc tịch Việt Nam, lấy tên là Đỗ Ích.
- Quyết định số 66-QĐ, bác đơn xin ân giảm của một số tội phạm thuộc Liên khu 3.
- *Hồ Chí Minh với các lực lượng vũ trang nhân dân*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1975, tr. 188-189.
- Võ Nguyên Giáp: *Một số ý kiến về kháng chiến chống Pháp*, tài liệu đánh máy, lưu tại Viện Hồ Chí Minh.
- Báo *Cứu quốc*, số 1956, ngày 24-11-1951.
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 11, ngày 27

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một cách giải thích khéo*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1958. Tác giả nêu lên tầm gương của một nữ cán bộ tuyên truyền,

do có cách giải thích khéo nên ai nghe cũng hiểu, cũng vui, và khuyên cán bộ tuyên truyền nên học tập.

- Báo *Cứu quốc*, số 1958, ngày 27-11-1951.

Tháng 11, trước ngày 29

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp các đại biểu, các cụ phụ lão, các chiến sĩ nông nghiệp, thanh niên, phụ nữ và nhi đồng của huyện X.

Nói chuyện với các đại biểu, Người phân tích sự khác nhau giữa thuế đóng cho thực dân Pháp trước đây và thuế đóng cho Chính phủ ta ngày nay. Thực dân Pháp bắt nhân dân ta đóng thuế để phục vụ cho sự xâm lược của Pháp, còn nhân dân đóng thuế cho Chính phủ ta nhằm phục vụ cho cuộc kháng chiến và kiến quốc.

- Báo *Nhân dân*, số 34, ngày 29-11-1951.

Tháng 11, ngày 29

Hai bài viết của Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 34.

- Bài *Cả nhà kháng chiến*, nêu gương cụ bà Nguyễn Thị Vĩnh, ở Nam Định, là người mẹ hiền của năm người con trai và một người con gái đều là bộ đội, đồng thời cụ cũng là người mẹ chung của tất cả các chiến sĩ Việt Nam và kết luận: Cụ "xứng đáng là gương mẫu cho các bà mẹ Việt Nam".

- Bài *Tinh thần kháng chiến của đồng bào Trại* (Mán) biểu dương tinh thần hăng hái yêu nước của đồng bào dân tộc Trại ở Thái Nguyên, Bắc Kạn, Tuyên Quang... mặc dù đã được Chính phủ cho miễn thuế nông nghiệp, song vì yêu nước đã tự động xung phong đóng góp và kết luận: "Đó là một đặc điểm trong cuộc kháng chiến của ta. Đó cũng là một điểm chứng tỏ kháng chiến Việt Nam nhất định thắng lợi".

- Báo *Nhân dân*, số 34, ngày 29-11-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 338, 339.

Tháng 11, ngày 30

Bài viết của Hồ Chí Minh: *Vì sao*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1960, trích lời các chính khách Mỹ nói về mục đích của Mỹ trên các phương diện quân sự, kinh tế, chính trị và phá hoại cuộc đàm phán ở Triều Tiên để cuối cùng "làm cho thay đổi chế độ của Liên Xô".

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 67-QĐ, ân giảm tội cho ba phạm nhân và bác đơn xin ân giảm của hai phạm nhân khác.

- Báo *Cứu quốc*, số 1960, ngày 30-11-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 340.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 11

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho cán bộ, chiến sĩ chủ lực và dân quân du kích tham gia chiến dịch Hòa Bình. Trong thư, Người chỉ rõ những thuận lợi và các biện pháp phải thực hiện để phá tan kế hoạch Thu Đông của địch.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 341.

Tháng 12, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết thư gửi "Chú Tố Hữu" báo tin "Quyển 1: Tinh ủy bí mật" nguyên bản 250 trang, dịch thành 45 trang; quyển 2: 323 trang, dịch thành 51 trang; quyển 3 đang viết".

Người dặn:

Các chú phải xem kỹ, sửa kỹ. Về mục "*Nói mà nghe*", "*Chuyện gần xa*" đã gửi 100 bài, báo "*Nhân dân* mới đăng 22 bài, "*Cứu quốc*" 57-58 bài thế là còn lại 20 bài chưa đăng. Vậy là không sợ khan.

Cuối thư, Người phê bình báo "*Cứu quốc*" đăng bài làm đường lộ bí mật.

- Bút tích lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 3

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *1 nhân với 8 thành hơn 825*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1962. Qua kết quả cao của việc bán đấu giá một tờ phiếu công trái, tác giả cho rằng "nếu khéo tổ chức khắp các tỉnh, thì chắc kết quả sẽ to gấp mấy" và nêu rõ ý nghĩa của nó chính là "tinh thần nồng nàn yêu nước của đồng bào luôn luôn sẵn sàng hy sinh cho những việc đáng làm, những việc kháng chiến...".

- Báo *Cứu quốc*, số 1962, ngày 3-12-1951.

Tháng 12, ngày 5

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một chuyện buồn cười*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1964. Bài báo chỉ trích sự tuyên truyền phản động của Mỹ đã làm cho nhân dân Mỹ hoang mang đến nỗi không dám ký tên vào bản Tuyên ngôn độc lập của Mỹ.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 68/SL, bổ nhiệm ông Nguyễn Duy Lợi giữ chức Phó Giám đốc Sở Mậu dịch thuộc Bộ Công thương.

- Báo *Cứu quốc*, số 1964, ngày 5-12-1951.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 6

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 35.

- Bài *Tổ quốc độc lập tôn giáo mới tự do*, nêu gương phong trào công giáo yêu nước ở Trung Quốc và qua đó biểu dương đồng bào công giáo Việt Nam hăng hái tham gia kháng chiến, kiến quốc.

- Bài *Tiền bán nước*, tố cáo chính quyền bù nhìn Bảo Đại quyền tiền của nhân dân để phục vụ cho lũ thực dân cướp nước. Đó là tội ác chồng tội ác, nó làm cho đồng bào ta càng thêm căm thù, kiên quyết tiêu diệt chúng.

- Báo *Nhân dân*, số 35, ngày 6-12-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 342-343.

Tháng 12, ngày 8

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lưu Mai Thôn*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1966, nêu lên tám gương dũng cảm của một chiến sĩ quân giải phóng Hoa Bắc (Trung Quốc) và chỉ rõ những bài học để nhất định thắng cho bộ đội ta.

- Báo *Cứu quốc*, số 1966, ngày 8-12-1951.

Tháng 12, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư trả lời các chiến sĩ quân đội 3). Người khen ngợi thành tích chiến đấu của bộ đội và căn dặn các chiến sĩ phải giữ vững tinh thần quyết chiến, quyết thắng, giúp đỡ nhân dân, không chủ quan khinh địch, đối đãi tử tế với tù binh địch và cố gắng thắng nhiều trận hơn nữa.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho các họa sĩ nhân dịp triển lãm hội họa toàn quốc năm 1951.

Sau khi chỉ rõ “Văn hóa, văn nghệ cũng là *một mặt trận*” và “Anh chị em là *chiến sĩ trên mặt trận ấy*”, Người đã nêu lên nhiệm vụ và những chỉ dẫn cụ thể để hoàn thành nhiệm vụ đó cho các chiến sĩ trên mặt trận văn hoá nghệ thuật và khẳng định: “Văn hóa, nghệ thuật cũng như mọi hoạt động khác, không thể đứng ngoài, mà phải ở trong kinh tế và chính trị”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 69/SL, bổ khuyết Sắc lệnh số 154/SL, ngày 17-1-1950 về giữ bí mật quốc gia.

- Sắc lệnh số 70/SL, về việc các ủy ban kháng chiến hành chính liên khu được ủy quyền quyết định miễn thuế hoặc giảm thuế khi vùng được miễn thuế không quá phạm vi một huyện (vụ thuế nông nghiệp năm 1951).

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 344.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 12 ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Làm ra con ở chủ nhà đôi nơi*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1968, chỉ rõ đối xử bất bình đẳng trên các phương diện của Mỹ đối với các nước thuộc khối Bắc Đại Tây Dương.

- Báo *Cứu quốc*, số 1968, ngày 11-12-1951.

Tháng 12, từ ngày 10 đến ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Hội nghị đại biểu những người công giáo kháng chiến Liên khu 3 4). Trong thư, Người biểu dương tinh thần yêu nước của đồng bào công giáo và kêu gọi đồng bào hăng hái thi đua, góp phần vào sự nghiệp kháng chiến, kiến quốc của dân tộc.

- Báo *Cứu quốc*, số 1979, ngày 26-12-1951.

Tháng 12, ngày 13

Ba bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 36:

- Bài *Tinh thần trách nhiệm*, nêu lên nguyên nhân những thiếu sót của phê bình và tự phê bình ở các nơi là do chưa nêu rõ *tinh thần trách nhiệm*, đồng thời chỉ rõ thế nào là tinh thần trách nhiệm và kết luận: “...với lòng *kiên quyết* dù *mài tinh thần trách nhiệm của cán bộ*, chúng ta nhất định chiến thắng khuyết điểm, cũng như nhất định chiến thắng thực dân”.

- Bài *Thi đua ái quốc*, nêu lên phương pháp thi đua ở các cấp, các ngành ở Trung Quốc và kêu gọi đồng bào Việt Nam hãy thi đua với anh em Trung Quốc.

- Bài *Những trí thức gương mẫu*, nêu những gương thi đua mẫu mực của những người trí thức cao tuổi ở Trung Quốc và kết luận:

“Tuổi cao chí khí càng cao,

Tâm lòng yêu nước xiết bao nồng nàn!”.

- Báo *Nhân dân*, số 36, ngày 13-12-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 345-347.

Tháng 12, ngày 14

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tự do và hòa bình kiểu Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1970. Thông qua việc dẫn các sự kiện diễn ra trong xã hội Mỹ về sự đối xử tàn ác của Chính phủ Mỹ đối với các chiến sĩ hoạt động cho hòa bình ở Mỹ và các nước khác, cũng như thực tế ở Triều Tiên, tác giả vạch trần sự thật về “tự do và hòa bình” kiểu Mỹ.

- Báo *Cứu quốc*, số 1970, ngày 14-12-1951.

Tháng 12, khoảng giữa tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp và nghe ông Hoàng Quốc Việt báo cáo kết quả chuyến đi thăm Trung Quốc, Triều Tiên. Khi ông Hoàng Quốc Việt trao khẩu súng tiểu liên do công binh xưởng Triều Tiên tặng, Người xúc động nói: “Đây là một biểu hiện của chuyến đi đánh dấu tình hữu nghị anh em Việt - Trung - Triều” chiến đấu và chiến thắng.

- Hoàng Quốc Việt: *Con đường theo Bác*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 1990, tr. 314-316.

Tháng 12, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 71-QĐ, bác đơn xin ân giảm tội của một phạm nhân.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 17

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mình làm mình chịu*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1972. Bằng cách dẫn chứng những sự kiện của các nguồn tin Mỹ, bài báo nêu lên tác hại của việc chuẩn bị và thực tập chiến tranh do chính quyền Mỹ tiến hành. Tác hại đó không chỉ đối với nhân dân mà cả với các chính khách Mỹ. Điều đó chỉ rõ: “Mỹ gieo hạt chiến tranh thì được hứng chiến tranh”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1972, ngày 17-12-1951.

Tháng 12, ngày 19

Chủ tịch Hồ Chí Minh ra *Lời kêu gọi nhân dịp kỷ niệm lần thứ năm ngày toàn quốc kháng chiến*. Sau khi nêu lên những thuận lợi của tình hình thế giới đối với cách mạng nước ta, những thắng lợi đã đạt được của công cuộc kháng chiến, kiến quốc trong thời gian qua và chỉ rõ mục tiêu cuộc đấu tranh của dân tộc ta cho độc lập, hòa bình là phù hợp với nguyện vọng của nhân dân thế giới, Người chỉ rõ cuộc kháng chiến càng gần thắng lợi càng gặp nhiều khó khăn, vì vậy “Quân và dân ta phải luôn luôn ghi nhớ: *Kháng chiến nhất định thắng lợi, nhưng phải trường kỳ gian khổ*”. Người đã chỉ dẫn những nhiệm vụ, biện pháp mà quân và dân ta phải thực hiện để đưa cuộc kháng chiến đến thắng lợi hoàn toàn và kêu gọi toàn dân, toàn quân vượt mọi khó khăn thực hiện khẩu hiệu: “*Tất cả cho tiền tuyến, tất cả để chiến thắng*”.

Cùng ngày, hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 37:

- Bài *Địch làm ta phá*, nêu lên kết quả của trận đánh xe cơ giới địch ở đường Hà Đông - Hòa Bình và cho rằng ta phá nhiều hơn địch làm ra nên ta hơn địch. Tuy nhiên, để có kết quả đó ta phải chuẩn bị lâu dài, kỹ lưỡng, khó nhọc, bí mật, vì vậy cuộc “*kháng chiến nhất định thắng lợi, nhưng phải trường kỳ gian khổ*”.

- Bài *Nhân định thắng thiên*, nêu gương đấu tranh khắc phục thiên tai của nông dân Trung Quốc và khẳng định: Việc gì anh em nông dân Trung Quốc làm được thì đồng bào nông dân Việt Nam ta cũng làm được.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 348-352, 353, 354.

- Báo *Nhân dân*, số 37, ngày 19-12-1951.

Tháng 12, trước ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện cho cán bộ, chiến sĩ và đồng bào các vùng mặt trận, khen ngợi bộ đội thi đua giết giặc lập công, đồng bào thi đua giúp đỡ bộ đội, nhất là đồng bào tham gia dân công và khuyến mọi người cố gắng để giành lấy nhiều thắng lợi hơn nữa.

- Báo *Quân đội nhân dân*, số 36, ngày 21-12-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 355.

Tháng 12, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *4 thành 0, 6 thành 4*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1975. Bài báo nêu lên sự thất bại của địch trên đường số 4, thì nhất định sẽ thất bại ở đường số 6 và kết luận: “Quân ta hăng hái thi đua giết giặc lập công. Dân ta hăng hái thi đua nộp thuế nông nghiệp để nuôi bộ đội giết giặc. Thì giặc Pháp sẽ hết gạo, cùng đường”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1975, ngày 21-12-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 356.

Tháng 12, trước ngày 22

Nhân dịp kỷ niệm lần thứ 7 ngày thành lập Quân đội nhân dân Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho cán bộ, chiến sĩ các lực lượng vũ trang. Người biểu dương thành tích của các lực lượng vũ trang đã giành được trong chiến đấu và căn dặn cán bộ, chiến sĩ cần “phát huy tinh thần anh dũng của quân giải phóng, cần phải thấm nhuần tư tưởng *kháng chiến nhất định thắng lợi nhưng phải trường kỳ và gian khổ*, cần phải nâng cao tinh thần trách nhiệm và đi sát với nhân dân, để thắng nhiều trận to hơn nữa, để tiêu diệt sinh lực địch, để đưa kháng chiến đến thắng lợi hoàn toàn”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1976, ngày 22-12-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 357-358.

Tháng 12, ngày 22

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện khen cán bộ, chiến sĩ Đại đội 756 trong một ngày đánh trận vận động phục kích diệt gọn đoàn tàu địch 5 chiếc ở gần bến Lạc Song (dưới thị xã Hòa Bình 10km). Người quyết định tặng Đại đội 756 lá cờ “chiến thắng Lạc Song”.

- *Lịch sử pháo binh Quân đội nhân dân Việt Nam (1945-1975)*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1991, tr. 70.

- *Pháo binh nhân dân Việt Nam - Những chặng đường chiến đấu*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1982, t.1, tr. 199.

Tháng 12, trước ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết thư gửi đồng bào công giáo nhân dịp lễ Noel năm 1951, “chúc mừng ngày sinh nhật Đức Chúa”. Cuối thư, Người viết: “Tôi mong đồng bào đoàn kết thêm chặt chẽ trong công cuộc kháng chiến để phụng sự Đức Chúa, phụng sự Tổ quốc, và để thực hiện lời Chúa dạy “Hòa bình cho người lành dưới thế”.

Tôi xin gửi đồng bào lời chào thân ái và quyết thắng và kính cầu Đức Chúa ban cho đồng bào mọi phúc lành”.

- Báo *Nhân dân*, số 38, ngày 27-12-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 359.

Tháng 12, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì phiên họp cuối năm của Hội đồng Chính phủ, kiểm điểm công tác năm 1951, bàn kế hoạch năm 1952, nghe báo cáo tình hình quân sự từ sau cuộc hành quân của địch vào tỉnh Hòa Bình và quyết định một số vấn đề quan trọng khác.

Phát biểu tại phiên họp, Người nhấn mạnh đến nhiệm vụ của năm 1952 là đẩy mạnh kháng chiến, đẩy mạnh tăng gia sản xuất, quyết giành thắng lợi to lớn hơn nữa.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tóm tắt tình hình thế giới*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1978. Qua báo Mỹ và châu Âu, sau khi nêu lên thái độ của Liên Xô và Mỹ về việc cấm bom nguyên tử và giảm bớt binh bị, tác giả kết luận “Hòa bình Liên Xô chủ trương là hòa bình thật. Hòa bình phe Mỹ đưa ra là hòa bình giả”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 72/SL thành lập Sở Vận tải thuộc Bộ Giao thông Công chính.
- Sắc lệnh số 73/SL bổ nhiệm ông Nguyễn Hữu Mai giữ chức Giám đốc Sở Vận tải thuộc Bộ Giao thông Công chính.
- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.
- Báo *Cứu quốc*, số 1978, ngày 25-12-1951.
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 360-361.
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 26

Chủ tịch Hồ Chí Minh bắt đầu chuyến đi kiểm tra tuyến đường số 3, thăm cơ quan tiếp nhận biên giới và thăm Nam Ninh (Trung Quốc).

Tối, Người đến Nhà Phạc (Cao Bằng) và nghỉ tại đây. Cùng đi với Người có đồng chí Trần Đăng Ninh và một số cán bộ khác.

- Ngô Vi Thiện⁵) : *Sổ công tác*, quyển 1951/III, tr. 119- 120, bản chụp lưu tại Viện Hồ Chí Minh.
- *Lịch sử tham mưu hậu cần Quân đội nhân dân Việt Nam (1950-1975)*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1993, tr. 16.

Tháng 12, ngày 27

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 38.

- Bài *Vì sao*, chỉ rõ nguyên nhân dẫn tới thắng lợi của quân dân ta khi đánh vào vùng Phát Diệm ngày 10-12-1951 chủ yếu do bộ đội, người lương - giáo giữ bí mật và giúp đỡ bộ đội.
- Bài *Chuyện cũ, ý nghĩa mới*, dẫn báo Mỹ nêu lên thắng lợi trong binh vận của những người cộng sản Trung Quốc với quân Tưởng Giới Thạch và chỉ rõ “nếu cán bộ ta khéo thuyết phục thì nguy binh lầm đường sẽ quay về với Tổ quốc”, thực dân

Pháp, bù nhìn Việt gian và bọn can thiệp Mỹ sẽ thất bại cũng như Mỹ và Tưởng đã thất bại ở Trung Quốc.

- Báo *Nhân dân*, số 38, ngày 27-12-1951.

Tháng 12, ngày 28

Tối, từ Nhà Phạc, Chủ tịch Hồ Chí Minh lên đường qua Bô Ca - Cao Bằng - Quảng Uyên.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhi đồng xã Hiệp Hòa*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1980. Người biểu dương tinh thần thi đua của các cháu thiếu niên, nhi đồng xã Hiệp Hòa (Thái Nguyên) trong việc tham gia vào công cuộc kháng chiến, kiến quốc và chỉ rõ: “Nếu được *cán bộ thanh niên và phụ nữ* khéo tổ chức và hướng dẫn phong trào Trần Quốc Toản chắc sẽ lan rộng và lên cao”.

- Ngô Vi Thiệu: *Sổ công tác*, quyển 1951/III, tr. 119-120, bản chụp lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 1980, ngày 28-12-1951.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 362.

Tháng 12, ngày 29

5 giờ 30, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến Đoàn bộ ô tô (Quảng Uyên), Người và đoàn nghỉ tại đây.

- Ngô Vi Thiệu: *Sổ công tác*, quyển 1951/III, tr. 119-120, bản chụp lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 30

Nhân dịp sắp đón năm mới, Chủ tịch Hồ Chí Minh sang thăm và chúc Tết nhân dân tỉnh Quảng Tây (Trung Quốc).

Buổi tối, Người từ Quảng Uyên đến Thủy Khẩu (huyện Long Châu, Quảng Tây) và nghỉ đêm ở đó.

- Ngô Vi Thiệu: *Sổ công tác*, quyển 1951/III, tr. 119-120, bản chụp lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 31

4 giờ, Chủ tịch Hồ Chí Minh đi từ Thủy Khẩu, qua Long Châu, Minh Giang, Tuy Lộc và đến Nam Ninh Trung Quốc (270km) lúc 19h.

Người vào Nhà khách Giao tế (nay là Khách sạn Minh Viên). Tại đây, Người đã nói chuyện với Tư lệnh Quân khu Quảng Tây nhân dịp đón năm mới.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh *Huyện Định Hóa thi đua*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1982, nêu gương phong trào thi đua đóng thuế nông nghiệp, làm đường, giúp đỡ bộ đội của nhân dân huyện Định Hóa, tỉnh Thái Nguyên và khuyến khích địa phương khác thi đua với Định Hóa.

- Ngô Vi Thiện: *Sổ công tác*, quyển 1951/111, tr.119-120, bản chụp lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 363.

Tháng 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho toàn thể cán bộ, chiến sĩ Đại đoàn 312, khen ngợi thành tích trong chiến dịch Lý Thường Kiệt và căn dặn cán bộ, chiến sĩ rút kinh nghiệm, sửa chữa khuyết điểm, phát huy ưu điểm để lập nhiều chiến công hơn nữa.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 364.

Tháng 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen ngợi và biểu dương tinh thần làm việc hăng hái của Bác sĩ Tôn Thất Tùng, động viên bác sĩ gắng sức phấn đấu, phục vụ công cuộc kháng chiến đang trên đà thắng lợi.

- Tôn Thất Tùng: *Đường vào khoa học của tôi*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 1981, tr. 44.

Trong năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và nói chuyện tại Trường trung cấp công an, khóa 2, mở tại Việt Bắc. Trong bài nói, sau khi nêu lên vị trí và nhiệm vụ của công an trong việc bảo vệ nền chuyên chính dân chủ nhân dân, sự khác biệt về bản chất giữa công an nhân dân với công an đế quốc, Người chỉ rõ tư cách của công an nhân dân và để hoàn thành tốt nhiệm vụ của mình, công an phải dựa vào dân, đoàn kết nội bộ, thực hành dân chủ và khuyến khích cho dân phê bình công an.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 365-367.

Trong năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự lớp chỉnh huấn chính trị. Thấy phía trên, sát bục giảng, toàn là nam giới. Người nói:

- Các chú này bước ra sau. Các cô ở dưới lớp lên đây ngồi. Phải tôn trọng phụ nữ. Các chú là không lịch sự.

Khi các chị đã vào chỗ ngồi, gần Bác, Bác tươi cười nói:

- Các cô này cũng không lịch sự. Người ta nhường chỗ cho mình thì mình phải cảm ơn chứ!

- Mai Lộc: *Điện ảnh Việt Nam thuở ban đầu*, Hội Điện ảnh Việt Nam, 1998, tr. 59.

Trong năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh xem mẫu tiền Ngân hàng Việt Nam (in ở Trung Quốc), thấy mẫu vẽ trên tờ giấy bạc một người mặc áo bông giống như người Trung Quốc. Người nói:

- Ta cũng có họa sĩ tại sao không để họa sĩ ta vẽ 6).

- *Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, 40 năm mùa sen nở*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1991, tr. 148.

Trong năm

Trên đường đi công tác ở Thái Nguyên, Chủ tịch Hồ Chí Minh ghé thăm nhà bà Hà Thị Quế. Sau khi nghe bà Quế nói chuyện về hoàn cảnh gia đình, vì đông con, khó khăn nên đã nghỉ công tác, Người tỏ ý không đồng tình và khuyên bà Quế thu xếp việc nhà, tiếp tục trở lại hoạt động tham gia kháng chiến. Người đề nghị các đồng chí trong cơ quan giúp đỡ, thu xếp để các con của bà Quế được đi học.

Nghe lời khuyên của Người, mấy tháng sau, bà Hà Thị Quế trở lại công tác trong cơ quan phụ vận Trung ương và sau này trở thành Hội trưởng Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam.

- Báo *Phụ nữ Việt Nam*, số 20, ngày 14-5-1990.

Cuối năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự một phiên họp của Hội đồng Chính phủ. Người chỉ thị:

- Kế hoạch chuẩn bị chi cho quân đội quý 1 năm 1952 giảm bớt gần một nửa. Kế hoạch chi ngân sách nhà nước 1952 hằng tháng chỉ được tăng bằng mức tăng bình quân của 6 tháng cuối năm 1951. Các ngành phải tiết kiệm.

- *Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, 40 năm mùa sen nở*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1991, tr. 42.

Cuối năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh trên đường đi công tác ghé thăm trụ sở báo *Nhân dân* ở Bắc Kạn. Nói chuyện với cán bộ trong toà soạn, Người cho biết:

- Có thêm một ngoại ngữ coi như có thêm một chiếc khoá để mở kho tàng tri thức.

- *Nhớ một thời làm báo Nhân dân*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1996, tr. 23.

- *Bác Hồ, con người và phong cách*, Nxb. Lao động, Hà Nội, 1997, tr. 49.

Cuối năm 1951 đầu năm 1952

Chủ tịch Hồ Chí Minh nhận được thư của Coóc-nê Giăng (Kornet Jean), tù binh Pháp ở trại G.C-3 viết bằng tiếng Pháp: "Cảm ơn Chủ tịch về món quà Noen mà Chủ tịch tặng chúng tôi ngày 24-12-1951, trước khi chúng tôi được tự do".

- Bản viết tay lưu tại Bảo tàng Cách mạng.

- Nguyệt san *Sự kiện và nhân chứng*, báo *Quân đội nhân dân*, 11-2004.

1) Trước đó, đồng chí Vương Đàm đã gửi tặng Chủ tịch Hồ Chí Minh một giỏ táo tươi. Người đã chia cho mọi người trong cơ quan cùng nếm hương vị táo Trung Quốc.

2) Trường Chính trị trung cấp quân đội được thành lập tháng 7-1951. Hiện nay là Học viện Chính trị Quân sự.

3) Vào cuối năm 1951, có một số chiến sĩ quân đội ta đã viết thư báo cáo với Chủ tịch Hồ Chí Minh về các trận đánh thắng, đồng thời hỏi Người về những nhiệm vụ sắp tới của quân đội. Ngày 10-12-1951, Người đã gửi thư trả lời.

4) Hội nghị họp từ ngày 12 đến ngày 13-12-1951.

5) Đồng chí Ngô Vi Thiện lúc đó là Bí thư của đồng chí Trần Đăng Ninh, được giao nhiệm vụ tổ chức đưa Chủ tịch Hồ Chí Minh đi kiểm tra giao thông.

6) Sau đó họa sĩ Bùi Trang Chước và họa sĩ Nguyễn Văn Khang đã vẽ mẫu tiền Việt Nam.

NĂM 1952 (TỪ THÁNG 1 ĐẾN THÁNG 3)

Năm 1952

(Từ tháng 1 đến tháng 3)

Tháng 1, ngày 1

Nhân dịp Tết dương lịch (1952), từ Nam Ninh (Trung Quốc), Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi lời chúc mừng:

“Toàn thể đồng bào và kiều bào,

Toàn thể chiến sĩ,

Các anh chị em cán bộ,

Các cụ phụ lão, các vị thân sĩ,

Các cháu thanh niên, nhi đồng,

Năm mới ra sức thi đua ái quốc để thu nhiều thắng lợi hơn năm cũ”.

3 giờ, Người rời Nam Ninh (Trung Quốc) lên đường về nước.

Trong ngày, Người gửi Bác sĩ Trịnh Văn Khiêm tâm danh thiệp ghi rõ: “Cho phép Bác sĩ Khiêm nếu đi công tác xa quá hai mươi kilômét được mượn một người đi theo mang balô giùm” 1).

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng năm mới tới các vị lãnh đạo các nước Ba Lan, Hunggari, Mông Cổ, Triều Tiên, Rumani, Trung Quốc, Tiệp Khắc, Anbani, Bungari và Liên Xô.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 370.

- Báo *Nhân dân*, số 39, ngày 3-1-1952.

- Ngô Vi Thiện: *Sổ công tác*, quyển 1951/III, tr. 119-120, bản chụp lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

- *Lịch sử tham mưu hậu cần Quân đội nhân dân Việt Nam (1950-1975)*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1993, tr. 16-17.

- Bức điện đánh máy (tiếng Anh) lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 2

1 giờ, Chủ tịch Hồ Chí Minh qua cửa Thủy Khẩu về Việt Nam

Trong ngày, Người đến thăm Ban Tiếp nhận viện trợ biên giới. Sau đó Người xuống kiểm tra một đơn vị cao xạ, gặp đồng chí Đại đội trưởng Trần Thọ Vệ, Người hỏi:

- Sáng nay chú bắn đuổi máy bay hết bao nhiêu đạn.

- Dạ, thưa Bác, gần 100 viên.

- Mỗi viên bao nhiêu tiền?

- Dạ, một viên 37 ly giá một đồng cân vàng.

- Như vậy là sáng nay chú đã bắn hết 10 lạng vàng. Nước ta còn nghèo. Phải tiết kiệm. Muốn tiết kiệm phải khổ luyện, nắm vững kỹ thuật, làm chủ trang bị "đã đánh là thắng", "đã bắn là trúng".

Tôi, Người nói chuyện với cán bộ đoàn xe, gặp gỡ những người có thành tích ở Cao Bằng. Người nghỉ lại ở Bô Ca.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Các đồng bào điền chủ gương mẫu*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1984, nêu gương những điền chủ ở ba miền Trung, Nam, Bắc đã tình nguyện hiến ruộng đất đóng góp cho kháng chiến, như ông bà Đỗ Đình Thiện ở Bắc, ông Huỳnh Thiện Lộc ở Nam Bộ.

Báo *Cứu quốc* còn đăng tin Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng 15 cuốn truyện *Tinh úy bí mật* có chữ ký và dấu của Người cho những đơn vị bộ đội, dân công có thành tích chiến đấu và phục vụ chiến đấu trong chiến dịch Đông - Xuân 1951-1952.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 371.

- Ngô Vi Thiện: *Sổ công tác*, quyển 1951/111, tr. 120, bản chụp lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 1984, ngày 2-1-1952.

- Báo *Quân đội nhân dân*, số ra ngày 19-5-1998.

Tháng 1, ngày 3

Sáng, tại "Phủ Chủ tịch" ở Việt Bắc, Chủ tịch Hồ Chí Minh lần lượt tiếp các ông Tôn Đức Thắng, Phạm Văn Đồng, Võ Nguyên Giáp, các vị trong Ban Trường trực Quốc hội, Chính phủ, Ủy ban Trung ương Mặt trận Liên Việt, đại biểu các đoàn thể, các cán bộ và chiến sĩ lập công xuất sắc trong chiến dịch Hòa Bình, đến chúc Tết Người.

Cùng ngày, hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tátxinhi bị tát* và *Tinh thần quân đội Mỹ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 39.

Đập lại lời tuyên bố huyênh hoang của tướng Đờlát Đờ Tátxinhi sau trận Hòa Bình, tác giả đưa ra và phân tích lời tuyên bố của Đờ Lát Đờ Tátxinhi: "Thắng trận này do quân Pháp đã thắng luôn trong 10 tháng nay" và của Bộ trưởng Bộ Thuộc địa Pháp

“từ nay quân Pháp *tranh lại* quyền chủ động”, nhưng kết cục trận đánh Chợ Bến (Hòa Bình) đã chứng tỏ: *Tátxinhi bị tát*.

Dẫn lại chuyện: mỗi lính Mỹ khi ra nước ngoài đều được phát một cuốn sách nhỏ in bằng hai thứ tiếng (tiếng Anh và tiếng của nước họ sẽ đến) với những câu như “Tôi là người Mỹ”, “Tôi muốn ăn và muốn uống”, “Tôi muốn ngủ ở đây”... và những lời than phiền của báo chí Mỹ về thói xấu của lính Mỹ như thích uống rượu, đánh lộn, trụy lạc... bài *Tinh thần quân đội Mỹ* phản ánh tinh thần của một quân đội mà Mỹ dùng để “chống cộng sản” và “giữ gìn văn minh” cho thế giới.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng nhân kỷ niệm ngày sinh của Chủ tịch nước Cộng hòa dân chủ Đức Vinhem Pích.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 372, 373.
- Báo *Nhân dân*, số 39, ngày 3-1-1952.
- Báo *Cứu quốc*, số 1985, ngày 4-1-1952.
- Bức điện đánh máy (tiếng Anh) lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 5

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một nhà nghèo quyên một máy bay*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1986, kể về tấm gương yêu nước của một nghệ nhân Trung Quốc: bà Thường Hương Ngọc đã lập một phường hát để đi các nơi hát quyên tiền ủng hộ kháng chiến. Trong sáu tháng, bà cùng các chị em quyên đủ tiền mua một máy bay tặng Chính phủ.

- Báo *Cứu quốc*, số 1986, ngày 5-1-1952.

Tháng 1, ngày 9

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thanh niên oanh liệt*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1989, ca ngợi tinh thần yêu nước và dũng cảm của Nguyễn Quốc Ân,

học sinh một trường trung học ở Hưng Yên 2). Bài báo kết luận: “Một dân tộc có con cháu như vậy là một dân tộc chắc chắn thắng lợi”.

- Báo *Cứu quốc*, số 1989, ngày 9-1-1952.

Tháng 1, ngày 10

Hai bài báo của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Sau lũy tre xanh* và *Giữ bí mật*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 40.

- Bài *Sau lũy tre xanh*, tóm tắt một bài báo cùng tên đăng trên tờ *L'Observateur* (Pháp) phơi bày những thất bại của tướng Đờ Lát Đờ Tátxinhi ở Việt Nam và nhận xét về quân đội Việt Nam: “Quân Việt Minh đánh hăng, tinh thần cao, vì họ có mục đích và tư tưởng cao cả”.

- Bài *Giữ bí mật*, nhắc nhở các cán bộ, chiến sĩ phải gương mẫu giữ bí mật, “phải xem giữ bí mật là một việc rất cần thiết và rất quan trọng trong công cuộc kháng chiến”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 74/SL, chỉ định ông Nguyễn Nền, Phó Tư lệnh Liên khu 5, làm Ủy viên quân sự Ủy ban kháng chiến hành chính miền Nam Trung Bộ, thay ông Nguyễn Thế Lâm đi nhận công tác khác.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 374-375, 376-379.

- Báo *Nhân dân*, số 40, ngày 10-1-1952.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 12

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Ô hô, tinh thần lính Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1991, phản ánh sự suy sụp tinh thần chiến đấu của binh lính Mỹ qua lời thú nhận của Thứ trưởng Bộ Quốc phòng Mỹ sau khi đi thị sát tình hình tại mặt trận Triều Tiên trở về.

- Báo *Cứu quốc*, số 1991, ngày 12-1-1952.

Tháng 1, ngày 15

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Vô duyên*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1993.

Bài báo mỉa mai việc đế quốc Mỹ tung tiền ra giúp Tưởng Giới Thạch, Lý Thừa Vãn và bù nhìn Việt Nam để chống lại nhân dân các nước đó, nhưng ở đâu Mỹ cũng vấp phải thất bại nặng nề.

Tác giả nhận xét:

“Cả đời đế quốc Mỹ là:

Mất tiền mua cái vô duyên.

Để thiên hạ mắng: Rồ điên, điên rồ”.

Trong ngày Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 76/SL, cho phép phát hành loại tem thư 100 đồng có in hình Chủ tịch Hồ Chí Minh.

- Sắc lệnh số 77/SL, truy tặng Huân chương Độc lập hạng ba cho chị Bùi Thị Cúc, cán bộ phụ nữ xã Quang Trung (Hưng Yên) có tinh thần chiến đấu dũng cảm và đã hy sinh anh dũng.

- Sắc lệnh số 79/SL, sửa đổi Điều 3 của Chương 1 Sắc lệnh số 77/SL (22-5-1950) về việc xếp ngạch bậc cho công nhân trong biên chế.

Điều 3 mới, quy định việc xếp ngạch bậc trên “sẽ theo những tiêu chuẩn do Nghị định của Bộ trưởng Bộ Lao động ấn định, căn cứ vào ý kiến của công đoàn và trình độ chuyên môn cùng tinh thần trách nhiệm”.

- Sắc lệnh số 79/SL, bổ nhiệm ông Nguyễn Văn Ngọc, nguyên Trưởng ty Chính trị Nha Công an, giữ chức Phó Giám đốc Nha Công an.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 381.

- Báo *Cứu quốc*, số 1993, ngày 15-1-1952.
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 17

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Uych*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 41. Tác giả chỉ rõ nguyên nhân việc Chính phủ Pháp bị “đổ nhào” ngày 7-1-1952 là do hậu quả của cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam, đã khiến nền kinh tế Pháp khủng hoảng, tài chính kiệt quệ, xã hội không yên... và đã làm cho tướng Đờlát Đờ Tátxinhi ốm gần chết phải vào nhà thương, dùng đến 6 thầy thuốc chăm sóc. Tác giả tiên đoán: “Rất có thể 6 người khiêng quan tài sẽ thay thế cho 6 thầy thuốc”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 382.
- Báo *Nhân dân*, số 41, ngày 17-1-1952.

Tháng 1, ngày 18

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bốn lần anh hùng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1995, ca ngợi gương chiến đấu và lao động quên mình của Vanítđê, người dân tộc Grudia, một chiến sĩ gương mẫu khi đánh giặc, sản xuất cũng anh hùng, không bao giờ tự mãn tự túc mà cố gắng tiến bộ mãi.

- Báo *Cứu quốc*, số 1995, ngày 18-1-1952.

Tháng 1, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Phong hạc giai binh*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1997.

Người dẫn câu thành ngữ Trung Quốc “Phong hạc giai binh”, có nghĩa là nghe tiếng gió thổi, hạc kêu lại tưởng là quân binh đến đánh, để nói về sự bạc nhược về tinh thần của ngụy quân làm lính đánh thuê cho Pháp.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 383
- Báo *Cứu quốc*, số 1997, ngày 21-1-1952.

Tháng 1, ngày 22

Được tin Thứ trưởng Bộ Giao thông Công chính Đặng Phúc Thông mất, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chia buồn với gia đình ông. Bức điện có đoạn: “Tôi rất thương tiếc, vì chú Thông là một cán bộ cao cấp xuất sắc của Chính phủ, một chiến sĩ trung thành của dân tộc và một người bạn tốt của tôi”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 384.
- Báo *Cứu quốc*, số 1998, ngày 22-1-1952.

Tháng 1, ngày 23

Bài *Về chị Yên Ngọc Ái* của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 1999, ca ngợi tám gương chiến đấu dũng cảm hết lòng vì đồng đội của nữ chiến sĩ cứu thương Yên Ngọc Ái trong cuộc kháng chiến chống Mỹ của nhân dân Triều Tiên.

- Báo *Cứu quốc*, số 1999, ngày 23-1-1952.

Tháng 1, ngày 24

Nhân dịp Tết Nhâm Thìn, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi Thơ chúc Tết tới đồng bào và chiến sĩ cả nước. Người viết:

“Xuân này, Xuân năm Thìn

Kháng chiến vừa 6 năm

Trường kỳ và gian khổ

Chắc thắng trăm phần trăm.

Chiến sĩ thi giết giặc

Đồng bào thi tặng gia

Năm mới thi đua mới

Thắng lợi ắt về ta

Mấy câu thành thật nôm na

Vừa là kêu gọi vừa là mừng xuân”.

Cùng ngày, bài *Sự nghiệp vĩ đại của Lenin*, ký bút danh C.B của Chủ tịch Hồ Chí Minh nhân ngày mất của Lenin (21-1) đăng báo *Nhân dân*, số 42.

Bài viết nêu lên quá trình đấu tranh cách mạng vĩ đại, những cống hiến lớn lao của Lenin trong việc vận dụng và phát triển chủ nghĩa Mác, vai trò của Lenin đối với cách mạng vô sản và cách mạng giải phóng dân tộc, tấm gương đạo đức cao cả và những bài học Lenin dạy chúng ta. Trong bài, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Lenin dạy chúng ta phải *giữ vững nguyên tắc cách mạng*: "Chỉ có chính sách trung thành với nguyên tắc mới là chính sách đúng".

Lenin dạy chúng ta *yêu Tổ quốc và yêu nhân dân* một cách thiết tha, không bờ bến...

Lenin dạy chúng ta phải thật thà *tự phê bình và phê bình* để đoàn kết chặt chẽ và tiến bộ mãi.

Lenin dạy chúng ta *tuyệt đối tin tưởng* vào Đảng, vào tương lai tất thắng của cách mạng và Tổ quốc, vào lực lượng vô cùng to lớn của giai cấp, của nhân dân".

Kết luận, Người viết: “Mỗi một người yêu nước Việt Nam cố gắng thực hiện những lời dạy bảo của Lenin, tức là kỷ niệm Lenin một cách xứng đáng, vì đó là con đường đưa chúng ta đến kháng chiến thắng lợi, kiến quốc thành công”.

Trong bài *Chết vì óm đòn*, ký bút danh C.B, của Chủ tịch Hồ Chí Minh đăng báo *Nhân dân*, số ra cùng ngày, Người giải thích Đờlát Đờ Tátxinhi bị chết là vì bị thua đau liên tiếp lại “mất thăng con” ở chiến trường Việt Nam, nên Tát “phải chui vào hòm”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 385-387, 388-389.

- Báo *Nhân dân*, số 42, ngày 24-1-1952.

Tháng 1, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Tổng thống nước Cộng hòa Ấn Độ mừng ngày Quốc khánh Ấn Độ.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 26

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chia buồn tới Chính phủ và nhân dân Mông Cổ về việc Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Choibansan từ trần.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 27 (mùng một Tết Nhâm Thìn)

Qua báo *Nhân dân*, số 43, Chủ tịch Hồ Chí Minh nói chuyện với đồng bào và chiến sĩ cả nước, kiều bào ở nước ngoài, nhân dịp Tết Nhâm Thìn. Người phân tích tình hình thế giới và trong nước, chỉ rõ sự lớn mạnh của lực lượng dân chủ và hòa bình, sự suy yếu và ngày càng chia rẽ của phe đế quốc, những tiến bộ về kinh tế, quân sự, văn hóa, xã hội của nước ta trong năm qua và đề ra những nhiệm vụ lớn trong năm tới nhân dân ta cần phải thực hiện “để tiến bộ nữa và để thắng lợi nhiều hơn nữa”.

Người đặc biệt nhắc nhở đồng bào và chiến sĩ phải kiên quyết chống lại *bệnh quan liêu, nạn tham ô, nạn lãng phí*, là những trở ngại của việc hoàn thành nhiệm vụ năm 1952, “phải xem quan liêu, tham ô, lãng phí là những tội lỗi đối với Tổ quốc, đối với đồng bào. Người phạm tội có tội đã đành; người thấy những tội ấy mà không nêu ra, cũng như có tội”. Chủ tịch Hồ Chí Minh đề nghị bộ đội, cơ quan, đoàn thể và nhân dân phát động một phong trào tự phê bình và phê bình từ cấp trên xuống, từ cấp dưới lên, “để giáo dục nhau, để cùng nhau tẩy trừ ba nạn kia, để dọn đường cho những thắng lợi mới”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 391-395.

Tháng 1, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lời nói Triều Tiên*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2002. Tác giả nêu rõ quyết tâm chiến đấu của nhân dân Triều Tiên, qua việc trích dẫn lời phát biểu của tướng Giải Phương - đại biểu phía Triều Tiên tại cuộc đàm phán với Mỹ, ông phản đối và lên án thái độ hung hăng kiêu ngạo của Mỹ khi đề cập đến vấn đề đình chiến ở Triều Tiên.

Tác giả cảnh cáo:

“Mỹ khoe vỏ quýt Mỹ dày

Triều Tiên đã tỏ móng tay khá dài”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2002, ngày 29-1-1952.

Tháng 1, cuối tháng

Ký bút danh DIN, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết bài *Bọn đế quốc cướp nước không bao giờ có thể nô dịch dân tộc Việt Nam anh dũng*, gửi Tạp chí *Vì một nền hòa bình lâu dài, vì một nền dân chủ nhân dân*, cơ quan ngôn luận của Cục Thông tin quốc tế (Kominform). Người tố cáo âm mưu can thiệp của Mỹ vào Việt Nam, sự cấu kết giữa thực dân Pháp và đế quốc Mỹ; lên án những hành động trả thù hèn hạ đã man đối với dân chúng của thực dân Pháp sau những thất bại thảm hại trên chiến trường; nêu bật những thành tựu trong năm 1951 của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa về quân sự, chính trị, ngoại giao, văn hóa, xã hội; khẳng định sự thất bại hoàn toàn của thực dân Pháp và sự tất thắng của nhân dân Việt Nam.

Kết luận Người viết:

“Tương lai của dân tộc Việt Nam cũng tươi sáng như mặt trời mùa xuân. Vui mừng trước vẻ đẹp của mặt trời mùa xuân, chúng tôi sẽ đấu tranh cho một tương lai rực rỡ của Việt Nam, cho tương lai của nền dân chủ, của hòa bình trên toàn thế giới và của chủ nghĩa xã hội. Chúng tôi là những kẻ chiến thắng hiện tại cũng như trong tương lai, vì con đường đi của chúng tôi được học thuyết vĩ đại của chủ nghĩa Mác - Lênin soi sáng”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 396-411.

- Tạp chí *Vì một nền hòa bình lâu dài, vì một nền dân chủ nhân dân*, số 178, ngày 4-4-1952.

Khoảng đầu năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh nghe báo cáo của Tổng Tham mưu trưởng về kế hoạch ba đợt của chiến dịch Hòa Bình, và căn dặn: “Ngay lúc này, cần có kế hoạch nếu địch rút Hòa Bình thì ta khuếch trương về quân sự, chính trị như thế nào cũng phải chuẩn bị trước”. Đối với tù binh “thì nguyên tắc là sĩ quan không được thả, binh lính cho ăn uống, giáo dục rồi thả sớm..”.

- *Lịch sử Bộ Tổng tham mưu trong kháng chiến chống Pháp (1945-1954)*, 1991, tr. 547.

Đầu năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết thư gửi đồng chí Trường Chinh về việc góp ý sửa chữa cho bài viết của Người. Toàn văn bức thư như sau:

“Chú Thận.

Trong bản này cũng như trong bản kia - những chỗ Rolland đề nghị sửa và B nói trong như, vẫn chưa sửa. Chú cho chú nào chữ Pháp khá, xem lại thư Rolland và thư B sửa những chỗ nên sửa, rồi sẽ gửi đi với ảnh và thư cho Rédacteur 3).

Thân ái”.

- Bản chụp bức thư, lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Đầu năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và huấn thị cho học viên Trường Nguyễn Ái Quốc khoá 2.

Gặp gỡ với Ban Giám hiệu và các học viên Người hỏi: "Tàu bay bản, có hầm trú ẩn chưa? Địch nhảy dù, có chuẩn bị đề phòng chưa?"

Tiếp đó, Người đề cập tới việc tổ chức học tập, tổ chức nhà trường, về sinh hoạt ăn uống, kêu gọi tiết kiệm, đồng cam cộng khổ, phải cần kiệm, liêm chính, gần gũi nhân dân.

- Tạp chí *Nghiên cứu*, cơ quan lý luận của Trung ương Cục miền Nam, số 2, 1-1952.

Tháng 2, ngày 1

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Giặc Pháp vụng tính*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2004, vạch trần những trò bịp trong thủ đoạn tuyên truyền của thực dân Pháp nhằm khuếch trương những chiến thắng giả tạo của chúng.

- Báo *Cứu quốc*, số 2004, ngày 1-2-1952.

Tháng 2, ngày 2

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi lời cảm ơn các cơ quan, đoàn thể, đại biểu các ngành, các giới, các tầng lớp nhân dân đã đến thăm, gửi thư, điện văn chúc mừng Người nhân dịp Tết Nhâm Thìn (1952).

- Báo *Cứu quốc*, số 2005, ngày 2-2-1952.

Tháng 2, ngày 4

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Máy bay Mỹ hết lên mặt*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2006, cho biết: không quân Mỹ đang mất dần ưu thế trên chiến trường Triều Tiên, trong khi không quân Trung Quốc cứ tiến bộ mãi và đang giành được ưu thế.

Theo tác giả, chính nhờ hăng hái thi đua ái quốc, tăng gia sản xuất mà các tầng lớp nhân dân Trung Quốc đã ủng hộ Chính phủ được 3.060 chiếc máy bay, nên nhân dân Trung Quốc là người đã góp phần làm cho máy bay Mỹ hết thời "làm vua".

- Báo *Cứu quốc*, số 2006, ngày 4-2-1952.

Tháng 2, ngày 5

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Quyết định số 80-QĐ và 81-QĐ, bác đơn xin ân giảm án của hai phạm nhân và ân giảm cho phạm nhân khác từ án tử hình xuống 20 năm khổ sai.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 2, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Giặc Pháp lúng túng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2008, vạch trần những mâu thuẫn và bẻ tắc của chính giới Pháp qua cuộc tranh cãi trong Quốc hội Pháp về vấn đề chiến tranh ở Việt Nam. Bài báo nhắc nhở: "Chúng ta quyết chớ chủ quan khinh địch. Chúng ta phải quyết lòng

trường kỳ kháng chiến, đánh mạnh, đánh mãi, 5, 3 năm nữa, 9, 10 năm nữa, đánh cho đến thắng lợi hoàn toàn mới thôi”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2008, ngày 6-2-1952.

Tháng 2, ngày 7

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tinh thần quốc tế* và *Tình hình khốn đốn của thực dân Pháp*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 44.

Qua phong trào đấu tranh của nhân dân Pháp ủng hộ Việt Nam chống chiến tranh xâm lược và việc các đoàn đại biểu ta đi thăm các nước được hoan nghênh nhiệt liệt, bài *Tinh thần quốc tế* chỉ rõ: “Do ta kháng chiến anh dũng, tinh thần quốc tế của nhân dân thế giới đối với ta ngày càng mặn mà. *Tinh thần quốc tế* ấy làm cho ta càng kiên quyết kháng chiến cho đến thắng lợi hoàn toàn”.

Trong bài *Tình hình khốn đốn của thực dân Pháp*, tác giả trích dẫn nhận xét của báo chí Pháp về những thất bại chính trị, quân sự của Pháp ở Việt Nam, “xem đó đã thấy thực dân Pháp rất lúng túng, lực lượng Pháp đã kiệt quệ, tình hình rất có lợi cho ta”.

- Báo *Nhân dân*, số 44, ngày 7-2-1952.

- Bảo tàng Hồ Chí Minh: *Hồ Chí Minh - Những sự kiện*, Nxb. Thông tin lý luận, Hà Nội, 1987, tr. 175.

Tháng 2, ngày 9

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh nhan đề *Tay mình và miệng mình*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2010.

Bài báo dẫn lời giải thích của chính hai tờ báo Mỹ (tờ *Compass* và *Times*) về việc vì sao chính quyền Mỹ hốt hoảng trước việc nghe tin lính Mỹ ngừng bắn ở Triều Tiên, để vạch rõ: “Bọn phản động Mỹ cũng như bọn phản động Pháp và bọn phản động khác, chúng gây chiến tranh, *bắt dân đi chết, để chúng phát tài*. Vì lẽ đó mà Mỹ tìm cách phá hoại cuộc đàm phán ở Triều Tiên”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2010, ngày 9-2-1952.

Tháng 2, ngày 12

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *MIG*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2012.

Dẫn lại tin đăng trên hai tờ báo lớn nhất ở Mỹ và *News Week* và *U.S. News* hồi trung tuần tháng 11-1951 về con số máy bay Mỹ bị thiệt hại ở Triều Tiên (từ ngày 30-6 đến ngày 15-10), số lượng máy bay của quân đội Triều Tiên, nhất là việc sắp tới Nga sẽ dùng máy bay kiểu MIG-19 “bay mau như chớp” thay cho loại MIG-15, bài báo vạch trần tính khoác lác của Mỹ vẫn thường khoe máy bay Mỹ là “vô địch”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2012, ngày 12-2-1952.

Tháng 2, ngày 14

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện văn tới Chủ tịch Mao Trạch Đông nhân dịp kỷ niệm hai năm ngày Chính phủ nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa công nhận và đặt quan hệ ngoại giao với nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Cùng ngày, ba bài viết của Người: *Tự phê bình và phê bình*, *Tiết kiệm*, *Dốt như bò*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 45.

- Bài *Tự phê bình và phê bình*, nêu rõ mục đích, phương hướng, trọng tâm, cách làm và những ích lợi, sự cần thiết và những điều cần lưu ý khi tiến hành tự phê bình và phê bình. Phần cuối bài báo, Người lưu ý: “Từ nay, những cuộc tự phê bình và phê bình cần nhằm đúng mấy điểm:

- Đoàn kết chặt chẽ cán bộ trong Đảng, ngoài Đảng và toàn dân.

- Nâng cao tinh thần trách nhiệm, tinh thần thi hành nghiêm chỉnh và triệt để chính sách của Đảng và Chính phủ.

- Theo đường lối quân chúng, vượt mọi khó khăn, để đưa kháng chiến đến thắng lợi hoàn toàn”.

- Trong bài *Tiết kiệm*, Người giới thiệu kinh nghiệm và kết quả cụ thể của cuộc vận động tiết kiệm ở Trung Quốc.

- Bài *Dốt như bò*, dẫn chứng việc Chính phủ phản động Braxin ra sắc lệnh cấm “tư tưởng cách mạng” và trong “sổ đen” ghi cả tên nhà đại văn hào Pháp Víchto Huygô (chết từ năm 1885), nhà thi sĩ Braxin là Anvơ (chết từ năm 1871) và việc viên đô đốc hải quân Mỹ viết trong một tờ báo rằng: một nhà khoa học Liên Xô nọ “đang ra sức nghiên cứu bom nguyên tử”, trong khi ấy ông này đã qua đời từ năm 1935. Tác giả mỉa mai, với phản động Mỹ “vì tư tưởng phản động, nên dốt tệt”, “tư tưởng phản động làm cho chúng mù quáng, làm cho chúng dốt như bò”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 412-414

- Báo *Nhân dân*, số 45, ngày 14-2-1952.

Tháng 2, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ tọa phiên họp Hội đồng Chính phủ để nghe báo cáo của Đại tướng Võ Nguyên Giáp về tình hình chiến sự ở Bắc Bộ trong ba tháng vừa qua, phê duyệt ngân sách năm 1952, bàn việc phát động phong trào thi đua lập công, thông qua đề án chỉnh đốn bộ máy chính quyền trung ương và địa phương, biên chế cơ quan các ngành, các cấp.

Phát biểu kết thúc Hội nghị, Người nhấn mạnh ý nghĩa của các chiến dịch đang triển khai, nhắc nhở cán bộ phải tổ chức thi đua với nhân dân, với bộ đội, thực hiện kế hoạch sản xuất và tiết kiệm là những công tác trọng tâm trong năm 1952 với tinh thần thi đua ái quốc.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh nhan đề *Lính Mỹ chuồn như thỏ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2014.

Bài báo trích dẫn một số đoạn trong cuốn sách ghi lại những điều tai nghe mắt thấy của bốn nhà báo Pháp sau chuyến đi Triều Tiên trở về nhận xét về chính quyền Lý

Thừa Văn, về tinh thần chiến đấu của quân tình nguyện Trung Quốc, đặc biệt về tâm trạng của lính Mỹ ở Triều Tiên: họ chán ghét chiến tranh, họ đã “chuồn như một bầy thỏ” khi rút về phía nam.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 2014, ngày 15-2-1952.

Tháng 2, ngày 16

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện văn tới Nguyên soái Xtalin nhân kỷ niệm hai năm ngày Chính phủ Liên Xô công nhận và đặt quan hệ ngoại giao với nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

- Báo *Cứu quốc*, số 2015, ngày 16-2-1952.

Tháng 2, ngày 18

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh nhan đề *Sinh hoạt kiểu Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2016, đưa ra những con số cụ thể về số công nhân bị tai nạn lao động trong khi làm việc, về số người nghiện rượu ở Mỹ, về số người bị chết rét trong mùa đông vừa qua ở thành phố to nhất, giàu nhất nước Mỹ là Niu Oóc để chứng minh cái gọi là “hạnh phúc”, “văn minh” của đời sống Mỹ.

- Báo *Cứu quốc*, số 2016, ngày 18-2-1952.

Tháng 2, ngày 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Hội nghị cán bộ tài chính, nhấn mạnh lại những nhiệm vụ mà Chính phủ đã giao cho ngành. Người căn dặn các cán bộ tài chính: “Phải ra sức học tập quản lý tài sản quốc gia mà ngành mình phụ trách. Đồng thời phải trau dồi đạo đức cách mệnh: *Chí công vô tư, cần kiệm liêm chính*. Một lòng một dạ phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân, phụng sự kháng chiến”. Và mong rằng các chiến sĩ kinh tế - tài chính ở hậu phương: “Cũng cố gắng thi đua sửa chữa khuyết điểm, phát triển ưu điểm, vượt mọi khó khăn, làm cho mặt trận kinh tế - tài chính của ta cũng thắng lợi như mặt trận quân sự”.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Mở miệng mắc quai*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2018, kể lại câu chuyện đại sứ Mỹ ở Ấn Độ đã phải đi cửa sau để vào diễn thuyết tại Trường đại học Cancútta, đã “tịt miệng, đổ mặt tía tai, rồi bỏ chuồn” như thế nào trước những câu chất vấn của sinh viên.

Kết luận, tác giả đã mượn lời của viên Chánh án Tối cao Pháp viện Mỹ sang châu Á về báo cáo: “Nhân dân châu Á ghét Mỹ lắm”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 415-416.

- Báo *Cứu quốc*, số 2018, ngày 20-2-1952.

Tháng 2, ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen ngợi những thanh niên kiêu mẫu trong quân đội và trong các đội thanh niên xung phong 4). Người căn dặn: “Các cháu được khen

tuyệt đối chớ kiêu ngạo tự mãn, mà cần phải cố gắng mãi, tiến bộ mãi, để giữ mãi cái danh dự vẻ vang là thanh niên kiêu mẫu”.

Cùng ngày, ba bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 46.

- Bài *Dinh tề*, nêu cách nhìn nhận của tác giả đối với những người vùng kháng chiến chạy vào vùng địch: người “dinh tề” không phải muốn phản bội. Nhưng vì họ kém lòng tin tưởng vào lực lượng tất thắng của dân tộc. Họ thiếu lòng tin tưởng vào sức chịu đựng của mình. Họ không trông thấy xa. Cuối cùng, Người nhắc nhở: Vì vậy, mỗi người tin ở sức mạnh của dân tộc, tin ở sức chịu đựng của mình, kiên quyết vượt mọi khó khăn, thì tương lai mới vẻ vang.

- Bài *Thanh niên Trung Quốc*, biểu dương tinh thần xung phong đi đầu của thanh niên Trung Quốc trong các phong trào như “chống Mỹ giúp Triều”, tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, chống quan liêu, tham ô lãng phí... và khuyên thanh niên Việt Nam nên thi đua với thanh niên Trung Quốc.

- Trong bài *Lòng tin tưởng*, tác giả khẳng định vì có lòng tin tưởng mà các chiến sĩ cách mạng tiền bối hoạt động trong hoàn cảnh cực kỳ khó khăn nguy hiểm vẫn “trơ như đá, vững như đồng”, góp phần đưa cách mạng đến thành công; mà nhân dân ta, quân đội ta vẫn kiên quyết kháng chiến; mà cán bộ, chiến sĩ ta không sợ gian khổ, quyết hy sinh để giữ gìn Tổ quốc; mà đồng bào ta tự nguyện vui vẻ làm mọi công việc cho kháng chiến. Vì vậy mọi người phải có lòng tin, tin vào tương lai của dân tộc, vào lực lượng nhân dân, vào Đảng và Chính phủ, vào các lãnh tụ, vào những cố gắng của cá nhân mình.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 417, 418-419, 420-422.

- Báo *Nhân dân*, số 46, ngày 21-2-1952.

Tháng 2, ngày 22

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng Nguyên soái Xtalin, nhân dịp kỷ niệm ngày thành lập Hồng quân Liên Xô (23-2).

Tối, Người đến thăm Đại đoàn pháo binh 351 đang trú quân ở khu rừng Bằng Luân (Tuyên Quang).

Người hỏi tỉ mỉ tình hình tư tưởng, sức khỏe, luyện tập của bộ đội, nhắc nhở cán bộ phải thực sự thương yêu và sâu sát đội viên, phải đoàn kết giúp đỡ nhân dân và căn dặn: “Muốn thắng địch phải đưa pháo đi xa, khiêng, kéo pháo vào gần địch mà bắn trăm phát trúng cả trăm thì đồn nào mà không hạ được”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2020, ngày 23-2-1952.

- *Pháo binh nhân dân Việt Nam - Những chặng đường chiến đấu*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1982, t. 1, tr. 272-273.

Tháng 2, ngày 23

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Hội nghị ngân hàng toàn quốc họp lần đầu tiên ở Việt Bắc sau 10 năm thành lập.

- *Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, 40 năm mùa sen nở*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1991, tr. 60.

Tháng 2, ngày 24

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 83/SL, hợp nhất Nha Thông tin và Vụ Văn học nghệ thuật thành Nha Tuyên truyền và Văn nghệ, trực thuộc Thủ tướng phủ. Sắc lệnh quy định cụ thể chức năng và nhiệm vụ của tổ chức này.

- Sắc lệnh số 84/SL, truy tặng Huân chương Quân công hạng nhất cho Trung tướng Nguyễn Bình.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 2, trước ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh ra chỉ thị gửi cán bộ, bộ đội chủ lực và dân quân du kích sau ngày giặc Pháp đánh rộng ra Hòa Bình. Chỉ thị có đoạn: “Trước kia ta phải đánh lừa địch ra mà đánh. Nay địch tự ra cho ta đánh... Bộ đội chủ lực đánh. Bộ đội địa phương, dân quân du kích cũng đánh... để tiêu diệt sinh lực địch, để đánh tan kế hoạch Thu Đông của chúng”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2021, ngày 25-2-1952.

Tháng 2, ngày 25

Nhân dịp giải phóng tỉnh Hòa Bình, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen ngợi Ban Chỉ huy và các chiến sĩ mặt trận Hòa Bình, dân công phục vụ chiến dịch và đồng bào địa phương.

Bức thư có đoạn:

“So với những thắng lợi trước, thắng lợi lần này là khá to. Thắng lợi lần này đã đánh dấu một bước tiến bộ mới của bộ đội ta, và đã làm cho địch phải thất bại nhục nhã trong âm mưu củng cố phòng ngự chuyển lên tiến công, nhưng bộ đội phải luôn luôn cố gắng thi đua giết giặc lập công và ra sức học tập chính huấn, đồng bào phải ra sức thi đua tăng gia sản xuất hơn để tranh lấy thắng lợi to hơn nữa”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 423-424.

Tháng 2, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Rước cọp vào nhà*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2022.

Qua những lời than phiền của báo *Le Monde* được trích dẫn đưa vào bài báo, tác giả rút ra kết luận: “Có thể nói: Tuy không mang cái tên thuộc địa, nhưng sự thật thì Pháp đã thành một thuộc địa Mỹ. Đó là vì đại tư bản Pháp, vì bọn thống trị phản động Pháp”.

“Vì bay rước cọp vào nhà

Nay bị cọp cắn, khóc mà ai thương”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2022, ngày 26-2-1952.

Tháng 2, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Cần và Kiệm*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2024, nêu rõ nội dung của chữ *Cần*, chữ *Kiệm*, quan hệ giữa *Cần* và *Kiệm*.

Bài báo nêu gương anh Vương Bích Quát, đốc công một nhà máy giấy đã thực hiện Cần - Kiệm như thế nào và kêu gọi các nhà máy, xí nghiệp hãy noi gương anh Quát.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 85/SL, ban hành thể lệ trước bạ về các việc mua bán, cho và đổi nhà cửa, ruộng đất.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 425.

- Báo *Cứu quốc*, số 2024, ngày 29-2-1952.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 2, cuối tháng

Kết thúc chiến dịch Hòa Bình, Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng cờ thưởng danh dự và tự đánh máy thư khen Tiểu đoàn phòng không 367.

Trong thư có đoạn: “Bác rất vui lòng thay mặt Đảng và Chính phủ thưởng các chú một lá cờ danh dự. Bác cho phép các chú chọn một thành tích to nhất trong chiến dịch Hòa Bình mà thêu vào. Mong các chú luôn luôn cố gắng học tập tiến bộ và thắng trận để xứng đáng với phần thưởng quang vinh này”.

- *Lịch sử Quân chủng Phòng không*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1991, t. 1, tr. 24.

Tháng 2

Chủ tịch Hồ Chí Minh họp Hội đồng Chính phủ bàn về các vấn đề: quân sự, kinh tế, văn hoá... Kết luận Hội nghị, Người nhấn mạnh ý nghĩa thắng lợi lớn lao của quân và dân ta trong chiến dịch Hoà Bình. Người nhấn mạnh: kế hoạch sản xuất và tiết kiệm là công tác trọng tâm năm 1952.

- Biên bản họp Hội đồng Chính phủ tháng 2-1952, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 3, ngày 3

Sáng, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự và khai mạc lễ kỷ niệm ngày thành lập Đảng Lao động Việt Nam.

Chiều, Người dự lễ kỷ niệm ngày thống nhất Việt Minh - Liên Việt và ngày đoàn kết Việt - Miên - Lào. Sau khi khen ngợi những tấm gương yêu nước, đoàn kết của các cụ già, của đồng bào công giáo, của thanh niên nam nữ, Người nói: “Với sức đoàn kết của các tầng lớp nhân dân ta, với sức đoàn kết của nhân dân ta với các thuộc địa Pháp. Chúng ta nhất định thắng lợi”.

Chủ tịch Hồ Chí Minh và Chính phủ quyết định lấy ngày kỷ niệm 3-3 làm ngày phát động toàn quốc đợt thi đua sản xuất, lập công, đề cao chiến sĩ trong năm 1952 (đợt thi đua kết thúc ngày 19-12-1952).

Cùng ngày, ba bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tình đoàn kết quân dân ngày thêm bền chặt*, *Ngụy binh giác ngộ* và *Từ Hoa Thịnh Đốn đến Hòa Bình*, hay “*Mắt cả áo lẫn da*”, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 47-48.

- Bài *Tình đoàn kết quân dân ngày thêm bền chặt*, khẳng định chưa bao giờ ý nghĩa câu ca *Nhiều điều phủ lấy giá gương* lại được thực hiện rõ rệt như ngày nay trong chính sách đại đoàn kết của Đảng, Mặt trận và Chính phủ, sâu rộng và thấm thía nhất là giữa quân đội và nhân dân.

- Bài *Ngụy binh giác ngộ*, chỉ rõ rằng địch ngày càng thất bại nhiều, ta thắng lợi luôn, nhiều ngụy binh giác ngộ quay về với kháng chiến và đa số ngụy binh là những thanh niên bị bắt buộc hoặc bị lừa bịp mà đi lính, họ vẫn có lòng yêu nước. Do đó, "chúng ta phải giải thích rõ cho họ, khoan hồng với họ, thì họ sẽ giác ngộ và quay về với Tổ quốc", phải làm tốt công tác địch vận, ngụy vận như là "một nhiệm vụ kháng chiến".

- Bài *Từ Hoa Thịnh Đốn đến Hòa Bình*, hay “*Mắt cả áo lẫn da*” đã kích âm mưu của Đờ Lát Đờ Tátxinhi định lấy chiến thắng Hòa Bình để chứng tỏ khả năng tác chiến của Pháp hùng cầu cứu viện trợ của Mỹ, nhưng kết quả là Pháp thua. Đờ Lát Đờ Tátxinhi ốm mà chết, thế là “*mắt cả áo lẫn da*”.

Bài báo còn nhắc nhở: “Thắng lợi này chỉ mới là bước đầu, quân và dân chớ chủ quan, khinh địch”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 426-429,430.

- Báo *Cứu quốc*, số 2028 và 2029, ngày 7 và 8-3-1952.

- Báo *Nhân dân*, số 47-48, ngày 3-3-1952.

Tháng 3, ngày 4

Sáng, Chủ tịch Hồ Chí Minh gặp gỡ các chiến sĩ thi đua công nông binh toàn quốc. Trong khi trò chuyện, Người căn dặn: “Các cô, các chú cũng như Bác không phải làm quan mà là làm đầy tớ cho dân. Đầy tớ làm sai thì phải phê bình. Như thế là dân chủ. Dân chủ là phê bình thật thà”.

Trong bài *Kính chúc các cụ nghìn tuổi* của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2026, Người kể về chuyện ở Liên Xô hiện nay, số cụ ông, cụ bà thọ ngoài 100 tuổi ngày càng nhiều, đã có tới hơn một vạn cụ. Người thay mặt các cháu Việt Nam kính chúc các cụ sống đến nghìn tuổi và mạnh khỏe luôn luôn.

Nhân dịp này, Người đề nghị các địa phương, nơi nào có các cụ thọ trên dưới 90 tuổi thì báo cho báo *Cứu quốc* để Người biết.

- Báo *Cứu quốc*, số 2036, ngày 18-3-1952.

- Báo *Cứu quốc*, số 2026, ngày 4-3-1952.

Tháng 3, ngày 5

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 87/SL, ban hành “Bản Điều lệ tạm thời sử dụng công điền công thổ”. Sắc lệnh gồm bảy chương 5).

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 3, ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng nhân ngày sinh lần thứ 62 của ông V.M. Môlôtop, Phó Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Liên Xô.

- Bản chụp viết tay bằng tiếng Pháp, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 3, ngày 8

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị, trao nhiệm vụ đại sứ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa tại Liên Xô cho ông Nguyễn Lương Bằng.

Sau khi đồng chí Nguyễn Lương Bằng trình bày ý kiến tự phê bình, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhắc nhở những điều cần chú trọng khi làm đại sứ như: Đoàn kết nội bộ và đoàn kết với bạn; luôn luôn giữ quốc thể, giữ tinh thần kháng chiến; phải chân thành với đồng chí Trung Quốc và Liên Xô... Người còn nhấn mạnh: Đồng chí công tác một thời gian rồi lại về... “Từ Hồ Chủ tịch trở xuống, là đầy tớ của dân. Đặt ở đâu thì làm ở đấy...”.

Nhân kỷ niệm Hai Bà Trưng và ngày Quốc tế phụ nữ, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho chị em phụ nữ trong nước và chị em kiều bào ở nước ngoài, khen ngợi “phụ nữ Việt Nam đã xứng đáng là con cháu Hai Bà và là một lực lượng trong Quốc tế phụ nữ”.

Sau khi biểu dương những đóng góp của phụ nữ Việt Nam ở mọi lứa tuổi, thuộc mọi dân tộc, hoạt động trong mọi ngành vào cuộc kháng chiến của dân tộc, Người nêu rõ những nhiệm vụ chính của phụ nữ hiện nay.

Cùng ngày, Người viết bài *Nam nữ bình quyền*, phê phán tư tưởng “trọng trai khinh gái” còn ăn sâu trong đầu óc của mọi người, mọi gia đình, mọi tầng lớp xã hội.

Theo Người, thực hiện nam nữ bình đẳng, bình quyền “là một cuộc cách mạng khá to và khó”. “Phải cách mạng từng người, từng gia đình, đến toàn dân” và “vũ lực của cuộc cách mạng này là sự tiến bộ về chính trị, kinh tế, văn hóa, pháp luật”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng nhân ngày sinh ông Racôxi, Phó Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Hunggari.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 431-432, 433.

- Trường Chinh: *Sổ công tác*, quyển 6, bản chụp lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

- Nguyễn Lương Bằng: *Sổ tay cá nhân (1951-1954)*, bản gốc lưu tại gia đình.

- Bản đánh máy bức điện, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 3, ngày 10

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Con rắn vuông*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2030.

Nhân chuyện ông nghị Đuypông báo cáo trước Quốc hội Pháp rằng: “Bộ Tổng tư lệnh Pháp ở Việt Nam thường thường thả hàng triệu tù binh Việt Nam”, tác giả bèn mượn tích truyện cười *Con rắn vuông* để chế giễu thói tuyên truyền khoác lác của giới cầm quyền Pháp.

- Báo *Cứu quốc*, số 2030, ngày 10-3-1952.

Tháng 3, ngày 12

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *6 chiến sĩ giết 360 địch*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2032, kể chuyện về chiến công của 6 chiến sĩ quân tình nguyện Trung Quốc ngoan cường chiến đấu suốt bốn ngày đêm trên núi Nguyệt Phong (Triều Tiên), đánh lui 11 lần tấn công của Mỹ có máy bay và xe tăng yểm hộ, tiêu diệt 360 tên địch.

- Báo *Cứu quốc*, số 2032, ngày 12-3-1952.

Tháng 3, ngày 13

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 49.

- Bằng giọng thơ châm biếm, bài *Ngày 29-2-1952 Chính phủ lại đổ*, Người chỉ rõ Chính phủ Pháp trong sáu năm đổ 17 lần là bởi vì đã nghe Mỹ tăng quân, tăng thuế, theo đuổi cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam hao người tốn của, khiến kinh tế khốn cùng, tài chính kiệt quệ. Tình hình đó đã làm cho bọn phản động Pháp bối rối.

- Bài *Đồng minh của Mỹ*, tố cáo hành động dã man hèn mạt của Mỹ đã đồng minh với cả “chấy rận, sâu bọ” trong cuộc chiến tranh ở Triều Tiên. Việc Mỹ dùng vũ khí vi trùng để tiến hành cuộc chiến tranh xâm lược, tác giả khẳng định “vì không làm gì nổi quân dân Triều Tiên và quân chí nguyện Trung Quốc, giặc Mỹ dùng đến cả sâu bọ và vi trùng làm bạn đồng minh”.

- Báo *Nhân dân*, số 49, ngày 13-3-1952.

Tháng 3, ngày 15

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Vì ai nên nổi nước này*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2034, vạch rõ nguyên nhân vì sao Chính phủ Pho (Pháp) mới lên nắm quyền được năm tuần đã bị đổ.

Theo tác giả, "nguyên nhân thứ nhất là vì tài chính kiệt quệ. Mà kiệt quệ một phần lớn là vì chiến tranh ở Việt Nam". Bài báo đưa ra những con số công khai về sự gia tăng chi phí quân sự của Pháp ở Việt Nam, về số lính Pháp bị chết ở Việt Nam ngày một nhiều, trong khi đó kẻ được lời ngày càng tăng là bọn tư bản thực dân. "Thê là nhân dân Pháp đóng thuế, thanh niên Pháp hy sinh để cho thực dân Pháp hưởng lợi".

- Báo *Cứu quốc*, số 2034, ngày 15-3-1952.

Tháng 3, ngày 17

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự lễ phát động phong trào thi đua sản xuất và tiết kiệm năm 1952.

Phát biểu tại buổi lễ, Người đề cập đến vấn đề kế hoạch sản xuất và tiết kiệm, chống quan liêu, tham ô, lãng phí và thi đua ái quốc. Người cho rằng: kế hoạch sản xuất và tiết kiệm là kế hoạch dân chủ, nghĩa là Chính phủ Trung ương có kế hoạch cho toàn quốc, địa phương căn cứ vào đó để đặt ra kế hoạch thích hợp với địa phương mình, cho đến mỗi ngành, mỗi gia đình và cá nhân, ăn khớp với kế hoạch chung; phân tích biểu hiện và tác hại của quan liêu, tham ô, lãng phí và “phải giáo dục cho cán bộ, nhân dân, chiến sĩ góm ghét nạn tham ô, lãng phí, bệnh quan liêu”. Đồng thời, Người khẳng định: “Nhờ thi đua mà nhân tài càng phát triển, của cải càng dồi dào, nhân dân càng sung sướng”.

Kết luận, Người nhấn mạnh hai việc phải làm là thi đua giết giặc lập công, thi đua tăng gia sản xuất và tiết kiệm; ba điều phải chống là nạn tham ô, nạn lãng phí và bệnh quan liêu.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 434-439.

- Báo *Nhân dân*, số 50, ngày 20-3-1952.

Tháng 3, ngày 19

Bài *Nông dân Trung Quốc*, ký bút danh Đ.X, của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đăng báo *Cứu quốc*, số 2037, giới thiệu những kết quả cụ thể của một số tổ đội sản xuất của nông dân Trung Quốc đã ủng hộ Chính phủ và bộ đội nhờ thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

- Báo *Cứu quốc*, số 2037, ngày 19-3-1952.

Tháng 3, ngày 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh ra *Lời kêu gọi nhân dịp phát động phong trào sản xuất và tiết kiệm*.

Lời kêu gọi có đoạn:

“Lâu nay, chúng ta đòi hỏi nhân dân đóng góp. Từ đây, chúng ta phải ra sức hướng dẫn và giúp đỡ nhân dân hơn nữa trong việc sản xuất và tiết kiệm, để cải thiện đời sống của bộ đội và nhân dân, để làm cho dân giàu, nước mạnh. Có như thế nhân dân mới càng thấy Chính phủ hết lòng hết sức phục vụ nhân dân, Chính phủ là Chính phủ của nhân dân. Như thế, nhân dân sẽ càng hăng hái đoàn kết và kháng chiến”.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Xalăng Xalù!*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 50. Tác giả đã kích thối tuyên truyền hoang lừa bịp của thực dân Pháp đối với cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam. Tiêu biểu là lời tuyên bố của tướng Xalăng (11-2-1952) là giữ lấy Hòa Bình “vì xứ Mường là một nơi rất quan trọng cho quân sự, chính trị và kinh tế của Pháp”. Nhưng chỉ sau 13 ngày thất bại ở Hòa Bình, Xalăng lại tuyên bố “Hòa Bình không quan trọng nữa”. Tác giả rút ra kết luận:

Xa lãng xù lù

Càng nói, càng ngu

Ta đánh mạnh, đánh mãi

Giặc thất bại lu bù”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 440-441.

- Báo *Nhân dân*, số 50, ngày 20-3-1952.

Tháng 3, ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng ngày sinh ông Mítxkô, Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Quốc hội nước Cộng hòa nhân dân Bungari.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Nam nữ bình quyền*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2039, đưa ra những số liệu về phụ nữ Liên Xô tham gia ở các ngành khoa học, giáo dục, ở các cấp chính quyền... để chứng tỏ Liên Xô đang thực hiện quyền bình đẳng nam nữ. Ở Việt Nam, phụ nữ từ già đến trẻ đều xung phong trong mọi việc kháng chiến cứu nước, “vì vậy, tương lai phụ nữ ta cũng rất vẻ vang và ở nước ta nam nữ bình quyền cũng dần dần thực hiện đầy đủ”.

- Bức điện (bản đánh máy) lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 2039, ngày 21-3-1952.

Tháng 3, ngày 27

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chính sách dân tộc*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 51.

Tác giả chỉ rõ “Chính sách dân tộc của Đảng, của Mặt trận, của Chính phủ là: *Giúp đỡ đồng bào miền núi tiến bộ về mọi mặt*”. Qua trích dẫn nội dung một vài bức thư của cán bộ dân tộc, ai cũng viết nhờ Bác, đoàn thể săn sóc mọi mặt, được học tập nhận thấy sai sót của mình và hứa sẽ sửa chữa, gương mẫu, tích cực làm mọi việc có lợi cho kháng chiến, Người khẳng định: Họ viết được như vậy “đó là kết quả tốt đẹp đầu tiên của chính sách dân tộc của Đảng, Mặt trận và Chính phủ”.

- Báo *Nhân dân*, số 51, ngày 27-3-1952.

Tháng 3, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nạn tham ô ở Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2044. Tác giả dẫn chứng một vài vụ việc cụ thể để tố cáo các thủ đoạn tham ô của bọn tư bản và giới cầm quyền Mỹ. Bài báo kết luận: “Khác với chế độ tư bản, *chính quyền nhân dân phải tẩy trừ triệt để nạn tham ô*, chính quyền nhân dân phải trong sạch”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2044, ngày 29-3-1952.

Tháng 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư tới đồng bào, chiến sĩ và cán bộ cả nước giải thích về kế hoạch thi đua tăng gia sản xuất và tiết kiệm. Người nhấn mạnh: “Kế hoạch này là một kế hoạch *rất dân chủ*, rất thiết thực, *rất ích nước lợi dân*”, và việc thực hiện kế

hoạch này “chẳng những có ý nghĩa kinh tế to lớn, mà lại có ý nghĩa chính trị to lớn”.

Người yêu cầu cán bộ các ngành, các đơn vị, từ trung ương đến xã phải nghiên cứu rất kỹ lưỡng, phải hiểu biết rất rõ ràng kế hoạch này, sau đó phải giải thích tuyên truyền cho mọi chiến sĩ, mọi người thấm nhuần kế hoạch, để “*thực hiện kế hoạch cho kỳ được*”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 444-445.

Tháng 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết bài: *Thực hành tiết kiệm, chống tham ô, lãng phí, chống bệnh quan liêu*.

Bài viết gồm ba phần:

Phần thứ nhất: *Tiết kiệm*. Giải đáp các câu hỏi: Tiết kiệm là gì? Vì sao phải tiết kiệm? Tiết kiệm những gì? Ai cần phải tiết kiệm?

Phần thứ hai: *Phải tẩy sạch nạn tham ô, lãng phí và bệnh quan liêu*. Giải thích các nội dung: tham ô và những biểu hiện tham ô trong cán bộ và nhân dân; lãng phí và những hình thức lãng phí; bệnh quan liêu, nguồn gốc của nạn tham ô và lãng phí.

Phần thứ ba: *Tham ô, lãng phí và bệnh quan liêu là kẻ thù của nhân dân*. Đề cập đến các vấn đề: Tham ô, lãng phí và bệnh quan liêu là kẻ thù của nhân dân; đấu tranh chống tham ô, lãng phí và bệnh quan liêu là cách mạng, là dân chủ.

Trong phần kết luận, Người trích dẫn một số ý kiến của Lênin và Xtalin nói về vấn đề tiết kiệm, chống tham ô, lãng phí và chống bệnh quan liêu.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 484-502.

- Bản gốc bài viết (có bút tích), lưu tại Trung tâm lưu trữ quốc gia I.

Tháng 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho các đại biểu dự Hội nghị cán bộ chính quyền toàn quốc lần thứ năm, yêu cầu các đại biểu về địa phương phải làm tốt ba việc:

- Tổ chức những lớp huấn luyện ngắn ngày, giúp cho cán bộ từ khu đến xã thấm nhuần chính sách sản xuất và tiết kiệm (chống tham ô, lãng phí, chống bệnh quan liêu), tức là thật sự tự phê bình và phê bình.

- Mở cuộc vận động giải thích tuyên truyền sâu và rộng khắp.

- Giúp dân đặt kế hoạch và ký kết thi đua.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 446.

Tháng 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Trung đoàn 64 báo tin đã nhận được báo cáo và quà của đơn vị.

Người khen trung đoàn đã “dũng cảm trong lúc đánh giặc, nhất là biết *dân vận* trong ngày thường”. Và căn dặn đơn vị phải “tăng cường đoàn kết nội bộ, kiên quyết chấp

hành mệnh lệnh, đoàn kết giữa quân và dân, cố gắng tiến bộ mãi, chớ vì thắng mà kiêu, chớ chủ quan khinh địch”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 442.

Tháng 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen ngợi 12 cụ phụ lão và 2 Hoa kiều của tỉnh Cao Bằng đã đóng góp nhiều công sức cho kháng chiến.

- Báo *Cứu quốc*, số 31-3-1952.

1) Bác sĩ Khiêm được giao nhiệm vụ đi theo đoàn để chăm sóc sức khỏe Chủ tịch Hồ Chí Minh và đoàn. Thấy đồ nghề bác sĩ mang theo quá nặng, Người dặn dò bác sĩ chú ý giữ gìn sức khỏe và gửi tâm danh thiếp trên.

2) Hiệu trưởng nhà trường, vốn là tay sai của Pháp đã bắt học sinh làm đề văn: *So sánh Hồ Chí Minh với Quốc trưởng Bảo Đại*. Nguyễn Quốc Ân đã viết về Bác Hồ với cả tấm lòng kính yêu vô hạn. Vì bài văn đó, Ân bị giam cầm, mua chuộc, tra tấn dã man, nhưng vẫn giữ trọn khí tiết của một thanh niên yêu nước. Giặc đã hèn hạ giết chết Ân.

3) Người biên tập.

4) Danh sách gồm 87 người.

5) - Chương 1: Nguyên tắc chung.

- Chương 2: Sử dụng công điền công thổ.

- Chương 3: Sử dụng bản thôn điền thổ.

- Chương 4: Sử dụng ruộng đất nửa công, nửa tư.

- Chương 5: Sử dụng công thổ hoang rậm.

- Chương 6: Thành phần và nhiệm vụ cơ quan phụ trách chia công điền công thổ.

- Chương 7: Điều khoản chung.

NĂM 1952 (TỪ THÁNG 4 ĐẾN THÁNG 6)

NĂM 1952

(Từ tháng 4 đến tháng 6)

Tháng 4, ngày 1

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tuyên truyền cộng sản*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2046.

Bài báo trích dẫn ý kiến của Giám mục Ăngxen trên tuần báo *Những người theo đạo Thiên Chúa tỉnh Liông* (Pháp), lên án những ai ủng hộ Mỹ phát động cuộc chiến

tranh chống Liên Xô và phản đối nước Pháp ký điều ước quân sự với Mỹ để khẳng định rằng: những đồng bào công giáo Việt Nam theo kháng chiến mới là tín đồ chân chính của Đức Chúa vì họ thực sự phụng sự Đức Chúa, phụng sự Tổ quốc.

- Hồ Chí Minh *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 443.

- Báo *Cứu quốc*, số 2046, ngày 1-4-1952.

Tháng 4, ngày 3

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chị Lâm* và *Cha và con*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 52:

- Bài *Chị Lâm*, kể về tám gương dũng cảm, bất khuất của cô gái Bình Trị Thiên làm giao thông bí mật cho Đảng từ khi 14 tuổi, nhiều lần bị địch bắt, bị chúng đánh đập rất dã man, nhưng vẫn trung thành với Đảng.

- Bài *Cha và con*, tố cáo việc cha cố người nước ngoài ở Trung Quốc ngăn trở cha cố và con chiến tham gia phong trào yêu nước và phá hoại chủ trương “tam tự” 1) của họ. Nhưng chúng đều thất bại, vì bị cha cố Trung Quốc và các con chiến phản đối, vì họ luôn luôn theo đuổi mục đích: yêu Chúa, yêu nước và chống đế quốc.

- Báo *Nhân dân*, số 52, ngày 3-4-1952.

Tháng 4, ngày 4

Bài *Có tiền mua tiên cũng được*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2048, nêu lên một thực tế là có nhiều nước *từ chối tiền Mỹ* “giúp” vì họ đã hiểu ra rằng *kế hoạch Mácsan* của Mỹ là nhằm dùng tiền để nô dịch các nước mắc nợ. Điều đó chứng tỏ ảnh hưởng của Mỹ ngày càng sút kém, và Mỹ dù có tiền cũng không dễ mua tiên.

Ngược lại, Liên Xô và các nước dân chủ mới tuy chỉ có hai bàn tay trắng lúc cách mạng mới thành công, nhưng nhờ nhân dân thi đua sản xuất tiết kiệm, Chính phủ, đoàn thể và nhân dân đồng tâm nhất trí nên đã thành công.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch và Bộ trưởng Ngoại giao nước Cộng hòa nhân dân Hunggari nhân Quốc khánh lần thứ 7 và cảm ơn lời mời đại biểu Việt Nam sang dự Quốc khánh.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 447, 448.

- Báo *Cứu quốc*, số 2048, ngày 4-4-1952.

- Báo *Nhân dân*, số 54, ngày 17-4-1952.

Tháng 4, ngày 7

Bài *3.350 máy bay*, ký bút danh Đ.X, của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đăng báo *Cứu quốc*, số 2050, kể về chiến công “góp gió thành bão” của nhân dân Trung Quốc vào việc đánh thắng không quân Mỹ.

Tính đến cuối tháng 12-1951, nhân dân Trung Quốc đã ủng hộ quân đội một số tiền đủ mua 3.350 chiếc máy bay, giúp cho lực lượng không quân Trung Quốc lớn mạnh lên rõ rệt, khiến lực lượng không quân Mỹ không còn giữ được ưu thế như xưa nữa.

- Báo *Cứu quốc*, số 2050, ngày 7-4-1952.

Tháng 4, ngày 8

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 88-QĐ, ân giảm án tử hình xuống khổ sai chung thân cho hai phạm nhân.

- Bản chụp Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 4, ngày 9

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Con trẻ Liên Xô*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2052.

Qua những số liệu cụ thể, Người nêu lại nhận xét của một nghị sĩ Quốc hội Italia từ hồi trước Chiến tranh thế giới thứ hai rằng: “Con trẻ Liên Xô sung sướng nhất thế giới”.

Và nhấn mạnh: “Con trẻ Liên Xô sung sướng như vậy là nhờ người lớn hy sinh chiến tranh suốt hai cuộc cách mạng và hai cuộc kháng chiến trường kỳ và gian khổ, để xây dựng đời sống mới, đời sống cộng sản cho toàn dân, trước hết là cho các em nhi đồng”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2052, ngày 9-4-1952.

Tháng 4, ngày 10

Ba bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Công trình xây dựng chủ nghĩa cộng sản ở Liên Xô, Thiếu nhi Mỹ, Giảm giá hàng ở Liên Xô*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 53.

- Trong bài: *Công trình xây dựng chủ nghĩa cộng sản ở Liên Xô*, Người nêu lên định nghĩa về chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản và chỉ rõ: Muốn đi lên chủ nghĩa xã hội, đi đến chủ nghĩa cộng sản, phải thi đua tăng gia sản xuất và tiết kiệm; sản xuất thật đầy đủ, dồi dào tất cả những thứ cần cho đời sống mỗi người.

- Bài *Thiếu nhi Mỹ* khẳng định thiếu nhi Mỹ cũng như thiếu nhi các nước, bản tính đều ngoan ngoãn, nhưng cách giáo dục của phản động Mỹ đã ảnh hưởng xấu đến chúng. Vì vậy, *muốn bảo vệ thiếu nhi, phải chống bè lũ đế quốc gây chiến do Mỹ cầm đầu*.

- Bài *Giảm giá hàng ở Liên Xô*, cho biết chỉ trong mấy năm, Liên Xô đã năm lần giảm giá hàng. Sở dĩ Liên Xô làm được chuyện đó, sở dĩ hàng hoá Liên Xô ngày càng rẻ là vì mọi người dân Liên Xô đều nỗ lực thi đua tăng gia sản xuất và tiết kiệm. Kinh tế Liên Xô phát triển vì lợi ích của nhân dân. Ngược lại các nước đế quốc theo Mỹ chuẩn bị chiến tranh, nên hàng hoá tăng từ năm đến mười lần.

- Báo *Nhân dân*, số 53, ngày 10-4-1952.

Tháng 4, ngày 12

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Cụ Hồ và cuộc cở bỏ phân*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2054.

Bài báo cho biết đã có hàng vạn bức thư của các cụ phụ lão, các cháu thiếu nhi, của bà con nông dân, chiến sĩ lao động gửi tới Cụ Hồ nói về thành tích tăng gia sản xuất, nhất là qua câu chuyện một chị chiến sĩ nông nghiệp được gặp Cụ Hồ đã hứa: “Sẽ vận động bà con trong làng *ra sức cuộc cỏ bỏ phân*, làm mùa thật tốt...”; tác giả tin tưởng chính sách tăng gia và tiết kiệm của Chính phủ và của Đoàn thể nhất định thành công vì chính sách ấy “*đã thấm nhuần và đã biến thành chính sách của nhân dân*”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2054, ngày 12-4-1952.

Tháng 4, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng nhân kỷ niệm 60 năm ngày sinh Chủ tịch nước Cộng hòa nhân dân Ba Lan Biêrút.

Cùng ngày, bài *Tình hình nước Anh* của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2056, vạch rõ tình trạng khốn đốn của nước Anh: Ngân sách thâm hụt, đời sống khó khăn trong khi chi phí quân sự chiếm tới 1/3 tổng ngân sách, lại thêm hơn hai vạn lính Mỹ vào đóng ở Anh. Chính vì vậy làn sóng đấu tranh của các tầng lớp nhân dân lại bắt đầu diễn ra với khẩu hiệu: chống ngân sách “bần cùng, chiến tranh, và bị Mỹ chiếm đóng”.

Bài báo kết luận: “Phong trào này là một bộ phận trong phong trào chống chiến tranh và giữ gìn hòa bình thế giới”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2056, ngày 15-4-1952.

Tháng 4, ngày 17

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng Quốc khánh nước Cộng hòa nhân dân Hunggari. Chủ tịch viết: “Nhân dân và Chính phủ Việt Nam, và cá nhân tôi xin chúc nhân dân và Chính phủ Hung thu được nhiều thắng lợi lớn trong việc xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ hoà bình thế giới.

Tình đoàn kết huynh đệ giữa nhân dân Hung và nhân dân Việt Nam muôn năm!”

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Ai là anh hùng?* ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 54. Tác giả kể lại buổi tranh luận của một nhóm chiến sĩ về vấn đề “ai là anh hùng”, đồng chí chính trị viên đã lấy kết luận của Người để giải đáp cho họ, vì Người định nghĩa rằng: “Người anh hùng là những người thật *cần kiệm liêm chính*, hết lòng hết sức phục vụ kháng chiến, phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân, là những người đầy tớ thật trung thành của nhân dân, của giai cấp”. Nghe xong, các chiến sĩ đều nhiệt liệt tán thành.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 448.

- Báo *Nhân dân*, số 54, ngày 17-4-1952.

Tháng 4, ngày 18

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đen, Trắng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2058, lên án tệ phân biệt chủng tộc ở Mỹ. Dẫn ra hai sự việc: Báo chí Mỹ lên tiếng kiên quyết không đồng ý cho Đại sứ Libêria (một nước da đen ở Đông Phi)

và gia đình vị đại sứ này được quyền đến tiệm ăn, rạp hát, bờ biển nghỉ mát của người da trắng; và trong giấy giao kèo cho thuê nhà của hai công ty Mỹ ghi sẵn “chỉ cho người da trắng thuê”, bài báo kết luận: “Bình đẳng, bác ái kiểu Mỹ là như vậy đó”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2058, ngày 18-4-1952.

Tháng 4, trước ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Hội nghị chiến sĩ lao động gương mẫu. Trong thư có đoạn:

“Bác thân ái chúc các cô, các chú, các cháu vui vẻ, mạnh khỏe, trao đổi được nhiều kinh nghiệm hay và bầu cử những đại biểu rất xứng đáng để đi dự Đại hội chiến sĩ toàn quốc”.

- Bản chụp bức thư đánh máy của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Quân đội nhân dân*, số 40, ngày 21-4-1952.

Tháng 4, ngày 22

Chủ tịch Hồ Chí Minh tham dự và khai mạc Hội nghị lần thứ ba Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam (khóa 2) 2).

Bản báo cáo *Tình hình và nhiệm vụ* do Người đọc trước Hội nghị gồm ba phần:

I. *Tình hình thế giới*: nêu rõ sự lớn mạnh không ngừng của phe dân chủ hòa bình và tình hình ngày càng suy yếu của phe đế quốc.

II. *Tình hình trong nước*: phân tích so sánh lực lượng giữa ta và địch để thấy rõ: Thế địch càng ngày càng yếu, càng lúng túng và bị động, tuy thế, được Mỹ giúp nhiều tiền bạc và vũ khí, chúng chưa chịu từ bỏ âm mưu xâm lược, vẫn ráo riết thực hiện chính sách “dùng người Việt đánh người Việt, lấy chiến tranh nuôi chiến tranh”. Bên ta, có tiến bộ về mọi mặt, song những tiến bộ đó, chưa đủ với nhu cầu của kháng chiến, do cuộc kháng chiến càng ngày càng gay go, càng phát triển.

III. *Nhiệm vụ và công tác trước mắt*: trình bày về ba nhiệm vụ lớn và bốn công tác chính.

Ba nhiệm vụ lớn:

1. Tiêu diệt sinh lực địch, đẩy mạnh chiến tranh du kích.
2. Phá chính sách của địch: dùng người Việt đánh người Việt, lấy chiến tranh nuôi chiến tranh.
3. Bồi dưỡng lực lượng của nhân dân, của kháng chiến.

Bốn công tác chính:

1. Thực hiện kế hoạch tăng gia sản xuất và tiết kiệm.
2. Giữ vững và đẩy mạnh cuộc đấu tranh sau lưng địch.
3. Chân chính quân đội.

4. Chinh Đảng.

Trong phần kết luận, báo cáo nêu rõ: “Chúng ta có đủ những điều kiện thắng lợi, vậy cán bộ và đảng viên ta phải có tư tưởng đúng, lập trường vững, quyết tâm nắm chắc và hoàn thành 3 nhiệm vụ và 4 công tác chính. Như thế là chúng ta làm đúng đường lối trường kỳ kháng chiến, tự lực cánh sinh, thiết thực chuẩn bị tổng phản công để giành thắng lợi cuối cùng”.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Mỹ sợ...* ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2061, phản ánh thái độ hốt hoảng của Mỹ qua những lời thừa nhận của tướng tá cao cấp Mỹ về tiềm lực quân sự của quân đội Triều Tiên, Liên Xô và các nước Đông Âu.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 449-466.

- Báo *Cứu quốc*, số 2061, ngày 22-4-1952.

Tháng 4, ngày 24

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nữ anh hùng giao thông* và *Hỏi trời, trời chẳng nói rằng, như ri, Pháp biết mà chẳng, hỏi trời?* ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 55.

- Bài *Nữ anh hùng giao thông*, ca ngợi sự tích anh hùng của chị D, phụ trách trạm giao thông bí mật, sáu lần bị địch bắt, vẫn khôn khéo đối phó, không để lọt tài liệu vào tay địch. Một nguy binh đòi lấy chị làm vợ, chị “trưng kế tỵ kế”, vờ nhận lấy để moi tài liệu và tin tức báo cho cơ sở.

- Bài *Hỏi trời, trời chẳng nói rằng, như ri, Pháp biết mà chẳng, hỏi trời?*, dẫn lời của tờ *Le Monde* (Thế giới) (Pháp) than phiền rằng cuộc chiến tranh ở Việt Nam “đã làm mất hết khả năng quân sự, kinh tế và tài chính của Pháp. Chính phủ Pháp lập nên, đổ xuống, không có chính sách dứt khoát tiến hay thoái!”. Và tác giả đã trả lời báo đó rằng:

“Vì bay muốn cướp nước ta,

Hại nhân, nhân hại, khóc mà ai thương”.

- Báo *Nhân dân*, số 55, ngày 24-4-1952.

Tháng 4, ngày 25

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Giặc Pháp sửa đổi tự vị*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2063, vạch trần thủ đoạn xuyên tạc sự thật để đánh lừa dư luận của thực dân Pháp, qua thắng lợi giả tạo trong cuộc chiến tranh xâm lược. Tác giả chỉ rõ:

“Đen thì nói trắng, ta thắng nó nói thua,

Tuyên truyền xỏ lá, có lừa được ai?”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 89-QĐ, bác đơn xin ân giảm án tử hình của bốn phạm nhân và ân giảm cho hai phạm nhân xuống 20 năm khổ sai.

- Báo *Cứu quốc*, số 2063, ngày 25-4-1952.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 4, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bọn đế quốc đường cùng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2066, nói về những hành động kiên quyết chống đế quốc tại nhiều nước trên thế giới như Việt Nam, Triều Tiên, Mã Lai... Vậy là: “Mấy năm trước đây, các ông đế quốc Mỹ, Anh, Pháp đều “thở ra sét, hét ra lửa”, ai dám động đến. Song các dân tộc xưa kia chịu làm trâu ngựa, nay đã hóa ra sư tử, hùm thiêng”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2066, ngày 29-4-1952.

Tháng 4, cuối tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng nhân dân Thái Bình lá cờ “Quân dân một lòng tiêu diệt quân địch”, vì thành tích chống càn hồi đầu năm 1952.

Người cũng tặng nhân dân Nguyên Xá 3) lá cờ: “Nguyên Xá làng kiêu mẫu” vì đã kiên quyết thực hiện khẩu hiệu “Ba không” 4) và “Ba được” 5).

- *Thái Bình kháng chiến chống Pháp xâm lược*, Bộ Chỉ huy quân sự Thái Bình xuất bản, 1989, tr. 289.

- *Thái Bình cảm ơn Bác*, Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Thái Bình, 1975, tr. 10, 27.

Tháng 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Hội nghị chiến sĩ lao động gương mẫu. Trong thư có đoạn: “Bác thân ái chúc các cô, các chú, các cháu vui vẻ, mạnh khỏe, trao đổi được nhiều kinh nghiệm hay và bầu cử những đại biểu rất xứng đáng để đi dự Đại hội chiến sĩ toàn quốc”

- Bản chụp đánh máy của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Quân đội nhân dân*, số 40, ngày 21-4-1952.

Tháng 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng Trung đoàn 98 lá cờ thêu bốn chữ vàng “Thành tích đáng khen” 6).

- *Sư đoàn 316*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1981, tr. 93.

- *Lịch sử Bộ Tổng tham mưu trong kháng chiến chống Pháp (1945-1954)*, 1991, tr. 565.

Tháng 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho các giáo sư và sinh viên Trường dự bị đại học ở Thanh Hóa.

Người cảm ơn các thầy giáo và học sinh đã viết thư thăm hỏi và hài lòng biết các thầy giáo và học sinh cố gắng dạy tốt và học tốt.

Người nhắc nhở: “Các thầy giáo có nhiệm vụ nặng nề và vẻ vang là đào tạo cán bộ cho dân tộc. Vậy giáo dục cần nhằm vào mục đích là thật thà phụng sự nhân dân”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 467.

Tháng 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và giải đáp thắc mắc cho cán bộ dự lớp đảng ủy, liên chi về vấn đề quan hệ trong và ngoài Đảng, quan hệ giữa gia đình và bản thân, phân công công tác, điều kiện người đảng viên. Kết luận, Người nhắc nhở: Đảng viên “Lập trường phải vững. Lập trường giúp thành tâm, thành ý phục vụ nhân dân, phục vụ kháng chiến. Tư tưởng trong sạch. Tất cả đều giải quyết được, đó là chìa khóa”.

- Bản sao tài liệu, lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Tháng 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen ngợi cán bộ và chiến sĩ Đại đoàn 320, kèm theo hai tấm thiệp tự tay Người đánh máy, ký tên và có dấu son đỏ, Người thông báo quyết định tặng cho Trung đoàn 48 lá cờ thêu bốn chữ vàng “Giúp dân đánh giặc” và Trung đoàn 64 lá cờ thêu bốn chữ vàng “Dũng cảm đánh hăng”.

- Đại tướng Văn Tiến Dũng: *Đi theo con đường của Bác*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1993, tr. 127.

- *Lịch sử Bộ Tổng tham mưu trong kháng chiến chống Pháp (1945-1954)*, 1991, tr. 565.

Tháng 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp ông Nguyễn Lương Bằng trước khi lên đường làm Đại sứ đặc mệnh toàn quyền nước ta tại Liên Xô. Người nói rõ: nhiệm vụ chủ yếu là làm sao để các đồng chí lãnh đạo Đảng và Nhà nước Liên Xô hiểu được cuộc kháng chiến của chúng ta, tạo điều kiện để hai Đảng, hai nước đoàn kết chiến đấu với nhau hơn, đồng thời tuyên truyền cuộc kháng chiến của ta để nhân dân Liên Xô hiểu rõ.

- *Anh Cả Nguyễn Lương Bằng*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2005, tr.143.

Tháng 4, cuối tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và nói chuyện với đoàn đại biểu chiến sĩ nông nghiệp tham dự Đại hội anh hùng, chiến sĩ thi đua và cán bộ gương mẫu toàn quốc.

Người biểu dương các cán bộ và chiến sĩ thi đua ngành nông nghiệp đã có nhiều cố gắng trong phong trào tăng gia sản xuất, phục vụ tiền tuyến và căn dặn mọi người cần đẩy mạnh hơn nữa sản xuất nông nghiệp, thực hiện khẩu hiệu “Hậu phương thi đua với tiền phương”.

- Báo *Nhân dân*, số 59, ngày 29-5-1952.

Tháng 5, ngày 1

Sáng, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự và nói chuyện tại Đại hội anh hùng, chiến sĩ thi đua và cán bộ gương mẫu toàn quốc lần thứ nhất. Người phân tích mục đích, nội dung, ý nghĩa, cách thức của thi đua yêu nước và chỉ rõ: Thi đua là đoàn kết, là yêu nước,

là tinh thần quốc tế, góp sức giữ gìn hòa bình và dân chủ thế giới, là cải tạo con người. Đẩy mạnh phong trào thi đua nhằm thực hiện khẩu hiệu:

“Người người thi đua,
 Ngành ngành thi đua,
 Ta nhất định thắng,
 Địch nhất định thua”.

Nhân ngày Quốc tế Lao động 1-5, Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng cán bộ, chiến sĩ các đơn vị: Tiểu đoàn 387, Đại đội 313, Đại đội 314 thuộc Đại đoàn X, các đại đội 270, 752, 755, 756 thuộc Đại đoàn Y, Đại đội công binh Đại đoàn Z tham gia chiến dịch Hòa Bình một thiệp khen và lá cờ. Trong thiệp có ghi: “Bác rất vui lòng thay mặt Chính phủ thưởng các chú một lá cờ danh dự... Mong các chú luôn luôn cố gắng học tập, tiến bộ và thắng trận để xứng đáng với danh dự vẻ vang này”.

Cùng ngày, ba bài viết của Người: *Thẻ đảng viên*, *Người “mẹ” thương binh 18 tuổi* và *Dư luận Pháp xôn xao*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 56.

- Bài *Thẻ đảng viên*, kể về gương anh dũng chiến đấu và bảo vệ thẻ đảng viên của chiến sĩ quân đội Xôviết Corônencô, mặc dù bị thương vẫn cố gắng giấu thẻ đảng viên và tài liệu không để lọt vào tay giặc.

- Bài *Người “mẹ” thương binh 18 tuổi*, kể về gương chị Lê Khắc Hiền (Trung Quốc), công tác trong quân chí nguyện ở Triều Tiên. Một mình đưa đón chạy chữa và bảo vệ 80 thương binh an toàn tuyệt đối.

- Trong bài *Dư luận Pháp xôn xao*, tác giả chỉ rõ sau thất bại ở chiến dịch Hòa Bình, dư luận Pháp phản đối chiến tranh xâm lược, còn phản động Pháp thì hoang mang, hàng loạt các báo lớn của Pháp đã viết về tình trạng sa lầy của Pháp ở Việt Nam. Qua đó, Người nhắc nhở: “Quân và dân ta phải tuyệt đối tránh chủ quan, khinh địch” mà phải “bồi dưỡng và tích trữ lực lượng của ta, chuẩn bị đầy đủ để chuyển mạnh sang tổng phản công”.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì phiên họp Hội đồng Chính phủ 7) nghe báo cáo về: tình hình quân sự, tình hình thế giới và trong nước, một số vấn đề nội chính.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 469-476, 477-478.

- Trường Chinh: *Sổ công tác*, quyển 6, bản gốc lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng.

- Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Trung ương: *Những sự kiện lịch sử Đảng (1945-1954)*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1979, t. 2, tr. 285-286.

- Báo *Nhân dân*, số 56, ngày 1-5-1952.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, ngày 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp và nghe các chiến sĩ nông nghiệp, bộ đội tham gia Đại hội anh hùng, chiến sĩ thi đua và cán bộ gương mẫu toàn quốc lần thứ nhất báo cáo thành tích. Sau đó nói chuyện với các đại biểu, khi phân tích so sánh lực lượng giữa ta và địch. Người nói: “So sánh với địch về vật chất và trang bị cái gì ta cũng kém. Thế mà chúng ta dám quyết kháng chiến và nhất định thắng lợi. Đó là tinh thần của nhân dân ta rất anh hùng, có lòng yêu nước nồng nàn, sâu sắc... các chiến sĩ thi đua gần gũi quần chúng, học hỏi đoàn kết với quần chúng...”

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, ngày 8

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng tới Chủ tịch nước Cộng hòa dân chủ Đức nhân ngày giải phóng Đông Đức và điện mừng tới Chủ tịch nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Tiệp Khắc nhân ngày Quốc khánh.

Cùng ngày, Chủ tịch có hai bài viết, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 57:

- Bài *Kinh nghiệm Trung Quốc*, nói về sự giúp đỡ của cách mạng Trung Quốc đối với nhân dân Việt Nam trong đấu tranh và xây dựng, đặc biệt là những kinh nghiệm về tổ chức phong trào sản xuất và tiết kiệm.

- Bài *Trọng chó hơn người*, kể câu chuyện lạ ở nước Mỹ: ba triệu con chó được vào Hội chó, chó có công ty chuyên lo đồ ăn, có hiệu mỹ trang, có 3.000 thầy thuốc riêng, có nghĩa địa riêng; trong lúc đó, hơn 12 triệu công nhân Mỹ không có cơm ăn, áo mặc vì thất nghiệp.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Nhân dân*, số 57, ngày 8-5-1952.

Tháng 5, ngày 11

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự khai giảng lớp chính huấn đầu tiên của Trung ương. Nói chuyện với các học viên, Người nêu rõ mục đích của chính Đảng “là nâng cao tư tưởng và trình độ chính trị của đảng viên và cán bộ, làm cho đảng viên và cán bộ theo đúng quan điểm và lập trường vô sản” và nhấn mạnh: “Là một đảng lãnh đạo, Đảng ta cần phải mạnh mẽ, trong sạch, kiểu mẫu. Toàn Đảng phải tư tưởng nhất trí, hành động nhất trí, đoàn kết nhất trí mới làm trọn nhiệm vụ của Đảng”. Người căn dặn mọi người phải thành khẩn học tập, thật thà tự phê bình và phê bình, trau dồi thêm kinh nghiệm và đạo đức cách mạng vì “Cán bộ quyết định mọi việc. Các đồng chí đều là cán bộ cao cấp, đều giữ những trách nhiệm quan trọng. Công việc thành hay là bại một phần lớn là do nơi tư tưởng đạo đức, thái độ và lề lối làm việc của các đồng chí”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 479-481.

Tháng 5, ngày 13

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng nhân ngày sinh của Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Xôviết tối cao Liên Xô Nicôlai Mikhailôvích Sovécnic.

- Báo *Cứu quốc*, số 2076, ngày 13-5-1952.

Tháng 5, ngày 19

Sáng, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp Tổng Bí thư Trường Chinh, Trưởng Ban Thường trực Quốc hội Bùi Bằng Đoàn, Chủ tịch Mặt trận Liên Việt Tôn Đức Thắng, Phó Thủ tướng Phạm Văn Đồng, Đại tướng Võ Nguyên Giáp, các đại biểu Đảng và đoàn thể đến chúc mừng sinh nhật của Người. Khi đoàn nhi đồng đến chúc mừng, Người cùng các đại biểu vui chơi với các cháu.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Giặc Pháp phản Đức Chúa*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 58. Bài báo đã trích dẫn lời dạy của Chúa: “Mi chớ giết người”, nhưng thực chất thực dân Pháp xâm lược nước ta đã giết hại hàng vạn người lương và giáo, “đã bán phá các nhà thờ, chiếm nhà thờ làm vị trí, hãm hiếp bà phước, giết chết cha Kim, đốt làng cướp của...”. Tác giả kết luận: “Chúng đã phản Đức Chúa”.

- Báo *Nhân dân*, số 58, ngày 19-5-1952.

- Báo *Nhân dân*, số 59, ngày 29-5-1952.

Tháng 5, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 92/SL, quy định việc phát hành các loại giấy bạc Ngân hàng quốc gia Việt Nam.

Giấy bạc Ngân hàng quốc gia Việt Nam gồm bảy loại sau:

- Loại mười đồng, loại hai mươi đồng, loại năm mươi đồng, loại một trăm đồng, loại hai trăm đồng, loại năm trăm đồng, loại một nghìn đồng” 8).

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, ngày 29

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho đồng bào các tỉnh có đê, căn dặn những việc cần làm để “Năm nay chúng ta cũng quyết đánh thắng giặc lụt”, Người mong sẽ có nhiều cá nhân và tập đoàn có thành tích đắp đê, hộ đê được nêu trong dịp tổng kết thi đua.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Giữ bí mật, bảo vệ cán bộ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 59, nêu gương em Dĩnh, ở huyện Tiên Lãng, Hải Phòng, 10 tuổi đã biết bảo vệ cán bộ, làm liên lạc, góp phần đánh giặc.

Kết luận bài báo, Người viết:

“Cháu Bác Hồ thật là oanh liệt

Giữ bí mật, dù chết không khai

Cứu cán bộ khỏi giặc Tây

Các em kháng chiến càng ngày càng hăng”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 482-483.

- Báo *Nhân dân*, số 59, ngày 29-5-1952.

Tháng 5

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết bài: *Cách xem xét việc đời và cách tu dưỡng của người cách mạng*. Trong phần thứ nhất của bài viết, Người chỉ rõ: “Đảng cách mạng là một đảng phấn đấu để giải phóng dân tộc, giải phóng loài người, giải phóng giai cấp cần lao. Vì vậy, mỗi đảng viên chẳng những cần phải phấn đấu cho sự nghiệp cách mạng mà còn phải phấn đấu cho cách xem xét việc đời của chủ nghĩa cách mạng”. Trong phần còn lại của bài viết, Người nhắc nhở đảng viên “rèn luyện và tu dưỡng chẳng những rất quan trọng cho những đảng viên mới và không phải gốc vô sản, mà còn cần cho những đảng viên cũ và những người đảng viên gốc vô sản, vì Đảng ta từ trong xã hội mà sinh ra. Vì vậy, mỗi đảng viên đều có ít nhiều vết tích về tư tưởng và tập quán của xã hội cũ, thường đụng chạm tới những cái không tốt của xã hội cũ... nên đảng viên cần phải rèn luyện và tu dưỡng về mọi mặt”.

- Bản đánh máy của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5

Chủ tịch Hồ Chí Minh chuyển từ làng Thia về Góc Thụy (Tuyên Quang).

- Anh Linh: *Theo chân Bác*, in trong cuốn *Bác Hồ với Việt Bắc*, Nxb. Việt Bắc, 1975, tr. 144.

Tháng 5

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện cảm ơn Thủ tướng Chính phủ kháng chiến Lào Xuphanuvông và Chủ tịch Ủy ban dân tộc giải phóng Trung ương Cao Miên Sơn Ngọc Minh đã gửi điện chúc mừng kỷ niệm ngày sinh của Người.

- Bức điện (bản đánh máy) lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cảm ơn các cơ quan, đoàn thể, đại biểu các ngành, các giới, các địa phương đã chúc mừng nhân kỷ niệm lần thứ 62 ngày sinh của Người.

Cùng ngày, bài *Đạo đức lao động* của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2092, trích dẫn một số ý kiến của Lênin và Xtalin về đạo đức lao động và khuyên cán bộ, nhân dân ta phải biết tổ chức lao động kết hợp với phong trào thi đua để đạt hiệu suất cao nhất.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 503.

- Báo *Cứu quốc*, số 2029, ngày 4-6-1952.

Tháng 6, ngày 5

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 60, ngày 5-6-1952.

- Bài *Ngô Gia Khảm*, nêu gương cần cù, tiết kiệm, sáng tạo trong lao động, "*không sợ khổ, vượt mọi khó khăn, kiên quyết làm vượt mức nhiệm vụ*". Đó là mấy đức tính của anh hùng Ngô Gia Khảm".

- Bài *Nguyễn Thị Chiên*, ca ngợi tinh thần anh dũng, gan dạ, mưu trí của người nữ trung đội trưởng du kích, vừa đánh giặc giỏi vừa "*trung thành với đoàn thể, kiên quyết bám sát dân, luôn luôn thương yêu đồng đội, nắm vững và ra sức thi hành chính sách* nên đã lập được công to, rất xứng đáng là Anh hùng quân đội".

- Bài *Thay ma đổi quỷ*, đưa câu chuyện một "bà mẹ Pháp đòi mở nắp quan tài đưa từ Việt Nam về để được nhìn mặt con lần cuối, nhưng bên trong lại là xác của người lính Việt", để tố cáo nhà cầm quyền Pháp không chỉ lừa dối nhân dân Pháp bằng cách nói sai sự thật về con số lính Pháp chết ở Việt Nam, mà còn dùng cả thủ đoạn "thay ma đổi quỷ" để lừa dối người sống. Còn số phận của ngụy binh, lúc sống thì làm bia đỡ đạn chết thay cho chúng, lúc chết phải thay thế làm ma binh sĩ Pháp.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 504, 506.

- Báo *Nhân dân*, số 60, ngày 5-6-1952.

Tháng 6, ngày 8

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 93/SL, quy định mức thuế nông nghiệp các nương rẫy đóng như sau: sản lượng nương rẫy 100kg tính thuế như 75kg; sẽ chịu từ vụ thuế năm 1952.

- Sắc lệnh số 94/SL, cho phép Ngân hàng quốc gia Việt Nam phát hành một số tiền là 50.000.400.000 đồng (năm mươi nghìn triệu bốn mươi vạn đồng).

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng kỷ niệm ngày sinh của đồng chí N.A Bunganin, Phó Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Liên Xô.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Ấn Độ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2096, phân tích kết quả cuộc tổng tuyển cử bầu Quốc hội Ấn Độ cho thấy lực lượng cánh tả ở Ấn Độ (Mặt trận thống nhất), Đảng Cộng sản đã giành được thắng lợi bước đầu.

- Bức điện (bản đánh máy tiếng Pháp), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 2096, ngày 10-6-1952.

Tháng 6, ngày 12

Bốn bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 61 về một số anh hùng, trí thức tiêu biểu:

- Bài *Trần Đại Nghĩa*, nêu tấm gương nhà trí thức đã nhiệt tình từ Pháp xin về nước để phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân, phục vụ kháng chiến. Bác viết: "Kỹ sư Nghĩa đã có công to trong việc xây dựng quân giới, luôn luôn gần gũi, giúp đỡ, dạy bảo và học hỏi anh em công nhân, *đã thắt chặt lý luận với thực hành*".

- Bài *Nguyễn Quốc Trị*, nêu tấm gương anh hùng thi đua diệt giặc lập công, đã đánh 95 trận từ Bình Trị Thiên đến Việt Bắc, tự mình diệt hơn 200 tên giặc, bị thương

nặng năm lần mà vẫn không rời bộ đội. Đồng chí Trị được Đại hội toàn quốc bầu làm Anh hùng quân đội.

- Bài *Nhi đồng với các anh thương binh*, kể về một nhi đồng khi được gặp anh hùng La Văn Cầu, bị cụt một tay vì đánh giặc bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ nhi đồng, đã viết thư cho Người và hứa sẽ ra sức học tập, tăng gia, ủng hộ bộ đội nhất là các anh thương binh.

- Bài *Sau Đại hội toàn quốc*, khen ngợi những thành tích mà anh chị em công nhân và lao động trí óc đã đạt được, đồng thời, Người chỉ ra những khuyết điểm cần phải sửa và tin tưởng chắc chắn anh chị em công nhân lao động trí óc sẽ sửa được, không những thế còn đẩy mạnh phong trào thi đua tiến lên mãi.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 506, 507-508, 509.

- Báo *Nhân dân*, số 61, ngày 12-6-1952.

Tháng 6, ngày 13

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thanh niên hoạt động*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2098, giới thiệu những thành tích thi đua của thanh niên tỉnh Yên vùng tạm bị chiếm trong công tác tuyên truyền vận động quần chúng, địch vận và tham gia bộ đội địa phương, dân quân du kích.

Tác giả kết luận: “Trăm năm trong cõi người ta

Thi đua kháng chiến, mới là thanh niên”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2098, ngày 13-6-1952.

Tháng 6, ngày 14

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 95/SL, sửa đổi quy định về số lượng các ủy viên ủy ban kháng chiến hành chính xã; xác định cấp có thẩm quyền duyệt y danh sách các thành viên trong ủy ban kháng chiến hành chính xã.

- Sắc lệnh số 96/SL, sửa đổi “Bản Điều lệ tạm thời thuế nông nghiệp”, quy định những gia đình có thu nhập bình quân hàng năm dưới 71kg thóc một người thì được miễn thuế. Những vùng bị thiên tai, địch họa thì tùy theo mức độ thiệt hại sẽ được giảm hoặc miễn thuế.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Chủ tịch Ủy ban dân tộc giải phóng Trung ương Cao Miên Sơn Ngọc Minh nhân kỷ niệm ngày Cao Miên tuyên bố độc lập.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 19

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Dân tộc anh hùng và anh hùng của dân tộc*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 62, nêu gương anh hùng Nguyễn Quang Vinh đã đánh giặc hơn 300 trận. Chiến công to nhất là đã phá hỏng một chiếc tàu chiến của địch.

- Báo *Nhân dân*, số 62, ngày 19-6-1952.

Tháng 6, ngày 21

Bài *Mỹ sợ hòa bình*, ký bút danh Đ.X, của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đăng báo *Cứu quốc*, số 2104, dẫn chứng cách tính toán của Mỹ qua các con số đăng trên báo chí về việc tư bản Mỹ thu lãi bao nhiêu trong cuộc chiến tranh ở Triều Tiên để cắt nghĩa vì sao Mỹ sợ hòa bình.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 510.

- Báo *Cứu quốc*, số 2104, ngày 21-6-1952.

Tháng 6, ngày 22

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 98-QĐ, ân giảm án tử hình xuống khổ sai chung thân cho một phạm binh và bác đơn xin ân giảm án tử hình của ba phạm binh khác.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 24

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng Chủ tịch Kim Nhật Thành nhân kỷ niệm hai năm cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Triều Tiên.

Cùng ngày, bài *Hồ Kiến Tú*, ký bút danh Đ.X, của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đăng báo *Cứu quốc*, số 2106, kể về sự tích một nữ thanh niên Trung Quốc 17 tuổi lúc đầu chỉ là thợ học việc, nhờ ra sức công tác và học tập, tích cực tham gia thi đua, đã trở thành một nữ anh hùng sản xuất. Tác giả muốn nhắn nhủ: “Với sáng kiến và sự cố gắng thi đua, thì những người lao động sẽ đoạt được những thành tích kỳ lạ xưa nay chưa từng thấy”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 511.

- Báo *Cứu quốc*, số 2106, 2107, ngày 24, 25-6-1952.

Tháng 6, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và nói chuyện tại Hội nghị cung cấp toàn quân lần thứ nhất. Đề cập đến bổn phận của người cán bộ cung cấp, Người chỉ rõ: “Là phục vụ chiến sĩ đi đánh giặc và những người dân công đi giúp chiến dịch...” vì vậy “phải làm thế nào một bát gạo, một đồng tiền, một viên đạn, một viên thuốc, một tấc vải, phải đi thẳng đến chiến sĩ”. Người căn dặn các cán bộ cung cấp phải yên tâm công tác. “Trong bộ máy cách mạng, từ người quét nhà, nấu ăn cho đến Chủ tịch một nước đều là phân công làm đày tớ cho dân... không có việc sang, hèn. Công việc gì làm tròn, bổ ích cho kháng chiến, cho nhân dân đều là công việc sang, công việc gì bên ngoài có vẻ lờ loẹt mà không làm tròn là công việc xấu”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 512-516.

Tháng 6, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *16 tuổi đã là chiến sĩ thi đua toàn quốc*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 63. Tác giả kể về gương dũng cảm chiến đấu của em Mấn (bộ đội) và gương cần cù lao động của em Thanh (thợ làm giấy). Cuối cùng, tác giả kết luận:

“Anh hùng không kẻ trẻ già

Bé mà diệt giặc cũng là “trượng phu”.

- Báo *Nhân dân*, số 63, ngày 26-6-1952.

Tháng 6, ngày 27

Bài *Mỹ thất bại*, ký bút danh Đ.X, của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đăng báo *Cứu quốc*, số 2108.

Bài báo dẫn lời thú nhận của cựu Tổng thống Mỹ Hvoer về tình hình các nước Tây Âu không thực hiện đúng những lời cam kết với Mỹ về quân sự và chuẩn bị chiến tranh. Trong khi ở Mỹ: lạm phát tăng, thuế má nặng, hàng triệu gia đình bị bần cùng hóa. “Thế là: ngoại giao và kinh tế của Mỹ đều thất bại”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 517.

- Báo *Cứu quốc*, số 2108, ngày 27-6-1952.

Tháng 6, ngày 30

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Hội đồng Chính phủ bàn về tình hình thế giới, tình hình quân sự tháng đầu năm và một số vấn đề khác 9).

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Khoảng giữa năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm lớp chính Đảng Trung ương khoá I. Người nói:

"Các cô, các chú học đã căng thẳng, nên Bác đề nghị tối nay nghỉ học, Bác cháu ta nói chuyện cho vui. Có những ai đã đọc Tây du ký?"

Nhiều cánh tay giơ lên. Bác mời ông Tạ Quang Phiệt và yêu cầu chỉ nói trong 15 phút. Ông Phiệt mới kể được một đoạn thì đã quá 1/2 giờ và thưa: “Kể vắn tắt khó lắm ạ!” và xin mời Người kể tiếp.

Người nói: "Kể từ khi loài người có đầu óc tư hữu thì sinh ra nhiều thói hư tật xấu. Đường Tăng là một vị chân tu bản chất tốt, nhân hậu, vị tha. Ông muốn chống áp bức nhưng chưa có đường lối cách mạng dẫn đường. Ông tin vào sức mạnh cảm hoá của đạo Phật nên tự nguyện đi lấy kinh Phật về truyền bá. Sau 14 năm trời, tức là 5.048 ngày đêm, thầy trò Đường Tăng vượt 18 vạn 8 ngàn dặm, chịu đựng 81 tai ương để lấy được bộ kinh gồm 5.048 quyển. Đó là pho truyện dài đấu tranh giữa thiện và ác, chính nghĩa và phi nghĩa. Có thể thấy ở Tây du ký nhiều điều bổ ích. Đường Tăng là người có lập trường kiên định, có bản lĩnh vững chắc tạo nên cái "bất

biển" để đối phó với cái "vạn biến". Còn như Tôn Ngộ Không không tu thành đạo nên vẫn còn cái đuôi. Khi biến mình thành cái đình thì cái đuôi ở sau phải biến làm cột cờ. Bọn Ma Vương thấy cột cờ ở sau đình phát hiện ra đuôi của Tôn Ngộ Không nên không bị mắc lừa, không vào đình, mưu của Tôn Ngộ Không bị thất bại.

Người cách mạng chúng ta nếu không tu dưỡng thì cũng có phen cái đuôi nhỏ ấy sẽ gây hậu quả khôn lường".

- Tạp chí *Việt Nam Đông Nam Á* - Ngày nay, số Xuân 1996.

- *Bác Hồ, con người và phong cách*, Nxb. Lao động, Hà Nội, 1998, t. 4, tr. 5.

1) “Tự trị, tự truyền, tự dưỡng”. Công giáo Trung Quốc chủ trương tự cai quản lấy mình; tự mình đi truyền đạo; tự mình lao động để sống không nhờ đến giáo hội nước ngoài.

2) Hội nghị họp từ ngày 22 đến ngày 28-4-1952.

3) Nguyên Xá thuộc huyện Đông Quan (cũ), nay thuộc huyện Đông Hưng, Thái Bình.

4) “Ba không”: không lập tề, không làm tay sai cho giặc, không đi lính ngụy.

5) “Ba được”: đánh được giặc, giữ được làng, tăng gia sản xuất được.

6) Trung đoàn 98 đã diệt được đồn Lạc Thổ (làng Hồ, Bắc Ninh) trong đợt đánh phối hợp với chiến dịch Hòa Bình. Lá cờ hiện lưu tại Viện Bảo tàng Quân đội nhân dân Việt Nam.

7) Hội đồng Chính phủ họp từ ngày 1 đến ngày 3-5-1952.

8) Đây là loại giấy bạc Ngân hàng quốc gia Việt Nam được phát hành lần đầu tiên và sử dụng đến năm 1958.

9) Hội đồng Chính phủ họp từ ngày 30-6 đến ngày 2-7-1952.

NĂM 1952 (TỪ THÁNG 7 ĐẾN THÁNG 9)

NĂM 1952

(Từ tháng 7 đến tháng 9)

Tháng 7, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự lễ kỷ niệm ngày thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc do các cố vấn Trung Quốc công tác ở Việt Nam tổ chức tại chiến khu Việt Bắc.

- Tư liệu Mục lục ảnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7, ngày 2

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục dự họp Hội đồng Chính phủ, nghe báo cáo của Phó Tổng thanh tra về tình hình quản lý tài chính trong quân đội; tình trạng tham ô, lãng phí, quan liêu của một số cán bộ. Sau khi nghe các thành viên Hội đồng Chính phủ thảo luận, Chủ tịch Hồ Chí Minh phát biểu tổng kết phiên họp:

- Phải nêu gương những cán bộ trong sạch, cần kiệm, liêm chính phụ trách quản lý tài chính trong quân đội cho các cán bộ khác noi theo.

- Bệnh quan liêu, nạn tham ô, lãng phí nguồn gốc ở trong xã hội cũ mà ra. Chúng ta không lấy làm lạ. Nhưng mấy năm sau cách mạng mà tham ô, lãng phí còn khá phổ biến trong cán bộ ta, là vì giáo dục thiếu sót. Nay ta đã nhận thấy được bệnh đó là một điều hay, tiến bộ - chúng ta phải sửa dần, một cách có kế hoạch, chuẩn bị. Việc chống quan liêu, tham ô, lãng phí sẽ tiến hành theo Nghị quyết của Hội đồng Chính phủ đã ra đầu tháng 5.

- Công tác kháng chiến trong sáu tháng đầu năm (1952) tuy có nhiều tiến bộ, song các ngành các cấp cần cố gắng nhiều hơn nữa, đẩy mạnh thi đua thực hiện những công tác chính của Chính phủ đã đề ra từ đầu năm.

- Công tác thuế nông nghiệp năm 1951 còn nhiều khuyết điểm, phải kịp thời sửa chữa.

- Cần tăng cường công tác bảo vệ chính trị, tỉnh táo đề phòng mọi âm mưu phá hoại của địch.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Khó trả lời*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2112.

Tác giả đưa ra bức thư của chín công đoàn Mỹ gửi Bộ trưởng Ngoại giao Mỹ. Nội dung bức thư xoay quanh một câu hỏi: “Vì lẽ gì mà đại biểu công đoàn Mỹ không được đi ra nước ngoài?” trong khi “người ta nói đi nhắc lại rằng: Dân Mỹ nên biết rõ sự thực ở châu Âu, nhất là sự thực ở Đông Âu, ở Liên Xô”, ông Bộ trưởng Ngoại giao Mỹ đã “giả câm giả điếc, không trả lời”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 518.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 2112, ngày 2-7-1952.

Tháng 7, ngày 3

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một anh “mẹ thương binh”* và *Hoan hô hoàn Hồ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 64:

- Bài *Một anh “mẹ thương binh”*, kể về gương anh Đoàn Văn Hoạch, y tá, 21 tuổi, một mình làm công việc của hai người mà vẫn làm đến nơi đến chốn, xứng đáng là gương sáng cho cán bộ và nhân viên quân y noi theo. Tuy là “anh” nhưng được vinh dự mang tên “mẹ thương binh”.

- Bài *Hoan hô hoàn Hồ*, kể lại câu chuyện: trong một cuộc mít tinh ở vùng bị tạm chiếm, giặc bắt đồng bào hoan hô chúng, đồng bào không chịu, đã bị chúng đánh đập hành hạ. Cụ L ở Nam Định đã nảy ra sáng kiến, hô “Hoan hô hoàn Hồ” tức

“hoan hô trở về với Hồ Chủ tịch”. Tác giả nhận xét: “Việc tuy nhỏ, chỉ thêm một dấu huyền, cũng đủ tỏ lòng đồng bào nồng nàn yêu nước, căm thù giặc Pháp và bè lũ Việt gian bù nhìn”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 519-520.

- Báo *Nhân dân*, số 64, ngày 3-7-1952.

Tháng 7, ngày 5

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng ông Xêđênban được bầu làm Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Mông Cổ.

Bài viết của Người: *Mỹ lại thất bại to*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2114, dẫn chứng sự thất bại về mọi mặt của Mỹ trong âm mưu gây chiến tranh. Về quân sự: Mỹ thất bại ở Triều Tiên. Về chính trị: Mỹ thất bại trong việc bắt các nước Tây Âu gây không khí chiến tranh. Về kinh tế: Chính sách bao vây kinh tế của Mỹ đối với Liên Xô, Trung Quốc và các nước dân chủ mới “bị chọc thủng”. Cho nên “Mỹ lại thất bại to”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 99/SL, cho phép phát hành hai loại tem “sản xuất và tiết kiệm”.

- Sắc lệnh số 100/SL, cấm buôn bán, chuyên chở và tàng trữ những hàng ngoại hóa thuộc loại xa xỉ và cấm nhập khẩu.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 521.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 2114, ngày 5-7-1952.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7, ngày 8

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Áp ứng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2116.

Bài báo đưa tin: trong phiên họp của Ủy ban tài giám binh bị của Liên hợp quốc, đại biểu Liên Xô đề nghị ba nước Mỹ, Anh, Pháp cùng cam kết giảm vũ khí, quân số, cấm dùng bom nguyên tử, vũ khí vi trùng, hơi ngạt và công nhận nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa là thành viên của ủy ban này. Trước những lý lẽ sắc bén của đại biểu Liên Xô, đại biểu Mỹ, Anh, Pháp đã:

“Áp ứng như thúng đứt vành,

Trả lời không được phải đành ngậm cam”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2116, ngày 8-7-1952.

Tháng 7, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng Quốc khánh nước Cộng hòa nhân dân Mông Cổ.

Cùng ngày, ba bài viết của Người: *Tình hình sôi nổi ở Đức, Không có bằng cấp, vẫn lập công to* và *Du kích oanh liệt*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 65:

- Bài *Tình hình sôi nổi ở Đức*, giới thiệu cuộc vận động thống nhất đất nước đang diễn ra mạnh mẽ trên toàn nước Đức. Đó là nhân dân Đông Đức và Tây Đức yêu cầu bốn nước: Liên Xô, Mỹ, Anh, Pháp họp hội nghị để giải quyết vấn đề Đức, ký hòa ước với Đức, rút quân đội chiếm đóng khỏi nước Đức, để nhân dân cả nước Đức tổ chức tổng tuyển cử chung, bầu ra một chính phủ chung nhằm xây dựng một nước Đức độc lập, thống nhất, dân chủ và hòa bình.

- Bài *Không có bằng cấp, vẫn lập công to*, nêu gương anh thợ nguội Nguyễn Văn Thường tuy trình độ văn hóa có hạn, nhưng tinh thần trách nhiệm cao nên có nhiều sáng kiến rất giá trị, trong đó có sáng kiến tìm cách bắc một chiếc cầu mà Pháp phải dùng đến kỹ sư giỏi và máy móc mới làm được.

- Bài *Du kích oanh liệt*, kể về trận chiến đấu dưới hầm bí mật của bốn chiến sĩ du kích Hưng Yên. Địch ném lựu đạn, đổ dầu đốt hầm, các anh xông lên tiêu diệt thêm năm tên, làm bị thương hai tên, nhưng vì giặc quá đông, cả bốn anh đều hy sinh oanh liệt.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Nhân dân*, số 65, ngày 10-7-1952.

Tháng 7, ngày 11

Bài *Tát vào mòm chúng*, ký bút danh Đ.X, của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đăng báo *Cứu quốc*, số 2118, tố cáo hành động dã man của Mỹ thả vi trùng xuống Triều Tiên và vùng đông bắc Trung Quốc. Hành động này lại do chính hai phi công được Mỹ giao nhiệm vụ vạch mặt, “bị tát mạnh vào mòm như thế, Chính phủ Mỹ đã hết đường chối cãi”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2118, ngày 11-7-1952.

Tháng 7, ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 102-QĐ, bác đơn xin ân giảm án tử hình của hai phạm nhân, ân giảm án tử hình xuống khổ sai chung thân cho ba phạm nhân và ân giảm từ án tử hình xuống 20 năm khổ sai cho một phạm nhân khác.

- Bản chụp Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7, ngày 13

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự Hội nghị chiến tranh du kích.

Trong bài nói tại Hội nghị, Người nêu rõ mục đích của chiến tranh du kích không phải là ăn to đánh lớn mà phải tĩa dần, đánh làm sao cho giặc ăn không ngon, ngủ không yên, bị hao mòn về tinh thần và vật chất rồi đi đến chỗ bị tiêu diệt và nhiệm vụ của du kích hiện nay là phá tan âm mưu “*lấy chiến tranh nuôi chiến tranh, dùng người Việt đánh người Việt*” của địch. “Phá được âm mưu đó là góp một phần lớn vào công việc chuẩn bị tổng phản công”.

Sau khi chỉ ra những khuyết điểm chính của phong trào chiến tranh du kích như coi nhẹ công tác chính trị, kinh tế, tuyên truyền giáo dục nhân dân, muốn đánh to ăn to, công tác nguy vận, phòng gian làm chưa đều, chưa chu đáo..., Người nêu những công tác trước mắt của phong trào trong đó nhấn mạnh điều quan trọng nhất là du kích phải bám sát lấy dân. “Bám lấy dân là làm sao cho được lòng dân, dân tin, dân mến, dân yêu... Muốn thế phải bảo vệ, giúp đỡ, giáo dục nhân dân”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 522-526.

- *Hồ Chí Minh với các lực lượng vũ trang nhân dân*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1975, tr. 210-217.

- Đại tướng Văn Tiến Dũng: *Đi theo con đường của Bác*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1993, tr. 129.

Tháng 7, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng ông Ghêócghiu Đê, nhân dịp ông được bầu làm Thủ tướng nước Cộng hòa nhân dân Rumani.

- Bản thảo viết tay của Văn phòng Chủ tịch nước, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7, ngày 17

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Người xung phong thi đua tập thể*, *Chó Tây sủa bằng tiếng Tây*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 66:

- Bài *Người xung phong thi đua tập thể*, nêu gương anh thợ rèn Cao Việt Bảo nhờ thi đua nên có sáng kiến trong sản xuất mỗi kỳ tiết kiệm được 8.000kg than. Anh vận dụng sáng kiến của mình trong thi đua tập thể để càng tăng năng suất và tiết kiệm nguyên vật liệu.

- Bài *Chó Tây sủa bằng tiếng Tây*, đả kích lũ bù nhìn bán nước đã bán đủ mọi thứ, kể cả uy danh của tổ tiên và tiếng nói của dân tộc. Trong hội họp “*Chúng sủa ra tiếng Pháp, chứ không nói tiếng Việt*” thật đúng là “lũ Việt gian bù nhìn là một bọn vong bản, bọn bất nhân bất nghĩa, phản nước hại dân”.

- Báo *Nhân dân*, số 66, ngày 17-7-1952.

Tháng 7, ngày 18

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhân diện cầu tâm*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2123.

Bài báo kể lại số phận của những tên tay sai làm chó săn cho Pháp, từ bù nhìn Thịnh, Thảo thất cổ chết; rồi đến Xuân, Hoạch, Long, Hữu bị đá đít, nay Pháp lại dùng đến Tâm - con chó săn đắc lực nhất, nhưng như câu tục ngữ đã nói “hết săn thì ăn thịt chó” số phận của Tâm cũng giống đàn anh đi trước mà thôi. Mối hay:

“Những loài công rắn cắn gà

Buôn dân bán nước ắt là diệt vong”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2123, ngày 18-7-1952.

Tháng 7, ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng ngày Quốc khánh tới Chủ tịch nước Cộng hòa nhân dân Ba Lan.

Cùng ngày, bài *Nhân dân Pháp thắng một trận to*, ký bút danh Đ.X, của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đăng báo *Cứu quốc*, số 2125, viết về phong trào đấu tranh chống Mỹ và chống chiến tranh của nhân dân lao động Pháp, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Pháp. Tiêu biểu là cuộc đấu tranh thắng lợi buộc Chính phủ Pháp phải trả tự do cho ông Giắc Duyclô - Bí thư Đảng Cộng sản Pháp.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 527.
- Bức điện (bản đánh máy tiếng Pháp), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.
- Báo *Cứu quốc*, số 2125, ngày 21-7-1952.

Tháng 7, ngày 24

Ba bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mười điều ghi nhớ và thực hành, Có công mài sắt có ngày nên kim* và *Tướng tá Mỹ chết toi*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 67:

- Bài *Mười điều ghi nhớ và thực hành*, tóm tắt chương trình hoạt động của Mặt trận Liên Việt thành 10 điều để nhân dân ghi nhớ và thực hiện. Theo tác giả, đây là “công ước yêu nước” của người dân Việt Nam.
- Bài *Có công mài sắt có ngày nên kim*, viết về gương anh Trần Nghệ (Hà Tĩnh) nhà nghèo phải đi làm thuê. Anh đã xin chủ cho mỗi ngày hai giờ để học chữ, rồi dạy được bình dân học vụ, tổ chức lớp học, trường học. Tinh thần trách nhiệm và ý chí vượt khó đã giúp anh thành cán bộ gương mẫu.
- Bài *Tướng tá Mỹ chết toi*, kể về một số trường hợp tướng tá Mỹ chết, có tên chết vì điên khi thấy Liên Xô có bom nguyên tử, có tên tự sát khi thấy bất lực trước thất bại trong chiến tranh xâm lược Việt Nam.
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 528-530.
- Báo *Nhân dân*, số 67, ngày 24-7-1952.

Tháng 7, ngày 25

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chiến tranh nhồi sọ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2128, tố cáo Mỹ đang tiến hành một cuộc “chiến tranh nhồi sọ” trên quy mô thế giới dưới rất nhiều hình thức. Tại những vùng tạm chiếm ở nước ta, Mỹ đang ra sức *xâm lược văn hóa*, tuyên truyền và gieo rắc bệnh phục Mỹ, thân Mỹ, sợ Mỹ trong nhân dân, nhất là trong thanh niên.

Bài báo nhắc nhở: “Đó là một điều mà cán bộ giáo dục và tuyên truyền ta phải đặc biệt chú ý và phải ra sức chống lại”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 531.
- Báo *Cứu quốc*, số 2128, ngày 25-5-1952.

Tháng 7, ngày 27

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho cụ Bộ trưởng Bộ Thương binh, Cựu binh nhân ngày thương binh tử sĩ 27-7-1952.

Trong thư, Người nhờ cụ Bộ trưởng chuyển một tháng lương cùng lời thăm hỏi ân cần đến thương, bệnh binh, và tỏ ý hoan nghênh chủ trương giúp đỡ thương, bệnh binh bằng cách đón về xã, giúp gây cơ sở làm ăn như bà con Thanh Hóa, Phú Thọ đã làm.

Về việc này, Người nhắc nhở đồng bào “nên coi đó là một *nghĩa vụ*”, chứ không phải là một việc “*làm phúc*”. Còn anh em thương, bệnh binh phải hòa mình với dân, tránh tâm lý “*công thân*” coi thường lao động, coi thường kỷ luật; chớ bị quan chán nản. Phải luôn luôn cố gắng.

Cùng ngày, Người gửi tặng anh em thương, bệnh binh hai phiếu công trái quốc gia, mỗi phiếu trị giá một tấn thóc.

Với bút danh C.B, báo *Nhân dân*, số 69, đăng bài thơ của Người: *Mừng kênh Vônga - Đông hoàn thành*. Bài thơ ca ngợi nhân dân Liên Xô đã nêu cao tinh thần thi đua yêu nước, xây dựng thành công kênh đào Vônga - Đông.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 532-533, 538-539.

- *Hồ Chí Minh với các lực lượng vũ trang*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1975, tr. 205-209.

- Báo *Cứu quốc*, số 2130, ngày 28-7-1952.

- Báo *Nhân dân*, số 69, ngày 7-8-1952.

Tháng 7, ngày 28

Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng cờ và huy hiệu cho quân dân tỉnh Bắc Ninh là nơi nêu nhiều tấm gương chiến đấu ngoan cường chống thực dân Pháp xâm lược, trong đó em Vũ Văn Hảo bắt 25 tên địch, diệt gọn 13 tên khác; một xã đội trưởng dẫn cả toán địch vào bãi mìn rồi đập cho mìn nổ và hy sinh anh dũng; một cụ già quật ngã hai lính Pháp...

- Báo *Cứu quốc*, số 2130, ngày 28-7-1952.

Tháng 7, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ “giúp” Pháp*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2131, dẫn ra những ví dụ cụ thể để chứng minh một sự thật: “Mỹ giúp Pháp nâng cao địa vị, cũng giống như sợi dây thừng nâng cao địa vị người thất cổ”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2131, ngày 29-7-1952.

Tháng 7, ngày 31

Ba bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 68:

- Bài *Anh hùng chế mìn và anh hùng đánh mìn*, kể về gương anh Nguyễn Văn Kim, mặc dù là cán bộ chính trị nhưng khi được giao quản lý một nhà máy quân giới đã ra sức học hỏi chuyên môn, sáng chế ra cách làm mìn vừa đơn giản, tiết kiệm, công dụng cao. Và anh Nguyễn Văn Dũng, bộ đội giỏi đánh mìn, lấy mìn của địch để diệt địch.

- Bài *Chống quan liêu, tham ô, lãng phí*, nêu lên sự cần thiết phải chống quan liêu, tham ô, lãng phí, vì: “Quan liêu, tham ô, lãng phí là tội ác. Phải tẩy sạch nó để thực hiện cần kiệm liêm chính, để đẩy mạnh thi đua sản xuất và tiết kiệm, để đưa kháng chiến đến thắng lợi, kiến quốc đến thành công, để xây dựng thuần phong mỹ tục trong toàn dân, toàn quốc. Đó là một nhiệm vụ quan trọng của mỗi người chúng ta”.

- Bài *Mâu thuẫn giữa Mỹ và Pháp*, trích dẫn tuyên bố của tướng Gioanh và báo chí phản động Pháp phản đối Mỹ can thiệp chính trị vào Pháp và thái độ uơ hèn của Chính phủ phản động Pháp, để thấy rằng: mâu thuẫn giữa Mỹ và Pháp ngày càng sâu sắc, ngay trong nội bộ chính giới Pháp mâu thuẫn đang xảy ra mà nguyên nhân chủ yếu là Pháp thất bại ở Việt Nam. Đồng thời tác giả cũng nhắc nhở: chúng ta cần khoét sâu những mặt yếu của địch, để tiến tới thắng lợi hoàn toàn.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 534, 535-536.

- Báo *Nhân dân*, số 68, ngày 31-7-1952.

Tháng 8, ngày 1

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Ai vẫn minh? Ai đã man?* ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2133, nêu dẫn chứng về hai cách đối xử với tù binh:

- Phía ta: đã nhiều lần phóng thích tù binh cho họ trở về quê hương. Số còn lại được đối đãi tử tế, chứng cứ là bức thư của tập thể 100 sĩ quan Pháp bị bắt đã gửi thư cho Chủ tịch Hồ Chí Minh cảm ơn chính sách khoan hồng và nhân đạo của Chính phủ và nhân dân Việt Nam.

- Phía địch: Cả Pháp và Mỹ đều đối xử cực kỳ dã man đối với những người bị chúng bắt. Chứng cứ là vụ thảm sát 200 tù binh Trung - Triều tại trại tập trung Cự Tế (Nam Triều Tiên) ngày 11-6.

Bài báo kết luận: “Chỉ một việc đối đãi tù binh đủ thấy rõ ta là vẫn minh, bọn đế quốc là dã man”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2133, ngày 1-8-1952.

Tháng 8, ngày 4

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Máy bay “phản lực” phản Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2135, dẫn lời báo chí Mỹ thừa nhận Mỹ đang bị một tai nạn mà chúng gọi là “bệnh dịch”: 225 sĩ quan lái máy bay “phản lực” kiên quyết không chịu lái nữa cho dù bị đi tù, bốn sĩ quan bị án tử hình vì không chịu lái máy bay ra trận ở Triều Tiên. Một trường dạy lái máy bay “phản lực” của Pháp phải đóng cửa vì không ai đến học. Người kết luận: “Vũ khí tốt mà tinh thần hèn, thì cũng vô dụng”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 537.
- Báo *Cứu quốc*, số 2135, ngày 4-8-1952.

Tháng 8, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhân dân châu Á thắng lợi*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2137, dẫn lời của một tờ báo lớn nhất, phản động nhất của Mỹ, báo *Đời sống* (Life) thừa nhận phong trào giải phóng dân tộc đang phát triển mạnh mẽ ở châu Á. Báo đó viết: “Hầu khắp châu Á có những người nhằm theo một mục đích chung: đấu tranh chống những người da trắng để lấy lại những vùng có dầu lửa và những đồng ruộng đầy lúa khoai của họ. Họ đấu tranh và họ thắng lợi”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2137, ngày 6-8-1952.

Tháng 8, ngày 7

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Sáu mươi và mười sáu*, *Lột mặt nạ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 69.

- Bài *Sáu mươi và mười sáu*: nêu hai mẫu người anh hùng ở các nước tư bản: kẻ giết người, kẻ đi cướp nước người, được coi là “anh hùng”; còn ở nước ta anh hùng là những người cố gắng thi đua ái quốc: tiêu biểu như Anh hùng lao động 65 tuổi Hoàng Hanh và Chiến sĩ thi đua toàn quốc 16 tuổi Trần Thị Thanh.

- Bài *Lột mặt nạ*, kể về bảy lãnh tụ công đoàn ở đảo Hônôlulu bị Chính phủ Mỹ truy tố là có xu hướng cộng sản, nhưng lại muốn mua chuộc một người trong số họ. Chúng đặt điều kiện: “Nếu anh Han chịu chia rẽ công đoàn thì Chính phủ sẽ thôi kiện”. Anh Han đã bí mật ghi âm cuộc “mặc cả” này sau đó công bố cho toàn đảo nghe. Thế là Chính phủ Mỹ bị “lột mặt nạ”.

- Báo *Nhân dân*, số 69, ngày 7-8-1952.

Tháng 8, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 107/SL, tặng danh hiệu Anh hùng thi đua ái quốc cho bảy chiến sĩ thi đua 1).

- Sắc lệnh số 108/SL, tặng thưởng Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho 24 chiến sĩ thi đua.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 8, ngày 12

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một làng tiến đến kiểu mẫu*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2141, giới thiệu về một làng ở Thọ Xuân 2) (Thanh Hóa). Sau khi nghiên cứu kỹ và hiểu rõ *kế hoạch sản xuất và tiết kiệm* của Chính phủ, đồng bào Thọ Xuân đã cùng nhau đặt kế hoạch thực hiện, sắp xếp lại lao động, tổ chức sản xuất hợp lý, phát triển thêm nghề phụ, động viên cả người già và trẻ em cùng tham gia phong trào sản xuất, tiết kiệm.

Kết quả là:

“Một mùa gặt bằng hai mùa.

Dân no, nước mạnh tha hồ đánh Tây”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 540.

- Báo *Cứu quốc*, số 2141, ngày 12-8-1952.

Tháng 8, ngày 13

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Chủ tịch Pathét Lào, chúc mừng ngày thành lập Chính phủ kháng chiến Lào và ngày bầu cử Ban Chấp hành Trung ương Mặt trận dân tộc thống nhất Lào. Bức thư có đoạn: “Thắng lợi của nhân dân Lào cũng là thắng lợi của nhân dân Việt Nam, là thắng lợi chung của khối liên minh Lào - Miên - Việt đoàn kết chiến đấu đánh đuổi kẻ thù chung là thực dân Pháp và can thiệp Mỹ”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 541.

- Báo *Cứu quốc*, số 2142, ngày 13-8-1952.

Tháng 8, ngày 14

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 70:

- Bài *Anh hùng và chiến sĩ trí thức*, tác giả nhân mạnh dưới chế độ dân chủ mới, những người lao động trí óc cũng như lao động chân tay đều có điều kiện phát huy và phát triển tài năng của mình. Chính phủ kháng chiến rất quý trọng những người trí thức chân chính.

- Bài *Tây mũi tẹt*, vạch mặt bè lũ bù nhìn cam tâm làm chó săn, bán rẻ Tổ quốc cho Tây thực dân, vậy mà chúng còn dám huyênh hoang nào “độc lập”, nào “dân chủ”. Song, “Luật dân phép nước sẽ phanh thây cả đàn”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 542-543.

- Báo *Nhân dân*, số 70, ngày 14-8-1952.

Tháng 8, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng nhân ngày Quốc khánh của nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên và Cộng hòa Nam Dương.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tám bia để non*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2142, kể lại việc “một bọn Nhật gian” muốn lấy lòng Mỹ đã tổ chức quyên tiền để dựng bia ca tụng viên tướng Mỹ Mác Áctơ, nguyên Tổng Tư lệnh quân đội Mỹ tại Nhật trong suốt sáu năm, kẻ đã áp bức bóc lột nhân dân Nhật tàn tệ. Kết quả sau gần hai tháng, số tiền quyên được chẳng đáng bao nhiêu so với khoản chi phí cho việc tuyên truyền tổ chức. Thật là:

“Mất tiền rồi lại mua thêm,

Chỉ làm cho dân Nhật chửi ầm, điếc cả tai”.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 2142, ngày 15-8-1952.

Tháng 8, ngày 17

Chủ tịch Hồ Chí Minh nói chuyện với cán bộ báo chí, văn nghệ và cán bộ các ngành nghề về “cách viết”, tại Trường chính Đảng Trung ương. Người nói về cách viết, đặc biệt là viết ngắn. Người nêu ra những câu hỏi cho một bài viết: Vì ai mà viết, mục đích viết làm gì, viết cái gì, lấy tài liệu đâu mà viết và cách viết thế nào? Người giới thiệu kinh nghiệm học viết của mình thời kỳ ở Pháp, từ viết báo đến viết truyện ngắn.

Kết luận bài nói, Người nhấn mạnh: “Viết cũng như mọi công việc khác, *phải có chí, chớ giấu dốt*, nhờ tự phê bình và phê bình mà tiến bộ. Quyết tâm thì việc gì khó mấy cũng làm được”.

- Bài *Cách viết*, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Hồ Chí Minh.
- Bản thảo đánh máy bài nói, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 8, ngày 18

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tinh thần lính Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2145, dẫn lại những tin tức đăng trên các báo Mỹ (*Thời sự, Diễn đàn*), về phong trào lính Mỹ chống lệnh ra mặt trận ngày càng phát triển trong quân đội với rất nhiều hình thức phong phú.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 544-545
- Báo *Cứu quốc*, số 2145, ngày 18-8-1952.

Tháng 8, ngày 18, 19 và 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì cuộc họp Hội đồng Chính phủ bàn về tình hình thế giới, tình hình chiến sự trong nước, thảo luận và quyết định một số vấn đề quan trọng như: ban hành chế độ doanh nghiệp quốc gia và chế độ quản lý dân chủ xí nghiệp, tạm cấp ruộng đất của thực dân Pháp và bọn Việt gian cho nông dân, việc bồi dưỡng các chiến sĩ thi đua toàn quốc và vấn đề trừng trị bọn Việt gian, phản động.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 8, ngày 21

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 71:

- Bài *Kế hoạch gia đình*, tác giả khuyên mỗi gia đình nên có kế hoạch để hưởng ứng phong trào sản xuất và tiết kiệm của Chính phủ. Việc đó “*rất hay, rất tốt, ích nước, lợi dân*”.
- Bài *Mấy con số ghê tởm*, tác giả giải thích vì sao nhân dân thế giới lại kịch liệt chống việc Mỹ tổ chức lại quân đội phát xít Tây Đức, và kêu gọi toàn Đảng, toàn quân, toàn dân ra sức chiến đấu, ủng hộ nhân dân Đức và nhân dân Nhật đấu tranh chống việc Mỹ phục hồi phát xít Đức - Nhật.
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 546-547.
- Báo *Nhân dân*, số 71, ngày 21-8-1952.

Tháng 8, ngày 22

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Rumani.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Giết 9 người lấy 65 đồng bạc*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2148, phản ánh một sự thật trong xã hội Mỹ: những người thất nghiệp bị dồn vào con đường cùng quẫn buộc phải làm liều thì bị tù tội. Còn những quan chức tham nhũng lợi dụng chức quyền, chiếm đoạt những khoản tiền lớn thì vẫn nhón nhơ ngoài vòng pháp luật.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 548.

- Báo *Cứu quốc*, số 2148, 2149, ngày 22, 23-8-1952.

Tháng 8, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *12 vạn 5 nghìn binh sĩ Pháp chết và bị thương*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2151, trích dẫn những con số thiệt hại về người của Pháp trong cuộc chiến tranh ở Việt Nam do chính các tướng giặc như Linarét, Xalăng, Lotuôcnô thú nhận để cho thấy: “Tình hình giặc Pháp rất bi. Quân và dân ta cố gắng thi đua giết giặc lập công, thi đua tăng gia và tiết kiệm, thì tình hình giặc sẽ bi hơn nữa và thắng lợi nhất định về ta”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 549-550.

- Báo *Cứu quốc*, số 2151, ngày 26-8-1952.

Tháng 8, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Sẵn tiền, sẵn lòng,

Tát biển Đông cũng cạn.

ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2153. Thông qua những việc làm cụ thể, tác giả khẳng định nhân dân Việt Nam ta rất tin tưởng, rất hăng hái ủng hộ Đảng và Chính phủ cũng như nhân dân Liên Xô đã nhiệt tình hưởng ứng các chủ trương của Nhà nước trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Với *phong trào chống quan liêu, tham ô, lãng phí* nhân dân ta đã tin tưởng chắc chắn sẽ càng tin tưởng thêm.

“Nhân dân ta sẵn sức, sẵn của, sẵn lòng,

Cán bộ tận tụy và trong sạch, thì 10 việc thành công cả 10”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2153, ngày 29-8-1952.

Tháng 8, trong tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh nghe Đại tướng Võ Nguyên Giáp trình bày kế hoạch tác chiến chiến dịch Tây Bắc. Sau đó, Người chỉ rõ: Đây là lần đầu tiên ta mở chiến dịch lớn, địa hình hiểm trở; cần nắm chắc địa hình và chú trọng thực hiện đúng chính sách dân tộc, giúp đỡ đồng bào dân tộc, bộ đội phải giữ kỷ luật dân vận.

- Võ Nguyên Giáp: *Một số ý kiến về kháng chiến chống Pháp*, tài liệu đánh máy, lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 2

Chủ tịch Hồ Chí Minh ra *Lời kêu gọi nhân dịp kỷ niệm Cách mạng Tháng Tám và ngày Độc lập*.

Trong lời kêu gọi, Người điếm lại những thành tích bảy năm kháng chiến đã qua trên các mặt quân sự, kinh tế, chính trị, kết quả của những đợt chỉnh huấn và phong trào thi đua ái quốc, đồng thời chỉ ra những khuyết điểm chính như: một số cán bộ chưa thật thà thực hành cần kiệm liêm chính, chưa nắm vững và đi đúng đường lối của Đoàn thể và Chính phủ, còn mắc bệnh quan liêu, mệnh lệnh, tham ô, lãng phí.

Người đề ra năm nhiệm vụ chính phải kiên quyết thực hiện là:

- “- Tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm.
- Đẩy mạnh công tác và mở rộng chiến tranh du kích sau lưng địch.
- Chỉnh đốn tư tưởng và lối làm việc của cán bộ.
- Chỉnh đốn quân đội và tăng cường sức chiến đấu của bộ đội.
- Chuẩn bị chỉnh đốn công tác quần chúng”.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nữ y tá Phạm Thị Tám*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 72, nêu gương Y tá Phạm Thị Tám, Chiến sĩ thi đua toàn quốc, tham gia du kích từ lúc 16 tuổi, từng chiến đấu ở nhiều chiến trường. Là y tá, chị Tám vừa tận tụy phục vụ anh em thương binh vừa cố gắng học tập.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 551-554.

- Báo *Nhân dân*, số 72, ngày 2-9-1952.

Tháng 9, sau ngày 2

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện cảm ơn tới các vị lãnh đạo Đảng và Nhà nước Liên Xô, Trung Quốc, Lào, Triều Tiên, Cao Miên, Ba Lan, Hunggari, Anbani, Tiệp Khắc, Rumani, Bungari, Mông Cổ, Cộng hòa dân chủ Đức đã gửi điện chúc mừng ngày Quốc khánh nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm Trường Quân y sĩ (tiền thân của Trường Đại học Quân y ngày nay) trong “an toàn khu”. Nói chuyện với cán bộ, học viên của trường, Người đề cập đến nhiều vấn đề như trí thức với kháng chiến, trong Đảng và ngoài Đảng và nhắc nhở mọi người phải đoàn kết, thi đua, giữ bí mật.

- Đỗ Xuân Hợp: *Những lần gặp Bác*, in trong cuốn *Bác Hồ ở Việt Bắc*, Nxb. Việt Bắc, 1975, tr. 137-141.

Tháng 9, ngày 5

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Phản động Mỹ khóc than*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2158.

Tác giả trích lời của báo *News and the World*: “Tin tức từ các nơi dồn đến, đều tỏ rằng: ở châu Á, Mỹ bị đẩy lui. Ở châu Âu, Mỹ không tiến tới... Kỳ quái nhất là ở ngay láng giềng mình là các nước Nam Mỹ, Mỹ cũng thất thế”. Điều đó chứng tỏ:

“Đôla, nguyên tử không ngăn nổi sức mạnh hòa bình của thế gian”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 555-556.

- Báo *Cứu quốc*, số 2158, ngày 5-9-1952.

Tháng 9, ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 110/SL, chuẩn y cho Bác sĩ Nguyễn Xuân Nguyên từ chức Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu 3 để nhận công tác khác.

- Sắc lệnh số 111/SL, chỉ định các ông vào Ủy ban kháng chiến hành chính Khu Tả ngạn Hồng Hà:

+ Đỗ Mười: Chủ tịch

+ Nguyễn Năng Hách: Phó Chủ tịch

+ Đặng Tính: Ủy viên

+ Bùi Hương Chất: Ủy viên

- Sắc lệnh số 112/SL, chỉ định ông Vũ Dương giữ chức Phó Chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu Việt Bắc.

- Sắc lệnh số 113/SL, bổ nhiệm ông Trần Quốc Hoàn giữ chức Giám đốc Nha Công an, thay ông Lê Giản đi nhận công tác khác.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 8

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch nước Cộng hòa nhân dân Bungari nhân dịp Quốc khánh Bungari.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 557.

- Báo *Cứu quốc*, số 2161, ngày 9-9-1952.

Tháng 9, ngày 9

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và nói chuyện với Hội nghị cán bộ chuẩn bị chiến dịch Tây Bắc.

Người chỉ rõ mục đích, ý nghĩa của chiến dịch là tiêu diệt sinh lực địch, tranh thủ nhân dân, giải phóng đất đai, trong đó *nhiệm vụ chính là tiêu diệt sinh lực địch*.

Người nhắc nhở cán bộ, chiến sĩ phải quyết tâm chiến đấu, chịu khó, chịu khổ, quý trọng, tiết kiệm, sử dụng hợp lý lương thực, vũ khí, làm đúng chính sách đối với

đồng bào thiếu số; làm tốt công tác nguy vận, đoàn kết kháng khí giữa dân công và bộ đội; giữ nghiêm kỷ luật quân đội.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Không ai giấu được sự thật*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2161, dẫn lại lời nhà báo Đenpây vốn là một tay “thực dân hạng nặng” rất thạo tình hình Việt Nam. Đenpây viết: “Tôi hết sức ủng hộ Bảo Đại. Song, những điều mắt tôi trông thấy ở Việt Nam buộc tôi phải nói thật: Những người Việt Nam chân chính không ai theo Bảo Đại cả”. Rằng “Tình hình Việt Nam rất nghiêm trọng. Người Pháp phải mau mau tỉnh dậy, không thì hỏng hết”.

Bài báo kết luận: “Thế là xảo quyệt như lũ thực dân cũng không giấu giếm được sự thật. Mà sự thật là: kháng chiến nhất định thắng lợi”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 114/SL, truy tặng Kỹ sư Nguyễn Ngọc Nhựt 3) Huân chương Kháng chiến hạng nhất.
- Sắc lệnh số 115/SL, bổ nhiệm ông Nguyễn Văn Trân, giữ chức Tổng Thanh tra Ban Thanh tra Chính phủ thay ông Hồ Tùng Mậu tạ thế.
- Sắc lệnh số 116/SL, chỉ thị ông Huỳnh Lãm làm Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính miền Nam Trung Bộ.
- Sắc lệnh số 117/SL, chỉ thị ông Khuất Duy Tiến làm Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu 4.
- Lệnh công bố “Tám điều mệnh lệnh của Chính phủ Dân chủ Cộng hòa Việt Nam đối với các vùng mới giải phóng” 4).
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 558-562, 563, 564-567.
- Báo *Cứu quốc*, số 2161, ngày 9-9-1952.
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 11

Ba bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 73:

- Bài *Pháp - Mỹ “hợp tác” hay “hợp tác”*, viết về hành động “tra đũa” của Mỹ đối với Pháp khi Pháp không thực hiện lời cam kết với Mỹ là sẽ xây dựng 12 sư đoàn, tán thành vũ trang tại Tây Đức và thẳng tay đàn áp Đảng Cộng sản Pháp.
- Bằng thể loại thơ bài *Chống quan liêu, tham ô, lãng phí*, khắc họa cụ thể ba gương mặt của ba tên quan liêu, tham ô, lãng phí.
- Bài *Công giáo Pháp chống chiến tranh xâm lược Việt Nam*, dẫn câu chuyện của các con chiên Pháp do Linh mục Bullê đứng đầu, đã lên tiếng phản đối chiến tranh xâm lược Việt Nam, để cảnh tỉnh một bộ phận bà con công giáo trót lầm đường theo giặc hãy quay về với Tổ quốc.
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 568.

- Báo *Nhân dân*, số 73, ngày 11-9-1952.

Tháng 9, ngày 13

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *16.502 lít sữa*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2164, nêu lên thành tựu của Liên Xô trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Bài báo liên hệ đến tình hình Việt Nam: Nhân dân đang ra sức kháng chiến để tiêu diệt giặc xâm lăng, bọn can thiệp Mỹ và lũ bù nhìn. Đến ngày kháng chiến thắng lợi, thi đua lên cao, ta cũng có thể có những thành tựu như Liên Xô.

- Báo *Cứu quốc*, số 2164, ngày 13-9-1952.

Tháng 9, ngày 14

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự và nói chuyện tại Hội nghị cán bộ liên minh nhân dân Việt – Lào 5).

Trong bài nói, Người chỉ rõ: “Việt Nam đoàn kết chặt chẽ, Lào đoàn kết chặt chẽ, Miên đoàn kết chặt chẽ... Đoàn kết ở đây là đoàn kết trong tinh thần, đoàn kết trong hành động, đoàn kết trong đấu tranh, chứ không phải đoàn kết ngoài miệng”.

Cuối cùng, Người nhờ Đoàn đại biểu Lào chuyển về nước món quà gửi tặng Chủ tịch Xuphanuvông gồm: 1 tấm lụa, 1 thanh kiếm và 1 bộ quần áo. Người giải thích: “Tấm lụa tượng trưng cho sự mềm mỏng và đại đoàn kết. Đoàn kết chặt chẽ như những sợi tơ trong tấm lụa. Mềm mỏng là để đối với nhân dân. Thanh kiếm là tượng trưng cho sự sắc sảo và kiên quyết. Còn bộ quần áo là để tặng cho cán bộ Lào thi đua giỏi nhất”.

- Bài phát biểu của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lưu tại Viện Lịch sử Đảng.

Tháng 9, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự và nói chuyện với lớp chính huấn khóa II do Trung ương triệu tập. Người nêu rõ mục đích, yêu cầu của việc chính huấn và căn dặn những điều cần làm, những khuynh hướng cần tránh trong quá trình học tập.

- Bản chụp bản đánh máy bài huấn thị của Chủ tịch Hồ Chí Minh tại lớp chính huấn, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 17

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *600 triệu người ký tên*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2167.

Qua việc 600 triệu người (trong đó có 118 triệu người Liên Xô), ký tên đòi thăm nước (Anh, Mỹ, Pháp, Liên Xô và Trung Quốc) ký Công ước hòa bình, tác giả giới thiệu những thành tựu của nhân dân Liên Xô trong sự nghiệp xây dựng đất nước: Chỉ trong 5 năm xây dựng hòa bình, ở Liên Xô đã xuất hiện 3.000 anh hùng lao động, hai triệu cán bộ chuyên môn và phong trào thi đua xã hội chủ nghĩa đang thu hút hàng triệu công nhân và nông dân tham gia, để giải thích vì sao Liên Xô muốn hòa bình.

- Báo *Cứu quốc*, số 2167, ngày 17-9-1952.

Tháng 9, ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh ra *Lời kêu gọi nhân dịp kỷ niệm Nam Bộ kháng chiến*.

Sau khi biểu dương: “Nam Bộ kháng chiến trước nhất. Chịu đựng gian khổ lâu nhất. Lại cách xa Chính phủ trung ương nhất. Hoàn cảnh rất khó khăn. Nhưng sức kháng chiến ngày càng mạnh mẽ và có nhiều thành tích rất oanh liệt, vẻ vang”, Người chỉ rõ: “Đồng bào, chiến sĩ và cán bộ ta phải luôn luôn tinh táo, đã cố gắng cần phải cố gắng thêm, đã đoàn kết cần phải đoàn kết thêm... Phải kiên quyết vượt mọi khó khăn, đánh mạnh vào kẻ thù chung là giặc Pháp, bọn can thiệp Mỹ và lũ bù nhìn chó săn của chúng, phá tan chính sách của địch dùng người Việt đánh người Việt, lấy chiến tranh nuôi chiến tranh, để chuẩn bị đầy đủ điều kiện chuyển mạnh sang tổng phản công”.

Cùng ngày, hai bài viết của Người: *Chiến sĩ nấu bếp Hoàng Cầm*, Đây là “*văn minh*” của giặc, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 74:

- Bài *Chiến sĩ nấu bếp Hoàng Cầm*, ca ngợi chiến sĩ nuôi quân Hoàng Cầm, đã thực hiện được cần, kiệm, liêm, chính và kết luận: “Dưới chế độ dân chủ của nước ta, bất kỳ ai làm việc gì mà cố gắng thi đua vượt mức thì tức là anh hùng,... được bộ đội và nhân dân, Chính phủ và Đoàn thể yêu mến và quý trọng”. “Nhiệm vụ của người nấu bếp cũng quan trọng như nhiệm vụ của người chỉ huy, vì “thực tức thì binh cường”, cơm no thì thắng giặc”.

- Bài *Đây là “văn minh” của giặc*, dẫn tin đưa trong bốn số tạp chí *Liên hiệp* của bọn Việt gian nói về hiện trạng xã hội miền Nam: không lúc nào bằng lúc này, đâu đâu cũng chỉ thấy ăn chơi trai gái, nam nữ thanh niên lao đầu vào tình dục. Nhiều sách viết về ái tình, phổ phường xảy ra nhiều việc bậy bạ, bọn quan lại Việt gian lợi dụng chức vụ để ăn tiền dân.

Bài báo kết luận: “giặc Pháp và bù nhìn đang biến vùng tạm chiếm thành những địa ngục. Cho nên chúng ta càng phải kháng chiến tiêu diệt bọn quỷ sứ thực dân và lũ Việt gian phản nước, để giải phóng đồng bào những vùng ấy”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 569-570.

- Báo *Nhân dân*, số 74, ngày 18-9-1952.

Tháng 9, ngày 19

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng ông Ivan Đôbi được bầu làm Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Quốc hội nước Cộng hòa nhân dân Hunggari.

- Bản đánh máy bức điện (có bút tích của Chủ tịch Hồ Chí Minh), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh đặt giải thưởng trị giá 3.300.000 đồng cho đợt thi đua từ ngày kỷ niệm Quốc khánh (2-9) đến ngày toàn quốc kháng chiến (19-12-1952). Đây là số tiền do bà con Việt kiều ở nước ngoài và tiền thù lao tác phẩm của các nghệ sĩ gửi Người để góp phần vào quỹ kháng chiến.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Mỹ sợ hòa bình*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2169, tác giả vạch trần tham vọng của tập đoàn tư bản Mỹ không muốn chấm dứt cuộc chiến tranh trên bán đảo Triều Tiên, vì chiến tranh gắn liền với quyền lợi của họ, nhất là những công ty chuyên sản xuất vũ khí và các phương tiện chiến tranh khác.

- Báo *Cứu quốc*, số 2169, ngày 20-9-1952.

Tháng 9, ngày 22

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 118/SL, chỉ định Bác sĩ Nguyễn Văn Hương làm Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Nam Bộ.

- Sắc lệnh số 119/SL, truy tặng Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho Đại đội trưởng Trần Cừ (6) và đồng chí Nguyễn Văn Thân (7), giao thông viên Ty Bưu điện Hải Phòng.

- Quyết định số 120-QĐ, ân giảm án khổ sai chung thân xuống 20 năm khổ sai cho một phạm binh, ân giảm 3 năm hạn tù cho bốn phạm binh, 2 năm hạn tù cho hai phạm binh và 1 năm hạn tù cho năm phạm binh.

- Quyết định số 121-QĐ, bác đơn xin ân giảm án tử hình của ba phạm nhân và ân giảm án tử hình xuống khổ sai chung thân cho một phạm nhân.

- Bản chụp Sắc lệnh và Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 24

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị. Người yêu cầu cán bộ cao cấp cần viết bài cổ động phong trào thi đua gửi đăng báo Đảng, coi đó là một trong những mục tiêu chính trị của Trung ương. Người lưu ý: Những bài báo cổ động thi đua cần viết ngắn gọn, cụ thể, dễ hiểu, đi thẳng vào vấn đề chủ chốt nhất, không nói nguyên tắc...

Cùng ngày, bài viết của Người: *Hội Liên hợp quốc*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2172, lên án đế quốc Mỹ lợi dụng lá cờ của Liên hợp quốc để gây chiến tranh xâm phạm chủ quyền các nước khác, điển hình là cuộc chiến tranh xâm lược Triều Tiên (Mỹ lôi kéo 14 nước cùng tham chiến). Người nhắc nhở: “Vì vậy, nhiệm vụ của nhân dân ta là ra sức kháng chiến cho đến thắng lợi hoàn toàn để góp một phần vào công cuộc ngăn tay bọn gây chiến, để giữ gìn hòa bình thế giới”.

- Hoàng *Quốc Việt: Con đường theo Bác*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 1990, tr. 324.

- Báo *Cứu quốc*, số 2172, ngày 24-9-1952.

Tháng 9, ngày 25

Nhân dịp Tết Trung Thu, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho các cháu nhi đồng ở vùng tự do, vùng du kích, vùng bị tạm chiếm và ở ngoài nước. Bức thư có đoạn: “Mục đích của Bác và Đoàn thể cùng Chính phủ là cốt xây dựng cho các cháu đời sống thái bình, tự do, sung sướng.

Nhưng vì giặc Pháp, bọn can thiệp Mỹ và lũ Việt gian bù nhìn muốn bắt dân ta làm nô lệ cho chúng, chúng gây ra chiến tranh xâm lược, cho nên dân ta phải *ra sức kháng chiến* để giữ lấy độc lập, tự do”.

Cuối thư, Người gửi tặng các cháu bài thơ:

“Ai yêu các nhi đồng

Bằng Bác Hồ Chí Minh?

Tính các cháu ngoan ngoãn,

Mặt các cháu xinh xinh,

Mong các cháu cố gắng

Thi đua học và hành.

Tuổi nhỏ làm việc nhỏ,

Tuỳ theo sức của mình:

Để tham gia kháng chiến,

Để gìn giữ hoà bình.

Các cháu hãy xứng đáng:

Cháu Bác Hồ Chí Minh!”.

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một Hội nông dân cứu quốc kiểu mẫu* và *Quân đội Thổ Nhĩ Kỳ ghét Mỹ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 75:

- Bài *Một Hội nông dân cứu quốc kiểu mẫu*, nêu gương xã L.H từ khi có Hội Nông dân cứu quốc đã thay đổi hẳn và việc *tăng gia sản xuất và tiết kiệm* kết quả rất khá.

- Bài *Quân đội Thổ Nhĩ Kỳ ghét Mỹ*, giải thích vì sao quân đội Thổ ghét Mỹ và đã có hành động chống Mỹ bằng câu chuyện: lính Thổ phải làm bia đỡ đạn cho Mỹ, sĩ quan Thổ bắt bình bắn chết sĩ quan Mỹ, Mỹ yêu cầu Chính phủ Thổ gọi viên sĩ quan đó về nước và cách chức. Do đó mà có sự lục đục gắt gao giữa Chính phủ Thổ và quân đội Thổ; nội bộ phe đế quốc gây chiến Mỹ rất nhiều mâu thuẫn.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 571-572.

- Báo *Nhân dân*, số 75, ngày 25-9-1952.

Tháng 9, ngày 26 và 27

Nhân kỷ niệm Quốc khánh 2-9, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Chính phủ quyết định tặng thưởng hai Huân chương Kháng chiến hạng nhì, 22 Huân chương Kháng chiến hạng ba, 28 bằng khen cho những cá nhân có thành tích xuất sắc trong sản xuất và chiến đấu.

- Báo *Cứu quốc*, số 2173, 2174, ngày 27-9-1952.

Tháng 9, ngày 27

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nam Triều Tiên dưới gót sắt Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2174, tố cáo những hậu quả của chính sách thống trị tàn bạo của đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai Lý Thừa Vãn ở Nam Triều Tiên. Nhà tù chật ních những người dân yêu nước; xã hội đầy rẫy nạn trộm cắp, bệnh tật và sự đói khổ.

Bài báo kết luận:

“Bù nhìn Triều Tiên hay Việt Nam

Đều là phản quốc và tham lam

Bán nước cho Mỹ hoặc cho Pháp

Diệt sạch lũ đò dân mới cam”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2174, ngày 27-9-1952.

Tháng 9, ngày 30

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Chủ tịch Mao Trạch Đông chúc mừng Quốc khánh nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

1) Gồm bốn Anh hùng quân đội: Nguyễn Quốc Trị, Nguyễn Thị Chiên, La Văn Cầu và Cù Chính Lan; ba Anh hùng lao động: Ngô Gia Khảm, Trần Đại Nghĩa, Hoàng Hanh.

2) Nguyên văn bài in trên báo *Cứu quốc*, viết là “làng Thọ Xuân”, chúng tôi cho rằng có thể báo in lầm.

3) Nguyễn Ngọc Nhựt là một trí thức quê ở Nam Bộ. Ông rời thành phố ra bung biên tham gia kháng chiến, được bầu làm Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Nam Bộ và Phó Hội trưởng Hội Cao Đài thống nhất. Ông có nhiều đóng góp, xây dựng ngành quân giới ở Nam Bộ. Bị địch bắt và tra khảo dã man ông vẫn giữ vững khí tiết của nhà trí thức yêu nước. Nguyễn Ngọc Nhựt đã hy sinh anh dũng trong nhà tù đế quốc.

4) Đó là:

1- Bảo vệ tính mạng và tài sản của nhân dân.

2- Bảo vệ nghề nghiệp làm ăn của nhân dân.

3- Tịch thu tài sản của giặc Pháp và bọn phản quốc.

4- Bảo vệ đền chùa, nhà thờ, trường học, nhà thương và các cơ quan văn hóa, xã hội khác.

5- Thưởng người có công, phạt người có tội.

6- Giữ gìn trật tự và trị an.

7- Nhân dân, đặc biệt là nông dân nên tổ chức lại.

8- Bảo vệ tính mạng, tài sản của kiều dân nước ngoài.

5) Hội nghị cán bộ liên minh nhân dân Việt - Miên - Lào nhưng vì đại diện Cao Miên vắng nên Hội nghị chỉ lấy tên như đã nêu ở trên.

6) Trần Cừ là đại đội trưởng thuộc Đại đoàn 312. Trong trận Đông Khê (chiến dịch Biên giới), anh đã dũng cảm lấy thân mình bịt lỗ châu mai, tạo điều kiện thuận lợi cho đồng đội xông lên tiêu diệt địch. Sau được truy tặng danh hiệu Anh hùng quân đội.

7) Nguyễn Văn Thân là chiến sĩ giao thông Ty Bưu điện Hải Phòng đã nhiều lần hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ. Một lần, bị địch phục kích, anh đã mưu trí đưa giấu 11 cán bộ, 5 nhân viên cùng tài liệu rồi mới chịu sa vào tay giặc. Sau đó đã bị địch giết hại dã man.

NĂM 1952 (TỪ THÁNG 10 ĐẾN THÁNG 12)

NĂM 1952

(Từ tháng 10 đến tháng 12)

Tháng 10, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh công bố *Tám điều mệnh lệnh của Chính phủ nước Cộng hòa Dân chủ Việt Nam* như sau:

1. Bảo vệ tính mạng và tài sản của nhân dân
2. Bảo vệ nghề nghiệp làm ăn của nhân dân
3. Tịch thu tài sản của giặc Pháp và của bọn phản quốc
4. Bảo vệ đền chùa, nhà thờ, trường học, nhà thương và các cơ quan văn hoá, xã hội khác
5. Thưởng người có công, phạt người có tội
6. Giữ gìn trật tự và trị an
7. Nhân dân, đặc biệt là nông dân nên tổ chức lại
8. Bảo vệ tính mạng, tài sản của kiều dân nước ngoài.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho cán bộ và chiến sĩ tham gia chiến dịch Tây Bắc nêu rõ: “Chiến dịch này là một chiến dịch rất quan trọng. Các chú phải đánh cho thắng”. Và căn dặn mọi người phải:

- Quyết tâm chiến đấu, triệt để chấp hành mệnh lệnh.
- Bền bỉ dẻo dai, vượt qua mọi gian khổ, khắc phục mọi khó khăn.
- Thương dân, trọng dân và tốt với dân.
- Tiêu diệt thật nhiều địch, giành cho được toàn thắng.

Trong *Thư gửi các chiến sĩ dân công ở mặt trận Tây Bắc*, Người nhân mạnh: Dân công “cũng là chiến sĩ, cũng có công như các chiến sĩ, phải cùng anh em bộ đội giành cho được thắng lớn”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 573, 574.

- Báo *Nhân dân*, số 87, ngày 19-12-1952.

- *Hồ Chí Minh với các lực lượng vũ trang nhân dân*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1975, tr. 224-225.

Tháng 10, ngày 2

Bài *Phụ nữ Trung Quốc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh đăng báo *Nhân dân*, số 76, ký bút danh C.B, giới thiệu khả năng to lớn của phụ nữ Trung Quốc trong công cuộc kháng chiến, kiến quốc và khuyến khích chị em Việt Nam nên hăng hái tham gia vào mọi công việc của đất nước, học tập gương phụ nữ Trung Quốc.

- Báo *Nhân dân*, số 76, ngày 2-10-1952.

Tháng 10, ngày 4

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Em Khôn và anh Nghéch*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2179.

Bài báo nêu gương mưu trí, dũng cảm của các em thiếu nhi tỉnh Hải Dương. Trong một cuộc càn quét của giặc, các em tìm cách dẫn chúng vào trận địa phục kích của du kích. Nhận được ám hiệu của các em, du kích đã nổ súng tiêu diệt giặc.

- Báo *Cứu quốc*, số 2179, ngày 4-10-1952.

Tháng 10, ngày 8

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tinh thần quốc tế*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2182, đưa tin về những hoạt động của nhân dân Liên Xô, Trung Quốc nhân dịp kỷ niệm ngày Quốc khánh của Việt Nam. “Tinh thần quốc tế ấy là một trong những điều giúp ta kháng chiến thắng lợi, kiến quốc thành công”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 575-576.

- Báo *Cứu quốc*, số 2182, ngày 8-10-1952.

Tháng 10, ngày 9

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Chủ tịch Chính phủ Lào chúc mừng ngày Quốc khánh Lào. Người chúc Chính phủ và nhân dân Lào “thu được nhiều thắng lợi mới trong cuộc kháng chiến, và tin chắc rằng tình hữu nghị của hai dân tộc Lào - Việt sẽ đủ sức đánh đuổi kẻ thù chung là thực dân Pháp và can thiệp Mỹ”.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Gương mẫu dân vận*, Nguyễn Văn M, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 77, nêu gương anh Nguyễn Văn M, phụ trách du kích xã. Trong một trận chống càn, anh một mình chiến đấu giết mìn giết sáu tên địch. Ngoài ra, M còn lập được cơ sở xã, lôi kéo được nhiều hương vệ và đưa số này vào du kích.

Người kết luận: “cán bộ, đảng viên ta ở vùng sau lưng địch ai cũng như thế thì địch nhất định thua, ta nhất định thắng”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 577, 578-579.

- Báo *Nhân dân*, số 77, ngày 9-10-1952.

Tháng 10, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 122/SL, đặt bộ phận nhà in và phát hành trong Nha Tuyên truyền và Văn nghệ thành một doanh nghiệp quốc gia lấy tên là Nhà in quốc gia. Nhà in quốc gia có nhiệm vụ và chức năng là tổ chức quản lý thống nhất các nhà in của Nhà nước, tổ chức công tác phát hành các ấn phẩm và giúp đỡ hướng dẫn các nhà in tư nhân hoạt động đúng hướng.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 10, ngày 11

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết bài: *Mỹ sợ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2184. Tác giả đưa ra những thành tựu của kế hoạch năm năm lần thứ năm của nhân dân Liên Xô về kinh tế, xã hội, để chứng minh rằng kinh tế Liên Xô phát triển mạnh làm Mỹ run sợ, không những thế Mỹ còn sợ vì nhân dân Mỹ sẽ bắt chước nhân dân Liên Xô.

- Báo *Cứu quốc*, số 2184, ngày 11-10-1952.

Tháng 10, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ tọa phiên họp Hội đồng Chính phủ 1) để nghe báo cáo tình hình thế giới ba tháng qua, tình hình quân sự, cho ý kiến về phương hướng công tác năm 1953 của Chính phủ, vấn đề ngân sách; tổng kết kiểm thảo lề lối lãnh đạo, làm việc của các bộ. Hội đồng đã xét và quyết định mấy vấn đề quan trọng phải làm ngay: chính sách đối với các dân tộc thiểu số; đặt danh hiệu *Gia đình vẻ vang* và *Bảng vàng danh dự* tặng cho gia đình có con em đi bộ đội.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Mỹ thú Mỹ thua*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2187.

Bài báo trích đoạn báo cáo của Hótson (Hutson), Sư đoàn trưởng Sư đoàn 40 của Mỹ đóng ở Triều Tiên, thú nhận khó khăn của quân đội Mỹ trong cuộc chiến tranh chống nhân dân Triều Tiên.

Người nhắc nhở quân và dân ta: “Giặc Pháp Mỹ càng lấn xuống dốc, thì chúng càng ác độc hung hăng. Ta kiên quyết vượt khó khăn, thì ngày thắng lợi càng gần về ta”.

Trong ngày, Người gửi thư cho đồng chí Vương Đàm, Trưởng ban Giao tế của Tỉnh ủy Quảng Tây 2). Nội dung bức thư được viết theo thể thơ mới, cụ thể như sau:

Gửi đồng chí Vương, Trưởng ban Giao tế.

Có bạn từ Trung Quốc sang,

Được anh tặng táo nhiều quá,

Ai ăn cũng khen: khoái thiệt!

Cảm ơn và chúc anh “kiện khang” 3).

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 580-581.
- Viện Bảo tàng Hồ Chí Minh: *Hồ Chí Minh - Những sự kiện*, Nxb. Thông tin lý luận, Hà Nội, 1987, tr. 181.
- Báo *Cứu quốc*, số 2187, ngày 15-10-1952.
- Sách *Hồ Chí Minh với Quảng Tây*, Sở Lưu trữ Khu tự trị dân tộc Choang Quảng Tây - Viện Khoa học xã hội Quảng Tây biên soạn, Nxb. Nhân dân Quảng Tây, 2006, tr. 221.

Tháng 10, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “*Mỹ*” *tục thuần phong*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 78, viết về những vụ tham ô, hủ hóa lớn ở Mỹ; con các nhà triệu phú và mấy chủ xưởng bán dâm; công chức bị cách chức vì tội “đàn ông luyến ái đàn ông”. Tác giả kết luận:

“Chỉ giai cấp lao động có mỹ tục thuần phong”.

- Báo *Nhân dân*, số 78, ngày 16-10-1952.

Tháng 10, giữa tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh dịch xong (tóm tắt) chương 7, quyển 2, cuốn *Lịch sử nội chiến Liên Xô* do các ông Xtalin, Mólô tôp, Vônôsilôp, Iđanôp, Kirôp, Goóccki biên soạn. Phần dịch của Người gồm các phần chính:

Phần I: Sự khủng hoảng đã chín muồi

- Lênin kêu gọi khởi nghĩa
- Chuyển hướng khởi nghĩa
- Những chỉ thị của Đảng
- Đại hội Xôviết miền Bắc

Phần II: Tổ chức khởi nghĩa

- Tranh lấy đại đa số trong nước
- Những người cộng sản ở Pêtorôgrát và việc chuẩn bị tấn công.
- Bản đánh máy bài dịch của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 10, ngày 22

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Ngốc ơi là ngốc*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2192, lên án Chính phủ Mỹ và các nước đồng minh của Mỹ chủ trương cấm lưu hành các loại sách báo phát hành tại Liên Xô và các nước Đông Âu, thậm chí cấm cả sách báo trước đây đã phát hành tại Pháp... Người viết: “Các chính phủ phản động cấm được sách báo cách mạng, nhưng chúng quyết không ngăn trở được phong trào cách mạng lan khắp thế giới”.

- Báo *Cứu quốc*, số 2192, ngày 22-10-1952.

Tháng 10, ngày 30

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Hai vị linh mục đứng đắn*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 80, kể lại cuộc biểu tình của các con chiên Pháp chống lại tên tướng “dịch hạch” Rítuây. Theo lệnh đế quốc Mỹ, cảnh sát Pháp bắt giam hai cha đạo Canhơ và Buê. Qua việc làm đó, tác giả nêu nhận xét: “Bọn đế quốc phản động không có chút gì kính trọng tôn giáo, và những lời chúng nói toàn là để lừa bịp những người tôn giáo”. Hai cha đạo Canhơ và Buê mới thật là tuân theo lòng bác ái của Đức Chúa.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 582.

- Báo *Nhân dân*, số 80, ngày 30-10-1952.

Tháng 10, ngày 31

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ ác thật*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2198, dẫn tin của giới quân sự Mỹ dự đoán chiến tranh thế giới thứ ba có thể sẽ bùng nổ vào năm 1960. Trong trường hợp đó, Mỹ sẽ đánh chiếm vùng Địa Trung Hải làm bàn đạp bao vây và tấn công Liên Xô. Âm mưu của Mỹ là dùng Tây Âu làm bia đỡ đạn, vì theo họ, chỉ trong ba ngày các nước này sẽ bị Liên Xô đánh tan. Mỹ chỉ muốn lợi dụng xương máu của các nước khác để mưu cầu lợi ích dân tộc hẹp hòi.

- Báo *Cứu quốc*, số 2198, ngày 31-10-1952.

Tháng 10, trong tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh bí mật sang Liên Xô. Trong thời gian ở Liên Xô, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã gặp gỡ đồng chí Nguyễn Lương Bằng - Đại sứ đặc mệnh toàn quyền Việt Nam tại Liên Xô, đồng chí Nguyễn Đức Quý - Bí thư thứ nhất Sứ quán và đồng chí Nguyễn Văn Thương - Bí thư thứ hai Sứ quán tại Liên Xô. Trong cuộc gặp gỡ này, Người đã nhắc nhở nhiệm vụ của cán bộ ngoại giao lúc này là làm thế nào để tranh thủ sự ủng hộ của nhân dân thế giới đối với cuộc kháng chiến của nhân dân ta; ngoại giao là một mặt trận mà các đối thủ không dùng súng đạn, tuy nhiên nó lại có vai trò to lớn góp vào chiến thắng chung. Đây là công việc hết sức mới mẻ, nên phương châm là vừa làm, vừa học, vừa rút kinh nghiệm. Người cũng nói đến cuộc hội đàm giữa Người với đồng chí Xtalin 4).

- *Sự hợp tác quốc tế giữa Đảng Cộng sản Liên Xô và Đảng Cộng sản Việt Nam - lịch sử và hiện tại*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1987, tr. 271.

- *Chủ tịch Hồ Chí Minh đến Liên Xô năm 1952 qua một số nhân chứng lịch sử (khảo cứu)*, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 11, ngày 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 123/SL, bổ nhiệm ông Lê Khắc, kỹ sư công chính, giữ chức Phó Giám đốc Nha Công chính Hỏa xa, Bộ Giao thông Công chính.

- Quyết định số 125-QĐ, giảm án tử hình xuống khổ sai chung thân cho bảy phạm nhân.
- Sắc lệnh số 126/SL, cho phép ban hành “Bản Điều lệ về doanh nghiệp quốc gia”.
- Sắc lệnh số 128/SL, về việc thành lập các ủy ban quản lý xí nghiệp quốc gia.
- Bản chụp Sắc lệnh và Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 11, ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Nguyên soái Xtalin chúc mừng kỷ niệm 35 năm Cách mạng Tháng Mười Nga.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ lại bị thêm mấy vố*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 81.

Bài báo dẫn hai vụ: “Tại Hội nghị kinh tế Mátxcova, các nhà công thương Mỹ phớt lờ lệnh cấm của chính phủ, đã ký hợp đồng buôn bán lớn với Liên Xô và Trung Quốc” và “Đại hội công đoàn nước Anh họp hồi đầu tháng 9 đã thông qua nghị quyết cần phát triển buôn bán với Liên Xô, Trung Quốc”, để chứng tỏ chính sách cấm vận của Mỹ đã thất bại và phong trào chống Mỹ đang lan tràn khắp các nước Tây Âu, Mỹ ngày càng bị cô lập.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 583.
- Báo *Nhân dân*, số 81, ngày 6-11-1952.

Tháng 11, ngày 13

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chết mà chưa hết nhục*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 82, vạch trần sự dã man của chế độ phân biệt chủng tộc ở Mỹ, qua cái chết của Giônlát, hạ sĩ quan Mỹ gốc Ấn Độ chết ở Triều Tiên; xác của Giônlát được đưa về Ôhaiô, nhưng người ta lại mang quan tài trả cho bà mẹ vì anh ta không phải là người da trắng. Nhưng khi cần có bia đỡ đạn trong chiến tranh, thì đế quốc Mỹ rất “bình đẳng” không phân biệt nòi giống nào... “Dân chủ” là như thế đó.

- Báo *Nhân dân*, số 82, ngày 13-11-1952.

Tháng 12, ngày 4

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nội bộ đế quốc Mỹ lung củng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 85, phản ánh về tình trạng lục đục trong chính giới Mỹ qua những nhận xét, bình luận của báo chí Mỹ.

Theo tác giả, nguyên nhân của tình hình đó là do các chính khách Mỹ tranh giành nhau quyền lợi, ai cũng muốn phần nhiều. Rút cục, chỉ có công nhân Mỹ là khổ cực, 13 triệu người Mỹ đã thất nghiệp.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 584-585.
- Báo *Nhân dân*, số 85, ngày 4-12-1952.

Tháng 12, ngày 8

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng nhân kỷ niệm ngày sinh của Chủ tịch Mao Trạch Đông.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 9

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tây Ban Nha*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2226.

Bài báo trích một đoạn cuốn sách của nhà văn Anh viết về sự thật ở đất nước Tây Ban Nha, dưới sự lãnh đạo của một chính phủ phản động, Tây Ban Nha đang trong tình trạng suy thoái về mọi mặt. Đời sống nhân dân ngày càng cơ cực. Nạn thất nghiệp tràn lan. Đói rét, bệnh tật mặc sức hoành hành.

- Báo *Cứu quốc*, số 2226, ngày 9-12-1952.

Tháng 12, ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị để bàn việc sửa và làm rõ thêm một số điểm kỹ luật trong đợt cải cách ruộng đất.

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

Tháng 12, ngày 16

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 130/SL, chỉ định ông Nguyễn Văn Thành (tức Lê Quốc Thân) làm Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu 3.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng nhân kỷ niệm ngày sinh của Nguyên soái Xtalin.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 19

Chủ tịch Hồ Chí Minh ra *Lời kêu gọi nhân dịp kỷ niệm sáu năm toàn quốc kháng chiến*.

Sau khi điếm lại những thắng lợi của cuộc kháng chiến, phân tích và chỉ rõ những nguyên nhân khiến “ta thắng to, địch thua to”, trong thời gian qua, Người đặc biệt nhấn mạnh về chủ trương của Chính phủ, của Đảng, và Mặt trận “sẽ kiên quyết phát động nông dân thực hiện triệt để chính sách giảm tô, giảm tức để đảm bảo quyền lợi chính đáng của nông dân”, nhằm tăng cường lực lượng của kháng chiến, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân.

Người kêu gọi nông dân phải “tự động, tự giác, tổ chức chặt chẽ, hăng hái ủng hộ chính sách ấy”, kêu gọi các chủ ruộng nên vì Tổ quốc, vì kháng chiến mà “tự động, tự giác, vui lòng triệt để giảm tô, giảm tức”.

Cuối cùng, Người kêu gọi toàn thể đồng bào, chiến sĩ, cán bộ “hãy cố gắng hơn nữa để tranh lấy thắng lợi nhiều hơn nữa và to lớn hơn nữa”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 586-588.

- *Văn kiện Đảng (1951-1952)*, Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Trung ương xuất bản, Hà Nội, 1986, tr. 445-447.

Tháng 12, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho bộ đội và dân công ở mặt trận Tây Bắc và đồng bằng, căn dặn mọi người phải luôn luôn làm đúng phương châm “thắng không kiêu, bại không nản”. Phải thật thà tự phê bình và phê bình để sửa chữa khuyết điểm, phát huy ưu điểm, tăng cường đoàn kết. Phải luôn luôn giữ vững kỷ luật, tôn trọng dân, yêu thương dân.

Cùng ngày, Người gửi thư cho đồng bào công giáo toàn quốc nhân dịp lễ Đức Chúa giáng sinh.

Người thân ái gửi lời chúc phúc và mong đồng bào công giáo “đoàn kết chặt chẽ với đồng bào toàn quốc, kháng chiến mạnh hơn để tiêu diệt bọn xâm lược và bè lũ Việt gian bán nước, giải phóng cho Tổ quốc và làm sáng danh Đức Chúa”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 6, tr. 590, 589.

Tháng 12, ngày 29

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ tọa phiên họp Hội đồng Chính phủ để nghe báo cáo về những thắng lợi trong chiến dịch Tây Bắc và đồng bằng Bắc Bộ, kiểm điểm công tác của Chính phủ năm 1952, thảo luận chương trình công tác của Chính phủ năm 1953.

Người kết luận: Khuyết điểm chính còn tồn tại trong năm 1952 là lãnh đạo không sát dẫn đến tội tham ô, quan liêu, lãng phí. Để khắc phục các khuyết điểm trên, Người nhắc nhở: “Chúng ta đã bắt đầu tiên hành ba chống (chống tham ô, lãng phí, quan liêu). Năm 1953, phải cố gắng làm ba chống triệt để - cán bộ lãnh đạo phải xung phong gương mẫu đi đầu trong phong trào...”

Phải có chính sách cán bộ: Cải tiến sinh hoạt, cất nhắc khen thưởng, giáo dục đào tạo, mạnh dạn cất nhắc cán bộ mới, cân nhắc đức, tài”.

- Viện Bảo tàng Hồ Chí Minh: *Hồ Chí Minh - Những sự kiện*, Nxb. Thông tin lý luận, Hà Nội, 1987, tr. 182.

- Biên bản họp Hội đồng Chính phủ (29-12-1952 – 1-1-1953, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết thư gửi tù binh Pháp nhân dịp lễ Thiên chúa giáng sinh và Tết dương lịch. Mở đầu thư, Người viết:

“Trong ngày lễ này, tư tưởng của các bạn lẽ tự nhiên là nhớ tới gia đình ở chôn xa xôi đang chờ đợi các bạn trở về. Các bạn trước đây là kẻ địch của chúng tôi, nhưng

ngày nay là những khách của chúng tôi mà chúng tôi bắt buộc phải tiếp, và tôi có thể nói là các bạn đã là bạn của chúng tôi, vì chúng tôi phân biệt bọn đế quốc tay sai của Mỹ, vì các bạn là con cái của nhân dân cần lao Pháp”.

Cuối thư, Người chúc "các bạn được một lễ giáng sinh vui vẻ, một năm mới tốt lành và được sức khoẻ hơn".

- Tạp chí *Văn hoá liên hiệp* (Pháp), số 12, 12-1951, tr. 38.

Tháng 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng ông Davátxki được bầu làm Chủ tịch Hội đồng Nhà nước Cộng hòa nhân dân Ba Lan, và điện chúc mừng ông Biêrút được bầu làm Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Ba Lan.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Trong năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng với các ủy viên Bộ Chính trị đề cho các nhà quay phim Việt Nam quay một cảnh bổ sung vào bộ phim do Trung Quốc xây dựng tại lán ở của Thủ tướng Phạm Văn Đồng. Khi thấy đạo diễn Phạm Văn Khoa đo cự ly nói tiếng nước ngoài "quinze peds", Người bảo:

- Này, chú Khoa, chú không nói được 15 mét à, mà phải dùng quinze peds. Ta có tiếng ta mà không dùng cứ dùng tiếng Pháp mãi, thế là "nô lệ" đây!

- Mai Lộc: *Điện ảnh Việt Nam thuở ban đầu*, Hội Điện ảnh Việt Nam, 1998, tr. 57.

Trong năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh nghe Luật sư Phan Anh báo cáo về tình hình quốc tế, tình hình trong nước và chiến thắng của ta trên sông Đà.

- *Thơ ca chiến khu của Chủ tịch Hồ Chí Minh*, Nxb. Văn hóa Thông tin, Hà Nội, 2001, tr. 369.

Trong năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh cho gọi đồng chí Triệu Hồng Thắng - một cán bộ dân tộc Mán (Dao) lên gặp. Người yêu cầu đồng chí Thắng lập danh sách đồng bào Mán để mở lớp huấn luyện.

Người nói:

- Chú là người Mán tiêu biểu cho những người Mán đầu tiên giác ngộ cách mạng. Phải học tập tốt thì công tác mới tốt.

Đêm, Người phân công Triệu Hồng Thắng ngủ cùng phòng để còn nói chuyện .

Đồng chí Thắng hỏi:

- Thưa Bác, cháu thấy Bác và các anh người Kinh ở đây rất tốt, hiền lành. Còn những người buôn sao họ xấu thế.

Người ôn tồn giải thích:

- Những người buôn họ lừa lọc, dối trá vì họ muốn được nhiều lời. Nhưng không phải người Kinh là xấu nhiều. Dân tộc nào cũng có người xấu, người tốt, xấu chỉ có ít thôi. Cách mạng là làm thế nào giúp đỡ cho người xấu cũng trở thành người tốt.

- Lời kể của Triệu Hồng Thắng.

- Nguyễn Thị Bích Thủy: *Nhớ công ơn Bác*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2004, tr. 97.

Trong năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh tới dự liên hoan văn nghệ trong rừng. Sau khi nghe hát bài: *Bộ đội về làng* biết có tác giả đang có mặt. Người đã tặng Nhạc sĩ Lê Yên một điều thuốc lá.

- Báo *Đại đoàn kết*, 21-5-1996.

1) Hội đồng Chính phủ họp từ ngày 15 đến ngày 17-10-1952.

2) Sau dịp Quốc khánh Trung Quốc, Ban Giao tế Tỉnh uỷ Quảng Tây nhờ người mang sang Việt Bắc biểu Chủ tịch Hồ Chí Minh một làn táo tươi. Người đã chia quà cho các đồng chí trong cơ quan Bộ Tổng tư lệnh. Mấy ngày sau, Người gửi cho đồng chí Vương Đàm một bức thư và danh thiếp (danh thiếp nhưng được in loại giấy rất bình thường, chữ viết hoa rất nắn nót, bên cạnh có dấu cá nhân “Hồ Chí Minh” bằng chữ Hán) và được để trong phong bì cắt bằng giấy báo cũ.

3) Có nghĩa là mạnh khoẻ.

4) Theo Hồi ký của nữ đồng chí Giôhanna Gróttovôn (Phu nhân của cô Chủ tịch Đảng Xã hội Thống nhất Đức Ôttô Gróttovôn) thì Chủ tịch Hồ Chí Minh có dự Đại hội lần thứ XIX Đảng Cộng sản Liên Xô. Sau này, có lần chính Chủ tịch Hồ Chí Minh khi nói về công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam cũng ám chỉ một vài điều về đại hội này. Có thể tham khảo: Trần Dương: *Bác Hồ như chúng tôi đã biết*, Nxb. Công an nhân dân, Hà Nội, 2005, tr. 187-202.

NĂM 1953 (TỪ THÁNG 1 ĐẾN THÁNG 4)

NĂM 1953

(Từ tháng 1 đến tháng 4)

Tháng 1, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi *Thơ chúc Tết* tới đồng bào và chiến sĩ cả nước:

“Toàn thể chiến sĩ thi đua giết giặc,

Đồng bào cả nước đoàn kết một lòng,

Trường kỳ kháng chiến nhất định thắng lợi,

Độc lập thống nhất, nhất định thành công”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục tham dự phiên họp Hội đồng Chính phủ. Phát biểu tổng kết phiên họp, Người nêu lên một số nét chính: Năm 1952 chúng ta có tiến bộ về mọi mặt, nhất là về mặt quân sự, song cũng còn có những khuyết điểm như lãnh đạo chưa sâu sát, một số mặt chưa dự kiến được hết tình hình. Chúng ta phải sửa chữa những khuyết điểm trên, phát huy những ưu điểm, những mặt tốt của cán bộ; phải tiến hành “3 chống” triệt để (chống tham ô, lãng phí, quan liêu), cán bộ phải gương mẫu đi trước, phải có thưởng, có phạt; về công tác cán bộ, phải có chính sách cán bộ, phấn đấu nâng cao mức sống của cán bộ, và các tầng lớp nhân dân; tổ chức việc học tập cho cán bộ, thống nhất nội dung và chương trình học tập; phải tăng cường công tác kiểm tra và định ra chính sách rõ ràng.

Tại Việt Bắc, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp và chụp ảnh với đồng chí La Quý Ba và các đồng chí nữ trong Đoàn cổ vấn Trung Quốc đến chúc mừng Người nhân dịp năm mới.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lễ phép Mỹ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 89. Tác giả dẫn câu chuyện đấu khẩu “thi đua nói xấu nhau”, “già mồm hơn cả hàng tôm hàng cá” giữa hai phe đại tư bản Mỹ “Dân chủ” và “Cộng hòa” trong và sau cuộc tranh cử Tổng thống Mỹ, để chứng minh cái gọi là “lễ phép Mỹ”, điều mà họ thường khoe khoang là “văn minh nhất thế giới”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 1.
- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.
- Bản chụp tài liệu ảnh, lưu tại Viện Hồ Chí Minh.
- Báo *Nhân dân*, số 89, từ ngày 1 đến ngày 7-1-1953.

Tháng 1, ngày 8

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhân dân Bắc Phi chống thực dân Pháp*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 90. Bài báo viết về làn sóng bãi công của công nhân và nhân dân các nước Tuynidi, Maroc; tố cáo thực dân Pháp cho tay sai ám sát ông Tổng Thư ký Tổng Liên đoàn lao động Tuynidi (12-1952) 1). Người khẳng định: “Vì mục đích chung là giải phóng dân tộc, vì chống kẻ thù chung là thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, nên nhân dân Việt Nam ta sốt sắng đồng tình với anh em Bắc Phi”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 2.
- Báo *Nhân dân*, số 90, từ ngày 8 đến ngày 14-1 1953.

Tháng 1, ngày 15

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 91:

- Bài *Kỷ niệm Lênin*, giới thiệu văn tắt tiểu sử của V.I. Lênin và khẳng định công lao vĩ đại của Lênin và nhân dân Nga đối với cách mạng vô sản thế giới và các dân tộc bị áp bức đang đấu tranh giành độc lập dân tộc.

- Bài *Đông Thi và Tây Thi*, tác giả dẫn câu chuyện lịch sử về hai nàng Đông Thi và Tây Thi để ví trò hề bầu cử dân chủ giả hiệu của chính quyền bù nhìn Bảo Đại - Nguyễn Văn Tâm chẳng khác gì Đông Thi đã xấu xí lại càng xấu xí hơn khi cũng bắt chước Tây Thi làm dáng.

- Báo *Nhân dân*, số 91, từ ngày 15 đến ngày 21-1-1953.

Tháng 1, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Giai cấp là gì?* ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2253. Bài báo phân tích nguồn gốc phát sinh ra giai cấp và định nghĩa: “những người chiếm hữu tư liệu sản xuất không làm mà hưởng là *giai cấp bóc lột*”. Những người lao động mà không được hưởng là *giai cấp bị bóc lột*”.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 131/SL, bổ nhiệm Giám đốc và các Phó Giám đốc Sở Kho thóc thuộc Bộ Tài chính.

- Báo *Cứu quốc*, số 2253, ngày 16-1-1953.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 17

Nhân dịp kỷ niệm ba năm ngày các nước công nhận và thiết lập quan hệ ngoại giao với nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã gửi điện chúc mừng tới các vị lãnh đạo các nước Liên Xô, Trung Quốc, Triều Tiên, Ba Lan, Tiệp Khắc, Bungari, Hunggari, Rumania, Anbani.

Trong các bức điện, Chủ tịch khẳng định: Với sự đồng tình và ủng hộ của nhân dân các nước, nhân dân Việt Nam nhất định thành công trong công cuộc kháng chiến chống đế quốc xâm lược, giành lại tự do và độc lập, góp phần vào công cuộc bảo vệ hòa bình ở Đông Nam Á và thế giới.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 132-QĐ, Quyết định số 133-QĐ và Quyết định số 133-B-QĐ, bác đơn xin ân giảm tội tử hình của ba phạm nhân.

- Báo *Cứu quốc*, số 2254, ngày 17-1-1953.

- Báo *Nhân dân*, số 92, từ ngày 22 đến ngày 28-1-1953.

- Bản chụp Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 19

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chế độ phong kiến là gì?* ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2255. Bài viết nêu rõ: Chế độ phong kiến là chế độ địa chủ bóc lột nông dân. Đặc điểm của nó là “nông dân sản xuất một cách rời rạc, địa chủ bóc lột một cách tàn tệ”. Nhà nước phong kiến là nhà nước của giai cấp địa chủ, lấy vua chúa làm trung tâm, dùng mồ hôi nước mắt của nhân dân để nuôi một bầy quan lại và quân lính áp bức bóc lột nông dân. Kết luận, bài báo chỉ rõ: Trải qua mấy nghìn năm, nông dân đã nhiều phen nổi lên chống chế độ phong kiến địa chủ, nhưng đều thất bại vì họ không biết tổ chức chặt chẽ, không có đường lối đúng đắn. Muốn giải

phóng mình, giai cấp nông dân phải có sự lãnh đạo của giai cấp công nhân và bản thân nông dân cần phải hăng hái hơn nữa, kiên quyết hơn nữa.

- Báo *Cứu quốc*, số 2255, ngày 19-1-1953.

Tháng 1, ngày 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh vui Tết cổ truyền cùng các đồng chí cố vấn Trung Quốc và làm việc với đồng chí Trần Canh, Cố vấn quân sự của Trung Quốc.

Cùng ngày, Người ký Sắc lệnh số 133/SL, về việc trừng trị các loại Việt gian, phản động và xét xử những phần tử có âm mưu và hành động phản quốc, nhằm mục đích củng cố chính quyền dân chủ nhân dân, đẩy mạnh công cuộc kháng chiến giành độc lập, thống nhất cho dân tộc.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Ảnh tư liệu Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 22

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng đến Nguyên soái Xtalin và Chủ tịch Chính phủ trung ương nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa Mao Trạch Đông, nhân dịp kỷ niệm lần thứ ba ngày đặt quan hệ ngoại giao giữa Việt Nam - Liên Xô và Trung Quốc. Bức điện có đoạn: “được sự đồng tình và ủng hộ của nhân dân Liên Xô vĩ đại và nhân dân Trung Quốc, nhân dân Việt Nam nhất định thành công trong cuộc kháng chiến chống đế quốc xâm lược, giành lại tự do và độc lập, góp phần vào công cuộc bảo vệ hoà bình ở Đông - Nam Á và thế giới”.

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chủ nghĩa tư bản là gì?* ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2258, chỉ rõ chủ nghĩa tư bản là “chế độ một bọn ít người bóc lột và thống trị đại đa số nhân dân”, mà đặc điểm của nó: Máy móc là chủ chốt của tư liệu sản xuất, nhà tư bản chiếm hết mọi tư liệu sản xuất, họ dùng chế độ tiền công để bóc lột công nhân; sản xuất nhiều, tiêu thụ ít, do đó thường xảy ra khủng hoảng kinh tế; nhà tư bản chẳng những bóc lột công nhân trong nước mà còn xâm lược, bóc lột các nước khác. Do đó, chủ nghĩa tư bản tiến hành chủ nghĩa đế quốc.

Cùng ngày, bài *Giặc Pháp và bù nhìn khinh Chúa, phá đạo* của Người, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 92, tố cáo tội ác của quân Pháp và quân ngụy đối với đồng bào công giáo vùng Hiền Quang (Phú Thọ) và kêu gọi đồng bào lương, giáo đoàn kết, tinh táo đề phòng trước mọi âm mưu của địch, vì kính Chúa, yêu nước chúng ta phải đấu tranh bảo vệ tự do tín ngưỡng và giành độc lập cho nước nhà.

- Báo *Cứu quốc*, số 2258, ngày 22-1-1953.

- Báo *Nhân dân*, số 92, từ ngày 22 đến ngày 28-1-1953.

Tháng 1, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh đọc Diễn văn khai mạc Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa II 2).

Tại Hội nghị, Người đọc bản dự thảo *Cương lĩnh của Đảng Lao động Việt Nam về vấn đề ruộng đất*. Sau khi vạch rõ bản chất hiếu chiến, xâm lược của chủ nghĩa đế quốc và sự lớn mạnh của các lực lượng dân chủ trong năm 1952, Người nhấn mạnh đến hai vấn đề chính của cách mạng Việt Nam: *một là*, lãnh đạo kháng chiến và chính sách quân sự; *hai là*, phát động quần chúng triệt để giảm tô, thực hiện giảm tức để tiến hành cải cách ruộng đất.

Ngoài ra báo cáo còn trình bày một số vấn đề khác như: ba nhiệm vụ lớn và bốn công tác chính; nội dung và ý nghĩa của cải cách ruộng đất; về vấn đề kinh tế, tài chính; chính sách dân tộc; vấn đề Việt - Lào... Trong phần kết luận, Người chỉ ra nhiệm vụ cho cán bộ, đảng viên nhằm thực hiện tốt những công tác trên đây.

Cùng ngày, bài *Chủ nghĩa đế quốc là gì?* của Người ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2260. Bài viết nêu rõ: Do nhu cầu của sự phát triển công nghệ, nhà tư bản cần nhiều tiền vốn, mà phần lớn những tiền vốn ấy là do họ bóc lột ở các nước lạc hậu, bắt các nước lạc hậu tiêu thụ hàng ế thừa, vơ vét nguồn lực tài nguyên và nguồn nhân công rẻ mạt, dùng vũ lực biến các nước lạc hậu thành thuộc địa. Do sự cạnh tranh giữa các nhà tư bản theo kiểu “cá lớn nuốt cá bé”, một số nhà tư bản lớn liên kết với nhau, độc quyền tất cả công nghệ, dẫn đến sự ra đời của chủ nghĩa tư bản độc quyền. Bọn này độc quyền cả kinh tế lẫn chính trị và do đó chủ nghĩa đế quốc ra đời.

- Biên bản Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ tư (khóa II), lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Báo *Cứu quốc*, số 2260, ngày 25-1-1953.

Tháng 1, ngày 28

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký: - Sắc lệnh số 134/SL, thành lập Khu Tây Bắc gồm các tỉnh Lào Cai, Yên Bái, Sơn La và Lai Châu.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 29

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự và nói chuyện với Hội nghị tổng kết chiến dịch Tây Bắc. Người biểu dương những thành tích của bộ đội như: đã thâm nhuần quyết tâm của Trung ương Đảng, ra sức tiêu diệt nhiều sinh lực địch; chịu đựng gian khổ, khắc phục khó khăn để hoàn thành tốt nhiệm vụ, làm đúng chính sách của Đảng đối với đồng bào thiểu số... Người đã chỉ ra những khuyết điểm để bộ đội ta khắc phục: cán bộ thương yêu binh sĩ chưa đúng mức; nhiều đơn vị còn thực hiện chưa đúng chính sách chiến lợi phẩm, còn sử dụng bừa bãi, không công bằng, dân chủ; làm việc còn nhiều tính chất quan liêu, đại khái...

Người trao thưởng cho Đại đoàn 308 3) là đại đoàn có nhiều thành tích nhất và tặng mỗi trung đoàn 25 huy hiệu để làm giải thưởng cho anh em có thành tích. Người căn dặn: “Phải nhớ cất nhắc các đội viên và cán bộ lâu năm. Có chiến sĩ 5, 6 năm không được cất nhắc”.

Cùng ngày, hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 93.

- Bài *Chúng cháu không viết chữ hoa*, kể câu chuyện: nhân dịp Tết dương lịch (1953), các cháu thiếu nhi đã viết thư gửi Bác Hồ và nói rằng vì căm thù giặc Pháp và bù nhìn nên các cháu đã không viết hoa hai chữ “Pháp” và “Việt gian”.

- Trong bài *Quân đội Mỹ*, Người cho biết: không chỉ trong cuộc chiến tranh ở Triều Tiên, lính Mỹ mới phạm tội, mà ngay cả ở những nơi không có chiến tranh, lính Mỹ cũng phạm nhiều tội ác.

Ở Nhật Bản, trong bốn tháng (từ tháng 5 đến tháng 9-1952), lính Mỹ đã phạm 1.008 vụ trộm cắp, đánh người, hiếp dâm. Ở Tây Đức, trong năm tháng (từ tháng 5 đến tháng 10-1952), lính Mỹ cũng phạm 1.399 vụ tương tự. Người kết luận: Những hành động đó của lính Mỹ càng làm cho nhân dân thế giới thêm ghét và chống Mỹ.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t.7, tr. 21-22.

- Báo *Nhân dân*, số 93, từ ngày 29-1 đến ngày 5-2-1953.

Tháng 1, ngày 30

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đế quốc Pháp xâm lược nước ta*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2263. Người phân tích quá trình đế quốc Pháp xâm lược nước ta. Kết quả là chúng cướp hết quyền kinh tế, chính trị, quân sự, văn hóa của nhân dân ta, vơ vét hết mồ hôi nước mắt của dân ta. Từ đó nhân dân ta chịu “một cổ hai tròng” vừa bị đế quốc Pháp xâm lược, vừa bị phong kiến áp bức bóc lột. Kết thúc bài báo, Người kêu gọi nhân dân ta hãy đoàn kết một lòng, kiên quyết vượt mọi khó khăn, đánh tan thực dân Pháp và bọn can thiệp Mỹ cùng lũ Việt gian bù nhìn bán nước, kiên quyết tranh lại độc lập, thống nhất cho Tổ quốc, tự do và hạnh phúc cho đồng bào.

- Báo *Cứu quốc*, số 2263, ngày 31-3-1953.

Tháng 1, ngày 31

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 136/SL, chỉ định ông Phạm Hữu Lầu, nguyên Chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính Sa Đéc làm Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Nam Bộ,

- Quyết định số 139-QĐ, ân giảm tội tử hình xuống khổ sai chung thân cho một phạm nhân.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Đầu năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Hội đồng Chính phủ. Gần bế mạc, Người nhắc Luật sư Phan Anh đọc thơ:

Luật sư xin phép đọc:

"Con cò lặn lội bờ sông

Thóc thuê gánh gồng, tiếng hát véo von.

Mấy lời Bác dạy sắt son

Mấy sông cũng lội, mấy ngàn cũng qua

Diệt thù, giải phóng quê ta

Ấy là nghĩa nặng, ấy là tình sâu.

Hội nghị vỗ tay, Người ra hiệu ngừng và đọc tiếp:

"Đành lòng chờ đợi ít lâu

Chầy ra là một năm sau vội gì!"

Rồi Người cầm lấy cái áo bước ra ngoài, nói tiếp một câu: "Nói rồi xách áo ra đi".

- *Thơ ca chiến khu của Chủ tịch Hồ Chí Minh*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 2001, tr. 372.

Tháng 2, ngày 2

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tư bản mại bản là gì?* ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2265.

Tác giả lấy tình hình Việt Nam để giải thích: Chế độ phong kiến cũng như chế độ tư bản đều không để cho tư bản dân tộc phát triển, vì nếu tư bản Việt Nam phát triển thì sẽ tranh mất mối lợi của chúng. Do bị áp bức và ngăn trở mà tư bản nước ta không phát triển được. Song có một bộ phận tư bản Việt Nam đã dựa vào thế lực của đế quốc mà làm giàu, giúp bọn đế quốc bóc lột dân ta, chúng mở cửa hàng, nhà máy, nhà băng nhỏ - những doanh nghiệp ấy tiếng là của Việt Nam, song nó là thế lực tay sai của đế quốc chôn lại dân ta. Bộ phận này còn gọi là tư bản mại bản.

- Báo *Cứu quốc*, số 2265, ngày 2-2-1953.

Tháng 2, ngày 5

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Hội nghị nông vận và dân vận toàn quốc. Người nêu rõ "Nông dân lao động là một lực lượng rất to lớn của dân tộc, một đồng minh rất chắc chắn của giai cấp công nhân. Muốn kháng chiến thắng lợi, kiến quốc thành công ắt phải dựa vào quần chúng nông dân". Người cũng chỉ ra những sai lầm của Trung ương và cán bộ trong việc thực hiện chính sách ruộng đất và nhấn mạnh nhiệm vụ trung tâm của năm nay là "*nhất định phải phát động quần chúng triệt để giảm tô, thực hiện giảm tức và giành ưu thế chính trị cho nông dân*". Cuối thư, Người đề ra một số nhiệm vụ trước mắt để thực hiện tốt nhiệm vụ trung tâm đó.

Người còn tranh thủ đến thăm và trực tiếp huấn thị cho các đại biểu dự Hội nghị. Người chỉ ra những thiếu sót của cán bộ trong công tác phát động quần chúng và nhắc nhở cán bộ lập tổ chức phải vững, tư tưởng phải dứt khoát, "*Lập trường không vững vàng, tư tưởng không dứt khoát, thì nghiên cứu gì cũng không thực hành được cách mạng ruộng đất*". Người nhấn mạnh: Để làm tốt nhiệm vụ trung tâm của năm nay, cán bộ ta "Tư tưởng và hành động phải nhất trí, lý luận và thực hành phải nhất trí, cán bộ trên dưới phải nhất trí, cán bộ và nông dân phải nhất trí, thì mới chắc

thành công” và lưu ý một số vấn đề về tổ chức trong phát động quần chúng triệt để giảm tô.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 23-24, 25-29.

Tháng 2, ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự và nói chuyện tại lễ khai mạc lớp chỉnh huấn cán bộ đảng, dân, chính của các cơ quan trung ương. Người nêu rõ mục đích và ý nghĩa của công tác chỉnh Đảng, vạch ra những ưu, khuyết điểm của cán bộ, đảng viên ở các cơ quan và đoàn thể; những quan điểm của Đảng đối với tầng lớp trí thức và nhấn mạnh nhiệm vụ của Đảng và Chính phủ là giúp đỡ cán bộ, đảng viên tiến hành cải tạo mà trước hết là cải tạo tư tưởng. Đảng có hai chính sách cải tạo: công nông trí thức hóa và trí thức công nông hóa. Người cũng nhắc lại nhiệm vụ trung tâm của Đảng và Chính phủ trong năm 1953 là triệt để giảm tô, thực hiện giảm tức để nhân dân hăng hái đóng góp sức người, sức của cho kháng chiến và kêu gọi anh em trong Đảng cũng như ngoài Đảng thành tâm, thành ý phục vụ nhân dân, phục vụ cách mạng. Tất cả các đảng viên phải phấn đấu trở thành người kiểu mẫu, đoàn kết giúp đỡ anh em ngoài Đảng.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Kinh tế lạc hậu là thế nào?* ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2268, nêu rõ: Một nền kinh tế chủ yếu gồm hai bộ phận: công nghiệp và nông nghiệp. Ở nước ta, vì bị đế quốc và phong kiến áp bức cho nên công nghiệp không phát triển được, nông nghiệp thì ngày càng sa sút do chính sách độc quyền ruộng đất của bọn địa chủ phong kiến. Do vậy nền kinh tế Việt Nam lạc hậu và phụ thuộc vào kinh tế của Pháp.

Cũng cùng ngày, hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 94:

- Trong bài *Bù nhìn “bầu cử”*, bằng những số liệu cụ thể, tác giả cho biết thực dân Pháp và bù nhìn mặc dù ra sức tuyên truyền cho trò hề bầu cử của chúng, nhưng thực tế thì trái ngược hoàn toàn: Chỉ có 56 vạn trong tổng số 10 triệu cử tri đi bầu, tức là 95% không đi bầu. Tác giả kết luận: trò hề bầu cử đã bị phơi bày, nhưng nhân dân ta chớ chủ quan khinh địch.

- Bài *Mỹ có chợ đen bán trẻ con*, lên án tệ buôn bán trẻ em ở Mỹ. Số trẻ em này hoặc do vợ các lính Mỹ ở Triều Tiên sinh ra hoặc con hoang từ Tây Âu đưa về Mỹ. Mỗi một đứa trẻ bọn buôn người thu lợi từ 2.000 đến 10.000 đôla. Người kết luận: “Đó cũng là một thứ “đạo đức” và “văn minh” mà đế quốc Mỹ muốn dùng vũ lực để truyền bá khắp thế giới”.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t.7, tr. 30-41.

- Báo *Cứu quốc*, số 2268, ngày 6-2-1953.

- Báo *Nhân dân*, số 94, từ ngày 6 đến ngày 10-2-1953.

Tháng 2, ngày 11

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi *Thơ chúc Tết* tới đồng bào và chiến sĩ cả nước nhân dịp Tết Quý Tỵ (1953). Toàn văn bài thơ *chúc Tết* như sau:

“Mừng năm Thìn vừa qua,
 Mừng Xuân Tỵ đã tới.
 Mừng phát động nông dân,
 Mừng hậu phương phấn khởi.
 Mừng tiền tuyến toàn quân
 Thi đua chiến thắng mới.
 Mừng toàn dân kết đoàn,
 Mừng kháng chiến thắng lợi.
 Mừng năm mới, nhiệm vụ mới,
 Lực lượng mới, thành công mới.
 Mừng toàn thể chiến sĩ và đồng bào,
 Mừng phe dân chủ hoà bình thế giới”.

Cùng ngày, hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 95:

- Bài *Ai trọng đạo. Ai phá đạo*. Nội dung bài báo được tác giả chứng minh qua hai sự việc: Vụ thực dân Pháp và tay sai đốt phá nhà thờ, giết hại giáo dân ở huyện Gia Lộc (Hải Dương) và câu chuyện Linh mục Vũ Xuân Kỳ đi dự Đại hội nhân dân thế giới bảo vệ hòa bình ở Viên (Thủ đô nước Áo), trên đường trở về đã ghé qua Mátxcova được tận mắt chứng kiến Đảng và Chính phủ Liên Xô rất tôn trọng tự do tín ngưỡng của nhân dân. Người nhắc nhở: “Từ nay, để quốc thực dân nói bất cứ điều gì, xin bà con chớ tin. Đồng bào ta giáo cũng như lương, đoàn kết kháng chiến, nước ta mới độc lập thật sự, tôn giáo mới hoàn toàn tự do, mới đúng ý của Chúa”.

- Trong bài *Ba công việc to lớn của Trung Quốc trong năm nay*, tác giả cho biết: Sau cách mạng thành công, Trung Quốc đã bắt tay vào khôi phục kinh tế, hoàn thành việc chia ruộng đất cho nông dân. Do vậy mà nông dân hăng hái thi đua sản xuất, làm cho công, thương nghiệp phát triển, các nhà tư sản dân tộc phát triển. Trên cơ sở đó, Trung Quốc xác định “ba công việc to lớn” trong năm 1953 là:

- Tăng cường giúp Triều chống Mỹ.
- Bắt đầu kế hoạch 5 năm (chủ yếu là xây dựng kinh tế).
- Tổ chức tổng tuyển cử.

Bài báo cũng nêu rõ: Năm 1953, nhân dân ta có hai công tác lớn là: Đẩy mạnh kháng chiến và phát động quần chúng nông dân triệt để giảm tô thực hiện giảm tức.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 42.
- Báo *Nhân dân*, số 95, từ ngày 11 đến ngày 15-2-1953.

Tháng 2, sau ngày 11

Nhân dịp Tết Quý Tỵ (1953) Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thiệp chúc Tết ông Dũng Mã, Tiểu đoàn trưởng thuộc Sư đoàn 308. Trên tấm danh thiếp, Người ghi: “Bác gửi biếu chú một cái áo lụa 4) và chúc chú mau lành mạnh. Nhờ chú chuyển cho anh em thương binh, bệnh binh, cán bộ và nhân viên ở nhà thương lời thân ái chúc năm mới của Bác”.

- Bản chụp bút tích, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 2, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Vì sao nhân dân Việt Nam cực khổ?* ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2274. Bài báo phân tích các giai cấp trong xã hội Việt Nam trước Cách mạng Tháng Tám năm 1945 bao gồm công nhân, nông dân, tiểu tư sản, tư sản dân tộc và kết luận: Đại bộ phận các tầng lớp nhân dân Việt Nam đều không có quyền tự do và quyền chính trị. Muốn giải phóng khỏi ách đế quốc và phong kiến, giành lấy các quyền tự do và chính trị, các tầng lớp nhân dân Việt Nam phải đoàn kết lại thành một khối, kiên quyết đấu tranh giành cho được tự do, độc lập, hạnh phúc của toàn dân.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 141/SL đổi Nha Công an thuộc Bộ Nội vụ thành Thứ Bộ Công an do một thứ trưởng phụ trách.

- Báo *Cứu quốc*, số 2274, ngày 16-2-1953.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 2, ngày 20

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Con đường giải phóng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2277. Bài báo chỉ rõ: vì không chịu nổi ách áp bức bóc lột của đế quốc và phong kiến, nhân dân Việt Nam đã nhiều lần nổi lên đấu tranh, song đều thất bại vì chưa có một giai cấp tiên tiến lãnh đạo. Từ sau Cách mạng Tháng Mười Nga thành công, rồi Đảng Cộng sản Đông Dương thành lập, nhân dân Việt Nam có con đường giải phóng đúng đắn.

Cách mạng Việt Nam phải qua hai bước: *một là*, đánh đổ đế quốc phong kiến, thực hiện "người cày có ruộng", xây dựng nền chính trị, kinh tế dân chủ mới; *hai là*, tiến lên chủ nghĩa xã hội.

- Báo *Cứu quốc*, số 2277, ngày 20-2-1953.

Tháng 2, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Quân đội Liên hợp quốc*, ký bút danh C.B., đăng báo *Nhân dân*, số 96, viết về cuộc chiến tranh do quân đội Mỹ và quân đội 18 nước núp dưới danh nghĩa Liên hợp quốc gây ra ở Triều Tiên. Bài báo cho biết, chỉ trong hai năm "Quân đội Liên hợp quốc" đã bị chết và bị thương 736.000 tên, máy bay bị hạ và bị bắn hỏng 7.800 chiếc. Tinh thần binh lính Mỹ thì lo sợ, hoang mang, lính Mỹ ở Triều Tiên bỏ trốn ngày càng nhiều. Thật là một "đội quân yêng hùng!".

- Báo *Nhân dân*, số 96, từ ngày 21 đến ngày 25-1-1953.

Tháng 2, trước ngày 23

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng Nguyên soái Xtalin nhân kỷ niệm lần thứ 35 ngày thành lập Hồng quân Liên Xô

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t.7, tr.43.

Tháng 2, ngày 23

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Canh giả hữu kỳ điền*, ký bút danh C.B., đăng báo *Cứu quốc*, số 2279. Bài báo giải thích "Canh giả hữu kỳ điền" có nghĩa là dân cày có ruộng, ruộng đất của dân cày lại trả lại cho dân cày. "Dân cày có ruộng" chỉ là một chính sách dân chủ, nó không phải là chủ nghĩa cộng sản hay chủ nghĩa xã hội. Bọn đế quốc và phong kiến xưa nay đã quen "ngồi mát ăn bát vàng", không để gì chúng tự nguyện trả lại ruộng đất cho dân cày, cho nên dân cày phải đoàn kết chặt chẽ, tổ chức vững vàng, hăng hái đấu tranh để đòi lại ruộng đất của mình.

- Báo *Cứu quốc*, số 2279, ngày 23-2-1953.

Tháng 2, ngày 27

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Động lực của cách mạng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2282. Bài báo nêu rõ: Tùy theo tính chất cách mạng ở mỗi nước mà quyết định động lực của cách mạng. Tính chất của cách mạng nước ta là cách mạng dân chủ mới, cho nên động lực của cách mạng nước ta bao gồm: giai cấp công nhân, nông dân, tiểu tư sản, tư sản dân tộc. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, bốn giai cấp ấy đoàn kết thành Mặt trận thống nhất đánh đổ đế quốc và phong kiến, đưa cách mạng Việt Nam đến thắng lợi.

- Báo *Cứu quốc*, số 2282, ngày 27-2-1953.

Tháng 2, khoảng cuối tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh gặp đồng chí Nguyễn Chí Thanh trước khi đồng chí nhận công tác tại Đại đoàn 304.

Sau khi đồng chí Nguyễn Chí Thanh báo cáo với Người về kế hoạch thực hiện chủ trương của Trung ương Đảng và Mặt trận Neo Lào Ítxala, mở chiến dịch Thượng Lào, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: Bọn thực dân Pháp coi Đông Dương là một chiến trường. Chúng dùng nước này làm bàn đạp tiến công nước kia. Nhưng chúng lại xảo quyết tuyên truyền kích động gây chia rẽ giữa nhân dân ba nước Việt - Miên - Lào. Các chú phải giáo dục bộ đội, một khi sang phối hợp chiến đấu ở nước bạn phải coi như chiến đấu cho bản thân mình. Sang bên đó phải chấp hành tốt chính sách của Chính phủ, Mặt trận Lào, phong tục tập quán của nhân dân nước bạn. Làm tốt điều đó là chúng ta đã đánh bại âm mưu chia rẽ của địch.

- *Sư Đoàn 304*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1980, t. 1, tr. 156.

Tháng 3, ngày 1 và 2

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ tọa phiên họp Hội đồng Chính phủ nghe các báo cáo về: tình hình thế giới, tình hình quân sự, việc cử phái đoàn cán bộ đi công tác ở Tây Bắc, kết quả chuyên công tác của phái đoàn Quốc hội và Mặt trận tại Liên khu 4 và thảo

luận về Sắc lệnh ruộng đất, bản quy định thành phần giai cấp ở nông thôn, Sắc lệnh trừng trị những kẻ ngoan cố chống lại chính sách ruộng đất của Chính phủ, nội dung những quy định về ruộng đất và Sắc lệnh tổ chức tòa án nhân dân đặc biệt ở những nơi phát động quần chúng...

Phát biểu tổng kết phiên họp, Người nhấn mạnh: Phiên họp đã giải quyết được nhiều vấn đề quan trọng, nhất là chính sách ruộng đất. Song chúng ta không được chủ quan, phải có quyết tâm sửa chữa sai lầm, khuyết điểm nhằm đưa cuộc kháng chiến đến thắng lợi hoàn toàn.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 3, ngày 1

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đảng ta là một đảng tiên phong anh dũng*, đăng báo *Nhân dân*, số 97, khái quát lịch sử đấu tranh, trưởng thành của Đảng từ khi thành lập đến bây giờ cùng với những thành tích mà Đảng và nhân dân ta đã giành được, nguyên nhân của những thắng lợi đó. Cuối cùng, Người đề ra nhiệm vụ cho toàn thể cán bộ, đảng viên.

Sô báo trên còn đăng hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B:

- Bài *Em Đính và em Cáp*, ca ngợi tám gương của em Đính, 16 tuổi, người Mèo (Mông) ở Lai Châu và em Cáp, 17 tuổi, người Mán ở Sơn La, đã chiến đấu và hy sinh anh dũng.

- Bài *Phóng tay phát động quần chúng*, viết về cuộc vận động quần chúng, triệt để giảm tô, thực hiện giảm tức, nhằm góp phần thúc đẩy cuộc kháng chiến mau đến thắng lợi. Đồng thời, bài báo cũng chỉ ra những yêu cầu cơ bản đối với cán bộ và đảng viên trong cuộc vận động này.

- Báo *Nhân dân*, số 97, từ ngày 1 đến ngày 5-3-1953.

Tháng 3, ngày 2

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Vì sao giai cấp công nhân là giai cấp lãnh đạo cách mạng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2284. Bài báo giải thích: Giai cấp công nhân là giai cấp lãnh đạo cách mạng vì, đó là giai cấp kiên quyết nhất, triệt để nhất, có tổ chức, có kỷ luật; là giai cấp tiên tiến nhất trong sức sản xuất, gánh trách nhiệm đánh đổ tư bản và đế quốc để xây dựng một xã hội mới; là giai cấp có thể thâm nhập một tư tưởng cách mạng nhất tức là chủ nghĩa Mác - Lênin. Bài báo kết luận: Về mặt chính trị, tư tưởng, tổ chức và hành động, giai cấp công nhân đều giữ vai trò lãnh đạo.

- Báo *Cứu quốc*, số 2284, ngày 2-3-1953.

Tháng 3, ngày 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự và đọc diễn văn khai mạc tại lễ kỷ niệm hai năm ngày Đảng ta ra hoạt động công khai và ngày thành lập Mặt trận Liên Việt.

Sau khi khái quát những thắng lợi to lớn của nhân dân các nước Liên Xô, Trung Quốc đã giành được trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và công cuộc giúp Triều chống Mỹ, Người nêu lên những tiến bộ của quân và dân ta đã đạt được trong

cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, những yêu cầu của tình hình và nhiệm vụ mới mà toàn Đảng, toàn dân ta phải thực hiện trong năm 1953.

Phần cuối diễn văn, Người chỉ rõ: "Với lực lượng nhân dân ta, bộ đội ta, với tinh thần kiên quyết từ trên xuống dưới, từ dưới lên trên, với lực lượng hòa bình thế giới, với lực lượng ngày càng phát triển, càng mạnh mẽ của các nước bạn, thì cuộc kháng chiến của ta phải trường kỳ, gian khổ, nhưng nhất định thắng lợi".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t.7, tr. 47-50.

Tháng 3, ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chia buồn tới Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô, Chính phủ và nhân dân Liên Xô về việc đồng chí Xtalin từ trần.

Người ký lệnh gửi các cơ quan, công xưởng, trường học, đơn vị bộ đội, để tang Xtalin năm ngày, đình chỉ mọi cuộc vui chơi trong thời gian đó.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhân ngày Quốc tế phụ nữ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 98, nêu khái quát về lịch sử ngày Quốc tế phụ nữ, những thành tích của phụ nữ Liên Xô, Trung Quốc và Việt Nam trong phong trào đấu tranh bảo vệ hòa bình thế giới, bảo vệ phụ nữ. Đồng thời, Người cũng nêu lên những thành tích của phụ nữ Việt Nam trong kháng chiến và đề ra những yêu cầu, nhiệm vụ của phụ nữ trong cuộc vận động quần chúng triệt để giảm tô, thực hiện giảm tức.

- Báo *Nhân dân*, số 98, từ ngày 6 đến ngày 10-3-1953.

- Báo *Nhân dân*, số 99, ngày 10-3-1953.

Tháng 3, ngày 9

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Giai cấp nông dân*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu Quốc*, số 2289. Bài báo phân tích thành phần, vị trí và vai trò của giai cấp nông dân trong cuộc kháng chiến của nhân dân ta. Họ là "quân chủ lực của cách mạng", là thành phần "đóng góp nhiều nhất", "hy sinh nhiều nhất" trong kháng chiến. Đồng thời, bài báo cũng chỉ rõ những hạn chế của nông dân là "vì hoàn cảnh kinh tế lạc hậu, mà nông dân thường có tính thủ cựu, rời rạc, tư hữu". "Cho nên giai cấp công nhân phải đoàn kết họ, giúp đỡ họ, và lãnh đạo họ vì họ là một lực lượng rất to lớn vững chắc. Thế là công nông liên minh".

- Báo *Cứu quốc*, số 2289, ngày 9-3-1953.

Tháng 3, ngày 10

18 giờ, tại một địa điểm ở Việt Bắc, Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng các vị lãnh đạo Đảng và Nhà nước ta dự lễ truy điệu đồng chí Xtalin, do Chính phủ, Ban Thường trực Quốc hội, Ủy ban Liên Việt toàn quốc và Trung ương Đảng Lao động Việt Nam tổ chức.

Phát biểu tại buổi lễ, Người nêu rõ những đóng góp của Xtalin đối với nhân dân Liên Xô và phong trào cộng sản quốc tế. Đồng thời, Người nhấn mạnh nhiệm vụ của toàn

thể nhân dân ta là đoàn kết xung quanh Đảng Cộng sản và nhân dân Liên Xô, tinh táo đề phòng trước mọi âm mưu của bọn đế quốc và thù địch.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một đảng vô cùng to lớn, mạnh mẽ*, ký bút danh C.B., đăng báo *Nhân dân*, số 99, giới thiệu sự trưởng thành và lớn mạnh của Đảng Cộng sản Liên Xô từ Đại hội I (1898) đến Đại hội XIX (1952); tình đoàn kết đấu tranh của hơn 50 Đảng Cộng sản, Công nhân và Lao động các nước. Bài báo kết luận: Đảng Cộng sản Liên Xô là một đảng vô cùng to lớn và mạnh mẽ.

- Báo *Nhân dân*, số 99, ngày 10-3-1953.

- Báo *Nhân dân*, số 101, từ ngày 16 đến ngày 20-3-1953.

Tháng 3, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Người kiểm duyệt bị kiểm duyệt*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 100, viết về viên quan năm Vory, Chủ nhiệm Ban Kiểm duyệt của quân đội Mỹ ở Triều Tiên vừa bị kiểm duyệt vì đã viết cuốn sách: *Chuyện tai nghe mắt thấy ở Triều Tiên*. Vì "nói thật mất lòng", nên Vory đã bị cấp trên cách chức. Bài báo kết luận: "Nhưng sự thật vẫn là sự thật và tội ác của đế quốc Mỹ không giấu được ai!".

- Báo *Nhân dân*, số 100, từ ngày 11 đến ngày 15-3-1953.

Tháng 3, ngày 13

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng ông G.M. Malencốp nhân dịp ông được cử giữ chức Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Liên Xô.

- Báo *Nhân dân*, số 103, từ ngày 26 đến ngày 30-3-1953.

Tháng 3, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chia buồn tới ông Antônin Dapôtôttxky (Antonin Zápotokki), Chủ tịch Hội đồng Chính phủ nước Cộng hòa Tiệp Khắc về việc ông Clêmen Gôtvan (Klement Gotvald), Chủ tịch nước Cộng hòa Tiệp Khắc từ trần.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Quyết định số 143-QĐ, ân giảm tội tử hình xuống 20 năm khổ sai chung thân cho một phạm nhân.

- Sắc lệnh số 147/SL, thành lập Doanh nghiệp quốc gia chiếu bóng và chụp ảnh Việt Nam.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t.7, tr. 51.

- Bản chụp Quyết định và Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 3, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Cháu Bác Hồ yêu mến bộ đội và thương binh*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 101, biểu dương cháu Lê Thị Thanh, 12 tuổi ở Phú Thọ, đã tặng gia sản xuất và gửi lên Bác Hồ 10 vạn đồng để Bác làm giải thưởng cho các chiến sĩ và làm quà cho các anh thương binh.

- Báo Nhân dân, số 101, từ ngày 16 đến ngày 20-3-1953.

Tháng 3, ngày 17

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ tọa phiên họp bất thường Hội đồng Chính phủ, nghe báo cáo về tình hình quốc tế và trong nước, thảo luận và thông qua các văn bản chính về chính sách ruộng đất và phát động quần chúng.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 3, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mèo đẻ ra trứng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 102. Bài báo viết về dư luận ở Pháp trước những thất bại của quân viễn chinh Pháp trong cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam. Đặc biệt qua câu chuyện *Mèo đẻ ra trứng* của báo *Nhân đạo*, dẫn lời của tướng Xalăng nói rằng: "Y sẽ thắng lợi nếu nhân dân Việt Nam đồng tình với y". Nhưng ngoài lũ chó săn phản nước như bọn Bảo Đại, thì người Việt Nam ai mà đồng tình với bọn thực dân cướp nước như bọn Xalăng. Thật là:

"Mèo đâu đẻ trứng xưa nay?

Dân ta ai chẳng ghét bầy thực dân!".

- Báo Nhân dân, số 102, từ ngày 21 đến ngày 25-3-1953.

Tháng 3, ngày 23

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Giai cấp tiểu tư sản*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2299, nêu rõ: giai cấp tiểu tư sản bao gồm trí thức, các nhà công nghệ, những người làm nghề tự do, công chức... Nói chung họ cũng bị đế quốc và phong kiến áp bức, có học thức, nhạy bén về chính trị, dễ tiếp thu sự giáo dục của cách mạng và dễ đi với cách mạng, là một đồng minh quan trọng của giai cấp công nhân. Tuy nhiên, họ cũng có hạn chế là hay dao động. Giai cấp công nhân phải tuyên truyền, tổ chức, giúp đỡ để họ trở thành một động lực quan trọng của cách mạng.

- Báo *Cứu quốc*, số 2299, ngày 23-3-1953.

Tháng 3, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Cột dây thép*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 103. Thông qua sự việc: có một cột dây thép bị mối ăn, ngã xuống cạnh một làng, thanh niên, phụ lão trong làng thấy vậy, xung phong ra trồng lại. Tác giả muốn nhắc nhở: Bảo vệ của công là bổn phận của mọi công dân.

- Báo Nhân dân, số 103, từ ngày 26 đến ngày 30-3-1953.

Tháng 3, ngày 27

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Giai cấp tư sản dân tộc*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2302. Bài báo viết: Giai cấp tư sản dân tộc vừa bị đế quốc, phong kiến ngăn trở nên cũng muốn chống đế quốc và phong kiến, vừa là giai cấp bóc lột nên cũng sợ giai cấp bị bóc lột đấu tranh. Về kinh tế ít nhiều họ cũng dính líu với địa chủ phong kiến; đối với cải cách ruộng đất họ còn do dự. Vì thế giai cấp tư sản

dân tộc vừa muốn cách mạng, vừa muốn thỏa hiệp. Do đó, giai cấp công nhân cần phải vừa đoàn kết, vừa đấu tranh với họ để bảo vệ quyền lợi của mình và phát huy tác dụng cách mạng của họ.

Tác giả kết luận: Dù đặc điểm khác nhau, tác dụng khác nhau song trong công cuộc kháng chiến, trong cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân, các giai cấp đều có lợi ích chung, mục đích chung, nên cần đoàn kết lại thành Mặt trận dân tộc thống nhất mạnh mẽ, dưới sự lãnh đạo của giai cấp công nhân và chính đảng của họ. Như thế thì kháng chiến nhất định thắng lợi, kiến quốc nhất định thành công.

- Báo *Cứu quốc*, số 2302, ngày 27-3-1953.

Tháng 3, ngày 30

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định thả 200 tù binh Bắc Phi đã bị quân và dân ta bắt trên các chiến trường 5).

- Báo *Cứu quốc*, số 2304, ngày 30-3-1953.

Tháng 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm và nói chuyện với lớp chính Đảng Trung ương khóa II.

Sau khi phân tích những mối quan hệ giữa lợi ích riêng và lợi ích chung, giữa gia đình và tập thể, giữa cái "thiện" và cái "ác" trong mỗi con người, quan niệm về chữ "tình", chữ "hiếu" của người cách mạng..., Người chỉ rõ: Người cán bộ cách mạng phải "hy sinh cái nhỏ cho cái lớn", "hy sinh cái riêng cho cái chung", "Giữa lợi ích riêng và lợi ích chung phải chọn lấy một. Mà phải chọn cái ích chung". "Theo con đường thiện thì khó nhọc, nhưng vẻ vang"... Người cũng chỉ ra những biện pháp để đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân là: Phải học tập, phải học hỏi quần chúng, phải thật thà tự phê bình và phê bình, cái bí quyết thành công là có quyết tâm...

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 59-63.

Tháng 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm và nói chuyện với Hội nghị cán bộ Liên hiệp phụ nữ toàn quốc bàn về vấn đề phát động quần chúng nông dân. Người phân tích về chủ trương, hình thức, biện pháp tiến hành cuộc phát động quần chúng nhằm triệt để giảm tô, thực hiện giảm tức và vai trò của phụ nữ trong cuộc vận động đó.

Người kết luận: "Phát động quần chúng thành công thì nông dân được ruộng đất, được ấm no và phụ nữ được giải phóng. Phát động quần chúng thì bồi dưỡng được nông dân, đẩy mạnh mọi mặt công tác kháng chiến kiến quốc".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 52-57.

Tháng 3

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đồng chí Xtalin người bạn vĩ đại của nhân dân Việt Nam* 6), đăng trên tạp chí *Vì một nền hòa bình lâu dài, vì một nền dân chủ nhân dân*, số tháng 3-1953 của Cục Thông tin quốc tế. Trong bài có đoạn: "Chính Cách mạng Tháng Mười vĩ đại do Lênin và Xtalin lãnh đạo, đã thức tỉnh và

cổ vũ nhân dân Việt Nam, cũng như các dân tộc bị áp bức khác, kiên quyết đấu tranh chống bọn đế quốc áp bức".

- Báo Nhân dân, số 104, từ ngày 1 đến ngày 5-4-1953.

Tháng 4, ngày 1

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Con voi với con muỗi*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 104. Bài báo đề cập đến nhận xét của một đại biểu Quốc hội Pháp khi đến thăm vùng tạm bị chiếm đã nói rằng, cuộc kháng chiến của nhân dân ta như một cuộc chiến tranh giữa "con muỗi với con voi". Người phê phán đó là một nhận xét sai lầm và khẳng định:

"Nay tuy châu chấu đầu voi,

Nhưng mai voi sẽ bị lòi ruột ra".

- Báo *Nhân dân*, số 104, từ ngày 1 đến ngày 5-4-1953.

Tháng 4, ngày 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho các đơn vị bộ đội ta có nhiệm vụ tác chiến ở Thượng Lào. Người nhắc nhở các cán bộ, chiến sĩ phải ghi nhớ "giúp nhân dân nước bạn tức là mình tự giúp mình" và để làm tròn nhiệm vụ, các chiến sĩ phải:

- Vượt mọi khó khăn, thi đua diệt địch, chiến đấu anh dũng.

- Nêu cao tinh thần quốc tế, tôn trọng chủ quyền, tôn trọng phong tục tập quán, kính yêu nhân dân.

- Giữ gìn kỷ luật, giữ gìn danh dự.

- Có quyết tâm cao và tranh được nhiều thắng lợi.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới ông M. Racôxi (M. Rakosi), Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Hunggari nhân dịp kỷ niệm lần thứ tám ngày nhân dân Hunggari được giải phóng khỏi ách thống trị của bọn phát xít xâm lược Hítler (4-4-1945 – 4-4-1953).

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Cách mạng và kháng chiến*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2307. Bài báo chỉ rõ: Trước đây Việt Nam là một nước thuộc địa và phong kiến, cách mạng Việt Nam là cách mạng dân tộc dân chủ mới, chống phong kiến rồi tiến dần lên chủ nghĩa xã hội. Ngày nay, nước ta lập thành Nhà nước dân chủ cộng hòa, nhưng đế quốc Pháp và Mỹ muốn cướp nước ta mà đồng minh của chúng là địa chủ phong kiến, cho nên ta phải kháng chiến cứu nước.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 64, 65.

- Báo *Cứu quốc*, số 2307, ngày 3-4-1953.

Tháng 4, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chế độ nhà nước dân chủ cộng hòa*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2309, ca ngợi chế độ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã

đánh đổ nền thống trị của đế quốc và phong kiến, đưa nhân dân ta lên con đường về vang. Tác giả kết luận: Nhà nước ta đã trở thành Nhà nước của nhân dân.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhân dịp Hội nghị quốc tế bảo vệ quyền lợi thanh niên*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 105, viết về Hội nghị thanh niên 70 nước vừa họp ở Viên (Thủ đô nước Áo) để thảo luận những biện pháp giữ gìn và bảo vệ quyền lợi của thanh niên. Bài báo chỉ rõ: Thanh niên Việt Nam muốn giữ gìn và bảo vệ quyền của mình phải hăng hái tham gia kháng chiến, ra sức rèn luyện phẩm chất cách mạng, không quản ngại khó khăn gian khổ, hy sinh, phải yêu lao động, bảo vệ của công, chống quan liêu, tham ô, lãng phí, yêu Tổ quốc, dũng cảm hy sinh vì Tổ quốc. Phải gắn lòng yêu nước nồng nàn với tinh thần quốc tế chân chính, trung thành với nhân dân, với Đảng và Chính phủ.

- Báo *Cứu quốc*, số 2309, ngày 6-4-1953.

- Báo *Nhân dân*, số 105, từ ngày 6 đến ngày 10-4-1953.

Tháng 4, trước ngày 8

Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng Bộ Chính trị nghe đồng chí Võ Nguyên Giáp báo cáo về kế hoạch mở chiến dịch Thượng Lào. Người nhắc nhở: Phải chú ý chính sách đoàn kết quốc tế.

- Võ Nguyên Giáp: *Một số ý kiến về kháng chiến chống Pháp*, tài liệu đánh máy, lưu tại Viện Hồ Chí Minh.

Tháng 4, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh nói chuyện tại lớp chính Đảng Trung ương khoá III. Người đã điểm lại tình hình thế giới sau Cách mạng Tháng Mười Nga: phe đế quốc ngày càng suy yếu, phe dân chủ hoà bình ngày càng mạnh lên và liên hệ với tình hình nước ta để nhắc nhở cán bộ, đảng viên phải làm tốt chính sách ruộng đất, không được tham ô, lãng phí, phải gương mẫu, thẳng thắn nhận khuyết điểm và phê bình tốt, có làm được những điều trên thắng lợi của ta mới nhanh chóng được.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 68-72.

Tháng 4, ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 149/SL, về *Chính sách ruộng đất*, gồm hai chương: Chương I: Nội dung chính sách ruộng đất; Chương II: Cơ quan thi hành.

- Sắc lệnh số 150/SL, về việc lập *Tòa án nhân dân đặc biệt*, gồm 14 điều quy định về mục đích, nhiệm vụ, tổ chức, thành phần, quyền hạn và lề lối làm việc của Tòa án nhân dân đặc biệt, nhằm bảo đảm thi hành chính sách ruộng đất.

- Sắc lệnh số 151/SL, về việc *trừng trị những địa chủ chống pháp luật* (ở những nơi phát động quần chúng), gồm 14 điều quy định những hành động chống lại pháp luật, hình thức và mức độ xử phạt đối với những hành động đó.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 4, ngày 16

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 107:

- Bài *Lực lượng to lớn của quần chúng*, chỉ rõ: "Lực lượng của quần chúng là vô cùng to lớn. Quần chúng đã tự giác, tự động thì việc gì to mấy, khó mấy cũng làm được".

- Bài *Chống bệnh quan liêu, mệnh lệnh và làm trái pháp luật*, giới thiệu tóm tắt bản báo cáo của An Tử Văn, Thứ trưởng Bộ Tổ chức của Đảng Cộng sản, kiêm Bộ trưởng Bộ Nhân sự của Chính phủ Trung Quốc nói về ý nghĩa, nội dung, quá trình tiến hành và kết quả của cuộc vận động ba chống (quan liêu, tham ô, lãng phí) ở Trung Quốc.

- Báo *Nhân dân*, số 107, từ ngày 16 đến ngày 20-4-1953.

Tháng 4, ngày 17

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì phiên họp Hội đồng Chính phủ. Người đọc báo cáo về tình hình thế giới và trong nước từ cuối tháng 3 đến trung tuần tháng 4-1953, khẳng định phe đế quốc đang lúng túng và bị động, phe ta ngày càng chủ động, mọi mặt công tác của ta đều tiến bộ.

Tổng kết phiên họp, Người nhận định: Tình hình quốc tế tuy có lợi cho ta, song chúng ta không được chủ quan, tự mãn. Với những mặt thuận lợi và tiến bộ đó, năm nay chúng ta có thể có sự chuyển hướng khá mạnh về chính trị, quân sự và kinh tế.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhân dân dân chủ chuyên chính*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2317. Bài báo nêu bật sự khác biệt giữa nhà nước của ta với nhà nước cũ của thực dân phong kiến và chỉ rõ: Nhà nước của ta là nhà nước của nhân dân chống đế quốc và phong kiến, tính chất của nó là nhân dân dân chủ chuyên chính (dân chủ với nhân dân và chuyên chính với kẻ địch). Tất cả mọi quyền lực đều là của nhân dân, do giai cấp công nhân lãnh đạo, lấy công nông liên minh làm nền tảng.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 2317, ngày 17-4-1953.

Tháng 4, ngày 20

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mặt trận dân tộc thống nhất* (Liên Việt) ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2319. Bài báo chỉ rõ: Trong cách mạng dân tộc dân chủ và trong công cuộc kiến thiết đất nước, bốn giai cấp: công nhân, nông dân, tiểu tư sản và tư sản dân tộc đều là động lực của cách mạng. Cần đoàn kết tổ chức lại thành Mặt trận dân tộc thống nhất to lớn mạnh mẽ để góp phần đẩy mạnh sự nghiệp kháng chiến, kiến quốc mau tới thắng lợi.

- Báo *Cứu quốc*, số 2319, ngày 20-4-1953.

Tháng 4, ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị bàn về vấn đề quân sự (bao gồm tình hình chiến sự, kế hoạch chinh quân chính trị, sửa đường vận tải), vấn đề phát động quần chúng, kế hoạch triệu tập Hội nghị toàn quốc và chế độ làm việc của các đồng chí Trung ương, kiến nghị bảo vệ sức khỏe cho Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Cùng ngày, hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 108:

- Bài *Tinh thần yêu nước*, Người cho biết: Nhân kỷ niệm ngày Đảng ra hoạt động công khai, các giới đồng bào từ Nam chí Bắc đã gửi nhiều thư tới Người báo cáo những việc đã làm, thể hiện lòng yêu nước của mình. Người khẳng định: "Già trẻ gái trai đều kháng chiến", nhờ tinh thần yêu nước đó mà "ta càng thắng, giặc càng thua" và cuộc kháng chiến của ta nhất định thắng lợi.

- Bài *Kênia anh dũng*, ca ngợi cuộc đấu tranh của nhân dân Kênia chống thực dân Anh giành độc lập dân tộc và nêu rõ: Cuộc đấu tranh chính nghĩa đó nhất định thắng lợi, nhân dân Việt Nam đồng tình và ủng hộ nhân dân Kênia.

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Báo Nhân dân, số 108, từ ngày 21 đến ngày 25-4-1953.

Tháng 4, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tình hình khó khăn của Pháp*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 109, viết về sự lệ thuộc của Pháp vào Mỹ trong cuộc chiến tranh xâm lược Đông Dương đã gây ra những hậu quả xấu trong đời sống của nhân dân Pháp. Bài viết cho biết, mặc dù được Mỹ giúp đỡ, thực dân Pháp vẫn liên tiếp thất bại, nhân dân các nước Đông Dương vẫn cùng nhân dân Pháp đoàn kết đấu tranh chống kẻ thù chung.

- Báo Nhân dân, số 109, từ ngày 26-4 đến ngày 1-5-1953.

Tháng 4, ngày 30

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 156/SL, giải thể Nha Công chính Hỏa xa và thành lập một cơ quan mới là Nha Công chính trực thuộc Bộ Giao thông Công chính, làm nhiệm vụ chỉ đạo công tác thủy nông, đê điều, vận tải và các công tác công chính khác.

- Sắc lệnh số 157/SL, bổ nhiệm chức Giám đốc Vụ Quản lý xuất nhập khẩu thuộc Bộ Công thương.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

1) Ông Hasét (Farhat Hashed).

2) Hội nghị họp từ ngày 25 đến ngày 30-1-1953.

3) Túc Đại đoàn Quân tiên phong là đại đoàn chủ lực đầu tiên của quân đội ta, được thành lập ngày 28-8-1949.

- 4) Trên ngực chiếc áo lụa có thêu dòng chữ màu xanh “Hội Liên hiệp Phụ nữ Hà Đông kính tặng”.
- 5) Đoàn tù binh này lấy tên là "Đoàn ngày 30 tháng 3".
- 6) Toàn văn bài viết được đăng lại trên báo *Nhân dân*, số 104, từ ngày 1 đến ngày 5-4-1953.

NĂM 1953 (TỪ THÁNG 9 ĐẾN THÁNG 12)

NĂM 1953

(Từ tháng 9 đến tháng 12)

Tháng 9, ngày 1

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thành tích đắp đê, giữ đê*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 133, biểu dương những cố gắng của đồng bào các tỉnh có đê ở Bắc Bộ, Trung Bộ và chỉ rõ: Giặc Pháp là đồng minh của giặc lụt. Chúng ném bom phá đê hòng làm cho đồng bào ta bị lụt, bị đói. Do vậy, đồng bào ta phải "luôn luôn tỉnh táo, luôn luôn cố gắng, để đánh thắng địch họa và thiên tai".

- Báo *Nhân dân*, số 133, từ ngày 1 đến ngày 5-9-1953.

Tháng 9, ngày 2

Chủ tịch Hồ Chí Minh ra Lời kêu gọi toàn thể đồng bào, chiến sĩ và cán bộ nhân dịp kỷ niệm tám năm Cách mạng Tháng Tám và ngày Quốc khánh 2-9.

Kiểm điểm lại mấy năm kháng chiến vừa qua, Người khẳng định: Thế ta ngày càng mạnh, thế địch ngày càng yếu. Sau khi biểu dương những thành tích của toàn thể chiến sĩ, đồng bào và cán bộ ta đã đạt được trong tám năm qua, Người nêu rõ những nhiệm vụ của quân đội, cán bộ, đồng bào vùng sau lưng địch... Và yêu cầu mọi người phải nâng cao tư tưởng trường kỳ kháng chiến, tự lực cánh sinh; phải nhận rõ ta, bạn, thù; phải luôn luôn tỉnh táo và phá tan mọi âm mưu của địch. Toàn dân đoàn kết, vượt mọi khó khăn, làm tròn nhiệm vụ, đẩy mạnh kháng chiến, giữ vững độc lập.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng với các ông Tôn Đức Thắng, Trường Chinh, Phạm Văn Đồng, Võ Nguyên Giáp đến trụ sở Đoàn cố vấn Trung Quốc tại Việt Nam để trao tặng Huân chương Hồ Chí Minh cho ông La Quý Ba - Trưởng đoàn cố vấn chính trị và ông Vi Quốc Thanh - Trưởng đoàn cố vấn quân sự.

Nhân dịp kỷ niệm ngày Quốc khánh nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 182 A/SL, thưởng Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho nhiều cá nhân và một đơn vị có nhiều thành tích xuất sắc trong sản xuất và chiến đấu.

- Sắc lệnh số 182 B/SL, thưởng Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho các chuyên gia Trung Quốc có nhiều đóng góp cho Việt Nam.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 132-137.
- Văn Trang: *Ở bên Hồ Chí Minh*, Tạp chí *Những vấn đề quốc tế*, số 1, 1991 (bản Trung văn).
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 4

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chủ nghĩa cộng sản nhất định thành công*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2416, nêu lên những mâu thuẫn không thể giải quyết nổi trong chế độ tư bản chủ nghĩa như thất nghiệp, khủng hoảng kinh tế... và khẳng định chủ nghĩa cộng sản nhất định thành công vì đã giải quyết được những mâu thuẫn đó. Lênin đã vạch ra con đường để giải quyết là: Phải kinh qua giai cấp công nhân tổ chức, đấu tranh cách mạng; kinh qua trường kỳ xây dựng, để thực hiện chế độ cộng sản.

- Báo *Cứu quốc*, số 2416, ngày 4-9-1953.

Tháng 9, trước ngày 5

Nhân dịp Quốc khánh nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Chính phủ thưởng Huân chương Kháng chiến, Huân chương Lao động và cấp Bằng khen cho 53 cá nhân và bốn đơn vị có thành tích xuất sắc trong sản xuất và chiến đấu.

- Báo *Nhân dân*, số 133, từ ngày 1 đến ngày 5-9-1953.

Tháng 9, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bảo Đại - trùm buôn lậu*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 134. Bài báo vạch mặt những kẻ cầm đầu bọn buôn lậu ở Pháp cũng như ở Việt Nam, đó là Ngân hàng Đông - Pháp, là Bôlae, là Lotuócơ, Xalăng, là vợ chồng Bảo Đại. Các báo chí Pháp, Mỹ cho rằng: Chính bọn chúng là kẻ chủ trương kéo dài chiến tranh ở Việt Nam, rằng vợ chồng Bảo Đại "ngoại tội buôn lậu, tội buôn dân bán nước còn nặng gấp nhiều". Bài báo kết luận: Vợ chồng Bảo Đại sớm muộn cũng phải đền tội.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 184/SL, bổ nhiệm Phó Giám đốc Vụ Tổ chức và Cán bộ thuộc Bộ Nội vụ.
- Sắc lệnh số 185/SL, bổ nhiệm Giám đốc Nha Công chính.
- Báo *Nhân dân*, số 134, từ ngày 6 đến ngày 10-9-1953.
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 7

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Dân chủ mới*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2418, nêu năm đặc điểm của nền dân chủ mới là:

- Dưới sự lãnh đạo của Đảng và giai cấp công nhân, nhân dân đánh đổ đế quốc và phong kiến. Trên nền tảng công nông liên minh, nhân dân lao động làm chủ nhà nước và xây dựng nền dân chủ nhân dân chuyên chính (dân chủ với nhân dân, chuyên chính với kẻ thù).
- Trong chế độ dân chủ mới có năm loại hình kinh tế khác nhau: kinh tế quốc doanh, hợp tác xã, cá thể, tư bản tư nhân, tư bản nhà nước, trong đó kinh tế quốc doanh giữ vai trò chủ đạo.
- Tư tưởng của giai cấp công nhân - tư tưởng Mác-Lênin là tư tưởng chủ đạo.
- Đảng lãnh đạo giai cấp công nhân và nhân dân lao động thực hiện dân chủ mới, tiến dân lên chủ nghĩa xã hội.
- Trong nước, nhân dân hăng hái kháng chiến, thi đua sản xuất.
- Báo *Cứu quốc*, số 2418, ngày 7-9-1953.

Tháng 9, trước ngày 9

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới ông Đamianốp, Chủ tịch Chủ tịch Đoàn Quốc hội và ông Sécvăngcốp, Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Bungari nhân dịp Quốc khánh nước Cộng hòa nhân dân Bungari (9-9).

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t.7, tr.138.

Tháng 9, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Báo chí Mỹ mắng nhiếc thực dân Pháp*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 135. Tác giả chỉ ra âm mưu của Mỹ "giúp" Pháp để tiến hành chiến tranh xâm lược Việt Nam: "Làm căn cứ tấn công Trung Quốc và làm cho Pháp yếu hơn Tây Đức, để Mỹ càng dễ sai khiến Tây Âu". Nhưng báo chí Mỹ lại "kê on" với Pháp và trách Pháp bất lực. Qua đó tác giả kết luận: "Bọn can thiệp Mỹ đối với lũ thực dân Pháp đã "được chơi lại được chê"".

- Báo *Nhân dân*, số 135, từ ngày 11 đến ngày 15-9-1953.

Tháng 9, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết thư trả lời nhận cháu Conút, con trai ông bà người Đức Hartman, địa chỉ:

Vaeter Harman

Dostamtsorsteher

E.Thalman Strase 13

Segaitz (Sachs), và nhận cháu làm con nuôi.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đấu tranh để thực hiện chủ nghĩa cộng sản*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2424, nêu rõ: Để thực hiện dân chủ hoàn toàn với mọi người, trước hết đảng viên phải đoàn kết toàn dân, đánh đổ thực dân và phong kiến, kháng chiến thắng lợi, củng cố chính quyền dân chủ nhân

dân; ra sức thi đua tăng gia sản xuất và tiết kiệm, chống quan liêu, tham ô, lãng phí; ra sức nâng cao trình độ văn hóa và giác ngộ chính trị của nhân dân lao động; ra sức củng cố Đảng ngày càng lớn mạnh để lãnh đạo nhân dân đấu tranh đến thắng lợi hoàn toàn.

- Báo *Cứu quốc*, số 2424, ngày 15-9-1953.

- Bút tích bức thư lưu trữ tại gia đình Hartman.

- Song Tùng: *Những giây phút được gần Bác Hồ*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1998, tr. 35.

Tháng 9, ngày 16

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho toàn thể đồng bào, bộ đội, cán bộ Tây Bắc. Người căn dặn: “Cán bộ thì phải hết lòng hết sức chăm lo đến đời sống của nhân dân, phải đi đúng đường lối quần chúng, làm đúng chính sách của Chính phủ, và phải thực hiện cần, kiệm, liêm, chính.”

Cùng ngày, Người gửi thư cho Hội nghị cán bộ ngành giao thông công chính, Người chỉ rõ: "Công tác giao thông vận tải, nhất là công tác sửa chữa đường cầu, rất là quan trọng. Đường sá thông thì mọi việc đều dễ dàng". Người mong toàn thể cán bộ ngành giao thông công chính hãy "ra sức thi đua phát triển sáng kiến, vượt mọi khó khăn để làm tròn nhiệm vụ".

Người gửi kèm theo bảy huy hiệu để Hội nghị tặng cho những cán bộ xuất sắc nhất.

Trong ngày, Người gửi thư cho cán bộ và đồng bào dân công cầu đường và nhắc nhở mọi người phải ra sức thực hiện *kế hoạch thi đua*, có chuẩn bị, có tổ chức, thiết thực và dẻo dai, để đưa chiến dịch cầu đường đến thắng lợi hoàn toàn.

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Kết quả bước đầu của phát động quần chúng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 136. Bài báo tổng kết những kết quả đạt được về chính trị, kinh tế, văn hóa trong đợt thí điểm phát động quần chúng tại sáu xã ở tỉnh T. và khẳng định những kết quả đó chứng tỏ chính sách ruộng đất của Đảng và Chính phủ là đúng đắn. Đồng thời, Người cũng chỉ ra nhiệm vụ cho những đợt phát động quần chúng sau này.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 139-140.

- Báo *Nhân dân*, số 136, từ ngày 16 đến ngày 20-9-1953.

- Thư Hồ Chí Minh gửi toàn thể đồng bào, bộ đội cán bộ Tây Bắc ngày 16-8-1953, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 187/SL, chỉ định ông Lê Trung Toàn làm Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Hà Nội thay ông Nghiêm Tử Trình đã được phép từ chức.

- Quyết định số 188-QĐ, bác đơn xin ân giảm án của một phạm nhân can tội cầm đầu tổ chức lưu manh trộm cướp.

- Quyết định số 189-QĐ, bác đơn xin ân giảm tội tử hình của ba phạm nhân can tội cầm đầu một tổ chức làm tay sai cho giặc.

- Bản chụp Sắc lệnh và Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, trước ngày 20

Nhân dịp Tết Trung thu, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thơ cho các cháu nhi đồng. Người căn dặn các cháu phải yêu Tổ quốc, yêu nhân dân, yêu lao động, căm thù giặc và vui vẻ, mạnh khỏe, gan dạ và thành thật. Cuối bài thơ, Người mong rằng: "Thu sau so với Thu này vui hơn".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 141-142.

Tháng 9, ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng danh hiệu Cán bộ gương mẫu và thưởng Huân chương Chiến sĩ hạng nhất, hạng nhì, hạng ba và Huân chương Quân công cho 14 cá nhân có thành tích xuất sắc trong chiến đấu và phục vụ chiến đấu.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Báo chí Pháp thừa nhận giặc Pháp thất bại*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 138, trích dẫn những ý kiến trên tờ *Nước Pháp buổi chiều* - một tờ báo rất phản động ở Pháp phản ánh tâm trạng bi quan của giới cầm quyền Pháp đối với những thất bại của quân đội Pháp trong cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam. Tờ báo ấy kết luận: "Khắp Việt - Miên - Lào, ở đâu quân đội Pháp cũng bị động như vậy...".

- Báo *Nhân dân*, số 137, 138, từ ngày 21 đến ngày 25-9 và từ ngày 26 đến ngày 30-9-1953.

Tháng 9, trước ngày 23

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho đồng bào và chiến sĩ Nam Bộ nhân dịp kỷ niệm ngày Nam Bộ kháng chiến. Trong thư, Người biểu dương những thành tích của quân dân Nam Bộ trong tám năm kháng chiến anh dũng và khẳng định: "Nam Bộ thật xứng đáng là bức tường đồng của Tổ quốc",... "Cuộc kháng chiến của ta nhất định thắng lợi"... Đồng thời, Người cũng đề ra những nhiệm vụ cụ thể cho đồng bào, cán bộ và chiến sĩ Nam Bộ nhằm nhanh chóng đưa cuộc kháng chiến đến thắng lợi.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 143-144.

Tháng 9, ngày 23

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Kết luận*, ký bút danh Đ.X. Đây là bài tổng kết 49 bài viết của Người, đăng trên báo *Cứu quốc*, trong chuyên mục *Thường thức chính trị*, từ ngày 16-1 đến ngày 23-9-1953, nhằm giáo dục cán bộ, đảng viên và nhân dân ta những kiến thức cơ bản về chủ nghĩa Mác – Lênin 1).

- Báo *Cứu quốc*, số 2430, ngày 23-9-1953.

Tháng 9, ngày 26

Nhân dịp kỷ niệm lần thứ tư ngày thành lập nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa Mao Trạch Đông.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự và nói chuyện tại buổi lễ bế mạc lớp chỉnh huấn cán bộ trí thức. Sau khi biểu dương những tiến bộ của anh chị em thể hiện trong việc nhận thức hàng loạt vấn đề về vai trò của trí thức, về cách mạng, về kháng chiến..., chỉ rõ niềm vinh dự của người trí thức trong thời đại mới, Người nêu lên những yêu cầu của việc cải tạo: "Cải tạo cũng phải trường kỳ gian khổ, vì đó là một cuộc cách mạng trong bản thân của mỗi người. Bồi dưỡng tư tưởng mới để đánh thắng tư tưởng cũ, đoạn tuyệt với con người cũ để trở thành con người mới không phải là một việc dễ dàng, không phải trong một lớp nghiên cứu vài tháng mà hoàn toàn thắng lợi...". "Có hai thứ vũ khí rất sắc bén để giúp chúng ta cải tạo, tức là cố gắng học tập gắn liền với thực hành và không e ngại, không che giấu, *thật thà tự phê bình và hoan nghênh quần chúng phê bình mình*".

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chỉ thay đổi một chữ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 138. Bài viết ca ngợi tình đoàn kết hữu nghị giữa nhân dân hai nước Việt Nam và Trung Quốc. Người cho biết: Chủ tịch Mao Trạch Đông đã tự tay sửa chữ "Trần Nam quan" thành "Cửa mục Nam" 2).

Cũng trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng danh hiệu *Cán bộ gương mẫu* và thưởng huân chương cho sáu chiến sĩ dân công có thành tích xuất sắc phục vụ chiến đấu (ba Huân chương Chiến sĩ hạng nhì và ba Huân chương Chiến sĩ hạng ba).

- Báo Nhân dân, số 138, từ ngày 26 đến ngày 30-9-1953.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 145-149.

Tháng 9, ngày 29

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen ngợi đồng bào, chiến sĩ và cán bộ huyện Tiên Lãng (Hải Phòng) đã nêu cao tinh thần đoàn kết, khắc phục khó khăn, liên tục chiến đấu, tiêu diệt nhiều sinh lực địch và khuyên đồng bào, chiến sĩ và cán bộ không được chủ quan khinh địch, tỉnh táo đề phòng, chuẩn bị đánh tan mọi âm mưu thâm độc mới của địch, giành nhiều thắng lợi mới.

Nhân dịp này, Người thay mặt Chính phủ tặng thưởng cho huyện Tiên Lãng Huân chương Kháng chiến hạng nhất.

- *Chủ tịch Hồ Chí Minh với Đảng bộ và nhân dân Hải Phòng*, Viện xuất bản Kinh điển và Văn kiện Đảng thuộc Viện Mác - Lênin biên soạn, Nxb. Hải Phòng, 1985, tr. 49.

Tháng 9, cuối tháng

Tại bản Tin Keo 3), Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ tọa cuộc họp Bộ Chính trị bàn kế hoạch tác chiến Đông - Xuân.

Sau khi nghe Đại tướng Võ Nguyên Giáp báo cáo tình hình địch, Người nhấn mạnh: "Địch tập trung quân cơ động để tạo nên sức mạnh... Không sợ! Ta buộc chúng phải

phân tán binh lực thì sức mạnh đó không còn" - bàn tay Người mở ra, mỗi ngón tay chỉ về một hướng.

Kết thúc cuộc họp, Người nói: "Phương hướng chiến lược không thay đổi". Về hướng hoạt động, lấy Tây Bắc làm hướng chính, các hướng khác là hướng phối hợp. Hướng chính hiện nay không thay đổi, nhưng trong hành động có thể thay đổi. Phép dùng binh là thiên biến vạn hóa...

- Võ Nguyên Giáp: *Mùa xuân Điện Biên Phủ*, in trong tạp chí *Lịch sử Quân sự*, số 1-1994, tr. 2-3.

- Viện Lịch sử Quân sự Việt Nam: *Sự nghiệp và tư tưởng quân sự của Chủ tịch Hồ Chí Minh*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1990, tr. 173.

Tháng chín, cuối tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh tới dự lễ Quốc khánh Trung Quốc tại An toàn khu. Trong buổi tiệc, Người hỏi chuyện bà Tôn Nữ Lệ Minh (vợ nhà thơ Lưu Trọng Lư).

- Cô có mấy cháu rồi.

- Dạ, thưa Bác, ba ạ.

Người chọn ba quả táo gửi từ Quảng Tây (Trung Quốc) sang, đưa cho Tôn Nữ Lệ Minh.

- Bác gửi cô cầm về cho các cháu mừng...

- Lời kể của Tôn Nữ Lệ Minh, báo *Giáo dục thời đại*, số 155, 7-12-1997.

Tháng 10, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen ngợi các Trung đoàn 42 và 50, cùng các đơn vị bộ đội và dân quân du kích Tả Ngạn đã anh dũng chiến đấu, lập nhiều thành tích trong cuộc chống càn thẳng lợi.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Anh hùng học tập*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 139, giới thiệu gương học tập của Tạ Giang Đình, Cục trưởng Cục Thương binh trong Ủy ban tỉnh Hồ Bắc (Trung Quốc) không những anh hùng trong chiến đấu mà anh hùng cả trong học tập (mặc dù bị mù cả hai mắt). Người kết luận: "Mù mà quyết tâm học thì cũng như sao sáng, sáng mà lười biếng học thì kém cả người mù".

- *Chủ tịch Hồ Chí Minh với Đảng bộ và nhân dân Hải Phòng*, Viện xuất bản Kinh điển và Văn kiện Đảng thuộc Viện Mác - Lênin biên soạn, Nxb. Hải Phòng, 1985, tr. 50.

- Báo *Nhân dân*, số 139, từ ngày 1 đến ngày 5-10-1953.

Tháng 10, trước ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng danh hiệu *Cán bộ và chiến sĩ gương mẫu* và thưởng huân chương các loại cho 23 chiến sĩ và cán bộ có thành tích xuất sắc trong sản xuất và chiến đấu.

- Báo Nhân dân, số 140, từ ngày 6 đến ngày 10-10-1953.

Tháng 10, ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch nước Cộng hòa dân chủ Đức Vinhem Pích (Wihelm Pieck) nhân kỷ niệm lần thứ tư Ngày thành lập nước Cộng hòa dân chủ Đức.

Trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bom khinh khí*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 140, cho biết: Mỹ thường đưa bom nguyên tử và bom khinh khí ra dọa thiên hạ, dọa những người có bệnh sợ Mỹ. Nhưng vừa qua Liên Xô tuyên bố đã có bom nguyên tử và bom khinh khí, điều đó đã làm cho Mỹ hoảng hốt, lo sợ, còn nhân dân yêu chuộng hòa bình thì rất hoan nghênh. Người kết luận: "Vỏ quýt Mỹ dày thì có móng tay Liên Xô nhọn, rất nhọn".

- Báo Nhân dân, số 140, từ ngày 6 đến ngày 10-10-1953.

Tháng 10, đầu tháng

Tại Khuổi Tát, Chủ tịch Hồ Chí Minh gặp các đồng chí Võ Nguyên Giáp, Trường Chinh, Phạm Văn Đồng để nghe đồng chí Võ Nguyên Giáp báo cáo tình hình địch và sự chuẩn bị lực lượng của ta cho chiến dịch sắp tới. Sau khi nghe báo cáo, Người nói: "Địch tập trung quân cơ động để tạo nên sức mạnh... Không sợ! Ta buộc chúng phải phân tán binh lực thì sức mạnh đó không còn".

- Đại tướng Võ Nguyên Giáp: *Điện Biên Phủ*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1998, tr. 24-25.

Tháng 10, ngày 9

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhân dân Mỹ chống chiến tranh Việt Nam*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2442, tố cáo Mỹ âm mưu mở rộng chiến tranh xâm lược Việt Nam thông qua "con bài" thực dân Pháp. Qua kết quả của một cuộc thăm dò ý kiến với câu hỏi: "Bạn tán thành hay không tán thành quân đội Mỹ sang tham gia chiến tranh ở Việt Nam", với 85% số phiếu phản đối, đã chứng tỏ một sự thật: "Chưa bao giờ có một vấn đề nào mà tuyệt đại đa số nhân dân Mỹ có ý kiến thống nhất như vậy!".

- Báo *Cứu quốc*, số 2442, ngày 9-10-1953.

Tháng 10, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *500 triệu người chúc Việt Nam kháng chiến thắng lợi*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 141. Người cảm ơn nhân dân Trung Quốc đã ủng hộ cuộc kháng chiến của nhân dân Việt Nam và hứa "nhất định kiên quyết kháng chiến để đánh tan đế quốc Pháp - Mỹ". Đồng thời, Người cũng cho biết: Không chỉ nhân dân Trung Quốc mà ngay cả nhân dân Pháp cũng ủng hộ cuộc kháng chiến của nhân dân ta và khẳng định: "Cuộc kháng chiến của ta nhất định thắng lợi".

- Báo *Nhân dân*, số 141, từ ngày 11 đến ngày 15-10-1953.

Tháng 10, ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới ông Xuphanuvông, Thủ tướng Chính phủ Pathét Lào, nhân dịp kỷ niệm lần thứ 8 ngày tuyên bố độc lập của Pathét Lào và ngày thành lập Chính phủ kháng chiến Lào. Người tin chắc rằng: Trong công cuộc đấu tranh chính nghĩa đánh đuổi kẻ thù chung, để giành tự do và độc lập, nhân dân Pathét Lào, nhân dân Việt Nam và nhân dân Cao Miên, đoàn kết chặt chẽ trong khối liên minh Việt - Miên - Lào, nhất định sẽ thắng lợi hoàn toàn.

Trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Vì sợ cộng sản phản động Mỹ phát điên*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2444. Bài báo nêu: Vì sợ cộng sản mà phản động Mỹ hóa ra điên rồ và làm những việc điên rồ. Chúng lấy máu của 113 triệu/150 triệu nhân dân Mỹ; treo giải thưởng 10 vạn đôla cho ai làm được máy để xem mạch người nào có thể trở nên cộng sản; thu và đốt những sách báo tiến bộ; bỏ tù hàng trăm giáo sư, học sinh, văn nghệ sĩ; bắt trẻ em từ 10 - 15 tuổi phải tuyên thệ "xin thề không phải là đảng viên cộng sản"...

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 152.

- Báo *Cứu quốc*, số 2444, ngày 12-10-1953.

Tháng 10, ngày 14

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tình trạng xã hội ở Pháp*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2446. Tác giả dẫn tin của một tờ báo tư sản Pháp viết về tình trạng xã hội Pháp: số người tự tử, trộm cướp quá nhiều, nạn tham ô, cờ bạc, rượu chè tràn lan, thất nghiệp, đói khổ ở khắp nơi. Tờ báo này cũng cho biết, sở dĩ có tình trạng như vậy một phần vì kinh tế, tài chính của Pháp phụ thuộc vào Mỹ; một phần phải chi cho cuộc chiến tranh phi nghĩa ở Việt - Miên - Lào. Tác giả kết luận: Giặc Pháp càng theo đuổi chiến tranh thì tình trạng xã hội ở Pháp ngày càng sa sút và nguy khốn hơn.

- Báo *Cứu quốc*, số 2446, ngày 14-10-1953.

Tháng 10, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới ông Vinhem Pích, nhân dịp ông được bầu lại làm Chủ tịch nước Cộng hòa dân chủ Đức.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định số 190-QĐ, bác đơn xin ân giảm án tử hình của một phạm nhân can tội làm nội gián cho địch.

- Bức điện (bản đánh máy tiếng Pháp), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Bản chụp Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 10, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lũ quỷ khát máu*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2447, nêu rõ: Đế quốc Mỹ cũng như thực dân Pháp tự xưng là "văn minh", "nhân đạo" nhưng sự thật chúng là một lũ quỷ khát máu, giết người càng nhiều, gây tang tóc càng nhiều thì chúng càng đắc ý. Nhưng chúng đã lầm! Chúng càng khát máu thì càng vô tình nêu cao lòng hăng hái, chí kiên quyết của các dân tộc đấu tranh cho độc lập tự do, điển hình là cuộc kháng chiến của nhân

dân Triều Tiên. Người nhấn mạnh: Thắng lợi của nhân dân Triều Tiên đã có ảnh hưởng và cổ vũ cuộc kháng chiến của nhân dân ba nước Việt - Miên - Lào.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Đội lột tôn giáo, làm nghề mật thám*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 142, nêu lên một số trường hợp bọn đội lột tôn giáo làm nghề mật thám cho đế quốc ở Thượng Hải (Trung Quốc), bọn chúng đã bị Chính phủ và nhân dân Thượng Hải trừng trị thích đáng. Người kết luận: Chúng ta bảo vệ tự do tín ngưỡng nhưng kiên quyết trừng trị những kẻ đội lột tôn giáo phản Chúa, phản nước và mọi người cần tỉnh táo đề phòng hơn nữa.

- Báo *Cứu quốc*, số 2447, ngày 16-10-1953.

- Báo *Nhân dân*, số 142, từ ngày 16 đến ngày 20-10-1953.

Tháng 10, ngày 19

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ méo mặt*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2449, dẫn tin của tờ *Tin tức trong nước* (Mỹ), ngày 27-8 thú nhận mục đích của Mỹ giúp Pháp là để tiêu diệt hoặc hạn chế ảnh hưởng của Đảng Cộng sản ở Pháp và tranh thủ sự ủng hộ của dân chúng những nước được Mỹ giúp, nhưng kết quả Mỹ không đạt được gì, mà:

"Mất tiền rồi lại thua thâm,

Đề cho chúng bạn tri âm chê cười".

- Báo *Cứu quốc*, số 2449, ngày 19-10-1953.

Tháng 10, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Văn hóa Liên Xô cao nhất trên thế giới*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2451. Qua những con số về tình hình đọc sách và xuất bản sách ở Liên Xô (hơn 36 vạn 8.000 nhà đọc và cho mượn. Mỗi năm in hơn 800 triệu quyển), tác giả muốn chúng tỏ rằng, văn hóa của nhân dân Liên Xô đã được nâng lên rất cao.

Trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Vài sai lầm trong việc phát động quần chúng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 143, nêu lên một số sai lầm về nhận thức, lập trường, tiếp thu chủ trương, chính sách của Đảng và Chính phủ trong việc phát động quần chúng và kết luận: Để sửa chữa những khuyết điểm đó, cần nắm vững chính sách của Đảng và Chính phủ, đi đúng đường lối quần chúng.

- Báo *Cứu quốc*, số 2451, ngày 21-10-1953.

- Báo *Nhân dân*, số 143, từ ngày 21 đến ngày 25-10-1953.

Tháng 10, từ ngày 22 đến ngày 24

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì phiên họp Hội đồng Chính phủ để xem xét tình hình thế giới và trong nước trong thời gian qua, nghe báo cáo về tình hình quân sự, về cuộc phát động quần chúng đợt hai, báo cáo tổng kết về chỉnh huấn tại chức của cán bộ, công nhân viên các cơ quan trung ương và địa phương.

Sau khi nghe báo cáo về cuộc phát động quần chúng đợt hai, Hội đồng Chính phủ đã thông qua kế hoạch củng cố xã sau phát động quần chúng, kế hoạch củng cố và xây dựng Khu Tây Bắc, quyết định sửa đổi mấy điều trong Điều lệ thuế nông nghiệp và quyết định mở một cuộc vận động chống bệnh quan liêu giấy tờ vào cuối năm 1953.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 10, ngày 23

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Văn hóa Mỹ gây tai hại trong vùng tạm bị chiếm*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2452, nêu rõ: Trong cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam, đế quốc Mỹ không những giúp Pháp về quân sự, chính trị, kinh tế mà cả về văn hóa. Thông qua các loại phim, tranh ảnh cao bồi, Mỹ âm mưu đưa văn hóa Mỹ vào vùng tạm bị chiếm để đầu độc thanh, thiếu niên ta. Bài viết nhắc nhở mọi người cần tỉnh táo đề phòng, đấu tranh chống ảnh hưởng văn hóa tiêu cực của Mỹ.

- Báo *Cứu quốc*, số 2452, ngày 23-10-1953.

Tháng 10, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bom A và bom H*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2454. Người cho biết: Năm 1946, các nhà khoa học và quân sự Mỹ dự đoán ít nhất từ 10 đến 12 năm nữa Liên Xô mới có bom A (bom nguyên tử) và ít nhất bốn năm nữa mới có bom H (bom khinh khí). Nhưng năm 1949, Liên Xô đã có bom A và tháng 8 năm nay (1953) đã có bom H. Điều đó làm cho Mỹ cuống cuồng và hết khoác lác, bệnh "thân Mỹ", "sợ Mỹ" cũng giảm bớt. Người kết luận:

Bom H của Liên Xô có nghĩa là bom "*Hòa bình*".

Trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thanh niên Pháp chống chiến tranh ở Việt Nam*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 144. Bài báo cho biết: Trong phong trào chống chiến tranh ở Việt Nam, thanh niên Pháp hoạt động rất tích cực. Tại Đại hội liên hoan thanh niên thế giới tổ chức ở Bucarét 4), tháng 9-1953, Đoàn đại biểu thanh niên Pháp đã thông qua một quyết nghị ủng hộ cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam và cho rằng "*Hòa bình ở Việt Nam là lợi ích chung của thanh niên chúng ta*". Người khẳng định: Cuộc kháng chiến của ta là toàn dân kháng chiến lại được nhân dân Pháp và nhân dân lao động thế giới ủng hộ. Vì vậy ta nhất định thắng, địch nhất định thua.

- Báo *Cứu quốc*, số 2454, ngày 26-10-1953.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 157-158.

Tháng 10, ngày 28

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Anh hùng trinh sát*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2456, ca ngợi gương anh Lý Ngọc Văn, đã khôn khéo, gan góc và kiên quyết, nhiều lần vào đồn địch để lấy tin tức. Anh đã được Chính phủ tặng huân chương.

- Báo *Cứu quốc*, số 2456, ngày 28-10-1953.

Tháng 10, ngày 30

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chiến sĩ cầu đường*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2457, viết về gương đồng chí Chum - một du kích kiêu mẫu trong vùng tạm bị chiếm, một chiến sĩ cầu đường kiêu mẫu trong vùng tự do, một người có tinh thần trách nhiệm cao, khéo tổ chức, khéo sắp xếp công việc, luôn luôn hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao. Người cho rằng: Nếu cán bộ chính trị và cán bộ chuyên môn, khéo hướng dẫn, khéo sắp xếp công việc, khéo tổ chức thi đua, thì chắc chắn sẽ có hàng vạn chiến sĩ cầu đường như đồng chí Chum.

- Báo *Cứu quốc*, số 2457, ngày 30-10-1953.

Tháng 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm và nói chuyện với Hội nghị cán bộ vùng địch hậu. Sau khi khen ngợi những thành tích của anh chị em như vượt mọi khó khăn, tiêu diệt nhiều giặc..., Người đã chỉ ra những khuyết điểm trong việc điều tra nắm chắc âm mưu của địch, việc thực hiện chưa tốt chính sách đoàn kết ở nhiều địa phương, công tác chỉ đạo của các cấp chưa chặt chẽ, chưa đi sát quần chúng... Đồng thời, Người nêu lên những biện pháp khắc phục những khuyết điểm trên và nhắc nhở mọi người cố gắng để giành nhiều thành tích hơn nữa.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 153-156.

Tháng 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cảm ơn những tình cảm tốt đẹp của thanh niên Pháp 5) đối với cuộc kháng chiến chính nghĩa của nhân dân Việt Nam chống thực dân Pháp xâm lược. Người chỉ rõ: "Chỉ có bọn thực dân Pháp và bọn can thiệp Mỹ là những kẻ duy nhất phải chịu trách nhiệm về cuộc chiến tranh phi chính nghĩa này, nó đã gây nên bao nhiêu khổ cực và tang tóc cho nhân dân Pháp cũng như nhân dân Việt Nam". Người cũng mong rằng "chúng ta phải sát cánh cùng nhau đấu tranh kiên quyết để thắng kẻ thù chung của chúng ta. Chỉ có như thế chúng ta mới có thể thực hiện được mục đích chung của chúng ta là cộng tác thân ái với nhau trên cơ sở độc lập, tự do và hòa bình, vì lợi ích chân chính của cả hai nước chúng ta".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 159-160.

Tháng 11, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Malencôp và Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Xôviết tối cao Liên Xô Kôlimentô Ephorêmovích Vôrôsilốp, nhân dịp kỷ niệm lần thứ 36 Cách mạng Tháng Mười thành công. Bức điện có đoạn: "Chúng tôi nhiệt thành chúc nhân dân Liên Xô vĩ đại thu được nhiều thắng lợi mới trong công cuộc kiến thiết chủ nghĩa cộng sản và bảo vệ hòa bình thế giới".

Trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *36 năm từ ngày Cách mạng Tháng Mười thành công*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 145, ca ngợi những thắng lợi của nhân dân lao động thế giới giành được từ sau Cách mạng Tháng Mười thành

công, chỉ rõ nguyên nhân chính đưa đến thắng lợi của Cách mạng Tháng Mười là đã giải quyết triệt để vấn đề ruộng đất, và cho rằng: Việt Nam ta thực hiện phát động quần chúng, cải cách ruộng đất thì chúng ta cũng sẽ đánh thắng thực dân Pháp và can thiệp Mỹ, đưa kháng chiến đến thắng lợi, kiến quốc đến thành công.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 161.

- Báo Nhân dân, số 145, từ ngày 1 đến ngày 5-11-1953.

Tháng 11, khoảng đầu tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh trả lời nhà báo Thụy Điển về cuộc chiến tranh của Pháp ở Việt Nam qua cuộc thảo luận của Quốc hội Pháp về việc muốn dàn xếp hoà bình với Việt Nam. Người tuyên bố: đó là nguyện vọng của nhân dân Việt Nam, song nước trung lập nào muốn hoà giải phải dựa trên cơ sở tôn trọng nguyện vọng và chủ quyền của Việt Nam.

- Báo *Nhân dân*, số 152, ngày 10-12-1953.

Tháng 11, ngày 2

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Địa chủ phản động ác ghê*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2459, tố cáo tội ác của một số địa chủ phản động đã câu kết với thực dân và bù nhìn để phản dân, phản nước, mưu phá hoại chính sách ruộng đất của Chính phủ. Chúng là bọn "mặt người dạ thú" và tội ác của chúng là "tuyệt vô nhân đạo".

- Báo *Cứu quốc*, số 2459, ngày 2-11-1953.

Tháng 11, ngày 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi cho quân dân Nam Bộ một triệu đồng (1.000.000đ) để làm giải thưởng cho quân dân Nam Bộ có thành tích thi đua giết giặc lập công.

- Báo *Cứu quốc* (cơ quan của Mặt trận Liên Việt tỉnh Long Châu Sa), số 33, ngày 4-11-1953.

Tháng 11, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Văn minh Mỹ người không bằng chó*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2462, dẫn lời các báo Mỹ viết về đời sống của dân Mỹ và của chó Mỹ: Nhân dân Mỹ thất nghiệp, không có việc làm, nhiều người chết đói, chết rét, trong khi chó Mỹ thì lại được ăn ngon, mặc đẹp, bài báo kết luận:

"Văn minh trọng chó hơn người,

Văn minh của Mỹ buồn cười lắm thay!".

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thi đua sản xuất, ích nước lợi nhà*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 146. Tác giả trích đăng bức thư của ông Bê Văn Thạch, chiến sĩ thi đua nông nghiệp toàn quốc (huyện Na Rì - Bắc Kạn) gửi Hồ Chủ tịch, cho biết mức thuế Nhà nước quy định là đúng, vì vậy đã đem lại niềm phấn khởi cho bà con thi đua tăng gia sản xuất. Tác giả nhận định: Qua bức

thư của ông Thạch và thực tế vụ chiêm hiện nay (nhiều tỉnh đồng bằng đã đóng vượt mức từ 5-27%) thì mức thuế không phải là nặng.

- Báo *Cứu quốc*, số 2462, ngày 6-11-1953.

- Báo *Nhân dân*, số 146, từ ngày 6 đến ngày 10-11-1953.

Tháng 11, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bà mẹ anh hùng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2466, ca ngợi nhiều gia đình có từ 3 đến 5 con đi bộ đội được Chính phủ tặng *Bảng vàng danh dự* và *Huân chương Kháng chiến*, điển hình là cụ Huân ở Việt Bắc có chín con đi bộ đội. Thật là:

"Cả nhà kháng chiến,

Muôn thuở rạng danh,

Nêu gương dân tộc,

Việt Nam quang vinh".

Cùng ngày, hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 147:

- Bài *Đội thanh niên xung phong*, giới thiệu về tổ chức, nhiệm vụ, thành phần của *Đội thanh niên xung phong*. Theo tác giả "Đó là một trường đào tạo thanh niên bằng những công việc thiết thực",... "chúng ta cần củng cố và phát triển *Đội thanh niên xung phong* để đảm bảo thêm công việc kháng chiến và đào tạo cán bộ sau này".

- Bài *Lấy xương máu Pháp đổi đôla Mỹ*, vạch trần âm mưu của Mỹ "giúp" Pháp tiền bạc, vũ khí và dùng xương máu người Pháp để kéo dài và mở rộng chiến tranh ở Việt - Miên - Lào. Đồng thời, tố cáo thực dân Pháp đã lừa bịp nhân dân Pháp và nhân dân thế giới, dùng tính mạng của thanh niên Pháp để đổi lấy đôla Mỹ.

- Báo *Cứu quốc*, số 2466, ngày 11-11-1953.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 162-163.

- Báo *Nhân dân*, số 147, từ ngày 11 đến ngày 15-11-1953.

Tháng 11, ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 191/SL, cho phép ông Nguyễn Xuân Ngọc từ chức Thư ký Ban Kinh tế - Tài chính của Chính phủ kể từ ngày 1-11-1953.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 11, ngày 13

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ lo sợ số 1*, *Mỹ lo sợ số 2*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2467. Bài báo nêu rõ: Do Mỹ tuyên truyền quá trớn về bom nguyên tử và bom khinh khí, nên chưa ai sợ mà người Mỹ đã mắc bệnh "sợ bom" trước tiên. Đó là cái sợ số 1 của Mỹ. Mỹ lại chủ quan cho rằng Liên Xô chưa thể có bom khinh khí, nhưng tháng 8 vừa rồi, Liên Xô tuyên bố đã có bom khinh khí. Điều đó làm cho Mỹ công cuồng, lo sợ. Đó là cái sợ số 2 của Mỹ.

- Báo *Cứu quốc*, số 2467, ngày 13-11-1953.

Tháng 11, từ ngày 15 đến ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh tham dự Hội nghị toàn quốc lần thứ nhất của Đảng Lao động Việt Nam để thảo luận chính sách, kế hoạch cải cách ruộng đất và thông qua những văn kiện về cải cách ruộng đất.

Tại phiên khai mạc Hội nghị, Chủ tịch giới thiệu các đồng chí cố vấn, các đồng chí nước ngoài với Hội nghị. Sau đó, Người đọc báo cáo "Tình hình trước mắt và nhiệm vụ của cải cách ruộng đất". Phần đầu báo cáo đề cập đến tình hình kinh tế, chính trị của phe đế quốc chủ nghĩa, đứng đầu là Mỹ và phe xã hội chủ nghĩa, đứng đầu là Liên Xô. Cuối phần này, Người chỉ rõ: So sánh về mọi mặt thì thấy rõ thế địch ngày càng kém, thế ta ngày thêm mạnh.

Trong phần chính của báo cáo, Người nhấn mạnh nhiệm vụ trung tâm trong năm 1953 là ra sức đánh giặc trên các chiến trường, tiêu diệt nhiều sinh lực địch, đập tan âm mưu quân sự mới của địch; phát động quần chúng thực hiện cải cách ruộng đất, thực hiện khẩu hiệu "Người cày có ruộng".

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 193/SL, thưởng Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho 17 đơn vị (ở Thái Bình, Nam Định, Quảng Yên, Kiến An, Hải Dương, Ninh Bình, Thừa Thiên...).

- Sắc lệnh số 194/SL, thưởng Huân chương Kháng chiến hạng Nhất cho cụ Hà Đình Tuân, xã Tân Dân, huyện Yên Dũng, Bắc Giang có chín con tòng quân (bốn con trai, ba con gái, một con dâu, và một cháu nội).

- Tài liệu Hội nghị toàn quốc lần thứ I của Đảng, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Trung ương: *Những sự kiện lịch sử Đảng (1945 - 1954)*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1979, t. 2, tr. 316-317.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 11, ngày 16

Bài thơ của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Kế hoạch Nava, đầu voi đuôi chó*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 148, bằng thể thơ năm chữ, tác giả vạch rõ sự huênh hoang của Nava trong kế hoạch đánh chiếm Nho Quan (Ninh Bình), Thanh Hóa và sự thất bại của nó đúng như "đầu voi đuôi chó". Người nhắc nhở chúng ta không được chủ quan khinh địch, phải đoàn kết một lòng, để đưa kháng chiến đến thắng lợi hoàn toàn.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 164-165.

Tháng 11, ngày 17

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tinh thần quân lính Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2470, phản ánh tâm trạng bất mãn của lính Mỹ chán ghét cuộc

chiến tranh và tố cáo chính sách của bọn quan thầy đã đẩy họ vào vòng binh lửa, làm giàu trên xương máu của họ.

Bài báo khẳng định: Chỉ có quân đội cách mạng mới có tinh thần quyết chiến quyết thắng, mới được nhân dân kính trọng và tin yêu.

- Báo *Cứu quốc*, số 2470, ngày 17-11-1953.

Tháng 11, ngày 20

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Dân Nhật chống Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2472, cho biết: Mỹ tuy đã ký hòa ước với Nhật, nhưng trên thực tế Mỹ ngày càng can thiệp sâu vào Nhật trên tất cả các mặt: quân sự, kinh tế, văn hóa, xã hội... làm cho dân Nhật căm ghét Mỹ và hăng hái chống Mỹ. Bài báo kết luận:

"Ở Á cũng như ở Âu

Đế quốc Mỹ đi đến đâu,

Cũng bị nhân dân oán ghét".

- Báo *Cứu quốc*, số 2472, ngày 20-11-1953.

Tháng 11, ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho đồng bào, bộ đội và cán bộ Tây Bắc. Trong *Thư gửi quân và dân Tây Bắc*, Người đề ra nhiệm vụ cho quân dân Tây Bắc là: Đồng bào phải đoàn kết chặt chẽ, giúp đỡ lẫn nhau tăng gia sản xuất, tham gia kháng chiến; bộ đội phải thi đua học tập, giúp đỡ đồng bào, sẵn sàng xung phong giết giặc; cán bộ phải hết lòng hết sức chăm lo đến đời sống của nhân dân, phải đi đúng đường lối quần chúng, làm đúng chính sách của Đảng và Chính phủ, thực hiện cần, kiệm, liêm, chính.

Trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: "*Anh hùng*" giả và anh hùng thật, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 149. Sau khi định nghĩa về hai loại anh hùng: Anh hùng giả và anh hùng thật, tác giả cho rằng: Trong công cuộc kháng chiến kiên quốc, khắp các ngành, các nơi, chúng ta đã có những anh hùng thật và cần nhiều anh hùng như vậy. Ai mà có quyết tâm phụng sự nhân dân, phụng sự kháng chiến, thì đều có thể trở nên anh hùng thật.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Quyết định tặng Huân chương Kháng chiến hạng hai cho nhân dân và các đơn vị dân công xã Hưng Khán, huyện Trấn Yên, tỉnh Yên Bái và ba Huân chương Kháng chiến hạng ba cho ba cá nhân, đã lập nhiều thành tích xuất sắc trong công tác cầu đường 6).

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 166-167.

- Báo *Nhân dân*, số 149, từ ngày 21 đến ngày 25-11-1953.

- Báo *Cứu quốc*, số 2473, ngày 21-11-1953.

Tháng 11, ngày 24

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tội nghiệp trẻ con Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2475, tố cáo chính sách của Mỹ là "muốn làm chủ thế giới thì phải đào tạo những kẻ giết người". Với phương châm đó, Mỹ đã đào tạo trẻ em để tiếp tục công cuộc giết người bằng phim ảnh, sách báo đồi trụy. Kết quả của cách giáo dục đó đã dẫn đến nhiều trẻ em Mỹ phạm tội và mắc bệnh loạn tinh thần. Tác giả nhắc nhở chúng ta cần phải tuyên truyền giáo dục có kết quả để phá tan âm mưu xâm lược bằng văn hóa của chúng.

- Báo *Cứu quốc*, số 2475, ngày 24-11-1953.

Tháng 11, ngày 26

Trong bài *Trả lời một nhà báo Thụy Điển* 7) - chủ bút tờ *Expressen*, Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu rõ: Cuộc chiến tranh ở Việt Nam là do thực dân Pháp gây ra. Nhân dân Việt Nam nhất tề đứng dậy cầm vũ khí kháng chiến và quyết tâm chiến đấu tới thắng lợi cuối cùng, nhưng sẵn sàng thương lượng giải quyết vấn đề hòa bình ở Việt Nam trên cơ sở Chính phủ Pháp thật sự tôn trọng độc lập, chủ quyền của nước Việt Nam.

Trả lời câu hỏi: Nếu một nước trung lập đứng ra dàn xếp cuộc thương lượng thì Chủ tịch có tiếp nhận không? Người nói: "Sẽ được hoan nghênh, nhưng việc thương lượng đình chiến chủ yếu là một việc giữa Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa với Chính phủ Pháp".

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tích cực và nóng nảy*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 150. Sau khi định nghĩa thế nào là tích cực, thế nào là nóng nảy, Người chỉ rõ: Tích cực là gắn liền khí khái cách mạng với tinh thần thực tế. Tích cực thì mọi việc đều thành công. Nóng nảy là một thứ bệnh tiểu tư sản, làm việc mà nóng nảy thì nhất định thất bại. Bài viết được kết thúc bằng hai câu thơ:

"Tích cực, thì sẽ thành công,

Nóng nảy, kết quả sẽ không ra gì".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 168-169, 170.

Tháng 11, ngày 27

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Văn hóa giáo dục Liên Xô* ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2477. Bằng những dẫn chứng cụ thể về sự phát triển của văn hóa Liên Xô từ năm 1940 đến năm 1952, tác giả khẳng định: văn hóa giáo dục Liên Xô cao nhất thế giới.

- Báo *Cứu quốc*, số 2477, ngày 27-11-1953.

Tháng 11, trước ngày 28

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới ông Ăngve Hốtgia (Enver Hodja), Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng và ông Ôme Nirani, Chủ tịch Chủ tịch Đoàn Hội đồng nhân dân nước Cộng hòa nhân dân Anbani, nhân dịp kỷ niệm lần thứ chín ngày giải phóng nước Cộng hòa nhân dân Anbani.

- Báo *Cứu quốc*, số 2478, ngày 28-11-1953.
- Báo Nhân dân, số 152, từ ngày 6 đến ngày 10-12-1953.

Tháng 11, ngày 30

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chiến sĩ cầu đường*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2479. Bằng những dẫn chứng cụ thể về thành tích của các chiến sĩ cầu đường, tác giả khẳng định: "Bất kỳ việc gì, ở ngành nào, quân chúng đều có kinh nghiệm và nhiều sáng kiến quý báu. Cán bộ biết gần gũi quân chúng, biết lãnh đạo quân chúng thì công việc to lớn mấy, khó khăn mấy cũng thành công. Công việc cầu đường cũng vậy".

- Báo *Cứu quốc*, số 2479, ngày 30-11-1953.

Tháng 12, ngày 1

Tại kỳ họp thứ ba, Quốc hội khóa I nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Chủ tịch Hồ Chí Minh trình bày báo cáo về *Tình hình trước mắt và nhiệm vụ cải cách ruộng đất*.

Trong phần đầu báo cáo, Người khái quát những nét lớn về tình hình thế giới và trong nước; phân tích tương quan lực lượng giữa ta và địch. Phần chính báo cáo là ý nghĩa, đường lối chung, phương châm của cải cách ruộng đất. Báo cáo cũng xác định vai trò của hai nhiệm vụ trung tâm là kháng chiến và cải cách ruộng đất và mối quan hệ khăng khít của hai nhiệm vụ ấy trong cách mạng Việt Nam. Phần cuối báo cáo, Người lưu ý những điểm cần chú ý, những kinh nghiệm, biện pháp cần được sử dụng để Luật cải cách ruộng đất được thông qua, công cuộc cải cách ruộng đất được thành công, kháng chiến thắng lợi.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhân dân Pháp chống chiến tranh xâm lược Việt Nam*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2480, viết về phong trào nhân dân Pháp phản đối cuộc chiến tranh xâm lược của thực dân Pháp ở Việt Nam và cho rằng, giặc Pháp tuy đã thất bại "nhưng chúng chết thì chết hết không chừa", do vậy, ta không được chủ quan khinh địch, sẵn sàng đập tan mọi âm mưu và hành động của chúng.

Cũng trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Cụ già 120 tuổi*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 151, nêu gương cụ Hà Văn Quận ở xã Nghi Thuận, huyện Nghi Lộc, tỉnh Nghệ An, một lão nông cốt cán trong cuộc phát động quần chúng, triệt để giảm tô ở Nghệ An.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 172-185.
- Báo *Cứu quốc*, số 2480, ngày 1-12-1953.
- Báo Nhân dân, số 151, từ ngày 1 đến ngày 5-12-1953.

Tháng 12, ngày 2

Sáng, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục dự kỳ họp thứ ba, Quốc hội khóa I nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Trong bài phát biểu, sau khi lưu ý các đại biểu nghiên cứu kỹ các báo cáo, đề án Luật cải cách ruộng đất và trọng tâm của cải cách ruộng đất, Người khẳng định: Luật cải cách ruộng đất của ta "chí nhân, chí nghĩa, hợp tình, hợp lý". Cuối cùng, Người đề nghị Quốc hội nghiên cứu kỹ một lần nữa và thông qua Luật cải cách ruộng đất.

Trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nông nghiệp ở Liên Xô*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2481. Người cho biết: Sau Cách mạng Tháng Mười thành công, Đảng và Chính phủ Liên Xô đã thực hiện chính sách "Người cày có ruộng", đem lại ruộng đất cho nông dân. Nhờ đó mà nông dân phấn khởi, hăng hái tham gia kháng chiến, đánh thắng thù trong giặc ngoài. Ngày nay, với những chính sách khuyến khích phát triển nông nghiệp, đời sống của nhân dân Liên Xô ngày càng dư dật, ấm no.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 186-187.

- Báo *Cứu quốc*, số 2481, ngày 2-12-1953.

Tháng 12, ngày 3

Tôi, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục dự kỳ họp thứ ba, Quốc hội khóa I, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Sau khi trình bày về chính sách ngoại giao của Chính phủ, Người phân tích ý nghĩa những câu Người vừa trả lời một nhà báo Thụy Điển và nói: "Chúng ta ủng hộ phong trào hòa bình thế giới, nhưng chúng ta tuyệt đối chớ có ảo tưởng rằng, hòa bình là một việc dễ dàng. Hòa bình phải do đấu tranh gian khổ mới giành được".

- Báo *Nhân dân*, số 156, từ ngày 26 đến ngày 31-12-1953.

Tháng 12, ngày 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục dự kỳ họp thứ ba, Quốc hội khóa I nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Sau khi Quốc hội thông qua Luật cải cách ruộng đất do Chính phủ đề nghị, Người thay mặt Chính phủ hứa với Quốc hội sẽ cố gắng lãnh đạo nhân dân đưa kháng chiến đến thắng lợi hoàn toàn, cải cách ruộng đất đến thành công, để xứng đáng với lòng tin cậy của Quốc hội, của nhân dân.

Trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Không chắc có tiền mua tiền cũng được*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2482. Bài báo viết: "Mỹ tưởng rằng nhiều tiền thì mua gì cũng được, thậm chí mua được cả lòng nhân dân, nhiều tiền thì đi đến đâu cũng được mọi người kính sợ". Nhưng Mỹ đã lầm to! Ở khắp các nước Á cũng như Âu, phong trào chống Mỹ và "tẩy chay" Mỹ diễn ra rất mạnh mẽ. Các báo chí Mỹ cũng phải thừa nhận rằng: Đối với các nước, ảnh hưởng của Mỹ ngày càng kém sút.

- Báo *Nhân dân*, số 156, từ ngày 26 đến ngày 31-12-1953.

- Báo *Cứu quốc*, số 2482, ngày 4-12-1953.

Tháng 12, trước ngày 5

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen ngợi cụ Hà Văn Quận (ở xã Nghi Thuận, huyện Nghi Lộc, tỉnh Nghệ An), 120 tuổi mà vẫn hăng hái lao động, làm gương mẫu cho

con cháu trong cuộc phát động quần chúng triệt để giảm tô. Bức thư có đoạn: "Tôi chắc rằng đến ngày thực hiện cải cách ruộng đất, người cày có ruộng, cụ sẽ được sung sướng thanh nhàn hơn". Người còn biểu cụ Quận một cái áo lụa và một huy chương để làm kỷ niệm.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 171.

Tháng 12, ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng Bộ Chính trị thông qua kế hoạch tác chiến của Bộ Tổng tư lệnh và quyết định mở Chiến dịch Điện Biên Phủ. Người chỉ thị cho Đại tướng Tổng Tư lệnh Võ Nguyên Giáp: "Chiến dịch này là một chiến dịch rất quan trọng không những về quân sự mà cả về chính trị, không những đối với trong nước mà đối với quốc tế. Vì vậy, toàn quân, toàn dân, toàn Đảng phải tập trung hoàn thành cho kỳ được...".

Trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Hội nghị đại biểu toàn quốc "bù nhìn"*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 152, vạch trần thủ đoạn của thực dân Pháp trong việc tổ chức cái gọi là "Hội nghị đại biểu toàn quốc" cho bọn tay sai ở Việt Nam. Người kết luận: Chỉ có Quốc hội ta là Quốc hội thật sự đem lại quyền lợi cho nhân dân.

- Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Trung ương: *Những sự kiện Lịch sử Đảng (1945 - 1954)*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1979, t. 2, tr. 324-326.

- *Lịch sử Quân đội nhân dân Việt Nam*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1974, tr. 557.

- Báo *Nhân dân*, số 152, từ ngày 6 đến ngày 1-12-1953.

Tháng 12, ngày 7

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *"Tự tưởng tự do" ở Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2484. Bài viết vạch trần mâu thuẫn giữa lời nói và việc làm về "tự tưởng tự do" ở Mỹ. Người Mỹ cho rằng nhân dân Mỹ là người tự do nhất trên thế giới. Hiến pháp Mỹ cũng khởi đầu bằng câu "Mọi người đều tự do, tự do tư tưởng...". Nhưng trên thực tế, cái gọi là "tự do" ở Mỹ lại là sự *mất tự do*, mọi người không có quyền tự do ngôn luận, tự do hội họp, tự do đi lại... Bài báo kết luận: "Tự do như vậy, ai cầu tự do".

- Báo *Cứu quốc*, số 2484, ngày 7-12-1953.

Tháng 12, trước ngày 8

Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng giải thưởng cho anh Bùi Phú Tạo, bản nông, làm công tác giao thông. Trong đợt phát động quần chúng đợt hai, anh Tạo đã hoàn thành tốt công việc được giao và được bầu là cán bộ tích cực.

- Báo *Cứu quốc*, số 2485, ngày 8-12-1953.

Tháng 12, ngày 9

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Văn nghệ Mỹ và trẻ con Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2486. Tác giả dẫn chứng hai cách giáo dục trẻ em ở Liên Xô và ở Mỹ: ở Mỹ sách báo tuyên truyền mang nội dung đòi truy, phản động, tàn bạo, giết người; còn ở Liên Xô, sách báo ca tụng tư cách con người, lòng yêu Tổ quốc, giáo dục tinh thần yêu thương lẫn nhau. Tác giả kết luận: Liên Xô là nơi hòa bình, tự do; còn Mỹ là cái tổ gây ra chiến tranh giết người.

- Báo *Cứu quốc*, số 2486, ngày 9-12-1953.

Tháng 12, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Quyết định số 195-QĐ, bác đơn xin ân giảm tội tử hình của hai phạm nhân can tội làm tay sai cho giặc và ân giảm tội tử hình xuống tù chung thân cho một phạm nhân khác.

- Quyết định số 196-QĐ, bác đơn xin ân giảm tội tử hình của bảy phạm nhân can tội làm tay sai cho giặc và ân giảm tội tử hình xuống tù chung thân cho một phạm nhân, xuống 20 năm tù cho ba phạm nhân.

- Bản chụp Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 11

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 153:

- Bài *Vài ưu điểm và khuyết điểm trong việc phát động quần chúng*, nêu lên những ưu điểm trong đợt phát động quần chúng đợt hai và chỉ ra những khuyết điểm của các cán bộ làm công tác phát động quần chúng như: bệnh hình thức, bao biện, quan liêu, mệnh lệnh, chủ quan, không làm đúng chính sách của Đảng và Chính phủ.

- Bài *Một phút đồng hồ*, kêu gọi các cơ quan, đoàn thể chống lãng phí thời giờ, và nhắc nhở: Muốn tiết kiệm thời giờ, mọi người phải chuẩn bị sẵn sàng, đầy đủ, phải có tinh thần phụ trách và phải coi "một phút đồng hồ, một nén vàng".

- Báo *Nhân dân*, số 153, từ ngày 11 đến ngày 15-12-1953.

Tháng 12, ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho đồng bào và cán bộ tỉnh Lai Châu. Trong thư, Người đề ra bốn nhiệm vụ để đồng bào và cán bộ Lai Châu thực hiện:

"1. Đoàn kết thân ái giúp đỡ lẫn nhau.

2. Giúp đỡ bộ đội diệt phi, trừ gian, giữ gìn trật tự.

3. Ra sức tăng gia sản xuất để mọi người được ấm no.

4. Hết sức trung thành với Tổ quốc và Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Còn đối với những người trước đây đã làm đường theo giặc nếu trở về với Tổ quốc thì Chính phủ sẽ khoan hồng".

Cán bộ thì phải thật sự gần gũi giúp đỡ nhân dân, đặt lợi ích của nhân dân lên trên hết".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 190.

Tháng 12, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tội ác của địa chủ phong kiến*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2491. Bằng những dẫn chứng cụ thể về hành vi và tội ác của bọn địa chủ phong kiến, Người đặt ra một nhiệm vụ quan trọng là: Phải giải phóng nhân dân khỏi ách bóc lột của địa chủ phong kiến, xây dựng một xã hội bình đẳng, ấm no.

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 154:

- Bài *Tình nghĩa quốc tế đoàn kết giai cấp*. Với những con số và sự kiện sinh động, Chủ tịch khẳng định tình đoàn kết quốc tế của nhân dân Pháp và nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới đối với cuộc kháng chiến chống Pháp của nhân dân ta và tin tưởng rằng, với sự ủng hộ nhiệt liệt của nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới, cuộc kháng chiến của ta nhất định thắng lợi.

- Bài *Mâu thuẫn Mỹ - Anh - Pháp trong Hội nghị Bécmuýt 8*), nêu thành phần, nội dung của Hội nghị Bécmuýt, vạch trần âm mưu của Mỹ trong Hội nghị hòng buộc các nước này đẩy mạnh chạy đua vũ trang. Do ý kiến không thống nhất, Hội nghị đã không thu được kết quả gì. Bài báo kết luận: Hội nghị Bécmuýt là "đầu voi đuôi chuột".

- Báo *Cứu quốc*, số 2491, ngày 16-12-1953.

- Báo *Nhân dân*, số 154, từ ngày 16 đến ngày 20-12-1953.

Tháng 12, ngày 18

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bán mắt nuôi miệng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2492, lên án chính sách vô nhân đạo của Mỹ và tố cáo những kẻ bán Tổ quốc, bán nhân dân cho bọn đế quốc xâm lược để hưởng sung sướng cho cá nhân.

- Báo *Cứu quốc*, số 2492, ngày 18-12-1953.

Tháng 12, ngày 19

Chủ tịch Hồ Chí Minh ra *Lời kêu gọi nhân dịp kỷ niệm 7 năm toàn quốc kháng chiến*.

Sau khi tổng kết những thắng lợi mà quân và dân ta đã giành được trong bảy năm qua trên các mặt chính trị, quân sự, kinh tế, văn hóa... Chủ tịch Hồ Chí Minh thay mặt nhân dân Việt Nam cảm ơn nhân dân Pháp, nhân dân các nước bị Pháp thống trị và giai cấp công nhân thế giới đã lấy ngày 19-12-1953 là "Ngày quốc tế tích cực đoàn kết với nhân dân Việt Nam"; cảm ơn nhân dân yêu chuộng hòa bình trên thế giới đã hăng hái ủng hộ cuộc kháng chiến của nhân dân Việt Nam. Người kêu gọi toàn thể đồng bào và chiến sĩ ra sức thực hiện tốt hai nhiệm vụ trung tâm trong năm 1953 là: *Đẩy mạnh kháng chiến và thực hiện cải cách ruộng đất*.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 197/SL, công bố thi hành Luật cải cách ruộng đất do Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, khóa I, kỳ họp thứ ba thông qua ngày 4-12-1953.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 191-193.

- Báo *Nhân dân*, số 154, từ ngày 16 đến ngày 20-12-1953.

Tháng 12, ngày 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 198/SL, chỉ định ông Trần Kiên (tức Chân) làm Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Khu Tả Ngạn.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mừng ngày Chúa giáng sinh*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 155, nêu nguồn gốc ra đời của Giêsu, những lời răn dạy của Chúa về lòng yêu nước, quyền tự do bình đẳng bác ái. Người kêu gọi "đồng bào ta, lương cũng như giáo đoàn kết kháng chiến, ủng hộ chính sách ruộng đất, thực hiện người cày có ruộng, tức là làm đúng lời dạy của Chúa Giêsu, tức là thật thà tôn kính Chúa Giêsu".

- Báo *Nhân dân*, số 155, từ ngày 21 đến ngày 25-12-1953.

Tháng 12, trước ngày 22

Nhân kỷ niệm ngày toàn quốc kháng chiến và "Ngày quốc tế tích cực đoàn kết với nhân dân Việt Nam", Chủ tịch Hồ Chí Minh và Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa quyết định phóng thích cho gần 300 tù binh Pháp vào dịp lễ Noel năm 1953.

- Báo *Cứu quốc*, số 2495, ngày 22-12-1953.

Tháng 12, ngày 22

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho toàn thể chiến sĩ và cán bộ nhân dịp kỷ niệm ngày thành lập Quân đội nhân dân Việt Nam. Trong thư, Người đề ra nhiệm vụ cho quân đội ta là: Ra sức thi đua diệt giặc lập công, ra sức giúp đỡ đồng bào nông dân thực hiện chính sách ruộng đất của Đảng và Chính phủ; cố gắng học tập chính trị và quân sự để tiến bộ mãi. Người gửi cho mỗi đại đoàn và mỗi liên khu một lá cờ "Quyết chiến, quyết thắng" để làm giải thưởng luân lưu.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 196.

- *Văn kiện Quân sự của Đảng (1951 - 1954)*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1977, t. 3, tr. 527.

- *Hồ Chí Minh với các lực lượng vũ trang nhân dân*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1975, tr. 244-245.

Tháng 12, trước ngày 23

Nhân kỷ niệm bảy năm kháng chiến toàn quốc, Chủ tịch Hồ Chí Minh thưởng:

Huân chương Kháng chiến cho 11 gia đình có từ năm đến bảy con tham gia tòng quân.

- *Bảng Vàng danh dự* cho 130 gia đình có từ ba đến bốn con tham gia tòng quân.

- *Bảng Gia đình vẻ vang* cho nhiều gia đình có từ một đến hai con tham gia tòng quân.

- Báo *Cứu quốc*, số 2496, ngày 23-12-1953.

Tháng 12, trước ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho đồng bào công giáo nhân dịp lễ Nôen. Trong thư có đoạn:

"Phúc âm dạy chúng ta rằng: Chúa Cơ Đốc sinh ra làm gương cho mọi giống phúc đức như: hy sinh vì nước vì dân, làm gương lao động, công bằng ruộng đất, tin thờ Chúa bằng tinh thần.

Chúng ta kháng chiến cứu nước, thi đua tăng gia sản xuất và tiết kiệm, cải cách ruộng đất làm cho người cày có ruộng, tín ngưỡng tự do. Như thế là những việc Chính phủ và nhân dân ta làm, đều hợp với tinh thần Phúc âm".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 197.

Tháng 12, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Vài khuyết điểm trong việc phát động quần chúng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 156, nhắc nhở cán bộ cần sửa chữa một số khuyết điểm về nhận thức, lập trường, tiếp thu chủ trương chính sách của Đảng và Chính phủ trong công tác phát động quần chúng. Người căn dặn: "Cán bộ ta phải nghiên cứu thật kỹ, thấm nhuần thật sâu, thi hành thật đúng chính sách của Đảng và Chính phủ - Đó là con đường duy nhất để đi đến thành công".

- Báo *Nhân dân*, số 156, từ ngày 26 đến ngày 31-12-1953.

Tháng 12, cuối tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới ông Ghêoócghiu Đê, Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Rumani, nhân kỷ niệm ngày thành lập nước Cộng hòa nhân dân Rumani, Chủ tịch Hồ Chí Minh chúc nhân dân Rumani đạt được nhiều thắng lợi mới, to lớn, góp phần bảo vệ hòa bình và dân chủ thế giới.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 252.

Tháng 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho cán bộ, chiến sĩ mặt trận Điện Biên Phủ. Bức thư có đoạn:

"Năm ngoái, các chú đã anh dũng chiến đấu, tiêu diệt nhiều địch, đã thắng lợi to. Bác rất vui lòng.

Năm nay, sau những cuộc chinh huân chính trị và quân sự, các chú đã tiến bộ hơn. Các chú phải chiến đấu anh dũng hơn, chịu đựng gian khổ hơn, *phải giữ vững quyết tâm* trong mọi hoàn cảnh:

Quyết tâm tiêu diệt địch,
Quyết tâm giữ vững chính sách,
Quyết tâm tranh nhiều thắng lợi".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 198.

- *Hồ Chí Minh với các lực lượng vũ trang nhân dân*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1975, tr. 246-247.

Tháng 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư động viên cán bộ cung cấp và dân công tham gia chiến dịch Thu Đông, Người căn dặn: Phải chịu đựng gian khổ, vượt mọi khó khăn, giúp sức bộ đội tranh nhiều thắng lợi, hoàn thành nhiệm vụ vượt mức. Đồng thời phải giữ vững chính sách của Đảng và Chính phủ.

Riêng đối với Tổng cục Cung cấp, Người đặt giải thưởng cờ thi đua "Quyết tâm làm tròn nhiệm vụ".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 199.

- *Văn kiện quân sự của Đảng (1951-1954)*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1977, t. 3, tr. 527.

- Ban Khoa học Hậu cần: *Lịch sử Hậu cần Quân đội nhân dân Việt Nam (1944-1954)*, 1985, t. 1, tr. 256.

Trong năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho lớp chính Đảng Liên khu V. Trong thư, Người nêu lên mục đích của chính Đảng là để dùi mài cán bộ và đảng viên thành những chiến sĩ xứng đáng là người đày tớ của nhân dân. Người căn dặn: “- Phải làm đúng chính sách của Đảng và của Chính phủ và theo đúng đường lối quần chúng trong mọi việc.

- Phải triệt để chống bệnh quan liêu, hình thức, tham ô, lãng phí.

- Phải thật sự thi hành dân chủ trong Đảng và trong quần chúng.

- Phải thật thà tự phê bình và phê bình”...

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 200.

- Bút tích bức thư của Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi lớp chính Đảng Liên khu V, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Trong năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi tặng cháu Hiếu, con ông Nguyễn Văn Huyền 9) một hộp sữa, một mảnh vải kaki trước khi Hiếu lên đường đi Trung Quốc học.

Người nói với ông Huyền:

- Chú bảo cô may gấp cho cháu một cái áo bằng mảnh vải này nhé.
- Tạp chí *Đại học và giáo dục chuyên nghiệp*, tháng 8-1990.

Trong năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh trao đổi với Luật sư Phan Anh :

- Chú có biết trong *Tam tự kinh* có câu gì ứng vào việc khen thưởng gia đình có con đi bộ đội không ?
- Thưa, đó là câu "Đậu Yên Sơn, hữu nghĩa phương giáo ngũ tử, danh câu dương (nghĩa là ông Đậu Yên Sơn có phương pháp giáo dục tốt nên cả năm người con đều nổi danh).

Người hỏi tiếp:

- Chú có biết câu: "Không sợ ít mà sợ không đều, không sợ nghèo mà sợ không yên" xuất xứ ở đâu không ?
- Thưa, đó là câu: Bất hoạn quả nhi hoạn bất quân, bất hoạn bản nhi hoạn bất an".

Người gặt đầu.

- *Thơ ca chiến khu* của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 2001, tr. 372.

1) Năm 1955, Nhà xuất bản Sự thật đã tập hợp lại và in thành sách, với nhan đề *Thường thức chính trị*.

2) Trước kia chữ "Trần Nam quan" - "Trần" có nghĩa là trần áp, nay đổi thành "Cửa mục Nam" - "Mục" có nghĩa là hòa

3) Bản Tin Keo, thuộc thôn Lục Giã, nằm dưới chân núi Hồng, thuộc huyện Định Hóa, Thái Nguyên.

4) Thủ đô nước Rumani.

5) Tháng 9-1953, Đại hội liên hoan thanh niên thế giới họp ở Bucarét. Để tỏ tình đoàn kết hòa bình, thanh niên Pháp đã gửi biểu Chủ tịch Hồ Chí Minh một chiếc khăn len ghép nhiều màu sắc và một bức ảnh lớn phóng hình Người. Cảm động trước tấm lòng đó, Chủ tịch đã gửi thư cảm ơn.

6) Những cá nhân là: Hà Văn Đoan, 27 tuổi ở Yên Bái; Nguyễn Văn Chum, 43 tuổi ở Vĩnh Phúc; Phạm Thị Mão, 20 tuổi ở Vĩnh Phúc.

7) Theo cuốn *Những sự kiện lịch sử Đảng (1945 - 1954)* của Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Trung ương, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1979, t. 2, tr. 322 cho rằng: Sự kiện này diễn ra ngày 28-11-1953.

8) Thành phần Hội nghị gồm Tổng thống Mỹ, Thủ tướng Anh và Thủ tướng Pháp cùng ba Bộ trưởng Ngoại giao của ba nước, đã họp ở đảo Bécmyt. Mục đích là tiếp tục duy trì "cuộc chiến tranh lạnh" của chúng trên thế giới.

9) Ông Nguyễn Văn Huyền, Bộ trưởng Bộ Giáo dục.

NĂM 1954 (TỪ THÁNG 1 ĐẾN THÁNG 4)

NĂM 1954

(Từ tháng 1 đến tháng 4)

Tháng 1, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị chỉ định cơ quan lãnh đạo, chỉ huy chiến dịch; triển khai kế hoạch điều động lực lượng lên Tây Bắc.

Khi trao nhiệm vụ cho Đại tướng Tổng Tư lệnh Võ Nguyên Giáp, Người nói: "Trao cho chú toàn quyền quyết định. Trận này quan trọng, phải đánh cho thắng! Chắc thắng mới đánh, không chắc thắng không đánh".

Cùng ngày, hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 157:

- Bài *Món quà quý báu*, đánh giá cao quyết tâm thi đua kháng chiến của các tầng lớp nhân dân thể hiện qua các bức thư gửi Người. Đối với Người, "đó là món quà tinh thần rất quý báu".

- Bài *Cán bộ kiểu mẫu*, nêu gương hai cán bộ đã kiên nhẫn, chịu khó, biết cách tuyên truyền giải thích nên vận động quần chúng có kết quả và chỉ rõ: "Nếu cán bộ biết chịu khó, khéo hướng dẫn thì nhân dân rất hăng hái đấu tranh, hăng hái giúp Chính phủ và bộ đội".

- Võ Nguyên Giáp: *Mùa xuân Điện Biên Phủ*, in trong tạp chí *Lịch sử Quân sự*, số 1-1994, tr. 5.

- Báo *Nhân dân*, số 157, từ ngày 1 đến ngày 5-1-1954.

Tháng 1, ngày 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 199/SL, thưởng Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho cụ Đặng Đức Hàm, xã Minh Phú, huyện Nam Trực, tỉnh Nam Định, có sáu con tòng quân.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *12-1953 so với 12-1946 có gì đổi mới?* ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 158.

Bài viết so sánh tình hình thế giới của tháng 12-1946 và tháng 12-1953 khác nhau rất cơ bản. Năm 1953 phe xã hội chủ nghĩa thu nhiều thắng lợi. Cuộc kháng chiến chống Pháp của nhân dân Việt Nam ngày càng thu nhiều thắng lợi, được các nước trên thế giới ủng hộ nhiệt tình. Bài báo khẳng định:

"Phe ta và ta ngày càng mạnh.

Phe địch và địch ngày càng yếu".

- Báo *Nhân dân*, số 158, từ ngày 6 đến ngày 10-1-1954.

Tháng 1, ngày 7

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì phiên họp Hội đồng Chính phủ kiểm điểm công tác năm 1953, đặt chương trình công tác và thông qua ngân sách năm 1954.

Tổng kết phiên họp, Người nói: Trong năm qua, Chính phủ làm việc có tiến bộ nhiều. Năm nay công tác nhiều hơn, khó hơn, mọi ngành phải cố gắng nhiều hơn nữa. Trong công tác, các cấp, các ngành phải phối hợp nhịp nhàng ăn khớp với nhau như một dàn nhạc.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 1, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thanh niên nông dân*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 159.

Bài viết nêu lên vai trò quan trọng của thanh niên nông thôn trong các lực lượng vũ trang, lực lượng dân công, thanh niên xung phong, trong sản xuất nông nghiệp, v.v., và chỉ rõ đó là một lực lượng to lớn trong công cuộc đấu tranh chống ngoại xâm và xây dựng đất nước.

- Báo *Nhân dân*, số 159, từ ngày 11 đến ngày 15-1-1954.

Tháng 1, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Anh hùng và chiến sĩ gương mẫu của Quân chí nguyện Trung Quốc*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 160.

Bài viết ca ngợi tinh thần dũng cảm của Quân chí nguyện Trung quốc giúp nhân dân Triều Tiên giải phóng đất nước.

- Báo *Nhân dân*, số 160, từ ngày 16 đến ngày 20-1-1954.

Tháng 1, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lênin dạy*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 161, trích dẫn những lời dạy của V.I.Lênin về *kháng chiến*, về *phòng gian trừ gian* và về du kích, cách tổ chức đánh du kích.

- Báo *Nhân dân*, số 161, từ ngày 21 đến ngày 25-1-1954.

Tháng 1, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một người phụ nữ gương mẫu*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 162, kể về sự tích chị Lêpênskaya (Liên Xô), con một gia đình đại tư sản, đã quyết từ bỏ giai cấp xuất thân, tham gia đấu tranh cách mạng, rồi tự học trở thành một nhà khoa học nổi tiếng ở trong nước và thế giới, nêu "một gương mẫu sáng suốt - đối với gia đình, đối với Đảng, đối với cách mạng".

- Báo *Nhân dân*, số 162, từ ngày 26 đến ngày 31-1-1954.

Tháng 1, ngày 30

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bù nhìn cũ, trò hề mới*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2523.

Bài báo vạch trần âm mưu của chính phủ bù nhìn ở Việt Nam được sự giúp đỡ của quan thầy Pháp, bày ra trò "dân chủ", "cải cách điền địa"... hòng lừa bịp nhân dân ta.

- Báo *Cứu quốc*, số 2523, ngày 30-1-1954.

Tháng 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng thưởng cờ danh dự *Thi đua khá nhất* cho tỉnh Yên Bái.

- Báo *Cứu quốc*, số 2542, ngày 27-2-1954.

Tháng 2, ngày 1

Nhân dịp Tết Nguyên Đán năm Giáp Ngọ (1954), Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi:

Thư chúc Tết quân và dân cả nước. Người chỉ rõ:

"Năm mới, quân dân ta có hai nhiệm vụ rành rành:

- Đẩy mạnh kháng chiến để giành độc lập tự do,

- Cải cách ruộng đất là công việc rất to.

Dần dần làm cho người cày có ruộng khỏi lo nghèo nàn.

Quân và dân ta nhất trí kết đoàn,

Kháng chiến, kiến quốc nhất định hoàn toàn thành công.

Hòa bình dân chủ thế giới khắp Nam, Bắc, Tây, Đông,

Năm mới, thắng lợi càng mới, thành công càng nhiều".

- Trong *Thư chúc Tết cán bộ và chiến sĩ*, Người biểu dương những chiến công của các chiến sĩ và mong mọi người "nêu cao quyết tâm, chiến đấu bền bỉ, thu nhiều thắng lợi hơn nữa, làm cho mùa Xuân năm nay thành mùa *Xuân đại thắng lợi*".

- Trong *Thư gửi các cán bộ, chiến sĩ và thanh niên nam nữ vùng địch tạm chiếm*, Người căn dặn, sang năm mới cuộc kháng chiến của ta sẽ gay go hơn, địch càng thất bại chúng càng điên cuồng, thủ đoạn hơn. Để phá tan âm mưu của giặc, cán bộ và chiến sĩ ta phải thi đua giết cho nhiều giặc, giữ nước, giữ làng; thanh niên nam nữ cùng đồng bào phải ra sức đấu tranh chống giặc, không đi lính cho giặc, hăng hái tham gia du kích và bộ đội, ra sức vận động ngụy binh quay về với Tổ quốc.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 255, 256, 257-258.

Tháng 2, ngày 5

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thêm một tội ác của giặc Pháp và bù nhìn*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2526.

Bài báo tố cáo tội ác dã man của thực dân Pháp và bù nhìn bắt phụ nữ làm ngụy binh, nếu chống lại chúng đánh đập tàn nhẫn. Chị em nào mặt mày sáng sủa thì bị đưa lên "hầu hạ" quan lớn.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Đời sống của nông dân Liên Xô*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 163, ca ngợi đời sống khá giả của nông dân Liên Xô nhờ công cuộc tập thể hóa và cơ khí hóa nông nghiệp ở đất nước này.

- Báo *Cứu quốc*, số 2526, ngày 5-2-1954.

- Báo *Nhân dân*, số 163, từ ngày 1 đến ngày 5-2-1954.

Tháng 2, ngày 6

Nhân dịp *Tháng hữu nghị Việt - Trung - Xô*, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Chính phủ tặng thưởng: Huân chương Kháng chiến, Huân chương Lao động, Bằng Vàng danh dự và Bằng Gia đình vẻ vang cho các chiến sĩ, cán bộ, công nhân viên chức, đồng bào và các đơn vị có thành tích trong sản xuất, chiến đấu.

Cùng ngày, bài viết của người: *Lòng trách nhiệm và chí cầu tiến*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 164.

Bài báo nhắc nhở cán bộ ta trong bất cứ công việc gì cũng phải có tinh thần trách nhiệm, luôn luôn rèn luyện, không ngừng nâng cao trình độ. Có như vậy mới góp phần đưa cuộc kháng chiến và kiến quốc mau chóng thành công.

- Báo *Cứu quốc*, số 2527, ngày 6-2-1954.

- Báo *Nhân dân*, số 164, từ ngày 6 đến ngày 10-2-1954.

Tháng 2, ngày 8

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bản thông cáo của địch*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2528.

Bằng việc phân tích những số liệu trong Thông cáo của Tổng Tư lệnh quân đội Pháp về thất bại và thiệt hại của chúng trong cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam, Người đi đến kết luận: Giặc ngày càng thua, ta ngày càng thắng lớn.

- Báo *Cứu quốc*, số 2528, ngày 8-2-1954.

Tháng 2, ngày 10

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nông dân nước Hung* ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2530.

Bài báo phân tích quá trình lựa chọn con đường gia nhập hợp tác xã của nông dân Hunggari và chỉ rõ cái lợi của nông dân khi gia nhập hợp tác xã.

- Báo *Cứu quốc*, số 2530, ngày 10-2-1954.

Tháng 2, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Vững chắc và cố chấp*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 165.

Tác giả phân biệt thế nào là lập trường vững chắc, thế nào là sự cố chấp và kết luận:

"Chúng ta phải học tập và rèn luyện, làm cho lập trường vững chắc, và phải chống tư tưởng và thái độ cố chấp, chủ quan".

- Báo Nhân dân, số 165, từ ngày 11 đến ngày 15-2-1954.

Tháng 2, ngày 12

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ thua to - Liên Xô thắng lớn*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2531.

Bài báo vạch rõ Mỹ cậy thế có bom nguyên tử, tìm cách ngăn cản Liên Xô buôn bán với nhiều nước, tiến hành xâm lược Triều Tiên, mưu biến nước này thành bàn đạp tấn công Liên Xô. Trên thực tế, Liên Xô có bom khinh khí, vẫn mở rộng buôn bán với nhiều nước, còn Mỹ thì đang bị thất bại trong chiến tranh xâm lược Triều Tiên.

Bài báo kết luận: Mỹ đã thua, Liên Xô đã thắng.

- Báo *Cứu quốc*, số 2531, ngày 12-2-1954.

Tháng 2, ngày 15

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Pho tự vị nói phét*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2533.

Tác giả dẫn lời một đại biểu quốc hội Anh, ông Tòriba, chê trách Bộ trưởng Ngoại giao Mỹ là người đã làm cho Hội nghị "Tứ cường" ở Béclin thất bại. Ông ta cũng cho rằng, những lời lẽ mà Bộ trưởng Ngoại giao Mỹ dùng để công kích Chính phủ Trung Quốc chỉ là những lời nói phét.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 200/SL, tặng thưởng Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho ông Mã Đạt Vệ, cố vấn quân sự Trung Quốc tại Đại đoàn 351.

- Sắc lệnh số 201/SL, tặng thưởng Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho: Đồng bào và cán bộ Khu Tây Bắc; ông Trần Xượng - chiến sĩ quân đội Liên khu V, ông Bùi Hương Chát (truy tặng) - Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Khu Tả Ngạn.

- Báo *Cứu quốc*, số 2533, ngày 15-2-1954.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 2, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Vài ưu điểm, khuyết điểm của các đội phát động quần chúng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 166. Bài báo phê bình các đội đi phát động quần chúng giảm tô đã xem thường việc chinh đồn các chi bộ, kém đi sâu, xét kỹ; bao biện, mệnh lệnh, lạm quyền, phớt lờ ý kiến của nông hội. Tác giả khen ngợi xã Nỗ Lực và xã Minh Hoà đã làm tốt công tác vận động quần chúng và đó là kinh nghiệm tốt của đội công tác và chi bộ xã có tinh thần trách nhiệm, dân chủ và đi đúng đường lối quần chúng, nên khó khăn mấy cũng giải quyết được.

- Báo Nhân dân, số 166, từ ngày 16 đến ngày 20-2-1954.

Tháng 2, ngày 17

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chính sách dân tộc và Tháng hữu nghị Việt - Trung - Xô*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2535.

Bài báo phản ánh những hoạt động trong Tháng hữu nghị Việt - Trung - Xô ở Việt Nam; khẳng định chính sách của Việt Nam là: đoàn kết với nhân dân các nước, đặc biệt là nhân dân Trung Quốc và nhân dân Liên Xô.

- Báo *Cứu quốc*, số 2535, ngày 17-2-1954.

Tháng 2, ngày 19

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Âm mưu Mỹ "dùng người Á đánh người Á"*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2536, trích dẫn lời thú nhận của đế quốc Mỹ rằng: Trong cuộc chiến tranh xâm lược ở châu Á, nếu dàn quân đội Mỹ ra khắp nơi thì chẳng những Mỹ không đủ sức, đủ người mà còn tốn tiền bạc. Vì vậy chúng thực hiện âm mưu "Dùng người Á đánh người Á".

- Báo *Cứu quốc*, số 2536, ngày 19-2-1954.

Tháng 2, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *"Đàn bà dễ có mấy tay..."*, đăng báo *Nhân dân*, số 167.

Qua câu chuyện về mục địa chủ Ban ở xã H.S, bài báo nêu lên những thủ đoạn gian ác của bọn địa chủ chống phá phong trào phát động quần chúng giảm tô. Nhưng "vỏ quýt dày đã có móng tay nhọn", bà con nông dân rất tinh táo và đã đập tan âm mưu của chúng. Chị em phụ nữ cũng hăng hái góp nhiều sáng kiến vào việc tăng gia sản xuất, đóng thuế nông nghiệp, đi dân công, phòng gian bảo mật.

- Báo *Nhân dân*, số 167, từ ngày 21 đến ngày 25-2-1954.

Tháng 2, ngày 22

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Phản động Pháp mắng thực dân Pháp*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2538.

Qua việc báo chí phản động Pháp đã kích những thất bại liên tiếp của thực dân Pháp ở Việt Nam, tác giả vạch trần bản chất vốn có của đế quốc thực dân: Khi tạm thắng thì huyênh hoang, lúc thất bại thì hoang mang, lục đục...

- Báo *Cứu quốc*, số 2538, ngày 22-2-1954.

Tháng 2, ngày 24

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thực dân vạch mặt bù nhìn*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2540 nêu rõ: Báo *France Soir* (Nước Pháp buổi chiều) tuy có nhiều bài phản ánh không đúng sự thật, nhưng cũng đã phải thừa nhận rằng: Chế độ bù nhìn Bảo Đại ở Việt Nam là một chế độ thối nát, bấp bênh và thất bại liên tiếp.

Bài báo kết luận: "Chế độ Bảo Đại dựng trên một nền tảng rất bấp bênh, nó chẳng có gì là dân chủ".

- Báo *Cứu quốc*, số 2540, ngày 24-2-1954.

Tháng 2, ngày 26

Điện văn của Chủ tịch Hồ Chí Minh chúc mừng Chủ tịch Chủ tịch Đoàn Xôviết tối cao Liên Xô Kolimantor Ephorêmovích Vôrôsilốp và Quân đội Liên Xô, đăng báo *Nhân dân*, số 168.

Người bày tỏ sự tin tưởng của nhân dân Việt Nam cũng như nhân dân thế giới vào lực lượng lớn mạnh của Quân đội Liên Xô và coi đó là "một đảm bảo vô cùng vững chắc" cho hòa bình và dân chủ thế giới.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Ăn cơm mới, nói chuyện cũ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 168.

Bài viết vạch rõ: Mặc dù Thủ tướng Pháp cố tình bung bít và ra sức đánh lừa dư luận trước những thất bại của quân đội Pháp trong cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam, nhưng đã bị chính báo chí Pháp vạch trần.

Cũng cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một cái chuông, hai thứ tiếng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2541.

Bài báo nêu rõ: Mỹ thường khua chiêng gõ mõ để thổi phồng những thắng lợi tạm thời của thực dân Pháp và bù nhìn. Nhưng khi chính sách "dùng người Việt đánh người Việt, lấy chiến tranh nuôi chiến tranh" của Pháp thất bại thì chúng cũng khua chiêng, gõ mõ, nhưng là để than phiền quả trách bọn bù nhìn và giặc Pháp.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 262.

- Báo *Cứu quốc*, số 2541, ngày 26-2-1954.

- Báo *Nhân dân*, số số 168, từ ngày 26 đến ngày 28-2-1954.

Tháng 2, khoảng cuối tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp đồng chí Lê Duẩn từ miền Nam ra báo cáo công việc, sau đó tiễn đồng chí Lê Duẩn trở về Nam Bộ.

- *Lê Duẩn - Một nhà lãnh đạo lỗi lạc, một tư duy sáng tạo lớn của cách mạng Việt Nam*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, tr. 912.

Tháng 3, ngày 1

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Rượu cồn và dân Pháp*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 169.

Qua số liệu thống kê, bài báo phản ánh tệ nạn uống rượu của người Pháp, nhưng vì lợi nhuận "cốt cho đầy túi tham" thực dân Pháp vẫn không ngăn cản tệ nạn này, làm cho hại người, hại của, ảnh hưởng đến nòi giống và sinh tồn.

- Báo *Nhân dân*, số 169, từ ngày 1 đến ngày 5-3-1954.

Tháng 3, ngày 3

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lực lượng cộng sản ở châu Âu*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2545.

Bài báo cho biết: tờ *Times* (*Thời báo*) - một tờ báo tư sản lớn nhất ở Anh và Tây Âu - vừa mở một cuộc điều tra số lượng cộng sản ở châu Âu (Pháp, Ý, Hy Lạp, Thổ

Nhĩ Kỳ, Bô Đào Nha) thì thấy rằng, lực lượng cộng sản ở các nước tư bản ngày càng phát triển mạnh.

- Báo *Cứu quốc*, số 2545, ngày 3-3-1954.

Tháng 3, ngày 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng Thủ tướng nước Cộng hòa dân chủ Đức Ôttô Grôttovôn (Otto Grotewohl) nhân ngày sinh của ông.

- Báo *Cứu quốc*, số 2550, ngày 10-3-1954.

Tháng 3, ngày 5

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chiến sĩ gương mẫu*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2546.

Bài báo nêu gương một số cán bộ trong công tác phát động quần chúng thực hiện tốt chính sách ruộng đất của Đảng và Chính phủ.

- Báo *Cứu quốc*, số 2546, ngày 5-3-1954.

Tháng 3, ngày 6

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 170.

- Trong bài *Chống nạn giấy tờ*, Người nêu rõ những khuyết điểm mà cán bộ ta mắc phải như: Giấy tờ quá nhiều, quá dài; quá chậm trễ; không đúng nguyên tắc; cách làm luộm thuộm, kém giữ bí mật... Đồng thời, Người vạch ra nguyên nhân của những khuyết điểm trên là do "không sát thực tế, không gần gũi quần chúng", "không lo việc làm phải ăn khớp với lời nói", "không theo dõi, đôn đốc giúp đỡ địa phương, không kiểm tra công việc thực tế". Người cũng chỉ ra cách chống nạn giấy tờ là phải "thiết thực phụ trách công tác thực tế", "gần gũi quần chúng", mở rộng dân chủ, thật thà tự phê bình và phê bình. Kết luận, Người viết: "Nhân dân rất mong cán bộ thi đua tiêu trừ triệt để bệnh giấy tờ và đôn đốc cấp dưới cũng thi đua như vậy. Đó là một cách để thực hiện cần, kiệm, liêm, chính".

- Trong bài *Hội nghị và hội nghị*, Người nêu lên sự lừa bịp, trá trở của Chính phủ Pháp. Tại hội nghị này thì Pháp tuyên bố đang tìm cách chấm dứt chiến tranh ở Việt Nam, nhưng cũng lúc đó, tại hội nghị khác, chúng lại tìm mọi cách câu kết với bọn bù nhìn bán nước hòng mở rộng chiến tranh ở Việt Nam... Cuối cùng, Người khuyên nhân dân ta không được chủ quan, luôn luôn giữ thế chủ động, "giữ chủ động tức là nắm phần thắng lợi".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 263-264.

- Báo *Nhân dân*, số 179, từ ngày 6 đến ngày 10-3-1954.

Tháng 3, ngày 8

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Sự "giúp đỡ" của Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2548.

Bài báo lên án Mỹ âm mưu gây chiến tranh và muốn làm chủ thế giới. Nhưng Mỹ không đủ binh lính rải khắp nơi. Vì thế Mỹ đã bỏ ra hàng trăm tỷ đồng để "giúp đỡ" các chính phủ phản động tổ chức, lập ra các quân đội tay sai làm bia đỡ đạn cho chúng.

- Báo *Cứu quốc*, số 2548, ngày 8-3-1954.

Tháng 3, ngày 10

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Goatêmala*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2550.

Bài báo nêu gương Goatêmala tuy là một nước nhỏ, chỉ có 3 triệu dân, cách Hoa Kỳ 3.000 cây số, nhưng nhân dân đã đoàn kết đấu tranh chống bọn đế quốc Mỹ và bọn bù nhìn, giành được độc lập và dân chủ cho dân tộc.

- Báo *Cứu quốc*, số 2550, ngày 10-3-1954.

Tháng 3, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Những quả bom chính trị*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 171, trích dẫn những nhận xét của các báo Pháp về câu trả lời của Chủ tịch Hồ Chí Minh với một nhà báo Thụy Điển, trong đó Người nêu rõ: Nhân dân Việt Nam và Chính phủ Việt Nam sẵn sàng đàm phán với Chính phủ Pháp, nếu họ thật sự tôn trọng quyền độc lập của nhân dân Việt Nam và muốn thương lượng để chấm dứt chiến tranh. Báo tư sản cho rằng: "Điều này như quả bom rơi vào đám bù nhìn làm chúng hoảng sợ".

Tác giả kết luận:

"Thật sự độc lập, hòa bình

Là bom tiêu diệt bù nhìn Việt gian".

- Báo *Nhân dân*, số 171, từ ngày 11 đến ngày 15-3-1954.

Tháng 3, trước ngày 13

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho cán bộ, chiến sĩ ở mặt trận Điện Biên Phủ. Toàn văn bức thư như sau:

“Các chú sắp ra trận. Nhiệm vụ các chú lần này rất to lớn, khó khăn, nhưng rất vinh quang.

Các chú vừa được chỉnh quân chính trị và chỉnh huấn quân sự, và đã thu được nhiều thắng lợi về tư tưởng và chiến thuật, kỹ thuật. Nhiều đơn vị cũng đã đánh thắng trên các mặt trận. Bác tin chắc rằng các chú sẽ phát huy thắng lợi vừa qua, quyết tâm vượt mọi khó khăn gian khổ để làm tròn nhiệm vụ vẻ vang sắp tới.

Bác chờ các chú báo cáo thành tích để thưởng những đơn vị và cá nhân xuất sắc nhất.

Chúc các chú thắng to.

Bác hôn các chú.”

- Đại tướng Võ Nguyên Giáp: *Điện Biên Phủ*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1998, tr. 160.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 265.

Tháng 3, ngày 13

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Phi Luật Tân 1) và Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2552.

Bài viết chỉ rõ: Phi Luật Tân là một nước nhỏ, nhưng nhân dân rất anh dũng đứng lên đấu tranh chống đế quốc Mỹ, giành độc lập dân tộc.

- Báo *Cứu quốc*, số 2552, ngày 13-3-1954.

Tháng 3, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh và Trung ương Đảng gửi điện tới toàn thể cán bộ và chiến sĩ ở mặt trận Điện Biên Phủ.

Người khen ngợi quân đội ta đã chiến thắng hai trận đầu tiên ở Điện Biên Phủ; nêu rõ ý nghĩa lịch sử của chiến dịch cả về quân sự và chính trị và nhắc nhở quân đội ta "phải cố gắng, chiến đấu dẻo dai, bền bỉ, chớ chủ quan khinh địch, giành toàn thắng cho chiến dịch này".

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Xem người mà ngẫm đến ta*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2553 cho biết: Tòa án Pháp vừa xử tội tên tướng phát xít Đức Ôbê 2) và nghĩ rằng: ở Việt Nam sau này cũng sẽ xử bọn Ôbê Pháp, vì chúng đối xử tàn bạo với nhân dân Việt Nam hơn cả bọn Ôbê Đức.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ tọa phiên họp Hội đồng Chính phủ, nghe báo cáo về Hội nghị Giơnevơ, về vấn đề quân sự, ngân sách, cải cách ruộng đất...

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 266.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 3, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mã Lai 3) anh dũng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 172.

Bài báo ca ngợi tinh thần chiến đấu anh dũng của quân giải phóng Mã Lai chống lại bọn thực dân Anh xâm lược giành độc lập dân tộc.

Cùng ngày, tại phiên họp Hội đồng Chính phủ, Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng Hội đồng Chính phủ cử các ông Lê Văn Lương giữ chức Thứ trưởng Bộ Nội vụ, Hồ Viết thắng giữ chức Thứ trưởng Bộ Canh nông, Nghiêm Xuân Yêm giữ chức Bộ trưởng Bộ Canh nông.

Kết thúc phiên họp, Chủ tịch căn dặn các ngành phải tiên hành ráo riết mọi công tác để đẩy mạnh thắng lợi quân sự và chính trị...

- Báo *Nhân dân*, số 172, từ ngày 16 đến ngày 20-3-1954.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 3, ngày 17

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tội ác của giai cấp địa chủ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2555.

Bài báo tố cáo tội ác của một số tên địa chủ ở Tuyên Quang và Yên Bái đối với bà con nông dân.

- Báo *Cứu quốc*, số 2555, ngày 17-3-1954.

Tháng 3, ngày 19

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thi giết người*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2556.

Bài báo tố cáo tội ác của quân đội thực dân Anh đối với nhân dân các nước thuộc địa. Chúng đàn áp dã man các cuộc nổi dậy của nhân dân ở các nước này, chúng đặt giải thưởng cho binh lính: hễ giết được nhiều dân bản xứ thì được thưởng nhiều tiền.

Tác giả kết luận: Đó là những tên quỷ khát máu.

- Báo *Cứu quốc*, số 2556, ngày 19-3-1954.

Tháng 3, ngày 21

Ba bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 173:

- Bài *Kế hoạch "L - "N*, nêu những thất bại của quân đội Pháp từ ngày 1-1 đến ngày 10-3-1954 trên chiến trường Việt Nam, đặc biệt là trên mặt trận đánh giao thông vận tải (Kế hoạch "đánh què giặc" của ta), Người báo trước: Kế hoạch Nava của địch đã thất bại một phần và nhất định sẽ thất bại hoàn toàn vì ta đã đánh cho "Kế hoạch Nava què hóa ra Kế hoạch "L - "N".

- Bài *Con rắn Mỹ*, vạch trần mâu thuẫn giữa thực dân Pháp và đế quốc Mỹ. Một mặt, Mỹ giúp tiền bạc và vũ khí cho Pháp trong chiến tranh Đông Dương; mặt khác, Mỹ lại tìm cách moi ruột Pháp. Cuối bài báo, Người động viên quân và dân ta cố gắng để trong năm 1954, quân đội ta "Mã đáo thành công" 4).

- Trong bài: *Lênin dạy*, có đoạn: "Phải có một quân đội đánh giỏi và một hậu phương vững chắc. Mỗi một người công nhân, mỗi một người nông dân đều phải biết đánh giặc. Tất cả cho tiền tuyến, tất cả để đánh thắng".

- Báo *Nhân dân*, số 173, từ ngày 21 đến ngày 25-3-1954.

- Hồ Chí Minh: *Những bài viết và nói về quân sự*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1987, t. 2, tr. 223.

Tháng 3, ngày 22

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *24 đôla, 19 mạng người*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2558.

Bài viết kể lại một câu chuyện thâm xảm xảy ra ở Mỹ. Đó là lệ cứ ai cứu được cháy rừng thì được thưởng 24 đôla. Một người thợ máy, vì thất nghiệp nên tự tay đốt rừng

rồi tự cứu mong nhận được 24 đôla. Nhưng không may lửa cháy to quá, làm anh, vợ anh cùng ba đứa con và 14 người nữa đều cháy theo.

Thế là 19 mạng người trị giá 24 đôla!

- Báo *Cứu quốc*, số 2558, ngày 22-3-1954.

Tháng 3, ngày 24

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đời sống của Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2560.

Bài báo tố cáo đế quốc Mỹ đã tốn hàng triệu đồng "giúp" các nước trong phe Mỹ để tuyên truyền "đời sống kiểu Mỹ". Nhưng thực tế một bộ phận nhân dân lao động Mỹ lại sống khổ sở, thất nghiệp, đau ốm, từ đó sinh ra cướp của, giết người, đĩ điếm, v.v., xảy ra thường xuyên.

- Báo *Cứu quốc*, số 2560, ngày 24-3-1954.

Tháng 3, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bệnh điên nguyên tử*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2561.

Bài viết đưa tin: Mỹ hay đưa bom nguyên tử ra dọa thế gian, nhưng chính người Mỹ đã mắc bệnh sợ bom nguyên tử trước tiên. Bởi vì ở ngay tại nước Mỹ thường xảy ra báo động giả. Đêm đêm, mọi người đang ngủ say thì bất thành linh còi rú và hàng triệu người phải chạy xuống hầm trú ẩn. Điều ấy xảy ra luôn, làm cho nhân dân Mỹ nơm nớp lo sợ và điên đầu.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Luân Đôn*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 174.

Bài báo vạch trần chính sách phản động của Chính phủ Anh, theo Mỹ, chạy đua vũ trang, làm cho đời sống nhân dân lao động Anh nghèo khổ, dịch bệnh, tai nạn xảy ra mà không có tiền chạy chữa. Thế là đế quốc Anh:

"Có tiền chuẩn bị chiến tranh,

Không tiền để cứu nhân dân nghèo nàn".

- Báo *Cứu quốc*, số 2561, ngày 26-3-1954.

- Báo *Nhân dân*, số 174, từ ngày 26 đến ngày 31-3-1954.

Tháng 3, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Kẻ ăn không hết, người lần không ra*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2563.

Bài viết cho thấy: Do bóc lột nhân dân Mỹ và nhân dân các nước thuộc địa, bọn tư bản Mỹ ngày càng giàu có, phát đạt, trong khi đó nhân dân ở các nước tư bản thất nghiệp, lao động vất vả mà vẫn đói rách, khổ sở.

- Báo *Cứu quốc*, số 2563, ngày 29-3-1954.

Tháng 3, ngày 31

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Văn minh Mỹ và nhân đạo Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2565.

Bài báo vạch rõ: Về "văn minh", bọn phản động Mỹ tìm mọi cách đốt những sách tiến bộ và ra sức tuyên truyền, in ấn hàng triệu sách nói về âm ô, giết người. Còn về "nhân đạo" thì bọn phản động Mỹ đã dùng những phạm nhân làm vật thí nghiệm, tiêm thử các loại thuốc độc vào thân thể họ, mặc cho họ đau yếu, gầy gò hoặc chết dần chết mòn.

- Báo *Cứu quốc*, số 2565, ngày 31-3-1954.

Đầu năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm đồng chí Vi Quốc Thanh - Trưởng đoàn cố vấn quân sự Trung Quốc, nhưng không gặp. Hôm sau, Người đã gửi thư là một bài thơ bằng chữ Hán cho đồng chí Vi Quốc Thanh, dịch như sau:

Trăm dặm tìm không gặp cố nhân,

Mây đèo dẫm vỡ, ngựa chồn chân.

Đường về chợt gặp cây mai núi,

Mỗi đoá hoa vàng, một nét xuân.

Dưới có chú thích nhỏ của tác giả: “Bách lý (trăm dặm) thực tế có 64 dặm”.

- *Hồ Chí Minh với Quảng Tây*, Sở Lưu trữ Khu tự trị dân tộc Choang Quảng Tây - Viện Khoa học Xã hội Quảng Tây biên soạn, Nxb. Nhân dân Quảng Tây, tr. 221.

Tháng 4, ngày 1

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Vương Sùng Luân, anh hùng lao động Trung Quốc*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 175.

Bài báo viết về gương anh hùng lao động Vương Sùng Luân, công nhân Nhà máy Yên Sơn (Trung Quốc) ra sức tìm tòi phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật, cải tiến cách thức, làm tăng năng suất và chất lượng sản phẩm; hoàn thành vượt mức kế hoạch nhà nước đề ra, tiết kiệm cho ngân sách của Chính phủ.

Kinh nghiệm của Vương Sùng Luân đã được phổ biến ở các cơ quan, nhà máy và đều đạt kết quả tốt về năng suất.

Theo tác giả, ở Việt Nam, các chiến sĩ thi đua cũng có rất nhiều sáng kiến hay, quần chúng cũng rất hăng hái, nhưng ta chưa biết phổ biến những kinh nghiệm đó một cách thiết thực và chặt chẽ. Do vậy ta phải cố gắng học hỏi kinh nghiệm của Trung Quốc.

- Báo *Nhân dân*, số 175, từ ngày 1 đến ngày 5-4-1954.

Tháng 4, ngày 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch Chủ tịch Đoàn Quốc hội nước Cộng hòa nhân dân Hunggari Đôbi Itvan, nhân kỷ niệm ngày giải phóng nước Cộng hòa nhân dân Hunggari.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 267.

Tháng 4, ngày 5

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Văn Mỹ kiêu Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2568.

Tác giả chỉ rõ: "văn Mỹ" thì hay, song "kiêu Mỹ" thì dở.

- Báo *Cứu quốc*, số 2568, ngày 5-4-1954.

Tháng 4, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhiệm vụ của chi bộ ở các cơ quan*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 176.

Trong bài, Người nêu lên sáu nhiệm vụ cần thiết mà các chi bộ ở cơ quan phải làm để đẩy mạnh kháng chiến đến thắng lợi và cải cách ruộng đất đến thành công.

- Báo *Nhân dân*, số 176, từ ngày 6 đến ngày 10-4-1954.

Tháng 4, ngày 15

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Ai âm mưu gây chiến?* ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 177.

Bài báo chỉ rõ: "Mỹ là thủ phạm âm mưu gây chiến. Nhưng kinh nghiệm đã chứng tỏ: Mỹ đã thất bại ở Trung Quốc, đã thất bại ở Triều Tiên, thì ở Việt - Miên - Lào, Mỹ cũng sẽ thất bại".

- Báo *Nhân dân*, số 177, từ ngày 7 đến ngày 15-4-1954.

Tháng 4, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chiến tranh xâm lược Việt Nam làm cho người ở Pháp chết*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 178.

Bài báo lên án thực dân Pháp gây chiến tranh ở Việt Nam, không những giết người Việt Nam mà còn giết cả người Pháp. Bởi vì, để theo đuổi cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam, thực dân Pháp đã tập trung tiền của mua sắm vũ khí làm cho nhiều người Pháp không có cơm ăn, không có nhà ở, rơi vào đói khổ, bệnh tật mà chết.

- Báo *Nhân dân*, số 178, từ ngày 16 đến ngày 20-4-1954.

Tháng 4, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tiến bộ và khuyết điểm*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 179.

Qua đợt 3 phong trào phát động quần chúng, triệt để giảm tô và cải cách ruộng đất, Người khen ngợi những mặt tiên bộ của cán bộ thực hiện đã biết rút kinh nghiệm của những đợt làm trước. Đồng thời, Người chỉ ra những khuyết điểm cán bộ còn mắc phải như: tự kiêu tự mãn, chủ quan khinh địch; lập trường chưa vững; quan liêu, bao biện, sợ khó ngại khổ.

- Báo *Nhân dân*, số 179, từ ngày 21 đến ngày 25-4-1954.

Tháng 4, ngày 24

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 205/SL, chỉ định các vị có tên sau đây vào Ủy ban kháng chiến hành chính Khu Tây Bắc:

- Ông Bùi Quang Tạo: Chủ tịch
- Ông Nguyễn Bằng Giang: ủy viên
- Ông Lê Trung Đình: ủy viên
- Ông Cầm Liên: ủy viên
- Ông Trần Quyết: ủy viên
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 4, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Những trường học lớn và tốt*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 180.

Bài báo chỉ rõ: Để đưa cuộc kháng chiến đến thắng lợi, cuộc kiến thiết đến thành công, chúng ta cần nhiều cán bộ tốt, có trình độ để phục vụ Tổ quốc, phụng sự nhân dân. Muốn thế phải động viên, đưa cán bộ vào các trường học lớn: Trường Quân đội nhân dân, Trường Thanh niên xung phong, Trường đội phát động quần chúng (triệt để giảm tô và cải cách ruộng đất).

- Báo *Nhân dân*, số 180, từ ngày 26 đến ngày 30-4-1954.

Tháng 4

Tại Việt Bắc, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp nhà báo Ôxtrâyliá W.Bócsét. Mô tả vị trí của Điện Biên Phủ, Người lật ngửa chiếc mũ cát trên chiếc bàn tre, đưa mấy ngón tay vòng quanh mũ, giải thích: Đây là rừng núi, nơi có lực lượng của chúng tôi. Rồi Người nắm tay lại, đấm vào lòng mũ và nói tiếp: Còn đây là quân Pháp. Họ không thoát khỏi chỗ này được!

- *Hồi ký Bócsét*, Nxb. Thông tin lý luận, Hà Nội, 1990, tr. 254-255.
- Viện Lịch sử Quân sự Việt Nam: *Sự nghiệp và tư tưởng quân sự của Chủ tịch Hồ Chí Minh*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1990, tr. 179.

Tháng 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho ngành cầu đường. Bức thư có đoạn:

"Nhiệm vụ cầu đường của ta ngày càng quan trọng. Phải có nhiều đường tốt để vận chuyển lương thực và vũ khí cho bộ đội, hàng hóa cho nhân dân.

Năm ngoái ta làm đường đã có ít nhiều kinh nghiệm. Những chiến sĩ thi đua như các chú Chúc, Ngọc, v.v., làm đất, làm đá gấp 25 lần mức thường, đều đã được khen thưởng. Nhưng ta còn mắc nhiều khuyết điểm, nặng nhất là để lãng phí, có nơi đến hàng chục vạn công, hàng trăm tấn gạo.

Năm nay ta phải làm đường nhiều hơn nữa...

Đặc biệt các cô, các chú phải kiên quyết chống lãng phí..."

- Tạp chí *Lịch sử Đảng*, số 3-1994, tr. 49.

1) Philíppin.

2) Trong thời gian phát xít Đức chiếm đóng nước Pháp, Ôbê cùng bọn phản động Pháp đã bắt đi đày 20 vạn người Pháp.

3) Từ năm 1963, Mã Lai hợp nhất với Xaraoắc, Xabát thành Liên bang Malaixia.

4) Nghĩa là: ngựa chiến đi đến đâu thắng trận đến đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh mượn câu thành ngữ này để chúc quân ta thắng lợi.

NĂM 1954 (TỪ THÁNG 5 ĐẾN THÁNG 8)

NĂM 1954

(Từ tháng 5 đến tháng 8)

Tháng 5, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ thị cho Hội đồng Chính phủ ban hành Quyết định về việc cải thiện đời sống của công nhân, công chức và cán bộ. Nội dung cụ thể như sau:

1. Cấp cho mỗi người công nhân, công chức và cán bộ:

Một cái màn.

Một cái chăn.

Một áo trấn thủ đủ dùng trong 3 năm.

2. Phát thuốc phòng sốt rét.

3. Chăm sóc chu đáo đối với người ốm.

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 158/SL, truy tặng Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho liệt sĩ Nguyễn Văn Luân (cán bộ đoàn thể, quê Vĩnh Phúc, hy sinh ngày 10-9-1952), liệt sĩ Đào Mạnh Vy (tức Thế An, quê ở Cao Bằng, hy sinh ngày 5-12-1951), thưởng Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho đồng bào Mèo xã Tú Lệ, huyện Văn Chấn, tỉnh Yên Bái.

- Báo *Nhân dân*, số 109, từ ngày 26-4 đến ngày 1-5-1953.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, ngày 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Hội nghị phổ biến kế hoạch tác chiến cho các đơn vị trong chiến dịch Sầm Nưa. Trong thư có đoạn: "Lần này là lần đầu tiên mà các chú nhận một nhiệm vụ quan trọng và vẻ vang như nhiệm vụ này, tức là giúp

nhân dân nước bạn. Giúp nhân dân nước bạn là tự giúp mình”. Người yêu cầu bộ đội:

“ - Vượt mọi khó khăn, thi đua diệt địch, chiến đấu anh dũng.

- Nêu cao tinh thần quốc tế, tôn trọng chủ quyền, tôn trọng phong tục tập quán, kính yêu nhân dân nước bạn.

- Tuyệt đối giữ gìn kỷ luật, giữ gìn danh tiếng Quân đội nhân dân Việt Nam...”.

- Đại tướng Võ Nguyên Giáp: Đường tới Điện Biên Phủ, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1999, tr. 414.

Tháng 5, ngày 4

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Dân chủ tập trung*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2329. Tác giả giải thích về dân chủ tập trung: ở nước ta, chính quyền là của nhân dân, do nhân dân làm chủ. Nhân dân bầu ra các đại biểu thay mặt mình vào các hội đồng nhân dân, ủy ban kháng chiến hành chính địa phương, Quốc hội cùng Chính phủ trung ương để thi hành chính quyền. Thế là dân chủ. Mặt khác, các cơ quan chính quyền là thống nhất tập trung. Thế là vừa dân chủ vừa tập trung.

- Báo *Cứu quốc*, số 2329, ngày 4-5-1953.

Tháng 5, ngày 5

Khi đọc văn kiện "Đề nghị về chế độ làm việc của cố vấn và cán bộ Việt Nam với Chính phủ và cán bộ Lào", Chủ tịch Hồ Chí Minh sửa chữa một số ý trong văn kiện và ghi ngoài lề "Văn kiện này cũng cần giữ gìn bí mật. Cán bộ Việt - Lào cần biết, nhưng không nên biên chép lại". Trong phần cuối văn kiện, Người ghi lời căn dặn: "Thật thà đoàn kết về tinh thần và trong công tác. Thật thà tự phê bình và phê bình lẫn nhau. Cán bộ Việt tuyệt đối tránh bao biện. Cán bộ Lào thì nên tránh khách khí".

- Hồ Chí Minh: *Biên niên những sự kiện và tư liệu về tình hữu nghị và đoàn kết chiến đấu Việt - Lào*, lưu tại Viện Lịch sử Quân sự Việt Nam.

Tháng 5, ngày 8

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Quyền lợi và nghĩa vụ của nhân dân*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2332. Bài báo chỉ rõ, trước cách mạng, nhân dân chỉ có nghĩa vụ chứ không có quyền lợi. Chỉ có dưới chế độ dân chủ cộng hòa, nhân dân vừa có nghĩa vụ vừa có quyền lợi: quyền tự do tư tưởng, tự do tổ chức, tự do tín ngưỡng, quyền ứng cử, bầu cử, quyền bình đẳng nam nữ... Các dân tộc đều có quyền lợi như nhau.

Bài báo kết luận: Mỗi người vừa có quyền lợi vừa có nghĩa vụ cho nên phải hăng hái làm nghĩa vụ của mình trong mọi công việc.

- Báo *Cứu quốc*, số 2332, ngày 8-5-1953.

Tháng 5, ngày 11

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng ông Antônin Dapôtôttxki, Chủ tịch nước Cộng hòa Tiệp Khắc, nhân dân và Chính phủ Tiệp Khắc nhân dịp kỷ niệm Quốc

khánh nước này. Người chúc nhân dân Tiệp Khắc thu được nhiều thắng lợi rực rỡ mới trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, bảo vệ hòa bình và dân chủ thế giới.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Anh hùng Triều Tiên*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 111, ca ngợi tinh thần chiến đấu anh dũng của các chiến sĩ Quân đội nhân dân Triều Tiên trong cuộc kháng chiến chống Mỹ xâm lược. Người nêu tấm gương của Tôn Nghi Tế và Bạch Vương Đình đã lấy thân mình bịt lỗ châu mai để đồng đội tiến lên tiêu diệt địch trong trận đánh tại cao điểm 854 ngày 22-9-1952, và kết luận: "Chỉ có quân đội nhân dân, quân đội cách mạng mới có những chiến sĩ oanh liệt như vậy. Cuộc kháng chiến của nhân dân Triều Tiên và Việt Nam nhất định thắng lợi".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t.7, tr. 73.

- Báo *Nhân dân*, số 111, từ ngày 11 đến ngày 15-5-1953.

Tháng 5, ngày 15

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhiệm vụ của Nhà nước dân chủ mới*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2337, nêu rõ: "Nhiệm vụ của Nhà nước dân chủ mới là: Xây dựng chính quyền, quân đội, kinh tế, văn hóa; giáo dục đạo đức công dân với lòng yêu Tổ quốc, yêu nhân dân, yêu lao động, yêu khoa học, bảo vệ của công...".

- Báo *Cứu quốc*, số 2337, ngày 15-5-1953.

Tháng 5, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Giúp đỡ và giúp đỡ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 112, so sánh viện trợ của Mỹ đối với các nước tư bản chủ nghĩa và sự giúp đỡ của Liên Xô đối với các nước dân chủ nhân dân Đông Âu và chỉ rõ: Hai mục đích khác nhau, nên hai kết quả cũng khác nhau.

- Báo *Nhân dân*, số 112, từ ngày 16 đến ngày 20-5-1953.

Tháng 5, ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện cho Chủ tịch Ủy ban Dân tộc giải phóng Trung ương Cao Miên (Campuchia) Sơn Ngọc Minh nhân dịp kỷ niệm ngày tuyên bố độc lập. Người chúc nhân dân Cao Miên cùng nhân dân Việt Nam và Lào đoàn kết chiến đấu chống kẻ thù chung là thực dân Pháp và can thiệp Mỹ.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 74.

Tháng 5, trước ngày 19

Nhân dịp ngày sinh lần thứ 63, Chủ tịch Hồ Chí Minh làm bài thơ chữ Hán nhan đề *Thất cửu 1*).

"THẤT CỬU

Nhân vị ngũ tuần thường thán lão

Ngã kim thất cửu chính khang cường

Tự cung thanh đạm, tinh thần sáng,
Tổ sự thung dung nhật nguyệt trường".

Dịch thơ:

SÁU MƯƠI BA TUỔI

Chưa năm mươi đã kêu già,
Sáu ba, mình vẫn nghĩ là đương trai.
Sống quen thanh đạm nhẹ người,
Việc làm thảng rộng ngày dài ung dung".

(*Bản dịch của Xuân Thủy*)

- Hồ Chí Minh: *Thơ*, Nxb. Văn học, Hà Nội, 1990, tr. 41-42.

Tháng 5, ngày 19

Tại Việt Bắc, Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm các cháu nhi đồng con em của cán bộ các cơ quan trung ương (lớp mẫu giáo nhỏ tuổi).

Người thăm nơi ăn, ở, học của các cháu và nhắc nhở các cô giáo phải cố gắng nuôi và dạy các cháu chu đáo. Người chụp ảnh chung với các cô giáo và các cháu.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 16/SL, thưởng Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho bộ đội Kiến An, có nhiều thành tích diệt địch, phá hủy nhiều vũ khí của địch trong tháng 4-1953.

- Tài liệu xác minh khoa học của Bảo tàng Hồ Chí Minh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, ngày 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 162/SL, về việc lấy đồng bạc Ngân hàng quốc gia Việt Nam làm đơn vị tiền tệ trong toàn quốc (trừ Nam Bộ) kể từ ngày 1-6-1953.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 5, ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Hội nghị cán bộ Tổng cục Cung cấp lần thứ nhất. Trong thư, Người bày tỏ niềm vui trước những kết quả đạt được của Tổng cục và căn dặn anh chị em: Phải luôn luôn nâng cao tinh thần trách nhiệm; phải thật lòng thương yêu binh sĩ, phải chính đôn tổ chức và công tác; mở rộng dân chủ, thật thà phê và tự phê bình, gây phong trào thiết thực chống quan liêu, tham ô, lãng phí... nhằm phát triển và củng cố những kết quả đã đạt được.

Cùng ngày, hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 113:

- Bài *Phát động quần chúng*, thông qua câu chuyện một cán bộ nông hội giải thích cho bà con nông dân về chính sách ruộng đất, tác giả chỉ rõ: Cần phải có những chính

sách và hình thức phù hợp với trình độ của nhân dân. Có như vậy mới hoàn thành được nhiệm vụ.

- Bài *Huân chương bằng vàng*, viết về kinh nghiệm phòng chống thiên tai của nhân dân và cán bộ huyện Thiệu Nguyên, tỉnh Hắc Long Giang (Trung Quốc). Huyện đã được vinh dự mang tên *Huyện phong sản* (huyện sản xuất phong phú nhất) và bí thư huyện được thưởng huân chương bằng vàng. Người nhắc nhở cán bộ và nhân dân ta cần gắn phong trào phát động quần chúng, thực hiện chính sách ruộng đất với phong trào thi đua tăng gia sản xuất, làm cho lương thực càng đầy đủ, nhân dân càng no ấm, lực lượng kháng chiến càng dồi dào.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 75.

- *Biên niên sự kiện Lịch sử Hậu cần Quân đội nhân dân Việt Nam (1944-1954)*, Tổng cục Hậu cần xuất bản, 1986, tr. 341-343.

- Báo Nhân dân, số 113, từ ngày 21 đến ngày 25-5-1953.

Tháng 5, ngày 22

Nhân dịp ngày Quốc tế Lao động 1-5, Chủ tịch Hồ Chí Minh tặng thưởng Huân chương Kháng chiến hạng nhất, hạng nhì, hạng ba cho 36 cá nhân và tặng Bằng khen cho 25 cá nhân có nhiều thành tích xuất sắc trong sản xuất và chiến đấu.

- Báo *Cứu quốc*, số 2344, ngày 25-5-1953.

Tháng 5, ngày 25

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thành phần kinh tế ở nước ta*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2344. Bài báo khái quát các thành phần kinh tế, tính chất và vai trò của nó trong hoạt động kinh tế của nước ta hiện nay (vùng tự do). Và chỉ rõ: Kinh tế nước ta hiện có những thành phần sau:

- Kinh tế địa chủ phong kiến, bóc lột địa tô.
- Kinh tế quốc doanh có tính chất xã hội chủ nghĩa...
- Các hợp tác xã tiêu thụ và hợp tác xã cung cấp có tính chất nửa xã hội chủ nghĩa.
- Kinh tế cá nhân của nông dân và của thủ công nghệ, họ thường tự túc, ít có gì bán mà cũng ít khi mua gì. Đó là một thứ kinh tế lạc hậu.
- Kinh tế tư bản tư nhân. Họ bóc lột công nhân nhưng đồng thời họ cũng góp phần vào xây dựng kinh tế...
- Kinh tế tư bản quốc gia là Nhà nước hùn vốn với tư nhân để kinh doanh và do Nhà nước lãnh đạo. Trong loại này, tư bản của tư nhân là chủ nghĩa tư bản. Tư bản của Nhà nước là chủ nghĩa xã hội.

- Báo *Cứu quốc*, số 2344, ngày 25-5-1953.

Tháng 5, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *18 lần rồi*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 114. Tác giả nêu lên những nguyên nhân gây nên 18 lần thay đổi Chính phủ

ở Pháp kể từ sau Chiến tranh thế giới thứ hai và cho rằng việc Chính phủ Mayer (Mayer) ở Pháp vừa sụp đổ ngày 22-5 là do bị sa lầy trong cuộc chiến tranh ở Đông Dương và do bị lệ thuộc vào Mỹ. Người kết luận: "Chỉ điều đó cũng đủ rõ: thế địch yếu, thế ta mạnh".

- Báo *Nhân dân*, số 114, từ ngày 26 đến ngày 30-5-1953.

Tháng 5, cuối tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cảm ơn Quốc hội, Chính phủ, Mặt trận Liên Việt, Bộ Tổng tư lệnh Quân đội nhân dân Việt Nam, Đảng; các đoàn thể nhân dân, bộ đội, các đoàn dân công, các anh hùng và chiến sĩ thi đua, kiều bào ở nước ngoài, cá nhân đồng bào, các cháu thanh niên và nhi đồng cùng nhiều bầu bạn trên thế giới đã gửi thư, điện chúc mừng nhân dịp ngày sinh lần thứ 63 của Người. Cuối thư, Người hứa: "Tôi quyết đưa tất cả tinh thần và sức lực để cùng đồng bào và bộ đội đẩy mạnh kháng chiến đến thắng lợi, kiến quốc đến thành công, đóng góp phần vào công cuộc bảo vệ hòa bình thế giới".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 78.

Tháng 6, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho các cháu thiếu niên, nhi đồng trong và ngoài nước nhân ngày Quốc tế Thiếu nhi, "chúc các cháu vui vẻ, mạnh mẽ, ngoan ngoãn, tiến bộ". Người đặc biệt gửi lời "khen ngợi các cháu trong vùng tạm bị chiếm đã hăng hái tham gia kháng chiến".

Cùng ngày, bài thơ của Người: *Nhi đồng kháng chiến*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 115, biểu dương thành tích tham gia kháng chiến của em Thu, quê ở Bắc Giang mới 16 tuổi đã lập nhiều chiến công.

- Báo *Nhân dân*, số 115, từ ngày 1 đến ngày 5-6-1953.

Tháng 6, ngày 5

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chính sách kinh tế của Đảng và Chính phủ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2352, nêu bốn chính sách kinh tế của Đảng và Chính phủ là:

1. Công tư đều lợi. Kinh tế quốc doanh là công. Nó là nền tảng và sức lãnh đạo của kinh tế dân chủ mới. Cho nên Đảng, Chính phủ và nhân dân ta phải ra sức phát triển và ủng hộ nó. Đối với những người phá hoại nó, trộm cắp của công, khai gian lậu thuế, thì phải trừng trị.

Tư là những nhà tư bản dân tộc, và kinh tế cá nhân của nông dân và thủ công nghệ. Đó cũng là lực lượng cần thiết cho công cuộc xây dựng kinh tế nước nhà. Cho nên Chính phủ cần giúp họ phát triển. Nhưng họ phải phục tùng sự lãnh đạo của kinh tế quốc gia, phải hợp với lợi ích của đại đa số nhân dân.

2. Chủ thợ đều lợi. Nhà tư bản thì không khỏi bóc lột nhưng Chính phủ ngăn cấm họ bóc lột công nhân quá tay. Chính phủ phải bảo vệ lợi quyền của công nhân. Đồng

thời, vì lợi ích lâu dài, anh chị em thợ cũng để cho chủ được số lợi hợp lý, không yêu cầu quá mức.

Chủ và thợ đều tự giác, tự động, tăng gia sản xuất lợi cả đôi bên.

3. Công nông giúp nhau. Công nhân ra sức sản xuất nông cụ và các thứ cần dùng khác để cung cấp cho nông dân. Nông dân thì ra sức tăng gia sản xuất, để cung cấp lương thực và các thứ nguyên liệu cho công nhân. Do đó mà càng thắt chặt liên minh giữa công nông.

4. Lưu thông trong ngoài. Ta ra sức khai thác lâm thổ sản để bán cho các nước bạn và để mua những thứ ta cần dùng.

- Báo *Cứu quốc*, số 2352, ngày 5-6-1953.

Tháng 6, ngày 6

Hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 116:

- Bài *Hạt đỗ trắng và hạt đỗ đen*, giới thiệu cách tự tu dưỡng của một cán bộ: Mỗi khi mắc khuyết điểm thì bỏ vào lọ một hạt đỗ đen và khi có ưu điểm thì bỏ vào lọ một hạt đỗ trắng. Cứ 10 hôm đem ra xem ưu, khuyết điểm đến đâu để phát huy ưu điểm sửa chữa khuyết điểm. Người cho rằng, cách tự kiểm thảo ấy rất tốt, biết phân biệt địch, bạn rõ ràng, phải trái rõ ràng, đen trắng rõ ràng, thì lập trường cũng rõ ràng.

- Trong bài *Phải chống bệnh quan liêu*, Người phê bình các cơ quan báo chí đăng mục góp ý phê bình các cán bộ và cơ quan không đến nơi đến chốn; những nơi bị phê bình thì im lặng không có ý kiến gì. Người nhắc nhở: Báo chí cần nêu những vụ, việc điển hình, phân tích rõ ràng để cho mọi người nhận rõ quan liêu, tham ô, lãng phí là tội ác và khuyến khích quần chúng mở rộng phong trào phê và tự phê bình. Khi nhận được thư phê bình của quần chúng thì phải lựa chọn, kiểm tra và có lãnh đạo. "Mục đích của việc ba chống là nhằm cải tạo tư tưởng, tư tưởng trong sạch, lập trường vững vàng thì tránh được nhiều khuyết điểm".

Bài báo kết luận: Mở rộng dân chủ phê bình trong cơ quan và ngoài quần chúng, từ trên xuống dưới, từ dưới lên trên, thì nhất định tẩy được bệnh quan liêu, tham ô, lãng phí.

- Báo *Nhân dân*, số 116, từ ngày 6 đến ngày 10-6-1953.

Tháng 6, ngày 8

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Ôn cũ và biết mới*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2354. Tác giả hệ thống lại 24 bài viết của Người đã đăng trên báo *Cứu quốc*, và đề nghị các cá nhân, đơn vị cần ôn lại những bài viết đó và liên hệ với công tác của mình xem đã giúp ích được chừng mực nào. Sau đó, sẽ tiếp tục nghiên cứu thêm.

- Báo *Cứu quốc*, số 2354, ngày 8-6-1953.

Tháng 6, ngày 9

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự và nói chuyện tại Lễ bế mạc lớp chính huấn cán bộ đảng, dân, chính các cơ quan trung ương. Người khen ngợi những tiến bộ của anh chị em trong lớp chính huấn: Cán bộ ngoài Đảng đã hiểu Đảng, gần Đảng và tin Đảng hơn trước. Mọi người đã hiểu "muốn làm người cán bộ hoàn toàn thì cán bộ chuyên môn phải hiểu chính trị, cán bộ chính trị phải hiểu chuyên môn"; biết rõ ai là bạn, ai là thù trên thế giới, trong nước và trong mình; nhận rõ mối quan hệ giữa lợi ích chung của dân tộc với lợi ích riêng của cá nhân; dứt khoát phải có lập trường vững chắc...

Người nhấn mạnh: "Muốn tiến bộ mãi thì phải học tập. Học trong sách báo, học trong công tác, học với anh em, học hỏi quần chúng. Học tập để phát triển ưu điểm, sửa chữa khuyết điểm. Muốn đạt mục đích ấy thì phải thực hiện dân chủ tự phê bình... tự phê bình, giúp đỡ cho mọi người tiến bộ". Người căn dặn: "Học là cốt để hành", mọi người "phải ghi nhớ và phải quyết tâm thực hành những điều đã học trong lớp chính huấn". Tăng cường đoàn kết, giữ vững kỷ luật cách mạng, nâng cao tinh thần trách nhiệm, kiên quyết vượt mọi khó khăn, toàn tâm toàn ý phụng sự nhân dân, phụng sự kháng chiến.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 82-85.

Tháng 6, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chống sâu bọ, diệt giặc đói*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 117, biểu dương tinh thần cố gắng của nông dân các tỉnh Hưng Yên, Thái Bình, Phú Thọ và Nam Định trong việc diệt sâu bọ, bảo vệ mùa màng. Người khẳng định đó là những việc làm thiết thực để chống giặc đói và giặc ngoại xâm.

- Báo *Nhân dân*, số 117, từ ngày 11 đến ngày 15-6-1953.

Tháng 6, ngày 12

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thời đại mới*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2357, nêu rõ: Thời đại của chúng ta là thời đại mới, thời đại cách mạng thắng lợi. Có ba mâu thuẫn chính: mâu thuẫn giữa giai cấp vô sản và giai cấp tư sản, giữa đế quốc với các dân tộc thuộc địa, giữa các nhóm tư bản độc quyền và giữa các nước đế quốc. Kết quả ba mâu thuẫn ấy là: cách mạng vô sản, cách mạng dân tộc bùng nổ và thắng lợi.

- Báo *Cứu quốc*, số 2357, ngày 12-6-1953.

Tháng 6, ngày 15

Bài báo của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Xã hội mới*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2359, nêu rõ: Sau thắng lợi của Cách mạng Tháng Mười, một loạt nước thuộc địa và phụ thuộc đã vùng lên giành chính quyền, thành lập nhà nước dân chủ mới như Tiệp Khắc, Rumani, Hunggari, Bungari, Đông Đức, Ba Lan, Anbani, Bắc Triều Tiên, Trung Quốc. Ở Việt Nam, năm 1945, Cách mạng Tháng Tám thành công, thành lập một nước dân chủ mới. Người kết luận: "Thế lực đế quốc ngày càng thu hẹp, phe dân chủ và chủ nghĩa xã hội ngày càng mạnh mẽ".

- Báo *Cứu quốc*, số 2359, ngày 15-6-1953.

Tháng 6, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Ích nước lợi nhà*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 118. Bài báo biểu dương thành tích của cán bộ và nông dân xã Xuân Huy (tỉnh Phú Thọ) quyết tâm vượt mọi khó khăn, cải tiến cách trồng trọt, nên đã thu được kết quả tốt: Thu nhập bình quân trong xã tăng 30% so với vụ trước. Nhờ vậy xã đã làm tốt nghĩa vụ đối với Nhà nước, tích cực đóng góp cho kháng chiến. Người nhắc nhở các cơ quan, đoàn thể, các huyện, xã hãy học tập kinh nghiệm của xã Xuân Huy.

- Báo *Nhân dân*, số 118, từ ngày 16 đến ngày 20-6-1953.

Tháng 6, ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới ông Sơn Ngọc Minh, Chủ tịch Ủy ban dân tộc giải phóng Trung ương Cao Miên nhân kỷ niệm ngày tuyên bố độc lập của Cao Miên.

Bức điện có đoạn: “Dưới sự lãnh đạo của Chủ tịch, của Ủy ban dân tộc giải phóng Trung ương, nhân dân Miên đã thu được nhiều thắng lợi vẻ vang trong công cuộc kháng chiến. Thắng lợi của nhân dân Miên cũng là thắng lợi chung của nhân dân Việt Nam và Liên minh Việt - Miên - Lào đoàn kết chiến đấu, đánh đuổi kẻ thù chung là thực dân Pháp và can thiệp Mỹ”.

- Bản chụp bức điện lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 19

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tình hình thế giới ngày nay*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2362. Bài báo nêu rõ: Thế giới ngày nay chia thành hai phe rõ rệt: phe đế quốc do Mỹ cầm đầu và phe dân chủ do Liên Xô lãnh đạo. Chính sách của Mỹ là "lấy máu người phát tài ta", song Mỹ sẽ thất bại vì kinh tế khủng hoảng, bị cô lập, mâu thuẫn nội bộ sâu sắc, chính sách xâm lược là trái với chính nghĩa, cả thế giới lên án. Còn Liên Xô, quân đội hùng mạnh, nhiều kinh nghiệm, quân dân đoàn kết nhất trí. Người kết luận: Lực lượng của phe dân chủ vô cùng to lớn và mạnh hơn phe đế quốc, đủ đánh tan âm mưu của đế quốc và đẩy thế giới tiến lên.

- Báo *Cứu quốc*, số 2362, ngày 19-6-1953.

Tháng 6, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Công tác cầu đường*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 119, bài viết nêu rõ: Cầu đường là *mạch máu* của một nước. Cầu đường tốt thì lợi cho kinh tế, quân sự, chính trị... Vì vậy, "làm cầu đường cũng như một *chiến dịch*. Người làm cầu đường cũng là một *chiến sĩ*".

Để làm tốt công tác cầu đường, Người nêu những yêu cầu và lãnh đạo, tổ chức, kế hoạch, tác phong, cán bộ..., biểu dương một số đơn vị có thành tích xuất sắc trong

công tác cầu đường và nhắc nhở cần phải khen thưởng, phổ biến kinh nghiệm của những điển hình đó và đẩy mạnh phong trào thi đua.

- Báo *Nhân dân*, số 119, từ ngày 21 đến ngày 25-6-1953.

Tháng 6, ngày 22

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tình hình trong nước*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2364. Qua phân tích tình hình trong nước, Người cho thấy: thế của thực dân Pháp ngày càng yếu dần, còn ta vì có chính nghĩa, vì biết đoàn kết, ngoài thì đoàn kết với nhân dân các nước Miên, Lào, Liên Xô, Trung Quốc..., trong thì đoàn kết toàn dân, đặc biệt là nông dân (bởi đại đa số nhân dân là nông dân) nên nhất định giành được thắng lợi. Người kết luận: "Thực hiện đúng chính sách ruộng đất, tức là đẩy kháng chiến đến thắng lợi hoàn toàn".

- Báo *Cứu quốc*, số 2364, ngày 22-6-1953.

Tháng 6, sau ngày 23

Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm Trường Chính trị trung cấp quân đội. Người nói chuyện với cán bộ, học viên khóa VI 2) về nhiệm vụ phản đế, phản phong của cách mạng Việt Nam, căn dặn mọi người phải nắm vững mục đích của chính quân chính trị là làm cho quân đội ta trở thành một quân đội nhân dân cách mạng quyết chiến quyết thắng, "Dù có bao nhiêu khí giới tinh xảo mà con người không có lập trường vững, quan điểm đúng, thiếu tinh thần trong sạch, một lòng một dạ phục vụ nhân dân thì súng đó cũng bỏ đi". Người nhắc nhở cán bộ, học viên nhà trường: Để thực hiện được mục đích của chính quân chính trị, mọi người phải "có quyết tâm cải tạo", "tự mình phải có quyết tâm cải tạo để tiến bộ".

- *Bốn mươi năm xây dựng và trưởng thành*, Học viện Chính trị Quân sự xuất bản, 1991, tr. 32-33.

- *Lịch sử Quân đội nhân dân Việt Nam*, Nxb. Quân đội nhân dân, 1974, tr. 518-519.

Tháng 6, từ ngày 25 đến ngày 27

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì phiên họp Hội đồng Chính phủ xem xét tình hình thế giới trong hai tháng vừa qua, kiểm điểm công tác sáu tháng đầu năm và giải quyết một số vấn đề quan trọng khác như: chế độ quản chế đối với những địa chủ chống pháp luật, việc chỉnh đốn chính quyền cấp xã qua phát động quần chúng, cách thi hành ruộng đất ở những nơi chưa phát động quần chúng và việc quản lý cán bộ chính quyền các cấp.

Phát biểu kết luận phiên họp, Người nêu rõ những tiến bộ về quân sự, kinh tế qua sáu tháng đầu năm, những thiếu sót cần khắc phục về mặt văn hóa và nhắc nhở phải chú ý nâng cao đời sống của nhân dân, cán bộ và bộ đội hơn nữa.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 6, ngày 26

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch nước Cộng hòa Dân chủ nhân dân Triều Tiên Kim Nhật Thành nhân kỷ niệm ba năm kháng chiến của nhân dân Triều Tiên.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tinh thần yêu nước và tinh thần quốc tế*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2367. Sau khi phân tích nội dung của tinh thần yêu nước và tinh thần quốc tế, Người khẳng định lập trường của nhân dân ta là "kiên quyết giữ gìn quyền độc lập tự do và đất đai toàn vẹn của nước mình", đồng thời cương quyết đứng về "phe dân chủ do Liên Xô lãnh đạo và Trung Quốc giúp sức". Người kết luận: "Tinh thần yêu nước và tinh thần quốc tế liên hệ khăng khít với nhau, vì lẽ đó, ta vừa ra sức kháng chiến, vừa tham gia phong trào ủng hộ hòa bình thế giới".

Cũng cùng ngày, bài viết của Người: *Công nhân Trung Quốc*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 120, giới thiệu về sự phát triển của giai cấp công nhân và tổ chức công đoàn ở Trung Quốc từ sau cách mạng thành công đến nay. Người chỉ rõ: Công nhân Trung Quốc luôn là người đi đầu trong việc thực hiện kế hoạch 5 năm. Đó là điều mà giai cấp công nhân Việt Nam cần học tập.

- Bản sao bản đánh máy bức điện, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Cứu quốc*, số 2367, ngày 26-6-1953.

- Báo *Nhân dân*, số 120, từ ngày 26 đến ngày 30-6-1953.

Tháng 6, ngày 30

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đảng Lao động Việt Nam lãnh đạo kháng chiến và kiến quốc*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2369, khẳng định phải có sự lãnh đạo của Đảng "cách mạng và kháng chiến mới thắng lợi, kiến quốc mới thành công". Bởi có Đảng mới làm cho quần chúng giác ngộ, có Đảng quần chúng mới nhận rõ tình hình, định ra đường lối và phương châm đúng, có Đảng mới tổ chức và giáo dục quần chúng thành một đội quân hùng mạnh để đánh đổ kẻ địch, tranh lấy chính quyền. Cách mạng dù thắng lợi rồi, quần chúng vẫn cần có Đảng vì âm mưu xâm lược của đế quốc vẫn còn, kinh tế, quốc phòng, văn hóa xã hội vẫn phải lo xây dựng, tổ chức; quần chúng vẫn cần có sự lãnh đạo, giáo dục để đi đến thắng lợi hoàn toàn.

- Báo *Cứu quốc*, số 2369, ngày 30-6-1953.

Tháng 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Hội nghị cán bộ y tế toàn quốc năm 1953, vạch rõ tầm quan trọng và mối quan hệ giữa nhiệm vụ bảo vệ sức khỏe cho cán bộ và nhân dân đối với công cuộc kháng chiến, kiến quốc, nêu rõ nhiệm vụ *phòng bệnh* cũng cần thiết như *trị bệnh*. Người chỉ rõ những yêu cầu về chuyên môn, chính trị, tổ chức đối với cán bộ y tế và căn dặn mọi người phải thương yêu người bệnh, như anh em ruột thịt, phải tận tâm tận lực phụng sự nhân dân, phải thực hiện "Lương y phải kiêm từ mẫu".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 88-89.

Tháng 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho các lớp chỉnh huấn cơ quan. Người nêu rõ và giải thích ba vấn đề chính giúp anh chị em có hướng nghiên cứu, đó là: Vì sao phải chỉnh huấn? Chỉnh huấn phải thế nào? và nhiệm vụ của mọi người.

Xác định nhiệm vụ cho mỗi thành viên tham gia chỉnh huấn, Người vạch rõ: "Cán bộ phụ trách các cơ quan phải thật thà lãnh đạo việc chỉnh huấn.

Những người dự lớp chỉnh huấn thì phải quyết tâm học tập, quyết tâm cải tạo; giúp nhau học tập, giúp nhau cải tạo".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 92-93.

Tháng 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho Hội nghị cán bộ của Tổng cục Cung cấp. Trong thư, Người khen ngợi những thành tích mà cán bộ đã đạt được và căn dặn: "mỗi cán bộ, công nhân viên *"Phải luôn luôn nâng cao tinh thần trách nhiệm.*

Phải thật lòng thương yêu binh sĩ.

Phải chỉnh đốn tổ chức và công tác. Và thường xuyên phải "Mở rộng dân chủ"."

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 90-91.

Tháng 7, ngày 1

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tỉnh táo và đề phòng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 121. Thông qua sự kiện đêm 24-5 ở Liên Xô 3), Người nhắc nhở: Bọn đế quốc dùng mọi thủ đoạn đê hèn, mọi phần tử phản động để phá hoại các nước yêu chuộng hòa bình và dân chủ. Bọn địa chủ phản động là tay sai đắc lực của đế quốc, cho nên bộ đội, cán bộ và nhân dân ta phải luôn luôn tỉnh táo, đề phòng bọn đặc vụ, gián điệp của Pháp - Mỹ và tay sai Việt gian phản động, bọn cường hào gian ác và bọn địa chủ ngoan cố. Nếu tất cả chúng ta đều tỉnh táo đề phòng thì chúng sẽ bị tiêu diệt.

- Báo *Nhân dân*, số 121, từ ngày 1 đến ngày 5-7-1953.

Tháng 7, ngày 6

Chủ tịch Hồ Chí Minh trả lời phỏng vấn của Thông tấn xã Việt Nam, Người tuyên bố: Mục đích của Việt Nam từ nay là: Làm thất bại chính sách can thiệp của đế quốc Mỹ.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho bộ đội sau chiến dịch mùa Xuân năm 1953, khen ngợi những đơn vị đã nêu cao tinh thần chịu đựng gian khổ, vượt mọi khó khăn, bí mật dũng cảm, biết làm công tác dân vận. Người phê bình một số đơn vị quyết tâm chưa vững chắc, chỉ huy còn máy móc, chưa linh hoạt, vì vậy mà đã bỏ lỡ nhiều dịp tiêu diệt địch và nhắc nhở các chiến sĩ phải sửa chữa ngay khuyết điểm, phát huy ưu điểm, chớ tự kiêu, tự mãn, chủ quan khinh địch. Cuối thư, Người hứa sẽ gửi giải thưởng cho những chiến sĩ và đơn vị nào xuất sắc nhất.

Cùng ngày, hai bài viết của Người: *Sẽ được mấy lâu?* ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 122, viết về Chính phủ mới ở Pháp do Lanien (Laniel) thuộc Đảng Cộng hòa làm Thủ tướng. Người cho rằng chính phủ này tồn tại cũng chẳng được bao lâu vì những khó khăn đã khiến các Chính phủ Pháp trước đây "đô như sung rụng" vẫn còn đó và kết luận: Chính phủ Pháp không đứng vững được vì dân không tin và phản đối.

Bài *Tinh táo để phòng bọn gian điệp*, ký bút danh C.B đăng trên báo *Nhân dân*, số 122. Bài báo nêu rõ những âm mưu thủ đoạn của Pháp dùng người Việt đánh người Việt, nên đã cài bọn Việt gian để phá hoại cách mạng, vậy “muốn phòng gian trừ gian phải dựa vào nhân dân, phát động nhân dân đấu tranh chống lại chúng. Nếu nơi nào biết dựa vào dân thì dù địch ngoan cố xảo quyệt đến mấy cũng bị thất bại”, và phải coi công tác này cũng quan trọng như tác chiến.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 94-95.

- Báo *Nhân dân*, số 122, từ ngày 6 đến ngày 10-7-1953.

Tháng 7, ngày 10

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đảng Lao động Việt Nam*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2375, nêu rõ: Đảng là một tổ chức tiên tiến nhất của nhân dân lao động; mọi đảng viên phải giữ vững kỷ luật của Đảng, phục tùng sự lãnh đạo của Đảng; Đảng phải lãnh đạo tất cả các tổ chức khác của nhân dân lao động; Đảng phải liên lạc chặt chẽ với quần chúng; Đảng tổ chức theo nguyên tắc dân chủ tập trung; trong Đảng bất kỳ cấp nào, đảng viên nào đều phải giữ kỷ luật của giai cấp vô sản. Chủ nghĩa của Đảng là chủ nghĩa Mác - Lênin, mỗi đảng viên đều phải thật thà phê và tự phê để tiến bộ mãi.

- Báo *Cứu quốc*, số 2375, ngày 10-7-1953.

Tháng 7, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Liên khu V anh dũng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 123, viết về Đại hội liên hoan chiến sĩ thi đua công - nông - binh cuối tháng 4-1953 ở Liên khu V 4). Người đặc biệt nhấn mạnh ba điểm chính mà Đại hội đã nêu lên để chiến sĩ học tập là: Thi đua diệt giặc lập công, quyết tâm bảo vệ nhân dân, kiên quyết chấp hành chính sách của Đảng và Chính phủ.

- Báo *Nhân dân*, số 123, từ ngày 11 đến ngày 15-7-1953.

Tháng 7, ngày 13

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tính chất của Đảng Lao động Việt Nam*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2377.

Trong bài viết, Người nêu rõ: "Đảng Lao động là tổ chức cao nhất của giai cấp công nhân và đại biểu cho lợi ích cả dân tộc. Vì những điều sau này mà quyết định tính chất ấy.

1. ... Đảng giác ngộ giai cấp công nhân lãnh mạnh, lập trường giai cấp dứt khoát, tác phong giai cấp đúng đắn.

Tư tưởng của Đảng là tư tưởng của giai cấp công nhân, nó đấu tranh cho lợi ích của toàn dân. Vì vậy, trong Đảng không thể có những tư tưởng, lập trường và tác phong trái với tư tưởng, lập trường và tác phong của giai cấp công nhân.

2. Đảng có chính cương rõ rệt: hiện nay thì giai cấp công nhân lãnh đạo toàn dân chống đế quốc và phong kiến, để giải phóng dân tộc và thực hiện dân chủ mới. Ngày sau thì tính đến chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản.

3. Đảng có kỷ luật rất nghiêm khắc, tất cả đảng viên đều phải tuân theo. Tư tưởng chính trị và tổ chức của Đảng đều phải thống nhất. Trong Đảng không thể có những phần tử lạt hậu và đầu cơ.

4. Tất cả đảng viên phải kiên quyết phục tùng sự lãnh đạo tập trung của Đảng. Trong Đảng không thể có những phần tử hèn nhát lung lay.

5. Đảng phải luôn giáo dục đảng viên về lý luận cách mạng. Đối với những đảng viên xuất thân là trí thức, tiểu nông dân, thì Đảng phải ra sức cải tạo tư tưởng khiến cho những đồng chí đó thành những chiến sĩ của giai cấp công nhân...".

- Báo *Cứu quốc*, số 2377, ngày 13-7-1953.

Tháng 7, ngày 16

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Ra sức giữ đê phòng lụt*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 124. Người chỉ rõ: "Giặc lụt là tiền phong của giặc Đói. Nó là đồng minh của giặc NGOẠI XÂM. Nó mong làm dân ta đói kém để giảm bớt sức kháng chiến của chúng ta". Vì vậy, việc "*đắp đê, giữ đê* là để chống giặc lụt và giặc đói, cho nên *cũng như một chiến dịch*". Người cũng đề ra nhiệm vụ, biện pháp để thi hành việc đắp đê phòng lụt.

- Báo *Nhân dân*, số 124, từ ngày 16 đến ngày 20-7-1953.

Tháng 7, ngày 17

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đảng Lao động lãnh đạo kháng chiến kiến quốc (A)*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2380.

Bài viết nêu rõ: Để lãnh đạo kháng chiến kiến quốc, Đảng phải truyền bá lý luận Mác - Lênin trong nhân dân. Bởi vì, nhờ lý luận mà quần chúng hiểu rõ nguyên nhân, đường lối, phương pháp đấu tranh; mặt khác, nhờ kết hợp lý luận với kinh nghiệm và thực tiễn cách mạng Việt Nam mà Đảng sẽ phân tích được tình hình, đề ra được những chủ trương và chính sách đúng đắn, hợp với lòng dân, nhờ vậy mà động viên được sức mạnh của toàn dân.

- Báo *Cứu quốc*, số 2380, ngày 17-7-1953.

Tháng 7, ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 169/SL, về việc bổ nhiệm người giữ các chức vụ: Chánh Văn phòng Bộ Công an, Giám đốc Vụ Bảo vệ chính trị, Giám đốc và Phó Giám đốc Vụ Trị an - Hành chính, Phó Giám đốc Vụ Chấp pháp và Cục phó Cục Cảnh vệ.

- Sắc lệnh số 170/SL, chỉ định ông Lê Thành, Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu III giữ chức Phó Chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu III.

- Sắc lệnh số 171/SL, chấp nhận đơn xin từ chức của ông Đinh Văn Đức, Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu IV.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7, ngày 20

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đảng Lao động lãnh đạo kháng chiến kiến quốc (B)*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2382. Người phân tích vai trò của Đảng trong việc đề ra những khẩu hiệu, mục đích và kế hoạch đấu tranh đúng đắn trong mỗi giai đoạn cách mạng để động viên và lãnh đạo nhân dân đấu tranh cho nên đã tranh được nhiều thắng lợi. Đồng thời, Người cũng chỉ rõ mối liên hệ chặt chẽ giữa Đảng với quần chúng thông qua đội ngũ cán bộ, đảng viên. Vì vậy, "Đảng viên và cán bộ phải làm cho dân tin, dân phục, dân yêu".

- Báo *Cứu quốc*, số 2382, ngày 20-7-1953.

Tháng 7, ngày 21

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới ông Bôlétlavo Biêrút (Boleslaw Bierut), Thủ tướng nước Cộng hòa nhân dân Ba Lan nhân dịp Quốc khánh Ba Lan. Người chúc nhân dân Ba Lan đạt được nhiều thành tích to lớn, góp phần giữ gìn hòa bình, dân chủ và chủ nghĩa xã hội trên thế giới.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 98.

Tháng 7, ngày 23

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng ông Imrê Nagy nhân dịp ông được cử giữ chức Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Hunggari.

- Bức điện (bản đánh máy), lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7, ngày 24

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Xây dựng Đảng Lao động Việt Nam*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2385. Người nêu rõ: Xây dựng Đảng là một nhiệm vụ cực kỳ quan trọng. Cần phải xây dựng Đảng trên ba mặt: tư tưởng, chính trị và tổ chức. Về tư tưởng, Đảng phải học tập lý luận Mác - Lênin. Giáo dục tư tưởng và lãnh đạo tư tưởng là việc quan trọng nhất của Đảng, phải kiên quyết chống thói xem nhẹ tư tưởng. Đảng phải tăng cường tư tưởng giai cấp công nhân và gột rửa những tư tưởng trái với nó, chống thói xem nhẹ học tập lý luận. Về đường lối chính trị, Đảng chống khuynh hướng "tả" và "hữu".

- Báo *Cứu quốc*, số 2385, ngày 24-7-1953.

Tháng 7, ngày 26

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho cụ Bộ trưởng Bộ Thương binh và Cựu binh nhân ngày thương binh, liệt sĩ (27-7), nhờ cụ Bộ trưởng chuyển tới anh em thương binh một tháng lương của Người và 30 chiếc khăn tay do phụ nữ dân tộc Thái gửi biếu Người.

Cùng ngày, hai bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 126:

- Bài *Đã nhiều lại nhanh*, ca ngợi tinh thần yêu nước của nhân dân Liên Xô trong việc mua công trái xây dựng đất nước hồi tháng 6 năm nay đã nhiều lại nhanh, bởi ai cũng coi đó là một vinh dự, góp phần xây dựng đất nước. Liên hệ với việc nộp thuế ở nước ta, Người cho rằng, đồng bào ta đều nồng nàn yêu nước, mọi người thi đua nộp nhanh, đủ để bộ đội ăn no đánh mạnh, tranh lấy thắng lợi to lớn hơn nữa.

Trong bài *Tội nghiệp trẻ con Pháp*, Người cho biết ở Pháp ngày càng có nhiều trẻ em phạm tội. Nguyên nhân dẫn đến tình trạng đó là do sinh hoạt cực khổ, nhà ở khan hiếm. Trong khi đó bọn phản động Pháp vẫn âm mưu đeo đuổi cuộc chiến tranh phi nghĩa ở Việt Nam, chi phí ngày càng nhiều cho cuộc chiến tranh đó. Kết quả là nhân dân Pháp ngày càng phản đối chiến tranh, ủng hộ nhân dân Việt Nam kháng chiến. Người cho đây là một điều kiện thuận lợi giúp cho cuộc kháng chiến của ta thắng lợi.

- Báo *Nhân dân*, số 126, từ ngày 26 đến ngày 30-7-1953.

Tháng 7, ngày 27

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa Dân chủ nhân dân Triều Tiên Kim Nhật Thành nhân dịp Hiệp định đình chiến được ký kết, chấm dứt chiến tranh ở Triều Tiên.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tự phê bình và phê bình*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2387. Người chỉ rõ: Đề nâng cao trình độ lý luận và chính trị, mỗi đảng viên cần phải luôn luôn thực hành thật thà tự phê bình và phê bình. Đảng thì dùng cách chỉnh Đảng, chỉnh huấn để giáo dục đảng viên. Về mặt tổ chức, Đảng phải có kỷ luật rất nghiêm. Phải tiến hành xây dựng Đảng trên cả ba mặt: chính trị, tư tưởng và tổ chức. Đó không chỉ là công việc của Đảng, của đảng viên mà là của toàn dân. Đảng viên phải dựa vào nhân dân để xây dựng Đảng. Tác giả kết luận: "Một đảng có chủ nghĩa Mác - Lênin, có kỷ luật nghiêm khắc, thật thà tự phê bình và phê bình, liên hệ chặt chẽ với nhân dân; một đảng đúng đắn về tư tưởng, chính trị và tổ chức như Đảng Lao động Việt Nam, đảm bảo chắc chắn cho kháng chiến nhất định thắng lợi, kiến quốc nhất định thành công".

- Báo *Nhân dân*, số 127, từ ngày 1 đến ngày 5-8-1953.

- Báo *Cứu quốc*, số 2387, ngày 27-7-1953.

Tháng 7, ngày 28

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch Mao Trạch Đông, Chủ tịch Chính phủ nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa khi được tin Hiệp định đình chiến ở

Triều Tiên được ký kết. Người coi đó vừa là thắng lợi của nhân dân Triều Tiên, vừa là thắng lợi của quân chí nguyện Trung Quốc.

Cùng ngày, Người còn gửi điện chúc mừng tới ông Pêtoru Gorôda (Petru Groza) Chủ tịch Quốc hội và ông Ghêoócghiu Đê (Gheorghiu-Dej), Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Rumani nhân dịp Quốc khánh lần thứ 9 nước Cộng hòa nhân dân Rumani.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 172/SL, chỉ định người bổ sung vào Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu Việt Bắc.
- Quyết định số 173-QĐ và Quyết định số 174-QĐ, bác đơn xin ân giảm tội tử hình của sáu phạm nhân.
- Báo *Nhân dân*, số 127, từ ngày 1 đến ngày 5-8-1953.
- Bản sao bức điện đánh máy, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.
- Bản chụp Sắc lệnh và Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 7, ngày 31

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tổ chức Đảng Lao động Việt Nam*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2390, nhấn mạnh vấn đề lựa chọn đảng viên, coi đó là nền tảng của tổ chức Đảng. Người định nghĩa thế nào là một người đảng viên, nghĩa vụ và quyền lợi của người đảng viên.

- Báo *Cứu quốc*, số 2390, ngày 31-7-1953.

Tháng 7

Nhân dịp ông Nguyễn Chí Thanh đi công tác ở Trung Quốc, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư thăm hỏi và căn dặn cán bộ, chiến sĩ Trung đoàn pháo cao xạ 367 đang tập huấn tại Trung Quốc: "... Không quân là chỗ mạnh của giặc. Muốn thắng giặc ta phải có bộ đội pháo cao xạ mạnh để trị máy bay của chúng...".

- *Lịch sử Quân chủng Phòng không*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1991, t. 1, tr. 39-40.

Tháng 7

Với bút danh Din, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết bài: *Chúng tôi vững tin vào thắng lợi cuối cùng của mình*, gửi cho tạp chí *Vì một nền hòa bình lâu dài, vì một nền dân chủ nhân dân* 5), giới thiệu với bạn bè quốc tế những thành tựu mà toàn Đảng, toàn dân ta giành được trên các mặt quân sự, chính trị, cải cách ruộng đất, công tác xây dựng Đảng. Kết luận bài báo, Người viết: "Còn chúng tôi, chúng tôi không say sưa với thắng lợi và không đánh giá quá thấp kẻ địch, nhưng chúng tôi tự cảm thấy ngày càng mạnh lên, ngày càng thêm vững tin vào thắng lợi cuối cùng của chúng tôi, ngày càng quyết tâm đuổi ra khỏi Tổ quốc mình bọn thực dân Pháp và quan thầy của chúng là bọn can thiệp Mỹ, mặc dù chúng tôi vẫn không từ bỏ thái độ bè bạn và hữu nghị đối với nhân dân Pháp".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 100-106.

Tháng 8, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa Mao Trạch Đông nhân kỷ niệm lần thứ 26 Ngày thành lập Giải phóng quân Trung Quốc.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Chúc mừng nhân dân Giải phóng quân Trung Quốc*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 127, nêu ý nghĩa to lớn và nguyên nhân của những thắng lợi mà Quân giải phóng nhân dân Trung Quốc đã đạt được trong 26 năm qua. Người nhắc nhở quân đội ta cần học tập tinh thần quyết chiến quyết thắng của Quân giải phóng nhân dân Trung Quốc.

- Báo *Nhân dân*, số 127, từ ngày 1 đến ngày 5-8-1953.

Tháng 8, ngày 3

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tiêu chuẩn đảng viên Đảng Lao động Việt Nam*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2393, nêu bảy tiêu chuẩn của người đảng viên là: 1. Không bóc lột người; 2. Suốt đời phụng sự nhân dân; 3. Luôn trau dồi lập trường tư tưởng của giai cấp công nhân; 4. Luôn đặt lợi ích của Đảng, của nhân dân lên trên hết, trước hết; 5. Chấp hành tuyệt đối mọi kỷ luật của Đảng; 6. Liên hệ chặt chẽ với quần chúng; 7. Thường xuyên thật thà tự phê bình và phê bình.

- Báo *Cứu quốc*, số 2393, ngày 3-8-1953.

Tháng 8, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhi đồng kháng chiến*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 128, nêu tóm tắt câu chuyện về gương dũng cảm của em Năm, 14 tuổi ở vùng địch tạm chiếm vì chỉ biết một điều "Yêu Tổ quốc, yêu Bác Hồ", em đã mưu trí, gan dạ, tinh táo không mắc mưu địch và đã trở thành một chiến sĩ anh dũng, một chiến sĩ thi đua và được tặng huân chương.

- Báo *Nhân dân*, số 128, từ ngày 6 đến ngày 10-8-1953.

Tháng 8, ngày 7

Tối, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và nói chuyện tại lớp chỉnh huấn của các nhân sĩ và trí thức công tác tại các cơ quan trung ương. Người giải đáp một số thắc mắc mà anh chị em đặt ra; nêu khái quát tình hình trong và ngoài nước, sách lược của ta đối với thực dân Pháp và can thiệp Mỹ. Kết thúc bài nói, Người chỉ rõ: "Trong lúc khó khăn của dân tộc, khí tiết của người cán bộ là không sợ gì hết, không sợ kẻ địch, không sợ khó khăn gian khổ. Cái gì khó khăn, cực khổ, cán bộ phải xung phong làm trước. Muốn cho xứng đáng là người cán bộ cách mạng, mong các cô các chú phải có khí tiết ấy".

Cùng ngày, bài viết của Người: *Nghĩa vụ đảng viên*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2396, nêu rõ người đảng viên có những nghĩa vụ sau: Cố gắng học tập chủ nghĩa Mác - Lênin, nâng cao trình độ giác ngộ; giữ gìn kỷ luật của Đảng, hăng hái

tham gia sinh hoạt nội bộ và công tác cách mạng, kiên quyết chấp hành chính sách và nghị quyết của Đảng, đấu tranh chống những hiện tượng trái với lợi ích của Đảng; ra sức phụng sự nhân dân, củng cố mối liên hệ giữa dân với Đảng; giữ vững kỷ luật của Đảng và các đoàn thể cách mạng, làm gương mẫu trong mọi công việc.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 107-116.

- Báo *Cứu quốc*, số 2396, ngày 7-8-1953.

Tháng 8, ngày 10

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Quyền lợi đảng viên*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2398, nêu rõ người đảng viên có những quyền lợi: quyền tự do ngôn luận (trên các báo chí và trong các cuộc hội nghị của Đảng); quyền bầu cử và ứng cử vào các cơ quan lãnh đạo của Đảng; quyền đề nghị, thanh minh, khiếu nại trước các cơ quan Đảng (từ chi bộ đến trung ương)...

- Báo *Cứu quốc*, số 2398, ngày 10-8-1953.

Tháng 8, ngày 14

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chế độ dân chủ tập trung của Đảng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2401.

Bài viết nêu hệ thống tổ chức của Đảng từ chi ủy đến trung ương và chỉ rõ: Toàn thể đảng viên các cấp được tổ chức thống nhất theo một nguyên tắc nhất định: *Dân chủ tập trung*. Sau khi giải thích thế nào là dân chủ tập trung, Người kết luận: Muốn cho Đảng mạnh, phải mở rộng dân chủ, đồng thời thực hiện sự lãnh đạo tập trung, nâng cao tính tổ chức và kỷ luật.

- Báo *Cứu quốc*, số 2401, ngày 14-8-1953.

Tháng 8, ngày 16

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới ông Kim Nhật Thành, Thủ tướng nội các nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên nhân dịp Quốc khánh nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Việc đình chiến ở Triều Tiên*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 130. Bài viết trích dẫn ý kiến của một bí thư chi bộ xã về việc đình chiến ở Triều Tiên. Câu trả lời chung là: Mỹ yếu nên phải đình chiến; Triều Tiên đình chiến, Mỹ sẽ tiếp tục giúp Pháp đánh ta, song chúng nhất định sẽ thất bại. Nhiệm vụ của quân và dân ta là đoàn kết một lòng, quyết tâm đánh thắng giặc Pháp xâm lược.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 125.

- Báo *Nhân dân*, số 130, từ ngày 16 đến ngày 20-8-1953.

Tháng 8, ngày 17

Chủ tịch Hồ Chí Minh giảng bài tại lớp chính Đảng Trung ương về cách viết. Người nêu lên yêu cầu hiện nay không cho phép viết dài vì vừa tốn mực, vừa đọc lâu. Trước khi viết bài phải nhớ là *viết vì mục đích gì? Viết cho ai và viết cái gì?* Viết để làm

gì? Người trả lời: viết để phục vụ tuyên truyền cho nhân dân phải ngăn gọn dễ hiểu; còn viết về địch phải vạch rõ tội ác của chúng để gây lòng căm thù địch. Cuối cùng, Người kết luận “viết cũng như mọi việc khác, *phải có chí, chớ giấu dốt...*”.

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Hệ thống tổ chức của Đảng*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2403, nêu rõ: Cơ quan lãnh đạo cao nhất của Đảng là Đại hội đại biểu toàn quốc. Trong khoảng thời gian giữa hai kỳ Đại hội cơ quan cao nhất của Đảng là Trung ương. Trung ương cử ra Bộ Chính trị, Ban Bí thư. Khi cần, Trung ương có thể triệu tập Hội nghị đại biểu toàn quốc. Những nghị quyết của Hội nghị phải do Trung ương phê chuẩn mới được thi hành. Ở các xã, huyện, tỉnh, khu cũng có đại hội của cấp mình để bầu ra chi ủy, huyện ủy, tỉnh ủy... Trung ương và các cấp có thể lập ra các ban. Ban của cấp nào do ban chấp hành đảng ủy cấp ấy lãnh đạo.

- Báo *Cứu quốc*, số 2403, ngày 17-8-1953.

- Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 117-124.

Tháng 8, ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 176/SL, sửa đổi Điều 12 và Điều 26 bản "Điều lệ tạm thời thuế nông nghiệp" để giảm nhẹ sự đóng góp của nông dân, nhất là nông dân nghèo.

- Quyết định số 177-QĐ, ân giảm tội tử hình xuống 20 năm tù cho một phạm nhân.

- Quyết định số 178-QĐ, bác đơn xin ân giảm tội tử hình của ba phạm nhân, ân giảm tội tử hình xuống khổ sai chung thân cho bốn phạm nhân, ân giảm tội tử hình xuống 20 năm khổ sai cho ba phạm nhân và ân giảm tội tử hình xuống 15 năm khổ sai cho một phạm nhân khác.

- Sắc lệnh số 179/SL, cho phép ông Nghiêm Tử Trình được từ chức Ủy viên Ủy ban kháng chiến hành chính Hà Nội.

- Bản chụp Sắc lệnh và Quyết định, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 8, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tình hình nước Pháp rất nghiêm trọng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 131, viết về cuộc bãi công lớn nhất của công nhân Pháp kể từ sau Chiến tranh thế giới thứ hai, chống đàn áp, đòi tăng lương và phản đối cuộc chiến tranh do bọn phản động Pháp tiến hành ở Việt Nam. Phong trào đã lôi cuốn một bộ phận giai cấp tư sản Pháp và hầu hết tầng lớp trí thức Pháp tham gia.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Chi bộ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2406, nêu vai trò quan trọng của chi bộ, nó là sợi dây liên hệ giữa Đảng với quần chúng. Nhiệm vụ của chi bộ là: Luôn luôn tuyên truyền và tổ chức cho nhân dân hiểu và thực hiện chính sách của Đảng; luôn luôn chú ý đến tư tưởng và nhu cầu của nhân dân; luôn luôn quan tâm đến đời sống kinh tế, chính trị, văn hóa của nhân dân; chọn

lọc và bồi dưỡng những phần tử hăng hái, giác ngộ cao, đủ tiêu chuẩn để giới thiệu cho Đảng.

- Báo Nhân dân, số 131, từ ngày 21 đến ngày 25-8-1953.

- Báo *Cứu quốc*, số 2406, ngày 21-8-1953.

Tháng 8, ngày 23

Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm và nói chuyện tại lớp chính huấn Quân khu I. Người nói: “Cố nhiên gia đình ai cũng có, không có không được. Nhưng mình là người cách mạng, người kháng chiến được Đảng giáo dục phải trông xa thấy rộng hơn. Mình có gia đình, gia đình to nhất là giai cấp... nếu giai cấp chưa được giải phóng hoàn toàn thì mình chưa được giải phóng hoàn toàn...”

Phải cân nhắc kỹ: hy sinh lợi ích gia đình nhỏ cho gia đình to, hay hy sinh gia đình to cho gia đình nhỏ của mình. Các cô các chú tự cân nhắc đúng thì sẽ ít thắc mắc về tiêu gia đình của mình. Phải hy sinh lợi ích riêng cho lợi ích chung...

Người ta ai chẳng có gia đình và thương gia đình. Nhưng cũng có những người hy sinh gia đình nhỏ cho đại gia đình. Thí dụ các liệt sĩ nước ta. Cũng có người biết như thế không muốn có tiêu gia đình để toàn tâm toàn ý cho đại gia đình”.

- Bài nói chuyện tại các lớp chính huấn Quân khu I, ngày 23-8-1953, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 8, ngày 24

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chủ nghĩa xã hội*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2408.

Bài viết nêu lên năm đặc điểm của chủ nghĩa xã hội: Mọi tư liệu sản xuất đều là của chung; lực lượng sản xuất chủ yếu là công nhân và nông dân; thực hiện khẩu hiệu "Làm nhiều hưởng nhiều, làm ít hưởng ít, không làm không hưởng"; sản xuất có kế hoạch; không có sự phân biệt giữa lao động trí óc và lao động chân tay, giữa thành thị và nông thôn.

- Báo *Cứu quốc*, số 2408, ngày 24-8-1953.

Tháng 8, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và nói chuyện tại lớp chính huấn cho cán bộ, công nhân viên chức các cơ quan Khu 1. Người giải đáp một số thắc mắc của anh, chị em học viên như: Vì sao phải chính huấn? Mục đích của chính huấn; vấn đề quyền lợi riêng của bản thân với gia đình và Tổ quốc, quan hệ với địa chủ, bà con, vợ con ở trong thành như thế nào cho đúng? Người còn đề cập đến vấn đề tư tưởng của một số cán bộ không muốn tiếp tục đấu tranh, không an tâm công tác, xem việc này hơn việc nọ. Kết thúc bài nói chuyện, Người khẳng định: "Vậy làm bất kỳ việc gì, cố mà thi đua, giúp anh em thi đua đều là anh hùng của dân tộc, không nên nghĩ chỗ này thì tiến bộ, chỗ khác không tiến bộ. Bất kỳ làm việc gì cũng phải cố gắng, kiên quyết an tâm công tác, sẽ vẻ vang và có thể thành anh hùng được".

- Bài nói chuyện của Hồ Chủ tịch, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Hồ Chí Minh.

Tháng 8, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Áo mộng của Mỹ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 132, viết về những ảo mộng của Mỹ. Từ ảo mộng xây dựng một quân đội đồng minh mạnh mẽ ở châu Á đến ảo mộng "nguyên tử", "khinh khí", "lãnh đạo", tất cả đều bị tan vỡ trước sức đoàn kết đấu tranh của nhân dân thế giới. Bài báo kết luận: Thật đúng với tên gọi "con cọp bằng giấy" mà nhân dân thế giới đã đặt cho Mỹ.

- Báo *Nhân dân*, số 132, từ ngày 26 đến ngày 31-8-1953.

Tháng 8, từ ngày 27 đến ngày 29

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì phiên họp Hội đồng Chính phủ để nghe báo cáo và thảo luận về tình hình thế giới, tình hình quân sự, vấn đề xây dựng và củng cố Tây Bắc, công tác phát động quần chúng và các vấn đề về nội chính, kinh tế, văn hóa, xã hội, tôn giáo...

Phát biểu kết thúc phiên họp, Người nêu tóm tắt những kết quả của kỳ họp Hội đồng Chính phủ lần này là đã giải quyết được những vấn đề tương đối lớn như: thành lập Khu Tây Bắc, sửa đổi một số điểm về phát động quần chúng, thông qua chính sách tôn giáo, thành lập Bộ Công an..., và nhắc nhở cán bộ, ngành cần khắc phục khó khăn, phát huy tiến bộ để đưa cuộc kháng chiến đến thắng lợi.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 8, ngày 28

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chủ nghĩa cộng sản*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2411, nêu lên những đặc điểm của chủ nghĩa cộng sản: Mọi ngành sản xuất phát triển rất cao và không ngừng; tài sản là của chung toàn dân; xã hội có đời sống văn hóa cao. Thực hiện nguyên tắc: "Mọi người làm hết tài năng, ai cần dùng gì có nấy".

- Báo *Cứu quốc*, số 2411, ngày 28-8-1953.

Tháng 8, trong tháng

Đêm khuya, Họp Hội đồng Chính phủ xong, Chủ tịch Hồ Chí Minh làm một bài thơ chữ Hán bằng bút chì trên một trang giấy nhỏ. Bài thơ như sau:

"Song ngoại nguyệt minh lung cổ thụ,

Nguyệt di thụ ảnh đảo song tiền.

Quân cơ, quốc kế thương đàm liễu,

Huê chẩm song bàng đối nguyệt miên".

Sáng hôm sau, Người đưa cho Luật sư Phan Anh xem. Luật sư xin phép dịch ngay tại chỗ:

"Ngoài sân trăng sáng lồng cây,
Trăng đua bóng ngả, bóng cài bên song.
Việc quân, việc nước bàn xong,
Bên song ôm gối, gối cùng trăng mờ.

- Báo *Sức khoẻ và đời sống*, ngày 20-5-2000.

- *Thơ ca chiến khu* của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Nxb. Thanh Niên, Hà Nội, 2001, tr. 360.

Tháng 8, cuối tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh tặng thưởng năm Huân chương Kháng chiến hạng nhất, bốn Huân chương Kháng chiến hạng nhì, 27 Huân chương Kháng chiến hạng ba và chín Bằng khen cho các đơn vị và cá nhân có nhiều thành tích trong sản xuất và chiến đấu.

- Báo Nhân dân, số 132, từ ngày 26 đến ngày 31-8-1953.

1) Thất, cửu (bảy, chín) chỉ tuổi 63 của tác giả năm đó ($7 \times 9 = 63$).

2) Khóa VI khai giảng vào tháng 5-1953 (còn gọi là khóa chỉnh quân chính trị). Ngày 23-6-1953, lớp chỉnh quân chính trị cho cán bộ trung, cao cấp khai mạc tại Việt Bắc.

3) Sự kiện Mỹ cho một toán đặc vụ nhảy dù xuống Liên Xô nhằm phá hoại, khủng bố và dò la tin tức về quân sự, kinh tế. Tòa án quân sự Liên Xô đã tuyên án tử hình đối với nhóm đặc vụ này.

4) Đại hội có 251 chiến sĩ thi đua của bộ đội chủ lực, bộ đội địa phương và dân quân du kích, ngoài ra còn có chiến sĩ dân công, cán bộ gương mẫu và các bà mẹ chiến sĩ tham dự.

5) Tạp chí trên đã đăng bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh ở số 250, ngày 21-8-1953 (bản tiếng Pháp).

NĂM 1954 (TỪ THÁNG 9 ĐẾN THÁNG 12)

NĂM 1954

(Từ tháng 9 đến tháng 12)

Tháng 9, ngày 1

Tối, tại Phủ Chủ tịch nhân dịp lễ Quốc khánh 2-9, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tổ chức thết tiệc.

Đến dự có các đồng chí trong Quốc hội, Chính phủ, quân đội, Ủy ban Liên Việt Trung ương, đại biểu các chính đảng và đoàn thể trong Mặt trận, các tổ chức hội và một số đại sứ các nước.

Lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi đồng bào, quân đội, cán bộ toàn quốc và kiều bào ở nước ngoài nhân kỷ niệm Cách mạng Tháng Tám và ngày Quốc khánh 2-9, đăng báo *Nhân dân*, số 220.

Trong Lời kêu gọi, Chủ tịch chỉ rõ mục đích của Cách mạng Tháng Tám và cuộc kháng chiến là giành lại và phát triển sự nghiệp hòa bình, thống nhất, độc lập và dân chủ cho Tổ quốc và nhân dân ta. Người cũng chỉ rõ rằng thắng lợi mà chúng ta đã giành được là do sự phấn đấu anh dũng của cả dân tộc, là nhờ sự ủng hộ quý báu của các nước bạn, của nhân dân yêu chuộng hòa bình, trong đó có nhân dân tiến bộ nước Pháp.

Tình hình mới, thắng lợi mới đang đặt cả dân tộc ta trước những nhiệm vụ mới, trong đó nhiệm vụ chung là: "*Thì hành đúng đắn hiệp định đình chiến, đấu tranh để giữ gìn và củng cố hòa bình, để thực hiện thống nhất, hoàn thành độc lập và dân chủ trong toàn quốc*".

Để thực hiện tốt nhiệm vụ đó, Người nêu lên một số công tác cần kíp mà toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta phải tiến hành là củng cố các lực lượng vũ trang, tiếp tục tiến hành cải cách ruộng đất để thực hiện người cày có ruộng, củng cố chính quyền, ổn định kinh tế, xã hội ở những vùng mới giải phóng, v.v.. Người khẳng định chắc chắn rằng: "Công việc tuy nhiều và khó khăn, nhưng lực lượng của chúng ta mạnh, vì chúng ta đoàn kết nhất trí, vì chúng ta có quyết tâm, vì nhân dân tiến bộ thế giới ủng hộ chúng ta, cho nên chúng ta nhất định thắng lợi".

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ mà phong không thuần, tục không mỹ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 220, cho biết: dựa vào các tin tức của báo chí Mỹ thì các tệ nạn xã hội ở Mỹ rất nghiêm trọng. Ở hai thành phố Niu Oóc và Phênit, trung bình cứ hai phút lại có một vụ phạm tội, mỗi ngày ít nhất cũng có một vụ giết người, v.v.. Câu hỏi mà Người đặt ra chính là câu kết luận:

"Thế là một nước văn minh?

Hay là một chỗ hôi tanh rợn người?".

- Báo *Nhân dân*, số 220, từ ngày 7 đến ngày 9-9-1954.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 337-342.

- Báo *Nhân dân*, số 220, từ ngày 1 đến ngày 3-9-1954.

Tháng 9, ngày 2

Nhân dịp kỷ niệm ngày Quốc khánh nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký:

- Sắc lệnh số 219/SL, thưởng Huân chương Quân công hạng nhất cho Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Bộ trưởng Bộ Quốc phòng kiêm Tổng Tư lệnh Quân đội nhân dân Việt Nam.

- Sắc lệnh số 220/SL, thưởng Huân chương Quân công hạng nhì cho các ông:

+ Văn Tiến Dũng, Thiếu tướng, Tổng Tham mưu trưởng Quân đội nhân dân Việt Nam.

- + Trần Đăng Ninh, Thiếu tướng, Chủ nhiệm Tổng cục Cung cấp.
- + Nguyễn Chánh, Thiếu tướng, Chính ủy kiêm Tư lệnh Liên khu V.
- Sắc lệnh số 220B/SL, thưởng Huân chương Độc lập và Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho sáu đơn vị ở Nam Bộ.
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, trước ngày 4

Đáp từ của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong buổi lễ trình quốc thư của Đại sứ nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa tại Việt Nam, đăng báo *Nhân dân*, số 221.

Trong đáp từ của mình, Người nhấn mạnh: "Để giành lấy hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ mà nhân dân Việt Nam đã kháng chiến gian khổ và anh dũng suốt 8, 9 năm qua, và đã thu được thắng lợi vẻ vang. Thắng lợi ấy đã đưa đến thắng lợi ngoại giao cho nhân dân Việt Nam ở Hội nghị Giơnevơ, tức là đã ký kết hiệp định đình chiến".

Chủ tịch cũng nói rõ những nhiệm vụ của nhân dân Việt Nam sau khi hòa bình lập lại và tỏ ý mong muốn tiếp tục tăng cường và phát triển tình đoàn kết, hữu nghị giữa hai dân tộc Việt - Trung.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Những kinh nghiệm cần phải tránh trong công tác phát động quần chúng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 221.

Bài báo nêu một số khuyết điểm mà các cán bộ làm công tác phát động quần chúng thường mắc phải, như dùng từ không đúng hoặc dùng những từ ngữ không phù hợp với trình độ nhận thức của đông đảo nông dân làm bà con khó hiểu hoặc không hiểu.

Người căn dặn: "Các cán bộ ta cần thận từng lời nói, từng việc làm, thật thà "ba cùng", làm đúng chính sách để giành lấy kết quả tốt hơn trong công tác phát động quần chúng.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 343-344.
- Báo *Nhân dân*, số 221, từ ngày 4 đến ngày 6-9-1954.

Tháng 9, ngày 5

Tại huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên Chủ tịch Hồ Chí Minh nói chuyện với các cán bộ, nhân viên các cơ quan trung ương, các đơn vị bộ đội, công an và thanh niên xung phong chuẩn bị về tiếp quản Thủ đô Hà Nội.

Sau khi giải đáp một số thắc mắc như vấn đề lương bổng, công việc của mọi người sắp vào thành phố, Người đã nhắc nhở phải luôn luôn giữ gìn đạo đức và nhân cách của mình... Có thể nhiều người khi kháng chiến thì rất anh dũng, trước bom đạn địch không chịu khuất phục, nhưng khi về đến thành thị lại bị tiền bạc, gái đẹp quyến rũ, mất lập trường, sa vào tội lỗi. Cho nên bom đạn của địch không nguy hiểm bằng "đạn bọc đường", vì "nó làm hại mình mà mình không trông thấy". Muốn giữ vững nhân cách, cán bộ và chiến sĩ phải luôn luôn "làm gương mẫu trong mọi việc", phải "luôn thực hành 4 chữ mà Bác thường nói. Đó là: Cần, Kiệm, Liêm, Chính".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 345-347.
- Tài liệu xác minh khoa học của Bảo tàng Hồ Chí Minh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 7

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhân dân Việt Nam và nhân dân nước Pháp*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 222.

Bài báo viết: "Trong lúc nhân dân Việt Nam vui mừng ngày Quốc khánh và vui mừng hòa bình, chúng ta càng nhớ ơn nhân dân các nước bạn và nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới đã ủng hộ ta trong những năm tháng kháng chiến. Chúng ta càng thấm thía tình hữu nghị của nhân dân Pháp đối với nhân dân ta". Bài báo cho biết thêm: Vì tham gia lãnh đạo cuộc đấu tranh của nhân dân Pháp chống chiến tranh xâm lược Việt Nam mà nhiều đảng viên cộng sản Pháp đã bị tù đày. Nhưng dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Pháp, cuộc đấu tranh của các tầng lớp nhân dân tiến bộ Pháp vẫn sôi nổi và diễn ra dưới nhiều hình thức, đặc biệt là trong những ngày tháng họp Hội nghị Giơnevơ.

- Báo *Nhân dân*, số 222, từ ngày 7 đến ngày 8-9-1954.

Tháng 9, ngày 9

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng đến Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Quốc hội Đamianốp và Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Bungari Sécvangcôp nhân dịp kỷ niệm lần thứ 10 ngày Cộng hòa nhân dân Bungari được giải phóng.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Mỹ bị CED đánh ngang tai*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 223. CED là tên viết tắt của "khối phòng thủ Châu Âu" do sáu nước Tây Âu (có Mỹ đứng đằng sau) dự định thành lập, nhưng do nhân dân Pháp đã kịch liệt phản đối, Quốc hội Pháp không thông qua. Điều đó chứng tỏ phong trào hoà bình thế giới đã giành được thắng lợi, trong đó có nhân dân Pháp.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 350-351.
- Báo *Nhân dân*, số 223, từ ngày 9 đến ngày 10-9-1954.

Tháng 9, ngày 11

Thư của Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi nhi đồng nhân dịp Tết Trung Thu, đăng báo *Nhân dân*, số 224.

Bức thư có đoạn: "Trung Thu này là Trung Thu hòa bình đầu tiên, sau tám chín năm kháng chiến anh dũng của nhân dân ta. Trong cuộc kháng chiến cứu nước, các cháu cũng có đóng góp một phần. Nhân dịp này, Bác gửi lời thân ái khen ngợi các cháu... Lần này Bác bận việc quá, không rảnh làm thơ gửi cho các cháu. Bác chỉ chúc các cháu vui vẻ, mạnh khỏe, ngoan ngoãn và cố gắng thi đua học hành.

Đến ngày Nam Bắc một nhà,

Các cháu xúm xít, thì ta vui lòng.

Trung Thu năm Giáp Ngọ

Bác Hồ của các cháu"

Cùng số báo trên, đăng bài viết của Người: *Tổng tuyển cử ở Trung Quốc*, ký bút danh C.B, nêu rõ những thắng lợi của cuộc Tổng tuyển cử ở Trung Quốc.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ tọa phiên họp Hội đồng Chính phủ để nghe báo cáo về việc đình chiến, về vấn đề chuẩn bị tiếp quản Thủ đô Hà Nội và một số vấn đề khác như ngoại giao, văn hóa giáo dục...

- Báo *Nhân dân*, số 224, từ ngày 11 đến ngày 12-9-1954.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 352.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm và nói chuyện với Hội nghị tổng kết cải cách ruộng đất đợt 1 ở Thái Nguyên.

Trong bài nói, sau khi khen ngợi một số cán bộ làm tốt, Người chỉ rõ: "Phải biết phân hóa địa chủ. Giai cấp địa chủ là kẻ thù của nông dân, nhưng họ không phải là thống nhất. Nếu biết phân hóa địa chủ thì công việc sẽ dễ dàng hơn. Lúc học điếm đó thì nhiều cán bộ cho là hiểu rồi, nhưng lúc làm thì sai. Có người có tư tưởng "thà tả hơn hữu", thế là không đúng. Tả cũng tếu mà hữu cũng tếu. Phải biết nắm vững chính sách, biết dựa vào quần chúng, biết phân hóa địa chủ".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 353-355.

Tháng 9, ngày 13

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một cuộc trưng bày nông nghiệp to nhất thế giới*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 225, giới thiệu về cuộc triển lãm nông nghiệp của 16 nước cộng hòa thuộc Liên Xô, khẳng định những tiến bộ không ngừng, những thành tựu to lớn của nông nghiệp Liên Xô trong 25 năm theo chủ nghĩa xã hội. Nó chứng tỏ sự đoàn kết giữa công, nông và lao động trí óc; sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, và đặc biệt "tỏ rõ đời sống sung sướng của nhân dân Liên Xô". Tác giả tin tưởng rằng với sự cố gắng của toàn dân thì "hạnh phúc của nhân dân Liên Xô ngày nay sẽ là hạnh phúc của nhân dân ta ngày sau".

- Báo *Nhân dân*, số 225, từ ngày 13 đến ngày 14-9-1954.

Tháng 9, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm nơi ở và làm việc của cán bộ cao cấp Bộ Tổng tham mưu đóng tại Đại Từ, Thái Nguyên. Người trao đổi với các cán bộ cao cấp một số công việc phải làm trước khi về tiếp quản Thủ đô và nhiệm vụ của quân đội khi vào tiếp quản Thủ đô.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Dù đui què mẽ sứt vẫn cứ anh hùng*, ký bút danh C.B, đăng trên báo *Nhân dân*, số 226.

Bài báo nêu gương đồng chí Vưu Huy - chiến sĩ quân tình nguyện Trung Quốc bị thương rất nặng. Nhưng sau khi bình phục đồng chí đã xin làm việc ở Viện nuôi dạy những chiến sĩ bị tàn phế. Tác giả đã làm bốn câu thơ để ca ngợi tấm gương đó:

“Dù là đui mắt, cụt tay,

Có công mài sắt có ngày nên kim.

Anh hùng chỉ ở quyết tâm

Quyết tâm, thì khốn khổ muôn tầm cũng vượt qua”.

- Tài liệu xác minh khoa học của Bảo tàng Hồ Chí Minh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo Nhân dân, số 226, từ ngày 15 đến ngày 16-9-1954.

Tháng 9, ngày 17

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Báo chí tư sản bình luận phụ nữ Liên Xô*, ký bút danh C.B, đăng trên báo *Nhân dân*, số 227.

Tác giả trích dẫn báo chí tư sản đã ca ngợi đời sống của chị em phụ nữ Liên Xô. Qua đó tác giả khẳng định rằng tài năng, đạo đức và cuộc sống ngày càng sung sướng của chị em phụ nữ Liên Xô sẽ là kiểu mẫu vẻ vang cho chị em phụ nữ Việt Nam noi theo.

- Báo Nhân dân, số 227, từ ngày 17 đến ngày 18-9-1954.

Tháng 9, ngày 18

Từ Đại Từ, Thái Nguyên, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm đơn vị bộ đội Việt Nam tình nguyện chiến đấu ở Lào đóng tại xã Chân Mộng, huyện Phù Ninh, Phú Thọ. Nói chuyện với cán bộ chiến sĩ, Người căn dặn một số điểm phải làm để thực hiện "nghĩa vụ quốc tế" của Đảng.

Chiều, Người đến đền Hùng và nghỉ qua đêm tại đền Giếng.

- Tài liệu xác minh khoa học của Bảo tàng Hồ Chí Minh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 19

Từ đền Giếng, Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm đền Hạ, đền Trung, đền Thượng, rồi lại trở về đền Giếng. Tại đây, Người nói chuyện với cán bộ, chiến sĩ *Đại đoàn quân tiên phong* trên đường về tiếp quản Thủ đô. Người nói: "Bác cháu ta gặp nhau ở đây trong tình cờ nhưng lại rất có ý nghĩa. Ngày xưa các vua Hùng đã có công dựng nước, ngày nay Bác cháu ta phải cùng nhau giữ lấy nước..."

Trải qua bao thời đại đấu tranh, ông cha ta mới giữ được Thủ đô, tám chín năm nay, do quân ta kiên quyết kháng chiến nên mới có thắng lợi trở về Hà Nội. Vì thế các chú được Trung ương và Chính phủ giao cho nhiệm vụ tiếp quản Thủ đô là được nhận một vinh dự lớn...".

Cùng ngày, bài viết của Người: *Báo chí tư sản Pháp bình luận tên Ngô Đình Diệm*, ký bút danh C.B, đăng trên báo *Nhân dân*, số 228.

Tác giả trích dẫn báo *Le Monde* (*Thế giới - Pháp*), số ra ngày 3-7-1954, nhận định về Ngô Đình Diệm như sau: “Người Pháp mong chấm dứt chiến tranh, nhưng Diệm không muốn”, “Diệm chủ trương chiến tranh mà cả nước mong muốn hoà bình. Vì vậy Diệm ngày càng trợ trọi một mình”

- Tài liệu xác minh khoa học của Bảo tàng Hồ Chí Minh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Hoàng Quốc Việt: *Con đường theo Bác*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 1990, tr. 332.

- Báo *Nhân dân*, số 228, từ ngày 19 đến ngày 20-9-1954.

Tháng 9, ngày 20

Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm Hội nghị tổng kết thực hiện thí điểm cải cách ruộng đất ở Thái Nguyên. Người đến thăm nông dân xã Hùng Sơn, huyện Đại Từ, Thái Nguyên là nơi được chọn làm thí điểm. Người căn dặn cán bộ địa phương phải kịp thời rút kinh nghiệm để thực hiện chủ trương cải cách ruộng đất của Chính phủ.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp Đoàn đại biểu cán bộ miền Nam tập kết đến thăm Người.

- Tài liệu xác minh khoa học của Bảo tàng Hồ Chí Minh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 21

Thư của Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi bộ đội, cán bộ và gia đình cán bộ miền Nam ra tập kết, đăng báo *Nhân dân*, số 229.

Trong thư, Người khẳng định: "Nam Bắc vẫn là một nhà... Đến ngày hòa bình đã được củng cố, thống nhất được thực hiện, độc lập, dân chủ đã hoàn thành, đồng bào sẽ vui vẻ trở về quê cũ. Lúc đó rất có thể tôi sẽ cùng đồng bào vào thăm miền Nam yêu quý của chúng ta".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 356.

- *Hồ Chí Minh với cuộc kháng chiến cứu nước của nhân dân miền Nam*, Nxb. Giải phóng, 1969, tr. 15.

Tháng 9, ngày 23

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Quốc hội của nhân dân Trung Hoa*, ký bút danh C.B, đăng trên báo *Nhân dân*, số 230.

Bài báo nêu lên nội dung phiên họp đầu tiên của Quốc hội Trung Hoa là thông qua Hiến pháp. Bản Hiến pháp này định rõ những pháp luật căn bản, những quyền lợi và nghĩa vụ của công dân Trung Hoa. Kết luận, tác giả khẳng định “Cuộc họp Quốc hội đầu tiên của Trung Hoa là một thắng lợi to lớn của chủ nghĩa dân chủ mới,... đối với nhân dân ta, nó có ảnh hưởng rất lớn. Vì vậy, nhân dân Việt Nam nhiệt liệt chúc mừng Quốc hội Trung Hoa hoàn toàn thành công”.

- Báo *Nhân dân*, số 230, ngày 23-9-1954.

Tháng 9, ngày 25

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Các lãnh tụ Trung Quốc*, ký bút danh C.B, đăng trên báo *Nhân dân*, số 231.

Bài báo trích dẫn báo chí của tư sản Mỹ Hăng thông tấn U.P đã đưa tin và bình luận về đức tính của các lãnh tụ Trung Quốc là trong sạch, khôn khéo, thông minh. Đối với Việt Nam “cần, kiệm, liêm, chính là đức tính của những người cách mạng Việt Nam phải thực hiện được”.

- Báo *Nhân dân*, số 231, từ ngày 25 đến ngày 26-9-1954.

Tháng 9, ngày 27

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Cái gậy và con gà*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 232.

- Bài báo kể hai câu chuyện về lòng nhân đạo của nhân dân ta với người lính Pháp bị thương và sự quý trọng tài sản của dân, dù là rất nhỏ ở người chiến sĩ quân đội Việt Nam. Bài báo dẫn lại lời nhận xét của những người Pháp đã chứng kiến các sự kiện đó và khẳng định: "Mỗi người Việt Nam yêu nước đều có thể là người tuyên truyền làm cho thế giới kính trọng dân tộc ta".

- Báo *Nhân dân*, số 232, từ ngày 27 đến ngày 28-9-1954.

Tháng 9, ngày 28

Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 217/SL, thăng cấp Thiếu tướng cho Đại tá Vương Thừa Vũ, Đại đoàn trưởng Đại đoàn 308.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 9, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tội ác của bọn Ngô Đình Diệm*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 233.

Bài báo tố cáo chính quyền Ngô Đình Diệm đã lừa bịp và cưỡng ép đồng bào theo đạo Thiên Chúa từ miền Bắc di cư vào Nam, khiến cuộc sống của họ phiêu bạt và việc chúng đàn áp các cuộc biểu tình làm nhiều người chết và bị thương. Đó là tội ác đối với đồng bào và dân tộc.

- Báo *Nhân dân*, số 233, từ ngày 29 đến ngày 30-9-1954.

Tháng 9, ngày 30

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch Mao Trạch Đông và Phó Chủ tịch Chu Đức, nhân dịp các ông vừa được bầu làm Chủ tịch và Phó Chủ tịch nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa.

- *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1956, t. 3, tr. 38.

Tháng 10, đầu tháng

Trên đường từ Việt Bắc về Hà Nội, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến ở và làm việc tại thôn Phù Xá xã Viên Sơn thị xã Sơn Tây.

- *Hồ Chủ tịch với cán bộ và nhân dân Hà Tây*, Ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Hà Tây, 1969, tr. 126.

Tháng 10, ngày 1

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng Chủ tịch Mao Trạch Đông nhân kỷ niệm lần thứ năm Quốc khánh nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa.

Cùng ngày, tại Việt Bắc, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự chiêu đãi do đại sứ đầu tiên của Trung Quốc La Quý Ba tổ chức nhân dịp Quốc khánh Trung Quốc.

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tình hình Đài Loan*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 234.

Trích dẫn nguồn tin của một người lãnh đạo Quốc dân Đảng Trung Quốc, bài báo đã phác họa những nét phức tạp về tình hình Đài Loan dưới quyền thống trị của Quốc dân Đảng.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 218/SL về việc không trừng phạt những người đã cộng tác với đối phương trong thời gian chiến tranh và cho họ hưởng quyền tự do dân chủ.

- Báo *Nhân dân*, số 234, từ ngày 1 đến ngày 2-10-1954.

- Bản chụp tài liệu ảnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 10, ngày 7

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Chủ tịch Vinhem Pích và Thủ tướng Ôttô Gróttovôn chúc mừng kỷ niệm lần thứ năm Quốc khánh nước Cộng hòa dân chủ Đức.

Cùng ngày, Chủ tịch gửi vòng hoa viếng kèm Lời điều 1) Linh mục Phạm Bá Trục, Phó Trưởng ban Thường trực Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Lời điều có đoạn: "Với lòng vô cùng thương tiếc một nhà tận tụy ái quốc và một người bạn thân mến, trước linh hồn cụ, chúng tôi nguyện kiên quyết một lòng, đoàn kết toàn dân để làm trọn sự nghiệp mà suốt đời cụ mong muốn tức là: củng cố hòa bình, thực hiện thống nhất, hoàn thành độc lập và dân chủ trong toàn nước Việt Nam yêu quý của chúng ta...".

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ bị cô lập*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 235.

Bài báo dẫn lời của Stêvenxon - người tranh cử Tổng thống nước Mỹ, nói về uy tín của Mỹ đối với các nước đồng minh ngày càng suy giảm. Đó là nguyên nhân dẫn đến việc nước Mỹ ngày càng bị cô lập.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 357.

- Báo *Nhân dân*, số 235, từ ngày 11 đến ngày 12-10-1954.

Tháng 10, ngày 9

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Giữ gìn trật tự an ninh*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 237.

Bài báo nêu tầm quan trọng và ý nghĩa của việc giữ gìn trật tự an ninh ở Thủ đô sau khi quân đội Pháp rút khỏi Hà Nội.

- Báo *Nhân dân*, số 236, từ ngày 9 đến ngày 10-10-1954.

Tháng 10, trước ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn các đơn vị bộ đội vào thành Hà Nội. Sau khi chỉ rõ sự phức tạp của thị thành, Người căn dặn bộ đội:

- Chớ tự kiêu, tự mãn,
- Chớ rượu chè, cờ bạc, trai gái, hút thuốc phiện.
- Chớ để lộ bí mật.
- Chớ xa xỉ, tham ô, lãng phí.
- Phải kính trọng nhân dân, giúp đỡ nhân dân, đoàn kết với nhân dân.
- Phải khiêm tốn, nghiêm chỉnh.
- Phải giữ gìn tính chất trong sạch, chất phác của người chiến sĩ cách mạng.
- Phải thực hiện cần, kiệm, liêm, chính.
- Phải làm đúng 10 điều kỷ luật.
- Phải luôn luôn cảnh giác, và phải thực hiện tự phê bình và phê bình để tiến bộ không ngừng.
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 358-359.

Tháng 10, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh ra *Lời kêu gọi nhân ngày Thủ đô giải phóng*. Trong Lời kêu gọi, Người chỉ rõ: Thủ đô được giải phóng là kết quả hy sinh chiến đấu của quân và dân ta suốt tám, chín năm kháng chiến và kêu gọi quân dân Thủ đô hãy đoàn kết nhất trí, giữ gìn trật tự trị an, nhanh chóng khôi phục lại các mặt hoạt động của Thủ đô, làm cho Hà Nội thành một Thủ đô yên ổn, tươi vui và phồn thịnh.

Lời kêu gọi có đoạn: "Chính phủ ta là chính phủ của nhân dân, chỉ có một mục đích là ra sức phụng sự lợi ích của nhân dân. Chính phủ rất mong đồng bào giúp đỡ, đôn đốc, kiểm soát và phê bình để làm tròn nhiệm vụ của mình là người đầy tớ trung thành tận tụy của nhân dân".

Người cũng nói rõ chính sách của Đảng và Chính phủ ta đối với kiều dân nước ngoài và khuyên họ cứ yên tâm làm ăn như thường. Nhân dân và Chính phủ Việt Nam sẽ giúp đỡ và bảo hộ họ.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 360-362.

Tháng 10, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bộ đội đánh thắng giặc lụt*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 237.

Bài báo biểu dương thành tích của các đơn vị bộ đội đã không ngại hy sinh gian khổ cùng nhân dân các địa phương ở Lý Nhân (Hà Nam), Vụ Bản (Nam Định) giữ đê chống lụt. Kết quả đã cứu được hàng vạn mẫu ruộng, lại thắt chặt thêm mối đoàn kết giữa quân và dân.

- Báo *Nhân dân*, số 237, từ ngày 11 đến ngày 12-10-1954.

Tháng 10, ngày 13

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Ổn định sinh hoạt*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 238.

Trong bài báo, Người biểu dương thành tích khôi phục các mặt hoạt động của Thủ đô Hà Nội những ngày đầu giải phóng, và yêu cầu mỗi người dân Hà Nội cần cố gắng làm tròn nhiệm vụ của mình góp phần ổn định sinh hoạt của Thủ đô.

- Báo *Nhân dân*, số 238, từ ngày 13 đến ngày 14-10-1954.

Tháng 10, ngày 15

- Chủ tịch Hồ Chí Minh về Hà Nội, Người ở trong Nhà thương Đồn Thủy (nay là Bệnh viện Hữu Nghị).

- Tài liệu xác minh khoa học về Chủ tịch Hồ Chí Minh ở Hà Nội, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 10, khoảng giữa tháng

Buổi tối, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến cơ quan báo *Nhân dân* đang đặt trụ sở tại Nhà thương Đồn Thủy. Người nói:

- Có phải các chú ăn cơm có tí ớt mới thấy mặn mà không? Một bài báo cũng vậy. Phải có ớt tránh khô khan, nhạt nhẽo.

- *Nhớ một thời làm báo Nhân dân*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1996, tr. 28.

Tháng 10, ngày 16

17 giờ, tại Bắc Bộ Phủ, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp Đoàn đại biểu nhân dân Thủ đô Hà Nội. Mở đầu buổi tiếp, Người nói:

Đồng bào Hà Nội định chuẩn bị đón tôi thật tung bừng, tấp nập tình đó làm tôi rất cảm động. Nhưng tôi không muốn đồng bào bỏ nhiều vải vóc, giấy màu vào việc viết khẩu hiệu, làm cờ... Tôi không rõ việc đó sẽ gây tốn kém bao nhiêu là tiền bạc. Lãng phí hơn nữa là hàng mấy chục vạn người sẽ mất cả một ngày vì tôi. Tôi chắc mọi người sẽ đồng ý với ý kiến của tôi: Nếu đem tất cả những nhân lực, vật lực đó đưa vào công việc sản xuất và khôi phục thì sẽ làm ra được rất nhiều của cải cho nước nhà... Đã tám năm xa cách, thời gian đâu phải ngắn, ta cũng nên gặp mặt nhau. Nhưng còn rất nhiều dịp. Việc quan trọng nhất trước mắt chúng ta là: sản xuất, khôi

phục sản xuất. Nếu mọi người thực sự hoan nghênh Đảng và Chính phủ trở về, thì hãy đem cái tinh thần quý báu đó vào các công việc trên...

Tiếp đó, Người biểu dương những thành tích của bộ đội, cán bộ, nhân dân trong việc tiếp quản Thủ đô; trong khôi phục hoạt động và ổn định sinh hoạt của nhân dân. Người cũng chỉ rõ công việc còn nhiều khó khăn, việc giải quyết phải từng bước, đồng bào và Chính phủ đều phải cố gắng, mọi người phải đoàn kết và làm gương để đồng bào cả nước noi theo.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 367-369.

- Hoàng Quốc Việt: *Con đường theo Bác*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 1990, tr. 333.

- Báo *Nhân dân*, số 240, từ ngày 17 – 26-10-1954.

Tháng 10, ngày 17

Tại Bắc Bộ Phủ, Chủ tịch Hồ Chí Minh hội đàm với Thủ tướng J.Nêru, Trưởng đoàn đại biểu Chính phủ nước Cộng hòa Ấn Độ sang thăm nước ta.

Sau đó, Người mở tiệc chiêu đãi Thủ tướng J.Nêru và các vị cùng đi. Đọc diễn văn trong buổi tiệc, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã cảm ơn Chính phủ Ấn Độ và cá nhân Thủ tướng J.Nêru đã có nhiều đóng góp trong việc lập lại hòa bình ở Đông Dương và khẳng định rằng, Chính phủ và nhân dân Việt Nam sẽ chấp hành và thực hiện đúng hiệp định đình chiến đã ký ở Giơnevơ.

Cùng ngày, tại Bắc Bộ Phủ, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Phó Thủ tướng Phạm Văn Đồng tiếp ông Giăng Xanhtony, Tổng đại diện Chính phủ Pháp tại Hà Nội. Người nói rõ nguyện vọng của nhân dân Việt Nam là sẵn sàng hợp tác với nước Pháp trên tinh thần đoàn kết hữu nghị và tôn trọng chủ quyền dân tộc của nhau. Người nói: "Ông xem, chúng ta đã đánh nhau, "đám đá" nhau, tám năm trời nhưng rất trung thực, như ông đã nói ở Pari. Bây giờ mọi chuyện đã xong, các ông cần ở lại đây và cũng với tấm lòng như thế, chúng ta thỏa thuận với nhau, cùng hợp tác. Vậy ông tính sao? Hai bên hường bằng nhau".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 370-371.

- Jean Sainteny: *Face à Ho Chi Minh*, Editions Seghers, Paris, 1970, p.133.

Tháng 10, ngày 20

Tại Bắc Bộ Phủ, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự tiệc trà do Phó Thủ tướng Phạm Văn Đồng tổ chức tiếp ông Giăng Xanhtony, Tổng đại diện Chính phủ Pháp tại Hà Nội và các quan chức cơ quan đại diện Chính phủ Pháp tại Hà Nội.

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhớ người chiến sĩ anh hùng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 241, ca ngợi tấm gương hy sinh của anh hùng liệt sĩ Phan Đình Giót, lấy thân mình bịt lỗ châu mai ngăn hỏa lực địch, tạo điều kiện để đồng đội tiêu diệt địch trong trận đánh Him Lam (Điện Biên Phủ) ngày 13-3-1954.

- Jean Sainteny: *Face à Ho Chi Minh*, Editions Seghers, Paris, 1970, p.134.

- Báo *Nhân dân*, số 241, ngày 20-10-1954.

Tháng 10, ngày 22

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thủ tướng Nêru*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 243, ca ngợi những đóng góp tích cực của Thủ tướng Ấn Độ J.Nêru đối với sự nghiệp hòa bình của các dân tộc Đông Nam Á.

- Báo *Nhân dân*, số 243, ngày 22-10-1954.

Tháng 10, ngày 23

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bạn đồng minh của Mỹ*, ký bút danh Đ.X, đăng báo *Cứu quốc*, số 2680. Bài báo so sánh việc Mỹ đã dùng chiến tranh vi trùng ở Triều Tiên với việc lừa bịp nhân dân miền Nam trong cái gọi là "viện trợ" thuốc trừ giun sán để lôi kéo những người chống cộng. Người gọi một cách mỉa mai và coi vi trùng, côn trùng và giun sán là "bạn đồng minh của Mỹ".

- Báo *Cứu quốc*, số 2680, ngày 25-10-1954.

Tháng 10, ngày 24

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đây, thiên đường của Ngô Đình Diệm*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 245.

Trích dẫn những nhận xét của báo chí Pháp nói về cuộc sống của đồng bào theo đạo Thiên Chúa ở miền Bắc di cư vào Nam, bài báo tố cáo thủ đoạn lừa bịp của chính quyền Ngô Đình Diệm đối với đồng bào ta.

- Báo *Nhân dân*, số 245, ngày 24-10-1954.

Tháng 10, ngày 25

Chủ tịch Hồ Chí Minh triệu tập và chủ trì cuộc họp Bộ Chính trị bàn tình hình và nhiệm vụ mới, chuẩn bị cho Đại hội Mặt trận Liên Việt, phân công phụ trách công tác của các ủy viên Bộ Chính trị. Trong cuộc họp, Người nêu ra một số vấn đề cấp bách củng cố miền Bắc và ủng hộ miền Nam. Người còn nói sẽ cử một đoàn đại biểu Đảng và Chính phủ đi thăm Trung Quốc, Liên Xô, v.v..

- Hoàng Quốc Việt: *Con đường theo Bác*, Nxb. Thanh niên, Hà Nội, 1990, tr.333.

Tháng 10, ngày 27

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Công nhân gương mẫu và gương mẫu của công nhân*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 247.

Bài báo biểu dương thành tích của công nhân một số nhà máy ở Hà Nội trong việc phục hồi sản xuất và ổn định sinh hoạt. Bài báo khẳng định: "Mọi người, mọi ngành gương mẫu cần kiệm như công nhân thì nhất định dân giàu nước mạnh".

- Báo *Nhân dân*, số 247, ngày 27-10-1954.

Tháng 10, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Trong một năm vỡ hoang gần 14 triệu mẫu ruộng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 249.

Bài báo đã đưa ra những số liệu thể hiện quyết tâm khai hoang ruộng đất của Liên Xô trong thời gian từ năm 1954 đến năm 1956 và coi kết quả gần 14 triệu mẫu ruộng được khai hoang trong năm 1954, là một thắng lợi to lớn của chủ nghĩa xã hội và của nhân dân Liên Xô.

- Báo *Nhân dân*, số 249, ngày 29-10-1954.

Tháng 10, ngày 31

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Xuyên tạc*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 251.

Bài báo vạch trần luận điệu xuyên tạc của báo chí tư sản Mỹ và một số nước khác đưa tin: Dakaria (người Hung), tướng bóng đá nổi tiếng và Lý một sĩ quan của Bảo Đại bị quân đội ta bắt làm tù binh, nay ta không chịu tha (?). Bài báo nói rõ: Dakaria không biết đá bóng, còn Lý tự bỏ quân đội Pháp, không hề bị bộ đội ta bắt (!)

- Báo *Nhân dân*, số 251, ngày 31-10-1954.

Tháng 11, ngày 2

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Mỹ trắng trợn, Pháp lòng khùng*, ký bút danh C.B, đăng trên báo *Nhân dân*, số 252.

Tác giả trích lời chỉ trích của báo chí Pháp khi nói về chính sách của Mỹ và Pháp đối với cuộc chiến tranh đang diễn ra ở Việt Nam.

- Báo *Nhân dân*, số 252, ngày 2-11-1954.

Tháng 11, ngày 3 và 4

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ trì phiên họp Hội đồng Chính phủ bàn về chính sách đối với công chức mới.

- Bản sao Biên bản họp Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Nhân dân*, số 258, ngày 9-11-1954.

Tháng 11, ngày 4

Tại Phủ Chủ tịch, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự lễ trình quốc thư của Đại sứ Liên Xô đầu tiên ở Việt Nam Lavisép.

Trong lời đáp, Chủ tịch cảm ơn Đảng, Chính phủ và nhân dân Liên Xô về sự giúp đỡ to lớn trong kháng chiến cũng như trong giai đoạn hòa bình xây dựng đất nước và mong tình hữu nghị Việt Nam - Liên Xô ngày càng củng cố và phát triển.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Trẻ em gương mẫu Trịnh Văn Kiêu*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 254.

Bài báo biểu dương em Trịnh Văn Kiêu ở huyện Gia Lâm (Hà Nội) về thành tích gom nhặt vũ khí rơi vãi trong chiến tranh đem nộp cho nhà chức trách.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 372-373.

- Báo *Nhân dân*, số 254, ngày 4-11-1954.

Tháng 11, ngày 6

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Hạnh phúc của các em nhi đồng Liên Xô*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 256.

Bài báo ca ngợi sự chăm sóc thiếu niên nhi đồng của Đảng, Chính phủ, nhân dân Liên Xô và khẳng định: Hạnh phúc của trẻ em cũng là một trong những mục tiêu phấn đấu của Đảng, Chính phủ và nhân dân ta.

- Báo *Nhân dân*, số 256, ngày 6-11-1954.

Tháng 11, ngày 7

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Liên Xô Malencốp và Chủ tịch Chủ tịch Đoàn Xôviết tối cao Liên Xô Kơlimetơ Ephorêmovích Vôrôsilốp, chúc mừng kỷ niệm lần thứ 37 Cách mạng xã hội chủ nghĩa Tháng Mười Nga.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự tiệc chiêu đãi do Đại sứ Liên Xô tại Việt Nam tổ chức nhân dịp kỷ niệm lần thứ 37 Cách mạng Tháng Mười Nga.

Đọc đáp từ tại buổi chiêu đãi, Người khẳng định: "Cách mạng Tháng Mười đã mở đường giải phóng cho giai cấp lao động và cho các dân tộc bị áp bức khắp thế giới". Người cảm ơn Đảng và Chính phủ Liên Xô đã ủng hộ cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược, góp phần quan trọng trong việc ký kết hiệp định đình chiến ở Việt Nam và Đông Dương, đồng thời đang nhiệt tình ủng hộ công cuộc xây dựng đất nước của nhân dân ta. Người cũng bày tỏ nguyện vọng mong muốn tình hữu nghị anh em Việt Nam - Liên Xô không ngừng củng cố và phát triển.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Tình hữu nghị Việt - Xô*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 257, ca ngợi tình hữu nghị Việt Nam - Liên Xô.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 374-377.

- Báo *Nhân dân*, số 257, ngày 7-11-1954.

Tháng 11, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp ông Harddy trong Ủy ban quốc tế giám sát thi hành Hiệp định Giơnevơ.

Cùng ngày, Người tiếp đại diện *Tân Hoa xã* tại Việt Nam.

Cùng trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Bọn Ngô Đình Diệm thật là đại dột và ngu ngốc*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 259.

Bài báo cho biết: Ngày 30-10, khi Thủ tướng nước Cộng hòa Ấn Độ J.Nêru đến Sài Gòn, chính quyền Ngô Đình Diệm để bọn du côn có những hành động xúc phạm đến Thủ tướng. Theo tác giả, đó là những hành động "vô lễ", "đại dột và ngu ngốc".

- Biên niên tiếp khách của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Nhân dân*, số 259, ngày 10-11-1954.

Tháng 11, ngày 11

Báo *Nhân dân*, số 260, đăng bài trả lời phỏng vấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về những câu hỏi của Bécna Uynman, phóng viên *Hãng Thông tấn Pháp* về một số vấn đề mang tính điều kiện cho mối quan hệ Việt - Pháp và vấn đề thống nhất nước Việt Nam.

Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: Cơ sở và phương pháp tốt nhất cho việc phát triển mối quan hệ Việt - Pháp là sự hiểu biết, lòng trung thực, tin cậy lẫn nhau; bình đẳng, hai bên đều có lợi theo nguyên tắc "có đi có lại"... Về vấn đề thống nhất đất nước, Người nói: "Nhân dân Việt Nam và Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẽ hoạt động không ngừng để thực hiện thống nhất đất nước theo phương pháp hoàn toàn phù hợp với Hiệp định Giơnevơ".

Trong *Thư khen các chiến sĩ và cán bộ của các đơn vị tiếp quản Thủ đô* cùng đăng số báo trên, Chủ tịch Hồ Chí Minh khen ngợi cán bộ và chiến sĩ đã: "Giữ gìn tốt trật tự, trị an, giữ đúng kỷ luật, bảo vệ tính mệnh và tài sản của đồng bào và ngoại kiều". Người nhắc nhở chiến sĩ và cán bộ chớ vì thành tích mà chủ quan, phải luôn luôn cảnh giác, giữ kỷ luật chặt chẽ, thi đua học tập và công tác, mở rộng tự phê bình và phê bình để tiến bộ mãi, để làm cho bộ đội ta càng thêm hùng mạnh, chính quyền ta càng thêm vững chắc.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 378-381.

Tháng 11, ngày 12

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Liên Xô đối với chúng ta*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 261.

Bài báo nói về những hoạt động tích cực, sôi nổi của nhân dân Liên Xô đoàn kết hữu nghị với nhân dân Việt Nam trong dịp kỷ niệm Quốc khánh nước ta tại Liên Xô.

- Báo *Nhân dân*, số 261, ngày 12-11-1954.

Tháng 11, ngày 14

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị để bàn về chính sách cải cách ruộng đất.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Gói thuốc lá*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 263.

Thông qua câu chuyện các thủy thủ Pháp trên tàu chở cán bộ và bộ đội ta từ miền Nam ra tập kết, Người ca ngợi tình đoàn kết quốc tế giữa nhân dân Pháp và nhân dân Việt Nam.

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Báo *Nhân dân*, số 263, ngày 14-11-1954.

Tháng 11, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị bàn về vấn đề Lào, quan hệ Việt - Lào và việc viện trợ cho Lào.

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

Tháng 11, ngày 16

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị thảo luận kế hoạch đấu tranh đòi tự do dân chủ, thi hành Hiệp định Giơnevơ.

Người gợi ý nên giao việc làm kế hoạch đấu tranh đòi tự do dân chủ cho Ủy ban thi hành hiệp định đình chiến và chịu trách nhiệm trước Trung ương.

Về phương châm đấu tranh, Người nói: Cần huy động các đoàn thể nhân dân, kể cả những người công giáo tiến bộ ở Pháp... Đấu tranh phải có sự kết hợp giữa quần chúng và các đoàn thể. Đấu tranh phải liên tục, phải có mục tiêu cụ thể. Đấu tranh phải có hợp tác, trong hợp tác có phân công phù hợp với từng ngành, từng người...

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện mừng tới Thủ tướng Ấn Độ J.Nêru nhân ngày sinh lần thứ 65 của ông. Bức điện có đoạn: "Thủ tướng đã luôn luôn tích cực hoạt động để giữ gìn và củng cố hòa bình ở Đông - Nam châu Á và thế giới. Nhân dân Việt Nam cũng như nhân dân châu Á và nhân dân thế giới đều nhiệt liệt hoan nghênh và ủng hộ đường lối của Thủ tướng nhằm thực hiện sự chung sống hòa bình của các nước có chế độ xã hội khác nhau, trên 5 nguyên tắc đoàn kết hòa mục".

Bài viết của Người nhan đề: *Mỹ phá đám*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 264.

Bài báo dẫn lời một số tờ báo Pháp như báo *Giải phóng*, báo *Người quan sát* để phê bình những hành động của Mỹ gây sức ép với Pháp trong mối quan hệ với Việt Nam, Lào, Cao Miên, ngăn trở việc thực hiện Hiệp định Giơnevơ về Đông Dương. Người khẳng định những việc làm đó của Mỹ là hành động "phá đám".

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Báo *Nhân dân*, số 264, ngày 16-11-1954.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 382.

Tháng 11, ngày 17

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị thảo luận đề án nhằm tạo những điều kiện thuận lợi để đi đến hội nghị hiệp thương, tiến tới tổng tuyển cử.

Đề cập đến mâu thuẫn giữa bọn Diệm - Hinh trong cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà, Người nhận định: Cả bọn ấy mâu thuẫn với nhau và mâu thuẫn với nhân dân. Nhân dân không ưa cả Diệm lẫn Hinh. Diệm trở thành vật chướng ngại đối với Pháp. Hinh theo Pháp nhưng vẫn tìm cách chống lại Pháp. Nếu Mỹ tung tiền ra thì sẽ nắm được Hinh.

Về tôn giáo, Người nói: Ta phải nghiên cứu kỹ càng và có chính sách cho phù hợp.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Cán bộ gương mẫu ở nông thôn*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 265.

Bài báo nêu gương một cán bộ ở Thái Nguyên hăng hái tham gia xây dựng tổ đội công và khẳng định: "Đó là một gương mẫu về tổ chức và lãnh đạo mà tất cả các cán bộ ta ở nông thôn phải noi theo".

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Báo *Nhân dân*, số 265, ngày 17-11-1954.

Tháng 11, ngày 18

Phóng viên báo *Regards (Nhìn xem)* đã gửi thư xin phỏng vấn Người. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã trả lời những câu hỏi của nhà báo về việc thi hành các điều khoản của đình chiến; những chính sách và nhiệm vụ của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, cuối cùng Người khẳng định: “muốn lập lại quan hệ với Pháp về kinh tế, văn hoá nhưng bình đẳng, hai bên cùng có lợi và thân thiện”.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: "*Linh hồn và bom nguyên tử*", ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 266.

Thông qua lời tố giác của một linh mục ở xã Mỹ Hưng, tỉnh Hà Nam, bài báo viết về âm mưu đe dọa, mua chuộc và dụ dỗ đồng bào theo đạo Thiên Chúa di cư vào Nam của chính quyền Ngô Đình Diệm.

- Báo *Nhân dân*, số 288, ngày 14-12-1954

- Báo *Nhân dân*, số 266, ngày 18-11-1954.

Tháng 11, ngày 19

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị bàn về các vấn đề: viện trợ, Hoa kiều và ngoại giao.

Sau khi nghe ông Phạm Văn Đồng báo cáo kế hoạch viện trợ của nước ngoài cho Việt Nam trong năm 1955, Người nói: Riêng đối với Trung Quốc, nên xem những cái gì thật cần thiết, phù hợp với hoàn cảnh nước ta, phục vụ cho nhu cầu ăn, mặc, ở và khôi phục kinh tế thì ta hãy xin. Còn những thứ không cần thiết như đồ dùng cho văn nghệ, sinh hoạt... thì ta tự sắm lấy...

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhân dân với quân đội*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 267.

Người biểu dương thành tích của bộ đội ta trong kháng chiến và trong hòa bình đã có những tấm gương làm dân tin, dân yêu. Đồng thời, Người cũng phê phán hành động của một số chiến sĩ còn để đồng bào hiểu lầm. Người mong rằng, cán bộ và chiến sĩ phải hết sức chú ý sửa chữa những thiếu sót đó để không ngừng củng cố và phát triển tình đoàn kết quân dân.

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Báo *Nhân dân*, số 267, ngày 19-11-1954.

Tháng 11, ngày 20

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đạo đức chính trị ở Mỹ*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 268.

Bài báo kể về hành động lừa bịp của một đại biểu Quốc hội Mỹ mà nhờ nó vị đại biểu ấy đã trở thành một trong những người lãnh đạo Đảng dân chủ Mỹ vào năm 1953.

- Báo *Nhân dân*, số 268, ngày 20-11-1954.

Tháng 11, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Trẻ em Pháp thiếu trường học*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 269.

Dẫn lời của Tổng Thư ký Công đoàn Giáo dục Pháp, bài báo đưa ra những số liệu để chứng minh tình hình giáo dục ở nước Pháp và các nước thuộc Liên hiệp Pháp là trẻ em thiếu thầy, thiếu trường lớp.

Nguyên nhân của tình hình đó, như Người nhấn mạnh, là do việc cắt xén ngân sách giáo dục để tập trung vào chạy đua vũ trang.

- Báo *Nhân dân*, số 269, ngày 21-11-1954.

Tháng 11, ngày 23

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Côlin*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 270.

Bài báo phê phán viên tướng Mỹ Côlin khi đến Sài Gòn đã có những lời tuyên bố vi phạm Hiệp định Giơnevơ và ngang nhiên ra lệnh cho người Pháp! Đó là hành động hất cẳng Pháp một cách trắng trợn.

- Báo *Nhân dân*, số 270, ngày 23-11-1954.

Tháng 11, ngày 24

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Việc nhỏ, ý nghĩa to*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 271.

Trong bài báo, Người nêu năm ý kiến nhận xét nhân việc các báo ở Thủ đô đăng tin nêu gương người tốt, việc tốt và yêu cầu "cần khen thưởng đúng mức để động viên mọi người hăng hái làm việc ích nước lợi nhà".

- Báo *Nhân dân*, số 271, ngày 24-11-1954.

Tháng 11, ngày 25

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tuyên truyền*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 272.

Người đưa ra những ví dụ về hành động của cán bộ và chiến sĩ có ý nghĩa tuyên truyền cho phẩm chất, đạo đức của người chiến sĩ cách mạng và khẳng định: "Mỗi người yêu nước đều phải làm tuyên truyền", mỗi cử chỉ hành động đều có thể là một công tác tuyên truyền.

- Báo *Nhân dân*, số 272, ngày 25-11-1954.

Tháng 11, ngày 26

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nhờ ai ta có hòa bình*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 273.

Bài báo chỉ rõ: Chúng ta có hòa bình hôm nay là nhờ toàn dân phấn đấu, hy sinh và gian khổ, nhờ các chiến sĩ đã hy sinh thân mình cho Tổ quốc và nhân dân, nhờ sự giúp đỡ của lực lượng hòa bình dân chủ thế giới. Vì vậy, chúng ta phải ghi chép và nhắc lại những tấm gương hy sinh ấy, giáo dục nhân dân ta chịu đựng gian khổ, vượt mọi khó khăn, quyết tâm xây dựng nước nhà.

- Báo *Nhân dân*, số 273, ngày 26-11-1954.

Tháng 11, ngày 27

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị bàn về vấn đề đàm phán kinh tế với Pháp.

Phát biểu tại cuộc họp, Người nói: Phải nắm vững là ta lấy kinh tế và văn hóa để làm chính trị. Nguyên tắc của ta là "có đi có lại". Văn hóa "khoan hồng" hơn kinh tế. Kinh tế "khoan hồng" hơn chính trị. Những sự nhân nhượng về kinh tế và văn hóa, ta cũng nên hạn định cho ta là hai năm...

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Cựu thủ tướng Anh bình luận nước Trung Hoa mới*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 274.

Bài báo dẫn lời nhận xét của cựu Thủ tướng Anh Atli về những sự thay đổi tiên bộ của nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa mà ông đã nhìn thấy trong chuyến đi thăm Trung Quốc tháng 9-1954. Kết luận bài báo, Người cho rằng: "Những tiến bộ mà anh em Trung Quốc làm được thì ta nhất định cố gắng làm được".

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Báo *Nhân dân*, số 274, ngày 27-11-1954.

Tháng 11, ngày 28

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng tới Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Anbani Ăngve Hốtgia (Enver Hodja) nhân dịp kỷ niệm lần thứ 10 ngày giải phóng nước Cộng hòa nhân dân Anbani.

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thầy thuốc nói*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 275.

Bài báo viết: Trải qua 80 năm mất nước, 15 năm bị chiến tranh tàn phá, hậu quả về các mặt kinh tế, xã hội rất nặng nề. Cũng như nhiều nước khác, việc khôi phục kinh tế, xã hội phải có thời gian phấn đấu gian khổ, ví như việc chữa bệnh của thầy thuốc, phải dùng thuốc đắng cay đủ ngày mới khỏi bệnh.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 388.

- Báo *Nhân dân*, số 275, ngày 28-11-1954.

Tháng 11, ngày 29

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị nhận định về âm mưu của địch và bàn kế hoạch đối phó của ta.

Nhận định về âm mưu của địch, Người nói: Mỹ muốn tổ chức lực lượng cho Diệm, phân tán lực lượng của Hinh, Cao Đài, Hòa Hảo...

Bàn về kế hoạch đối phó của ta, Người nêu lên một số vấn đề chính: Phải khoét sâu mâu thuẫn nội bộ của địch, phải lôi kéo chúng để chống lại Mỹ - Diệm. Phải có chính sách đúng, có quyết tâm và ý chí quyết chiến quyết thắng. Tránh tư tưởng chủ quan khinh địch, tư tưởng bi quan trước những thắng lợi tạm thời của địch. Đấu tranh khi lên, khi xuống là tự nhiên. Phương pháp phải kịp thời, sắc bén. Có lúc ta thoái lui, nhưng chủ động chiến đấu...

16 giờ, tại Phủ Chủ tịch Chủ tịch Hồ Chí Minh và Chính phủ mở tiệc chiêu đãi Thủ tướng Miến Điện U Nu và phu nhân.

Diễn văn của Chủ tịch đọc tại buổi chiêu đãi có đoạn: "nhân dân và Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa hoàn toàn tán thành 5 nguyên tắc lớn do ba Chính phủ Trung Hoa, Ấn Độ và Miến Điện đã tuyên bố. Chúng tôi nhận rằng đó là phương pháp chắc chắn nhất để giữ gìn hòa bình châu Á và hòa bình thế giới".

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 389-390.

Tháng 11, ngày 30

16 giờ, Chủ tịch Hồ Chí Minh nói chuyện với cán bộ, viên chức Thủ đô. Người đề cập tới ba vấn đề: Đoàn kết; tăng năng suất công tác; học tập. Người yêu cầu cán bộ, viên chức Thủ đô phải gương mẫu thực hiện việc học tập, trau dồi đạo đức cách mạng và thực hiện cần, kiệm, liêm, chính.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh:

Thiên đường của Diệm ở đâu?

Những điều trông thấy mà đau đớn lòng!

ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 276.

Bài báo vạch trần thủ đoạn lừa bịp của chính quyền Ngô Đình Diệm đã dụ dỗ, lừa bịp, cưỡng ép đồng bào theo đạo Thiên Chúa ở miền Bắc di cư vào Nam và cho biết: theo tin tức của báo chí Mỹ thì phần lớn đồng bào di cư sống trong cảnh bơ vơ, một số bị chúng đẩy đi làm phu đồn điền cao su của người Pháp và ở một số đồn điền của các thuộc địa Pháp...

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 391-393.

- Báo *Nhân dân*, số 276, ngày 30-11-1954.

Tháng 12, ngày 1

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Nam Bộ anh hùng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 277.

Bài báo biểu dương gương chiến đấu hy sinh của nữ liệt sĩ Nguyễn Thị Sáu (tức Võ Thị Sáu) trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp ở Nam Bộ và chỉ rõ đó là tấm gương cho thanh thiếu niên cả nước học tập.

- Báo *Nhân dân*, số 277, ngày 1-12-1954.

Tháng 12, ngày 2

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng Chủ tịch Chủ tịch đoàn Quốc hội nước Cộng hòa nhân dân Rumani Pêtoru Gorôda (Petru Groza), nhân ngày sinh lần thứ 70 của ông.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một chiến sĩ gương mẫu*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 278.

Bài báo nêu gương của một cán bộ phát động quần chúng giảm tô ở tỉnh Hà Tĩnh và chỉ rõ: "Đó là một gương mẫu mà tất cả cán bộ ta... cần phải noi theo".

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 394.

- Báo *Nhân dân*, số 278, ngày 2-12-1954.

Tháng 12, ngày 3

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị bàn về kế hoạch đẩy mạnh công tác đấu tranh nhằm thi hành Hiệp định Giơnevơ.

Phát biểu tại cuộc họp, Người nói: "Chính sách của ta bây giờ là chĩa mũi nhọn vào Mỹ. Đối với Pháp, ta cố gắng gây không khí hòa dịu, nhất là các báo, đài phát thanh phải chú ý khi nào cần nói hãy nói. Đối với Bưu Hội, Hinh và Bảo Đại, cần cho người gần gũi để tranh thủ. Về đối nội, nhiệm vụ quan trọng là giải quyết vấn đề lương thực, việc làm và thuế. Người lưu ý hoạt động của các ngành văn hóa, nghệ thuật cũng phải phục vụ nhiệm vụ chống Mỹ.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện chúc mừng ông Ôttô Grôtto-vôn (Otto Grotewohl), nhân dịp ông được Quốc hội nước Cộng hòa dân chủ Đức bầu lại làm Thủ tướng.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Một cái mè đay*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 279.

Bài báo dẫn tin của báo Pháp *Diễn đàn thông tin quốc tế* ngày 12-11: Chính phủ Pháp tặng Thủ tướng Xri Lanca Huân chương Bắc đẩu bội tinh vì Chính phủ nước này cho phép máy bay Pháp quá cảnh sang Đông Dương trong những ngày diễn ra chiến dịch Điện Biên Phủ. Người so sánh với nhiệm vụ của tướng Mỹ Côlin trong chuyến sang công cán ở Đông Dương và mỉa mai rằng: "Chính phủ Pháp sẽ tặng cho tướng Côlin 2 cái mè đay "Nam tào bội tinh"".

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Báo *Nhân dân*, số 279, ngày 3-12-1954.

Tháng 12, ngày 4

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lãnh sự Mỹ ở các nước*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 280. Bài báo đề cập đến sự can thiệp thô bạo của Mỹ ở những nước Mỹ đặt lãnh sự như Hương Cảng, Canada và kết luận: "Nước Anh và Canada là "đồng văn đồng chủng" và đồng xu hướng chính trị với Mỹ, mà các đại biểu Mỹ còn đối xử như vậy, thì đối với các nước khác chắc họ đối xử còn lộ bịch gấp mấy!".

- Báo *Nhân dân*, số 280, ngày 4-12-1954.

Tháng 12, ngày 5

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Khoa học ở Mỹ và ở Liên Xô*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 281.

Bài báo đưa ra những số liệu so sánh giữa Mỹ và Liên Xô trong lĩnh vực đào tạo cán bộ khoa học - kỹ thuật để nêu rõ sự khác nhau giữa hai chế độ xã hội chủ nghĩa và tư bản chủ nghĩa.

- Báo *Nhân dân*, số 281, ngày 5-12-1954.

Tháng 12, ngày 7

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị bàn về vấn đề cải cách ruộng đất ở vùng mới giải phóng.

Phát biểu với hội nghị, Người đề nghị sắp xếp lại một số nội dung, một số từ ngữ trong bản báo cáo và nhắc nhở: Các địa phương làm như thế nào thì phải báo cáo kết quả như thế ấy. Không nên đề ra việc điều chỉnh ruộng đất. Những ruộng đất Pháp chiếm làm trại tập trung, nay phá đi trả lại cho dân.

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tuyên truyền chiến tranh*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 282.

Trích dẫn bài của tờ báo Mỹ *Tin tức hàng ngày*, Người phê phán việc tuyên truyền chiến tranh của giới hiếu chiến Mỹ.

Cùng ngày, Người gửi điện chúc mừng Tổng thống nước Cộng hòa Ấn Độ Ragiăngđra, Praxát, nhân dịp kỷ niệm ngày sinh lần thứ 70 của Tổng thống.

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Báo *Nhân dân*, số 282, ngày 7-12-1954.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 395.

Tháng 12, ngày 8

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Báo Anh nói chuyện Việt Nam*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 283.

Bài báo trích dẫn lời của tờ báo Anh *Tin tức*, phê phán việc chính quyền Ngô Đình Diệm cưỡng ép và dụ dỗ đồng bào theo đạo Thiên Chúa miền Bắc di cư vào Nam. Tác giả bài báo kêu gọi đồng bào hãy mau tỉnh ngộ và đấu tranh đòi trở về quê cũ.

- Báo *Nhân dân*, số 283, ngày 8-12-1954.

Tháng 12, ngày 9

Chiều, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị bàn về đường lối, phương châm khôi phục kinh tế.

Sau khi nghe đồng chí Phạm Văn Đồng báo cáo, Người nhắc nhở phải coi trọng vấn đề cán bộ và thi đua.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: "*Chính phủ*" ung thư Ngô Đình Diệm, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 284.

Dẫn các nguồn tin của phe đối lập trong chính quyền Ngô Đình Diệm và báo chí ở Sài Gòn nói về sự bê bối, thối nát của chính quyền Sài Gòn, Người chỉ rõ: thực chất chính quyền đó là bộ máy tay sai Mỹ. Nhân dân ta ở miền Nam sẽ kiên quyết phá tan âm mưu của Mỹ và sẽ đánh đổ chính quyền đó.

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Báo *Nhân dân*, số 284, ngày 9-12-1954.

Tháng 12, ngày 10

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Bộ Chính trị để thảo luận tiếp đề án khôi phục kinh tế.

Người khen cán bộ ta có tinh thần hăng hái, nhưng phê bình tính "đại khái" của cán bộ các ngành; ngay cả Trung ương cũng chỉ lãnh đạo về đường lối, còn kỹ thuật, kế hoạch tổ chức cụ thể thì không biết. Muốn khắc phục tình trạng đó, trước hết phải đào tạo cán bộ, tự lực cánh sinh, không nên ỷ lại nhiều quá.

Về phương hướng phát triển kinh tế, Người nói: "Anh em ta chưa thông ở chỗ: mấy năm kháng chiến, ta chỉ có nông thôn, bây giờ mới có thành thị... Nếu muốn công nghiệp hóa gấp thì là chủ quan. Cho nên trong kế hoạch phải tăng tiến nông nghiệp. Làm trái với Liên Xô, đó cũng là mácxít. Trung Quốc phát triển cả công nghiệp nặng, nhẹ, đồng thời cả nông nghiệp. Ta cho nông nghiệp là quan trọng và ưu tiên, rồi tiến đến thủ công nghiệp, sau mới đến công nghiệp nặng".

Về việc tuyên truyền vận động đẩy mạnh phong trào đấu tranh chống Mỹ, Người gợi ý nên lấy những tấm gương trong phong trào chống Mỹ viện Triều có nội dung phù hợp để tiến hành đấu tranh đòi tổng tuyên cử, không nhất thiết lúc nào cũng phải nói đến bộ ba: Mỹ, Pháp, Diệm. Có thể làm một đợt thi đua ngắn đến ngày 1-5 thì tổng kết...

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Tình hình Sài Gòn*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 285.

Bài báo đã trích các nguồn tin của báo chí Sài Gòn nói về tình hình hỗn loạn ở thành phố này và sự xung đột tranh giành quyền lực giữa các phe nhóm trong chính quyền Ngô Đình Diệm. Từ đó, tác giả bài báo cho rằng, nguyên nhân của tình hình ấy chính là sự can thiệp của đế quốc Mỹ.

- Biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Ban Chấp hành Trung ương khóa II.

- Báo *Nhân dân*, số 285, ngày 10-12-1954.

Tháng 12, đầu tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh gặp bà Nguyễn Thị Bình, cháu ngoại cụ Phan Chu Trinh 2). Người hỏi thăm tin tức một số gia đình mà Người có quen biết trước đây ở Quảng Nam như gia đình ông Lê Khâm (tức nhà văn Phan Tứ).

- Bản tự thuật của bà Nguyễn Thị Bình lưu tại gia đình.

Tháng 12, ngày 11

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: "*Khẩu Phật, tâm xà*", ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 286.

Bài viết nói về thái độ hai mặt của chính quyền nước Anh trong Chiến tranh thế giới thứ hai, vừa tham gia Đồng minh chống phát xít vừa ngầm ngầm thỏa hiệp với chính quyền Hítler trong việc chống lại Liên Xô.

- Báo *Nhân dân*, số 286, ngày 11-12-1954.

Tháng 12, ngày 12

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: "*Nhất trên thế giới*", ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 287.

Bài báo dẫn số liệu về tình hình tội phạm ở Mỹ và lời nhận xét của chính Giám đốc công an Mỹ: "Nếu cứ như vậy thì năm 1954 sẽ là một năm ở Mỹ có nhiều tội phạm nhất thế giới và trong lịch sử".

Cùng ngày, Người gửi điện chúc mừng Chủ tịch Viliam Xirôki, nhân dịp ông được bầu làm Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Tiệp Khắc.

- Báo *Nhân dân*, số 287, ngày 12-12-1954.

- *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1987, t. 3, tr. 72.

Tháng 12, ngày 14

Báo *Nhân dân*, số 288, đăng trả lời phỏng vấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh cho phóng viên báo *Regards* 2) về một số vấn đề trong chính sách của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, vấn đề quan hệ giữa Việt Nam với Pháp và với các nước khác trong tương lai.

Trả lời câu hỏi: "Chính sách chung của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trên lãnh thổ của mình là gì?", Người trả lời: "Chúng tôi hết sức làm việc để củng cố hòa bình, thực hiện thống nhất, hoàn thành độc lập và dân chủ trong cả nước Việt Nam".

Về quan hệ Việt - Pháp, Người nói: "Chúng tôi muốn lập với nước Pháp những mối quan hệ kinh tế và văn hóa trên cơ sở bình đẳng, hai bên đều có lợi và cộng tác thẳng thắn, tin cậy lẫn nhau, v.v."

Số báo trên còn đăng bài viết của Người nhan đề: *Năm cán bộ gương mẫu số 1*, ký bút danh C.B.

Bài báo biểu dương thành tích xuất sắc "xứng đáng được giải thưởng" của năm cán bộ khu Việt Bắc trong đợt 1 cải cách ruộng đất.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1987, t.7, tr.68-70.

- Báo *Nhân dân*, số 288, ngày 14-12-1954.

Tháng 12, ngày 15

Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm bộ đội diễn tập duyệt binh để tham gia Lễ đón Trung ương Đảng và Chính phủ về Thủ đô.

Người khen ngợi bộ đội đã lập nhiều công trong cuộc kháng chiến gian khổ và anh dũng. Người căn dặn: Bộ đội phải tập luyện tốt để tham gia ngày lễ long trọng và đầy ý nghĩa này.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm Bệnh viện Bạch Mai (Hà Nội), thăm Trung ương Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam.

Nói chuyện với cán bộ, nhân viên Bệnh viện Bạch Mai, Người căn dặn: "... Đã là người tự do, người chủ trì thì phải làm thế nào cho xứng đáng. Từ công việc, tư tưởng đến thái độ đều phải có tư cách người chủ".

Trong ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Một mẫu chuyện của Mặt trận dân tộc thống nhất Trung Hoa*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 289.

Bài báo nói về chính sách đại đoàn kết dân tộc của Chính phủ nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa trong công cuộc xây dựng đất nước.

- Tài liệu xác minh khoa học của Bảo tàng Hồ Chí Minh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Nhân dân*, số 289, ngày 15-12-1954.

Tháng 12, giữa tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh tới thăm một đơn vị quân đội ở ngoại thành Hà Nội.

Nói chuyện với các cán bộ, chiến sĩ, Người căn dặn: mọi người phải biết khắc phục khó khăn, giữ gìn kỷ luật, cần kiệm xây dựng quân đội, không được lơ là mất cảnh giác, phải thực sự đoàn kết để cùng nhau tiến bộ... Người còn kể câu chuyện "Chiếc đồng hồ" để nhắc nhở mọi người phải làm tốt công việc được phân công, phải an tâm công tác, có như vậy mới xây dựng đơn vị trở nên vững mạnh.

- Đới Hoàng: *Ấn tượng Hồ Chí Minh*, tạp chí *Văn nghệ giải phóng quân*, tháng 9-1955 (bản Trung văn), bản dịch của Viện Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 16

2 giờ sáng, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết *Thư gửi các đơn vị miền Nam tập kết*, căn dặn các cán bộ và chiến sĩ phát huy truyền thống trong những năm kháng chiến, tranh

thủ điều kiện để học tập thêm, chống tư tưởng chủ quan "tưởng rằng trong thời kỳ hòa bình và ở vùng tự do, thì cái gì cũng sẵn sàng, cũng dễ dàng".

Bức thư có đoạn:

"Các chú cần phải đoàn kết hơn nữa, đoàn kết chặt chẽ giữa chiến sĩ với nhau, giữa cán bộ với nhau, giữa chiến sĩ và cán bộ, giữa quân và dân. Đoàn kết là một lực lượng vô địch của chúng ta để khắc phục khó khăn, giành lấy thắng lợi. Cần phải giữ vững truyền thống anh dũng, tác phong đúng đắn, tinh thần chịu đựng gian khổ, quyết tâm làm tròn nhiệm vụ.

Nói tóm lại: giữ vững và phát triển đạo đức cách mạng của Quân đội nhân dân".

Cùng ngày, bài viết của Người: *Quốc hội lâm thời hay "Quốc hội" làm thối?* ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 290, phê phán Mỹ và chính quyền miền Nam nặn ra cái gọi là "Quốc hội lâm thời" trong khi bản thân chính quyền đó thực chất là tay sai của Mỹ và hết sức thối nát. Người khẳng định trò hề "dân chủ" này là một hành động bịp bợm.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 396-397.

- Báo *Nhân dân*, số 290, ngày 16-12-1954.

Tháng 12, ngày 17

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lại chuyện bom A (nguyên tử), bom H (khinh khí)* ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 291.

Bài báo nêu rõ phong trào đấu tranh của nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới với bọn quân phiệt Mỹ - Anh cậy có bom A và bom H đe dọa hòa bình thế giới. Bài báo cũng cho biết, Liên Xô đã chế tạo được bom A, bom H. Vì vậy, Mỹ miệng thì ba hoa, nhưng trong bụng thì khiếp sợ.

- Báo *Nhân dân*, số 291, ngày 17-12-1954.

Tháng 12, ngày 18

Chủ tịch Hồ Chí Minh nói chuyện với nam nữ học sinh các trường phổ thông trung học: Chu Văn An, Nguyễn Trãi và Trưng Vương (Hà Nội).

Sau khi xác định vai trò quan trọng của thanh niên trong xã hội, phân biệt mục đích khác nhau giữa giáo dục nô lệ thực dân với giáo dục mới hiện nay, Người căn dặn các học sinh cần phải học như thế nào để xứng đáng là người chủ nước nhà và nhấn mạnh nhiệm vụ của thanh niên là phải học tập, phải học để: Yêu Tổ quốc; yêu nhân dân; yêu lao động; yêu khoa học; yêu đạo đức. Học để phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân, làm cho dân giàu, nước mạnh. Học phải đi đôi với hành, phải thi đua giữa các trường, các lớp, v.v..

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *35 mà ít, 11 mà nhiều*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 292.

Bài báo so sánh việc các nước công nhận và đặt quan hệ ngoại giao với Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và chính quyền miền Nam Việt Nam.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 220b/SL về việc: thưởng Huân chương Độc lập hạng ba cho Nhà in Trần Phú (Nam Bộ), ngành y tế Nam Bộ, ngành vô tuyến điện Nam Bộ và thưởng Huân chương Kháng chiến hạng nhất cho Đài Phát thanh Tiếng nói Nam Bộ, Ngành án luật đặc biệt Nam Bộ, Đội bảo vệ Nam Bộ.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 398-399.
- Báo *Nhân dân*, số 292, ngày 18-12-1954.
- Bản chụp Sắc lệnh, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Tháng 12, ngày 19

Chủ tịch Hồ Chí Minh ra Lời kêu gọi toàn thể đồng bào, chiến sĩ, cán bộ và kiều bào ở nước ngoài nhân dịp kỷ niệm chín năm ngày toàn quốc kháng chiến.

Trong Lời kêu gọi, Người nhấn mạnh: "So với đấu tranh vũ trang trong kháng chiến, thì đấu tranh chính trị trong hòa bình cũng phải trường kỳ và gian khổ và còn gay go, phức tạp hơn". Vì vậy, "nhân dân, quân đội và cán bộ ta chớ có chủ quan, tự mãn, mà phải giữ vững chí khí đấu tranh, tinh thần anh dũng", "chúng ta *phải đoàn kết rộng rãi* đồng bào cả nước, và đoàn kết chặt chẽ với nhân dân các nước bạn cùng nhân dân yêu chuộng hòa bình toàn thế giới". Như vậy chúng ta nhất định thắng lợi.

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Kỷ niệm kháng chiến*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 293.

Bài báo chỉ rõ: qua chín lần kỷ niệm ngày toàn quốc kháng chiến, lực lượng của ta ngày càng mạnh. Nay dù khó khăn gian khổ, ta vẫn nhất định giành được thắng lợi.

Cũng số báo trên, đăng điện của Chủ tịch Hồ Chí Minh chúc mừng Chủ tịch nước Cộng hòa nhân dân Tiệp Khắc Antônin Dapôtôttxky (Antonin Zápotopski) nhân kỷ niệm ngày sinh lần thứ 70 của ông.

Chủ tịch Hồ Chí Minh chuyển nơi ở từ Nhà thương Đồn Thủy đến ngôi nhà nhỏ trong Phủ Chủ tịch 4).

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 400, 401.
- Báo *Nhân dân*, số 293, ngày 19-12-1954.
- Tài liệu xác minh khoa học về Chủ tịch Hồ Chí Minh ở Phủ Chủ tịch, lưu tại Khu Di tích Phủ Chủ tịch.

Tháng 12, ngày 20

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Từ ngày nhân dân ta bắt đầu kháng chiến, đế quốc Mỹ đã nhúng tay vào chiến tranh xâm lược Đông Dương*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 294.

Bài báo điểm lại một số sự kiện chứng tỏ Mỹ đã nhúng tay vào cuộc chiến tranh Đông Dương như cố vũ Pháp phá hoại Hiệp định sơ bộ 6-3; hỗ trợ Pháp dùng con bài Bảo Đại (1947 và 1950); từ 1950 đến 1954 chi một khoản lớn viện trợ quân sự cho Pháp đẩy mạnh chiến tranh; cử các tướng lĩnh Mỹ làm cố vấn cho Pháp...

Bài báo khẳng định: "Sự can thiệp của đế quốc Mỹ đã làm cho cuộc chiến đấu của nhân dân Đông Dương kéo dài và gặp thêm nhiều khó khăn, nhưng chúng không thể ngăn cản nổi nhân dân Đông Dương đánh cho bọn xâm lược những đòn chí tử, không ngăn cản nổi nhân dân Đông Dương giành những thắng lợi oanh liệt và nhất định sẽ thu được thắng lợi cuối cùng".

Cũng số báo trên, đăng bài của Chủ tịch Hồ Chí Minh: 90 và 19, ký bút danh C.B.

Bài báo giới thiệu một số đại biểu tiêu biểu trong Quốc hội Trung Quốc như cụ già tuổi cao tóc bạc, anh hùng nông nghiệp, công nghiệp, phụ nữ, thanh niên... Tất cả đều cùng một quyết tâm xây dựng một nước Trung Quốc theo chủ nghĩa xã hội sung sướng và mạnh giàu.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 402-406.

- Báo *Nhân dân*, số 294, ngày 20-12-1954.

Tháng 12, ngày 21

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Đế quốc Mỹ ráo riết phá Hội nghị Giơnevơ nhưng chúng đã thất bại nhục nhã*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 295.

Bài báo dẫn một số sự kiện chứng tỏ ngay từ khi Hội nghị Giơnevơ về Đông Dương nhóm họp, Mỹ đã có những hoạt động phá hoại, gây sức ép để phía Pháp thương lượng thiếu nghiêm chỉnh và cả khi Hiệp định sắp ký kết, Mỹ vẫn cố giật dây cho những hoạt động phá đám.

Bài báo kết luận: thành công của Hội nghị Giơnevơ và thắng lợi của xu hướng hòa bình là một thất bại của đế quốc Mỹ.

Cùng số báo trên đăng bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chính sách quân sự và chính trị của Mỹ*, ký bút danh C.B, phê phán thủ đoạn của Mỹ dùng chính sách viện trợ kinh tế đưa một số nước ở châu Á vào vòng lệ thuộc Mỹ.

Bài báo kết luận: Với chính sách bạo lực quân sự, Mỹ đã thất bại ở Trung Quốc, Triều Tiên và Việt Nam. Vì mục đích đen tối, chính sách viện trợ kinh tế của Mỹ cũng sẽ thất bại.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 407-409.

- Báo *Nhân dân*, số 295, ngày 21-12-1954.

Tháng 12, ngày 22

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện đến Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Tiệp Khắc Viliam Xirôki nhân dịp đồng chí được tái cử.

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho toàn thể cán bộ, chiến sĩ và các lực lượng vũ trang nhân dịp kỷ niệm lần thứ 10 ngày thành lập Quân đội nhân dân Việt Nam. Người khen ngợi những thành tích của toàn thể cán bộ, chiến sĩ và chỉ rõ nhiệm vụ của quân đội trong giai đoạn cách mạng mới. Người quyết định tặng cho mỗi đại đoàn và mỗi liên khu một lá cờ "Quyết chiến Quyết thắng" để làm giải thưởng luân lưu.

Cùng ngày, bài viết của Người: *Mừng ngày sinh nhật Quân đội nhân dân*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 296.

Bài báo khái quát lịch sử quân đội ta và chỉ rõ nhiệm vụ của quân đội trong giai đoạn mới.

- Báo *Nhân dân*, số 302, ngày 28-12-1954.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 410-412.

- Viện Lịch sử Quân sự Việt Nam: *Hồ Chí Minh - Biên niên những sự kiện và tư liệu về quân sự*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội, 1990, tr. 151.

- Báo *Nhân dân*, số 296, ngày 22-12-1954.

Tháng 12, ngày 23

Chủ tịch Hồ Chí Minh dự họp Hội đồng Chính phủ để kiểm điểm công tác năm 1954 và định chương trình công tác năm 1955.

Sau khi nghe Phó Thủ tướng Phạm Văn Đồng báo cáo tình hình trong nước và quốc tế, nghe Đại tướng Tổng Tư lệnh Võ Nguyên Giáp báo cáo tình hình thi hành hiệp định đình chiến, Chủ tịch Hồ Chí Minh phân tích rõ mâu thuẫn giữa Mỹ với Pháp trong vấn đề Hiệp ước Pháp - Liên Xô, trong vấn đề Việt Nam và mâu thuẫn giữa Mỹ - Diệm; nêu rõ thái độ Liên Xô chủ động cải thiện quan hệ với các nước tư bản và nhấn mạnh: "Dù sao cũng không được chủ quan khinh địch, cây mục cũng phải xô mới đổ".

Cùng ngày, bài *Bệnh tinh thần ở Pháp*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 297, chỉ rõ nguyên nhân của chứng bệnh thần kinh đang phát triển ở Pháp là do hậu quả của chiến tranh và do một số chính sách xã hội của Chính phủ Pháp.

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Báo *Nhân dân*, số 297, ngày 23-12-1954.

Tháng 12, ngày 24

Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục dự họp Hội đồng Chính phủ.

Cùng ngày, báo *Nhân dân*, số 298, đăng bài nói chuyện của Chủ tịch Hồ Chí Minh với công nhân Nhà máy Điện Yên Phụ và Nhà máy đèn Bờ Hồ, thư của Người gửi đồng bào công giáo nhân dịp Noel và bài viết *Văn nghệ Liên Xô*, ký bút danh C.B.

Trong bài nói chuyện với cán bộ, công nhân, Người biểu dương thành tích đấu tranh bảo vệ nhà máy, đảm bảo dòng điện khi ta tiếp quản Thủ đô và nêu rõ vai trò, nhiệm vụ lớn lao của giai cấp công nhân trong sự nghiệp khôi phục và phát triển kinh tế hiện nay.

Bức thư của Người gửi đồng bào công giáo có đoạn: "Chính phủ ta thật thà tôn trọng tín ngưỡng tự do. Đối với những giáo hữu đã nhàm di cư vào Nam, Chính phủ đã ra lệnh cho địa phương giữ gìn cẩn thận ruộng vườn, tài sản của những đồng bào ấy và sẽ giao trả lại chonhững người trở về".

Bài *Văn nghệ Liên Xô*, phản ánh mối quan hệ giữa văn hóa, văn nghệ, thư viện trong đời sống tinh thần ở Liên Xô và khuyên: "Văn nghệ nước ta cần học tập văn nghệ Liên Xô".

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 413-415, 416-417.
- Báo *Nhân dân*, số 298, ngày 24-12-1954.

Tháng 12, ngày 25

Tại phiên họp bế mạc của Hội đồng Chính phủ, Chủ tịch Hồ Chí Minh phát biểu kết luận:

"Trong năm 1954, chúng ta đã đạt nhiều thắng lợi trên các mặt quân sự, chính trị, ngoại giao, kinh tế và văn hóa. Do thắng lợi mà có thêm nhiều việc. Khó khăn sẽ nhiều hơn, nhưng thuận lợi cũng nhiều hơn. Vì vậy, mọi người phải ra sức cố gắng, đoàn kết chặt chẽ hơn và hết sức tránh chủ quan. Cần giữ kỷ luật công tác nghiêm ngặt hơn và phải chỉnh đốn lại lề lối làm việc. Như thế thì ta sẽ khắc phục được khó khăn và phát triển được thuận lợi"...

17 giờ, tại Phủ Chủ tịch Chủ tịch Hồ Chí Minh dự lễ trình quốc thư của Đại sứ đầu tiên nước Cộng hòa nhân dân Ba Lan tại Việt Nam.

Đọc đáp từ tại buổi lễ, Người ca ngợi cuộc đấu tranh giải phóng của nhân dân Ba Lan, cảm ơn sự ủng hộ của Chính phủ và nhân dân Ba Lan đối với sự nghiệp cách mạng của nhân dân ta và bày tỏ nguyện vọng mong muốn tình hữu nghị Việt Nam - Ba Lan càng thêm chặt chẽ.

Cùng ngày, bài viết của Người: *3 chiến sĩ lao động kiểu mẫu của Liên khu IV*, ký bút danh C.B, đăng trên báo *Nhân dân*, số 299.

Bài báo nêu gương ba chiến sĩ lao động kiểu mới trong nông nghiệp, công nghiệp và nhà buôn bán nhỏ đã đạt được thành tích cao. Cuối cùng, tác giả kết luận "3 chiến sĩ trẻ có già có, nam có nữ có, công, nông, thương nhưng họ có cùng mục đích là hăng hái thi đua nâng cao năng suất, để phục vụ nhân dân".

- Bản sao Biên bản Hội đồng Chính phủ, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.
- Lê Văn Hiến: *Nhật ký công tác*, bản đánh máy, tr. 8, lưu tại Bảo tàng Hồ Chí Minh.
- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t. 7, tr. 418-419.
- Báo *Nhân dân*, số 299, ngày 25-12-1954.

Tháng 12, ngày 27

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Lại "đạo đức" Mỹ*, ký bút danh C.B, đăng trên báo *Nhân dân*, số 301.

Tác giả phê phán đạo đức của Mỹ dựa trên đồng tiền, vũ khí, gián điệp, cho nên Chính phủ Mỹ "kêu gọi sinh viên thời gian rảnh rỗi dò xét những người tiến bộ để được hưởng tiền, và hãy tham gia vào đặc vụ..."

- Báo *Nhân dân*, số 301, ngày 27-12-1954.

Tháng 12, ngày 28

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Thuần phong mỹ tục*, ký bút danh C.B, đăng trên báo *Nhân dân*, số 302.

Để giữ gìn nền nếp, Người khuyên dân ta ăn nói cho đúng với thuần phong mỹ tục, bỏ lối xung hô coi rẻ như thời đế quốc, phong kiến.

- Báo *Nhân dân*, số 302, ngày 28-12-1954.

Tháng 12, ngày 29

Bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh: *Chiến sĩ dân công kiêu mẫu*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 303.

Qua thành tích lao động của hai chiến sĩ dân công trên công trường xây dựng đường xe lửa Hà Nội - Mục Nam Quan, tác giả rút ra những bài học: a) Sáng kiến và lực lượng của nhân dân rất to lớn; b) Cán bộ cần phải học hỏi quần chúng để lãnh đạo quần chúng; c) Tăng năng suất và tiết kiệm là một cách thiết thực của nhân dân ta chống âm mưu của Mỹ phá hoại hòa bình.

- Báo *Nhân dân*, số 303, ngày 29-12-1954.

Tháng 12, ngày 30

14 giờ 35, tại Phủ Chủ tịch, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự lễ trình quốc thư của Đại sứ đầu tiên nước Cộng hòa nhân dân Tiệp Khắc tại Việt Nam.

Đọc đáp từ tại buổi lễ, Chủ tịch Hồ Chí Minh ca ngợi những đóng góp vào sự nghiệp hòa bình ở châu Âu và thế giới của Chính phủ và nhân dân Tiệp Khắc, ca ngợi tình hữu nghị Việt Nam - Tiệp Khắc và bày tỏ nguyện vọng mong muốn mối quan hệ đó ngày càng phát triển tốt đẹp.

Cùng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện tới Chủ tịch đoàn Quốc hội Rumani Pêtrôru Gorôda (Petru Groza) và Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Ghêoócghiu Đê (Gheorghiu Dej), chúc mừng kỷ niệm lần thứ 7 ngày Quốc khánh nước Cộng hòa nhân dân Rumani.

Trong ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi điện cảm ơn Tổng hội nhân dân cứu tế nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa về việc Tổng hội đã gửi tặng nhân dân Việt Nam một vạn tấn gạo và năm triệu thước vải giúp nhân dân ta khôi phục kinh tế, hàn gắn vết thương chiến tranh.

Bài viết của Người: *Tên các đường phố*, ký bút danh C.B, đăng trên báo *Nhân dân*, số 304.

Bài báo đề nghị xoá bỏ những phố mang tên người nước ngoài mà hãy trở lại tên danh nhân của đất nước mình.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*. Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 420-421.

- Bản chụp bức điện, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Hồ Chí Minh.

- Báo *Nhân dân*, số 304, ngày 30-12-1954.

Tháng 12, ngày 31

Chiều, Chủ tịch Hồ Chí Minh dẫn đầu Đoàn đại biểu Đảng và Chính phủ tới đặt vòng hoa viếng các liệt sĩ tại Đài liệt sĩ Hà Nội.

Diễn từ của Người do Phó Thủ tướng Phạm Văn Đồng đọc tại lễ viếng, có đoạn:

"*Hỡi các liệt sĩ,*

Ngày mai là năm mới, là ngày đồng bào và bộ đội mừng Chính phủ về Thủ đô. Trong lúc cả nước vui mừng, thì mọi người đều thương tiếc các liệt sĩ đã hy sinh vì Tổ quốc, vì dân tộc...

Máu nóng của các liệt sĩ đã nhuộm lá quốc kỳ vẻ vang càng thêm thắm đỏ. Tiếng thơm của các liệt sĩ sẽ muôn đời lưu truyền với sử xanh".

Cùng ngày, bài viết của Chủ tịch: *Nhân dân Pháp anh dũng*, ký bút danh C.B, đăng báo *Nhân dân*, số 305.

Bài báo chỉ rõ: trước đây nhân dân Pháp đã ủng hộ ông Măngđét Phrăngxơ khi ông chủ trương chấm dứt chiến tranh ở Đông Dương. Nhưng sau đó, họ lại đấu tranh phản đối ông khi ông đưa nước Pháp gia nhập khối quân sự Đông Nam Á (SEATO) và ủng hộ chính quyền Ngô Đình Diệm. Đó chính là hành động anh dũng của những người yêu chuộng hòa bình ở nước Pháp.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 427.

- Báo *Nhân dân*, số 305, ngày 31-12-1954.

Tháng 12, trong tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư cho đồng bào Nam Bộ. Trong thư, Người nhắc lại truyền thống "Nam Bộ là thành đồng của Tổ quốc" và kêu gọi: "Trước đây đồng bào đã đoàn kết kháng chiến nay cần đoàn kết rộng rãi và chặt chẽ hơn nữa, không phân biệt đảng phái, chính kiến; không phân biệt dân tộc, tôn giáo, hãy đi theo con đường chính nghĩa tăng cường cuộc đấu tranh đòi hòa bình thống nhất Tổ quốc".

- Bản chụp bức thư, lưu tại Cục Lưu trữ Trung ương Đảng, Phòng Hồ Chí Minh.

Tháng 12, trong tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự và nói chuyện với Hội nghị tổng kết cải cách ruộng đất đợt 2 của Đoàn "Thái Nguyên - Bắc Giang". Người đã phân tích kỹ về những khuyết điểm và căn dặn các cán bộ cải cách ruộng đất phải quyết tâm sửa chữa, phải làm đúng chính sách của Đảng và Chính phủ, phải giữ vững kỷ luật, nâng cao tính tổ chức, phải có quyết tâm làm cải cách ruộng đất đợt 3 cho thật tốt. Người hứa sẽ tặng 15 giải thưởng cho các cán bộ có nhiều cố gắng và có thành tích.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 422-423.

Tháng 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi cho các cán bộ phát động quần chúng giảm tô và cải cách ruộng đất. Người khen ngợi những thành tích mà anh chị em đã đạt được trong đợt 2 cải cách ruộng đất và đợt 6 phát động giảm tô. Đồng thời cũng chỉ ra những khuyết điểm mà các cán bộ còn mắc phải như: Thái độ mỗi mệ, không thật "ba cùng"; lập trường không vững, làm việc rụt rè; bao biện, mệnh lệnh; chủ quan hình thức... Người mong các đoàn, các đội và các cán bộ ra sức thi đua học tập kinh nghiệm, sửa chữa khuyết điểm, phát huy ưu điểm để chonhững đợt sau thành công tốt đẹp hơn.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 422-423.

Tháng 12

Chủ tịch Hồ Chí Minh họp Hội nghị Bộ Chính trị bàn về lễ đón Đảng và Chính phủ trở về Hà Nội sau tám năm kháng chiến. Người căn dặn:

- Phải cử người đi theo đồng bào dự mít tinh. Không được để người lạ xen vào. Phải có hoạt động "Hồng thập tự" lưu động. Khách các tỉnh về phải tổ chức nơi ăn, ngủ. Đồng bào thiếu số phải có thẻ ghi nơi ở. Phải bố trí hồ vệ sinh. Tới đốt cây bông.

- Trích biên bản Hội nghị Bộ Chính trị, lưu tại Văn phòng Trung ương Đảng.

Tháng 12, cuối tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và nói chuyện với các đơn vị sẽ tham dự cuộc duyệt binh ngày 1-1-1955 tại Thủ đô Hà Nội.

Người nêu lên những khó khăn và thuận lợi của tình hình nước ta từ chiến tranh chuyển sang hòa bình và khẳng định thuận lợi là căn bản, lâu dài, khó khăn sẽ khắc phục được nếu chúng ta có quyết tâm.

Người cũng chỉ ra nhiệm vụ của quân đội ta là phải cố gắng tiến lên chính quy. Muốn vậy, cần phải học tập, học chính trị, học kỹ thuật... Đồng thời phải ngăn ngừa những tư tưởng lệch lạc, sai lầm; phải biết quý trọng của công, tiết kiệm, giữ kỷ luật cho nghiêm, đoàn kết, thi đua học tập, phải có sức khỏe, yên tâm công tác; cán bộ phải làm gương và chăm lo đến đời sống của chiến sĩ...

Cuối cùng, Người nhắc lại nhiệm vụ của toàn Đảng, toàn quân, toàn dân ta hiện nay là "đấu tranh cùng cố hòa bình, thực hiện thống nhất, hoàn thành độc lập, dân chủ trong cả nước". Trong nhiệm vụ đó, quân đội giữ một phần rất quan trọng, mà muốn làm tròn nhiệm vụ đó thì phải làm đúng những lời Người căn dặn.

- Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 7, tr. 424-426.

Tháng 12, cuối tháng

Chủ tịch Hồ Chí Minh chủ tọa phiên họp Hội đồng Chính phủ nghe Phó Thủ tướng Phạm Văn Đồng báo cáo tình hình trong nước và thế giới và Thường trực Ủy ban cải cách ruộng đất Trung ương báo cáo về cuộc phát động quần chúng thực hiện giảm tô đợt 6 và cải cách ruộng đất đợt 2.

- Báo *Nhân dân*, số 301, ngày 27-12-1954.

Cuối năm

Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm một đơn vị bộ đội Tây Nguyên tập kết ra Bắc đang trú quân tại sân bay Bạch Mai.

Sau khi hỏi thăm sức khỏe bộ đội, căn dặn anh em phải giữ ấm, chống rét, học tập. Người hỏi:

- Các chú có nguyện vọng gì cứ đề xuất. Ưu tiên các chú người dân tộc.

Chiến sĩ A Zun Hới, quê ở Gia Lai mạnh dạn dù là chưa nói sõi tiếng Kinh:

- Cần thuốc hút. Anh em dân tộc nghiện thuốc, cơm nước không bằng thuốc hút đâu. Cái thuốc thôi.

Nhiều anh em có ý trách A Zun Hới nói cộc lốc nhưng Bác lại hỏi thêm:

- Được rồi! Còn gì nữa.

- Chỉ còn cái súng nữa thôi. Súng dài và nặng lắm, anh em sức yếu không mang nổi.

Bác cười ra hiệu cho A Zun Hới 5) ngồi xuống.

- Bác sẽ nghiên cứu đề xuất của chú 6).

- Báo *Gia Lai*, Xuân Ất Dậu, 2005.

1) Lời điều của Chủ tịch Hồ Chí Minh do Bộ trưởng Phan Anh đọc tại lễ an táng linh mục, tổ chức ở Đại Từ (Thái Nguyên).

2) Nguyễn Thị Bình, sau này là Phó Chủ tịch nước. Mẫu thân của bà là con gái thứ hai của cụ Phan Chu Trinh.

3) Ngày 18-11-1954, phóng viên báo Pháp *Regards* gửi thư phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh. Ngày 14-12-1954, báo *Nhân dân* đăng công khai trả lời phỏng vấn của Người.

4) Nay ngôi nhà này được gọi là "nhà 54".

5) Năm 2005, A Zun Hới còn sống ở tuổi 75 tại xã Ia Ko Chư Sê (Gia Lai).

6) Sau đó anh em dân tộc được phát thuốc hút, đổi súng trường bằng súng cạcbin.

CHÚ THÍCH

1. *Cách mạng Tháng Mười Nga*: Dưới sự lãnh đạo của Đảng Bôn-sê-vích Nga đứng đầu là V.I.Lênin, ngày 7-11 (tức ngày 25 tháng Mười, theo lịch Nga) năm 1917, giai cấp công nhân và nhân dân lao động Nga đã vùng dậy lật đổ Chính phủ của giai cấp tư sản, thành lập Chính phủ Xôviết do Lênin làm Chủ tịch. Giai cấp công nhân Nga đã đập tan bộ máy thống trị của các giai cấp bóc lột, lập nên nhà nước kiểu mới - Chính quyền Xôviết, một hình thức của chuyên chính vô sản. Từ đó nước Nga Xôviết vững bước tiến lên xây dựng thành một nước xã hội chủ nghĩa hùng mạnh.

Cách mạng Tháng Mười, cuộc cách mạng vô sản thắng lợi đầu tiên trên thế giới, đã mở đầu một thời đại mới - thời đại quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội trên

phạm vi toàn thế giới. Cách mạng Tháng Mười đã thức tỉnh giai cấp công nhân và toàn thể nhân dân bị áp bức, soi sáng con đường cho các dân tộc bị nô dịch đi tới cách mạng giải phóng dân tộc và tiến lên chủ nghĩa xã hội. *Tr.112.*

2. *Chiến dịch đường số 18* (còn lại là *chiến dịch Hoàng Hoa Thám*): Mở từ ngày 23-3-1951. Trong chiến dịch này, quân đội ta đã huy động 7 trung đoàn chủ lực cùng các lực lượng vũ trang địa phương đánh vào phòng tuyến của địch trên đường số 18 (khu vực từ Phả Lại đến Uông Bí). Bộ đội ta đã tấn công một số cứ điểm lớn của địch ở khu vực này, buộc chúng phải tăng cường lực lượng chi viện cho những cứ điểm bị tấn công. Tuy có một số trận ta đánh không thành công, nhưng một bộ phận sinh lực địch đã bị tiêu diệt, các lực lượng vũ trang của ta đã rút được nhiều bài học kinh nghiệm quý báu. Ngày 5-4-1951, chiến dịch kết thúc. *Tr.37.*

3. *Chiến dịch Lý Thường Kiệt*: Mở từ ngày 1 đến ngày 10-10-1951 theo chủ trương của Hội nghị Trung ương lần thứ nhất (3-1951), nhằm tiêu diệt địch ở Nghĩa Lộ để mở đầu và phối hợp với các chiến dịch tiêu diệt địch ở Tây Bắc, Trung du và các mặt trận vùng hữu ngạn sông Hồng.

Tháng 11-1951, thực dân Pháp tập trung lực lượng đánh ra vùng Hoà Bình hòng giành lại thế chủ động trên chiến trường. Trung ương Đảng và Bộ Tổng tư lệnh đã nhận định tình hình và quyết định tập trung một lực lượng lớn, kể cả lực lượng đang làm nhiệm vụ trong chiến dịch Lý Thường Kiệt, để tiêu diệt địch trong chiến dịch Hoà Bình. *Tr.135.*

4. *Chiến dịch Hoà Bình*: Bắt đầu từ ngày 25-11-1951.

Trung tuần tháng 11-1951, thực hiện kế hoạch của Đờ Lát đờ Tátxinhhi, thực dân Pháp đã mở cuộc càn quét lên vùng Hoà Bình, âm mưu lập lại hành lang Đông - Tây, chặn đường tiếp tế của ta, lập "xứ Mường tự trị" hòng chia rẽ các dân tộc thiểu số, tiêu diệt bộ đội chủ lực của ta và giành lại thế chủ động trên chiến trường Bắc Bộ. Lực lượng được chúng huy động cho cuộc hành quân này gồm 20 tiểu đoàn tinh nhuệ, lúc cao nhất lên tới 29 tiểu đoàn, có không quân, pháo binh và cơ giới yểm hộ.

Nắm chắc chủ trương và lực lượng của địch, ngày 24-11-1951, Trung ương Đảng ra chỉ thị *Nhiệm vụ phá cuộc tiến công lên Hoà Bình của địch*. Chỉ thị vạch rõ, nhiệm vụ của ta trong chiến dịch này là tiêu diệt địch ở mặt trận chính diện, đẩy mạnh chiến tranh du kích ở vùng sau lưng địch, mở rộng các khu căn cứ du kích.

Thực hiện chỉ thị của Trung ương Đảng, các lực lượng vũ trang và nhân dân ta đã chiến đấu dũng cảm trên các mặt trận. Ở mặt trận chính diện, quân ta đánh địch trên cả ba phân khu: Chợ Bén, sông Đà và Hoà Bình, với các chiến thắng vang dội từ Tu Vũ, đường số 6, sông Đà, v.v.. Ở mặt trận sau lưng địch, chiến tranh du kích phát triển rất mạnh ở Vĩnh Yên, Bắc Ninh, Ninh Bình, v.v.. Trước sự tiến công của ta ở cả hai mặt trận, ngày 23-2-1952, quân địch phải rút chạy khỏi Hoà Bình. Tổng kết chiến dịch, quân ta đã loại khỏi vòng chiến đấu 22.000 tên địch (riêng ở mặt trận Hoà Bình, số địch bị tiêu diệt là hơn 6.000 tên), bắn rơi 13 máy bay, bắn cháy 23 tàu

chiến và canô, phá hủy 17 xe tăng, thu nhiều đồ dùng quân sự. Hơn 2 triệu dân và một vùng đất đai rộng lớn được giải phóng. *Tr. 121.*

5. *Chiến dịch Quang Trung* (còn gọi là *chiến dịch Hà Nam Ninh*): Bắt đầu từ ngày 28-5-1951. Trong chiến dịch này, bộ đội chủ lực của ta đã tấn công một loạt vị trí của địch ở Ninh Bình, nơi sơ hở của địch ở đồng bằng Bắc Bộ. Được sự phối hợp và giúp đỡ của nhân dân và các lực lượng vũ trang địa phương, bộ đội ta đã tiêu diệt quân địch trong thị xã Ninh Bình và các vị trí Đại Phong, Non Nước, Gối Hạc, v.v..

Phối hợp với bộ đội chủ lực đang tiêu diệt địch ở Ninh Bình, các lực lượng vũ trang địa phương đã tiến hành một số trận phục kích, tập kích và chống địch càn quét ở Đông Lương (Vụ Bản, Nam Định), Cam Giá (Ninh Bình), Chợ Cháy (Hà Đông)... tiêu diệt nhiều sinh lực địch. Qua chiến dịch Quang Trung, quân ta có thêm nhiều kinh nghiệm tác chiến ở chiến trường đồng bằng là nơi địch có lợi thế phát huy binh lực và hoá lực. Ngày 20-6-1951, chiến dịch Quang Trung kết thúc. *Tr. 52.*

6. *Chiến dịch Tây Bắc*: Được tiến hành theo quyết định của Bộ Chính trị Trung ương Đảng, nhằm tiêu diệt một bộ phận quan trọng sinh lực địch ở Tây Bắc, giải phóng một phần lãnh thổ và nhân dân các dân tộc ở đây; phá tan mưu đồ lập "xứ Thái tự trị" của địch. Chiến dịch mở đầu bằng trận tiến công của bộ đội ta vào phân khu Nghĩa Lộ, ngày 14-10-1952.

Hoảng sợ trước sức tiến công của quân ta, ngày 29-10-1952, thực dân Pháp huy động lực lượng ở đồng bằng mở cuộc hành quân Loren lên càn quét vùng Phú Thọ hòng phá rối hậu phương của ta, hút bớt chủ lực của ta để đỡ đòn ở Tây Bắc.

Với quyết tâm cao, quân và dân ta không những liên tiếp tiến công các cứ điểm của địch ở Tây Bắc, đuổi chúng tới sát biên giới Việt - Lào, mà còn bẻ gãy cuộc hành quân Loren của thực dân Pháp, bảo vệ vững chắc hậu phương của ta.

Phối hợp với mặt trận chính, lực lượng vũ trang địa phương và nhân dân ở vùng địch tạm chiếm cũng liên tiếp đánh địch ở Nam Định, Ninh Bình, Thái Bình, v.v., và đã tiêu diệt một bộ phận lớn sinh lực địch.

Sau hơn hai tháng chiến đấu, quân ta đã loại khỏi vòng chiến đấu hơn 13.800 tên địch, thu nhiều vũ khí và đồ dùng quân sự. Một vùng lãnh thổ rộng lớn 28.500m² với 25 vạn dân được giải phóng, căn cứ địa kháng chiến được củng cố và mở rộng, âm mưu lập "xứ Thái tự trị" của địch bị đập tan. *Tr. 238.*

7. *Chiến dịch Thượng Lào*: Từ ngày 8-4 đến ngày 3-5-1953, Quân đội nhân dân Việt Nam phối hợp cùng Quân giải phóng Pathét Lào mở chiến dịch Thượng Lào, tiến công quân Pháp ở Sầm Nưa.

Sau khi thất bại ở Tây Bắc, địch tăng cường phòng thủ Thượng Lào, xây dựng thị xã Sầm Nưa thành một tập đoàn cứ điểm có 3 tiểu đoàn đóng giữ. Liên quân cách mạng Lào - Việt đã tiến công tiêu diệt 3 tiểu đoàn và 10 đại đội địch. Toàn bộ tỉnh Sầm Nưa, một phần tỉnh Xiêng Khoảng và tỉnh Phong Xa Lỳ với 30 vạn dân đã được giải phóng.

Thắng lợi của chiến dịch Thượng Lào là thắng lợi to lớn của tinh thần quốc tế vô sản, thắng lợi của tình đoàn kết chiến đấu giữa hai dân tộc Việt - Lào. *Tr.* 295.

8. *Cuộc chiến tranh Mỹ xâm lược Triều Tiên trong những năm 1950-1953*: Trước sự khiêu khích ở giới tuyến quân sự của phía Nam Triều Tiên, ngày 25-6-1950 quân đội Bắc Triều Tiên đã tiến vào Nam Triều Tiên để giáng trả. Lấy cớ đó, Liên hợp quốc do Mỹ thao túng đã chấp thuận nghị quyết sai trái cho phép "Quân đội Liên hợp quốc" do Mỹ và các đồng minh của Mỹ vào tham chiến chống lại Bắc Triều Tiên.

Tháng 9-1950, quân đội Mỹ và các nước đồng minh của Mỹ đã đổ bộ lên bán đảo Triều Tiên. Chẳng bao lâu phần lớn đất đai ở Bắc Triều Tiên đã rơi vào tay bọn can thiệp. Ngày 25-10-1950, Quân đội Triều Tiên và Quân tình nguyện Trung Quốc đã tiêu hao địch và chuyển sang phản công, đánh bật quân Mỹ và các nước phe Mỹ về phía nam vĩ tuyến 38.

Khi đế quốc Mỹ xâm lược Triều Tiên, Liên Xô, các nước xã hội chủ nghĩa và các lực lượng tiến bộ trên thế giới đã đấu tranh đòi chấm dứt chiến tranh và giải quyết hoà bình vấn đề Triều Tiên.

Trước sự đấu tranh kiên trì của Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa trên thế giới, tháng 7-1953, đế quốc Mỹ phải chấp nhận việc ngừng bắn và ký Hiệp định đình chiến ở Triều Tiên. *Tr.* 66.

9. *Đầu tháng 11-1953*, chủ bút báo *Expressen* (Thụy Điển) gửi điện phỏng vấn Chủ tịch Hồ Chí Minh về triển vọng giải quyết hoà bình vấn đề chiến tranh ở Việt Nam.

Ngày 26-11-1953, trong những câu trả lời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nêu rõ nguyên nhân và tình hình cuộc chiến tranh ở Việt Nam; tuyên bố lập trường của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hoà về việc giải quyết vấn đề Việt Nam.

Những câu trả lời của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã có tiếng vang lớn trong nước và trên thế giới, mở hướng đi tới cuộc thương lượng hoà bình ở Hội nghị Giơnevơ năm 1954. *Tr.* 397.

10. *Điện Biên Phủ*: Châu lỵ của châu Điện Biên, tỉnh Lai Châu (nay là tỉnh Điện Biên), nằm giữa vùng Tây Bắc, gần biên giới Việt - Lào. Đây là vùng có vị trí chiến lược quan trọng đối với toàn bộ chiến trường Đông Dương.

Thực dân Pháp được đế quốc Mỹ giúp sức, đã cho quân nhảy dù chiếm Điện Biên Phủ (11-1953) và xây dựng ở đây một tập đoàn cứ điểm mạnh nhất Đông Dương. Đây là cái xương sống trong Kế hoạch Nava của đế quốc Pháp và can thiệp Mỹ. Lực lượng của chúng ở Điện Biên Phủ lên tới hơn 16.000 tên, bao gồm 17 tiểu đoàn bộ binh, 3 tiểu đoàn pháo binh, 1 tiểu đoàn công binh, 1 đại đội xe tăng, 1 đại đội xe vận tải và 1 phi đội máy bay thường trực cùng nhiều vũ khí hiện đại của Pháp và Mỹ. Với lực lượng như vậy, thực dân Pháp và can thiệp Mỹ âm mưu nhử quân chủ lực của ta lên đây để tiêu diệt, tạo điều kiện cho chúng tiến hành bình định đồng bằng và trung du hòng làm thay đổi cục diện chiến trường Đông Dương theo chiều hướng có lợi cho chúng. Chúng tuyên truyền rằng đây là một "cứ điểm đáng sợ",

"một pháo đài bất khả xâm phạm". Điện Biên Phủ đã trở thành điểm quyết chiến chiến lược của ta và địch trên toàn bộ chiến trường Đông Dương.

Ngày 6-12-1953, Bộ Chính trị Ban Chấp hành Trung ương Đảng họp dưới sự chủ tọa của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhận định tình hình và quyết định mở chiến dịch tiêu diệt địch ở Điện Biên Phủ.

Thực hiện quyết tâm của Bộ Chính trị, sau gần bốn tháng chuẩn bị, ngày 13-3-1954, quân ta nổ súng mở đợt tấn công thứ nhất vào tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ.

Sau 56 ngày đêm chiến đấu gian khổ và anh dũng, ngày 7-5-1954, quân ta toàn thắng ở Điện Biên Phủ, toàn bộ quân địch ở đây bị tiêu diệt, Bộ Chỉ huy tập đoàn cứ điểm bị quân ta bắt sống. Quân ta đã bắn rơi và phá hủy 62 máy bay, thu nhiều vũ khí và đồ dùng quân sự.

Chiến cuộc Đông Xuân 1953 - 1954 mà đỉnh cao là chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ - chiến thắng lớn nhất của ta trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, đã đập tan Kế hoạch Nava của thực dân Pháp và can thiệp Mỹ và có ý nghĩa quyết định nhất đối với việc ký kết Hiệp định Giơnevơ chấm dứt chiến tranh, lập lại hoà bình ở Việt Nam và Đông Dương. *Tr. 412.*

11. *Hiệp ước Đại Tây Dương*, còn gọi là *Hiệp ước Bắc Đại Tây Dương* (OTAN hay NATO): Ký ngày 4-4-1949 tại Oasinhton. Tham gia Hiệp ước có các nước: Mỹ, Pháp, Bỉ, Canada, Đan Mạch, Ailen, Italia, Lúcxămbua, Na Uy, Hà Lan, Bồ Đào Nha. Đến năm 1952 có thêm Hy Lạp và Thổ Nhĩ Kỳ tham gia. Hiệp ước Đại Tây Dương là một hiệp ước liên minh quân sự do Mỹ cầm đầu, nhằm chống lại phong trào cách mạng ở châu Âu, thực hiện việc bao vây Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa ở châu Âu, chuẩn bị gây chiến tranh thế giới mới. *Tr. 125.*

12. *Hội nghị Nông dân cứu quốc lần thứ hai*: Họp vào tháng 3-1951 để bàn về nhiệm vụ mới của Hội và sửa đổi Điều lệ Hội. Hội nghị vinh dự được đồng chí Trường Chinh, Tổng Bí thư của Đảng đến thăm và phát biểu tại Hội nghị. Đồng chí đã nói rõ chính sách của Đảng đối với nông dân và nhấn mạnh, Đảng ta "rất chú ý đến quyền lợi của nông dân", "Đảng coi nhiệm vụ cải cách ruộng đất là một trong những nhiệm vụ quan trọng vào bậc nhất".

Hội nghị đã ra Nghị quyết đẩy mạnh tăng gia sản xuất nhằm bảo đảm cung cấp đủ lương thực cho tiền tuyến và hậu phương, kêu gọi hội viên tham gia tác chiến, phục vụ chiến dịch, thi hành đúng chính sách ruộng đất và xây dựng Hội vững mạnh. *Tr. 33.*

13. *Hội nghị kinh tế thế giới*: Họp từ ngày 3 đến ngày 12-4-1952 ở Mátxcova gồm đại diện các nhóm kinh doanh, các nhà kinh tế, các nhà kinh doanh công đoàn và hợp tác xã của 49 nước. Hội nghị đã ra thông báo khẳng định rằng sự khác nhau giữa các chế độ kinh tế và xã hội không phải là những trở ngại cho việc mở rộng sự hợp tác quốc tế về mặt kinh tế, dựa trên cơ sở bình đẳng và cùng có lợi.

Hội nghị cũng thông qua bản hiệu triệu gửi Đại hội đồng Liên hợp quốc; đề nghị triệu tập một cuộc hội nghị đại biểu các chính phủ có sự tham gia của các nhóm kinh doanh và các đoàn thể nhân dân của tất cả các nước, nhằm xúc tiến mở rộng thương

mai quốc tế. Hội nghị kinh tế thế giới đã thành lập Ủy ban xúc tiến việc phát triển thương mại quốc tế. *Tr. 264.*

14. *Hội nghị lần thứ tư của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khoá II):* Họp từ ngày 25 đến ngày 30-1-1953. Hội nghị đã thảo luận và hoàn toàn nhất trí với báo cáo của Chủ tịch Hồ Chí Minh và bản báo cáo của đồng chí Trường Chinh về tình hình, nhiệm vụ và công tác trong năm 1953. Hội nghị đã kiểm điểm việc thực hiện chính sách ruộng đất của Đảng và quyết định chủ trương phát động quần chúng triệt để giảm tô, giảm tức, tiến tới thực hiện cải cách ruộng đất ngay trong kháng chiến. Hội nghị cũng đã ra Nghị quyết về các mặt quân sự, kinh tế, tài chính, công tác vùng sau lưng địch và một số vấn đề về tổ chức, xây dựng Đảng.

Hội nghị lần thứ tư của Ban Chấp hành Trung ương Đảng đánh dấu một bước chuyển biến quan trọng trong việc kết hợp chặt chẽ hai nhiệm vụ cách mạng phản đế và phản phong của Đảng trong kháng chiến. *Tr. 280.*

15. *Hội nghị cán bộ vùng địch hậu:* Họp tháng 10-1953, để kiểm điểm công tác vùng sau lưng địch, vạch rõ âm mưu mới của địch ở đồng bằng Bắc Bộ, đề ra nhiệm vụ và phương châm công tác trước mắt để đẩy mạnh cuộc đấu tranh vùng sau lưng địch. *Tr. 386.*

16. *Hội nghị lần thứ sáu của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa II):* Họp từ ngày 13 đến ngày 18-7-1954. Hội nghị đã nghe và thảo luận hai báo cáo chính trị về *Tình hình mới và nhiệm vụ mới* của Chủ tịch Hồ Chí Minh và *Để hoàn thành nhiệm vụ và đẩy mạnh công tác trước mắt* của đồng chí Trường Chinh.

Trên cơ sở đánh giá sự lớn mạnh của ta trong cuộc kháng chiến, thái độ của Chính phủ Pháp và đặc biệt là âm mưu can thiệp và xâm lược Đông Dương của đế quốc Mỹ, Hội nghị đi tới khẳng định: đế quốc Mỹ đang trở thành kẻ thù chính và trực tiếp của cách mạng Đông Dương. Hội nghị chỉ rõ những nhiệm vụ trước mắt của toàn Đảng, toàn quân và toàn dân ta lúc này là tăng cường lực lượng quân sự, xây dựng Quân đội nhân dân hùng mạnh, phù hợp với yêu cầu của tình hình mới; tiếp tục thực hiện chính sách ruộng đất; phục hồi và phát triển sản xuất, chuẩn bị điều kiện xây dựng đất nước. Để thực hiện những nhiệm vụ đó, Hội nghị đã đề ra *10 công tác trước mắt*.

Hội nghị Trung ương Đảng lần thứ sáu có ý nghĩa rất quan trọng, nó đã xác định kẻ thù chính của nhân dân ta và vạch ra những nhiệm vụ của nhân dân ta trong giai đoạn cách mạng mới. *Tr. 476.*

17. *Hội nghị Giơnevơ:* Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao của một số nước họp từ ngày 26-4 đến ngày 21-7-1954 tại Giơnevơ (Thụy Sĩ). Hội nghị này được triệu tập theo chủ trương của Hội nghị Béclin năm 1954. Chương trình thảo luận của Hội nghị gồm hai vấn đề: giải quyết hoà bình vấn đề Triều Tiên và lập lại hoà bình ở Đông Dương.

Do thái độ ngoan cố của Mỹ và các nước đồng minh của Mỹ đã tham gia chiến tranh Triều Tiên, cuộc thảo luận về vấn đề Triều Tiên không thu được kết quả.

Ngày 8-5-1954, đúng một ngày sau chiến thắng Điện Biên Phủ, vấn đề chấm dứt chiến tranh lập lại hoà bình ở Đông Dương chính thức được Hội nghị Giơnevơ thảo luận. Phái đoàn Chính phủ ta do đồng chí Phạm Văn Đồng làm Trưởng đoàn tham gia Hội nghị với tư thế đoàn đại biểu của một dân tộc chiến thắng.

Bản tuyên bố chung còn ghi rõ, ở Việt Nam, lấy vĩ tuyến 17 làm ranh giới quân sự và chỉ có tính chất tạm thời, không thể coi đó là biên giới chính trị hoặc lãnh thổ và quy định ở Việt Nam cuộc tổng tuyển cử tự do để thống nhất đất nước sẽ được tiến hành vào tháng 7-1956.

Dưới sự xúi giục của bọn can thiệp Mỹ, các lực lượng Liên hiệp Pháp đã có những hành động vi phạm Hiệp định Giơnevơ ngày càng nghiêm trọng. Đặc biệt là vi phạm điều 14C của bản hiệp định đình chiến và điều 9 của bản Tuyên bố cuối cùng của Hội nghị Giơnevơ quy định việc ngăn cấm các hành động báo thù những người tham gia kháng chiến. Chỉ trong hai tháng kể từ sau ngày ngừng bắn, trong khu vực tập kết của đối phương đã có 709 hành động báo thù, bắt bớ, tàn sát làm 619 người chết, 2.786 người bị thương và 6.112 người bị bắt giam. *Tr. 470.*

18. *Hội nghị Béclin (1954)*: Hội nghị Ngoại trưởng bốn nước Liên Xô, Anh, Pháp và Mỹ họp từ ngày 25-1 đến ngày 18-2-1954 tại Béclin (Đức).

Chương trình nghị sự của Hội nghị do Đoàn đại biểu Liên Xô đề ra, gồm ba vấn đề: 1. Biện pháp làm dịu tình hình căng thẳng trong quan hệ quốc tế và việc triệu tập Hội nghị các Ngoại trưởng Liên Xô, Anh, Pháp và Trung Quốc; 2. Vấn đề nước Đức và nhiệm vụ bảo đảm an ninh của châu Âu; 3. Hiệp ước về việc thống nhất nước Áo.

Do lập trường của các nước tham gia không giống nhau nên vấn đề thứ 2 và vấn đề thứ 3 được nêu ra trong Hội nghị không đi đến nghị quyết gì.

Các đại biểu tham dự Hội nghị cũng đã thảo luận việc triệu tập Hội nghị Giơnevơ bàn về vấn đề Triều Tiên và việc lập lại hoà bình ở Đông Dương. *Tr. 491.*

19. *Kế hoạch Marshall, G.C. (Mác-san)*: Kế hoạch viện trợ kinh tế của Mỹ cho các nước tư bản châu Âu sau Chiến tranh thế giới thứ hai, do Mác-san, Quốc vụ khanh Chính phủ Mỹ, đề ra ngày 5-6-1947.

Thực chất của Kế hoạch Mác-san là nhằm thực hiện mưu đồ của đế quốc Mỹ khống chế kinh tế, quân sự và can thiệp vào công việc nội bộ của các nước khác. Các nước tiếp nhận Kế hoạch Mác-san phải dành cho Mỹ những đặc quyền có tính chất một chiều; phải ngưng buôn bán với Liên Xô và các nước dân chủ nhân dân. Phần lớn số tiền mà các nước nhận được từ Kế hoạch Mác-san, do sức ép của Mỹ đều chi vào mục đích quân sự. Ngoài ra, đế quốc Mỹ còn được phép xây dựng nhiều căn cứ quân sự tại các nước. *Tr. 185.*

20. *Luật cải cách ruộng đất*: Được Quốc hội nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà thông qua ngày 4-12-1953 tại kỳ họp thứ ba, Quốc hội khoá I. Luật cải cách ruộng đất nêu rõ mục đích, ý nghĩa cải cách ruộng đất là: Thủ tiêu quyền chiếm hữu ruộng đất của thực dân Pháp, đế quốc Mỹ và ở Việt Nam, xoá bỏ chế độ phong kiến chiếm hữu ruộng đất của giai cấp địa chủ để thực hiện người cày có ruộng, giải phóng sức sản xuất ở nông thôn, cải thiện đời sống nhân dân, đẩy mạnh kháng chiến.

Ngày 19-12-1953, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ký Sắc lệnh ban bố Luật cải cách ruộng đất.

Luật cải cách ruộng đất đã đáp ứng yêu cầu căn bản và cấp bách của hàng triệu nông dân; là chỗ dựa vững chắc cho nông dân đấu tranh xoá bỏ chế độ bóc lột phong kiến, đưa kháng chiến đến thắng lợi. *Tr. 409.*

21. *Liên hợp quốc*: Tổ chức quốc tế thành lập với mục đích ủng hộ và củng cố hoà bình, an ninh và phát triển hợp tác giữa các nước. Hiến chương Liên hợp quốc được các nước tham dự Hội nghị thành lập ở Xan Phranxixcô (Mỹ), ký ngày 26-6-1945 và có hiệu lực từ ngày 25-10-1945. Đến tháng 9-2006, Liên hợp quốc có 191 nước hội viên. Các cơ quan chính của Liên hợp quốc: Đại hội đồng Liên hợp quốc, Hội đồng bảo an, Ủy ban kinh tế xã hội, Ủy ban bảo trợ, Tòa án quốc tế và Ban Thư ký. Trụ sở Liên hợp quốc đóng tại Niu Oóc. *Tr. 251.*

22. *Mặt trận Liên Việt*: Thành lập tháng 3-1951 trên cơ sở thống nhất hai tổ chức Việt Nam Độc lập Đồng minh (Việt Minh) và Hội Liên hiệp Quốc dân Việt Nam (Liên Việt) nhằm củng cố và mở rộng khối đại đoàn kết toàn dân, đáp ứng yêu cầu mới của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp đang bước vào thời kỳ quyết liệt. Thành viên của Mặt trận Liên Việt gồm có Đảng Lao động Việt Nam, các đoàn thể, tôn giáo và các đảng phái yêu nước, đoàn kết đấu tranh cho mục đích chung là tiêu diệt thực dân Pháp, đánh bại can thiệp Mỹ, đưa sự nghiệp kháng chiến kiến quốc đến thắng lợi.

Sau thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Pháp, trước tình hình mới của sự nghiệp đấu tranh giành độc lập và thống nhất đất nước, thực hiện Nghị quyết Trung ương lần thứ tám (khoá II), nhằm mở rộng hơn nữa khối đại đoàn kết toàn dân, tháng 9-1955, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam được thành lập, tiếp tục sự nghiệp của Mặt trận Liên Việt. *Tr. 25.*

23. *Năm nguyên tắc cùng tồn tại hoà bình*: Được đề ra lần đầu tiên trong Hiệp định giữa Ấn Độ và Cộng hòa nhân dân Trung Hoa về buôn bán và quan hệ của Tây Tạng (thuộc Trung Quốc) với Ấn Độ (4-1954) gồm:

1. Tôn trọng lãnh thổ toàn vẹn và chủ quyền của nhau;
2. Không tiến công nhau;
3. Không can thiệp vào công việc của nhau;
4. Bình đẳng và cùng có lợi;
5. Cùng tồn tại hoà bình.

Tại Hội nghị Băngđung năm 1955, những nguyên tắc này được khẳng định lại. *Tr. 524.*

24. *Ngày 10-10-1954, ngày Thủ đô giải phóng*: Thi hành Hiệp định Giơnevơ, quân đội Pháp phải trao trả lại cho ta Thủ đô Hà Nội đúng thời hạn 80 ngày kể từ khi Hiệp định được ký kết.

Trước khi rút, quân đội Pháp tìm mọi cách phá hoại, hòng gây cho ta nhiều khó khăn khi vào tiếp quản. Chúng lấy cắp tài liệu và tài sản công cộng; phá hỏng máy móc hoặc tháo gỡ mang đi những bộ phận quan trọng. Chúng ra sức dụ dỗ, cưỡng ép đồng bào ta di cư vào Nam; cho bọn lưu manh gây rối trong thành phố. Chúng còn tìm cách phá hủy những di tích lịch sử và văn hoá của nhân dân ta.

Dưới sự lãnh đạo của Trung ương Đảng và Thành ủy Hà Nội, đồng bào Thủ đô, nhất là công nhân đã kiên trì đấu tranh chống lại âm mưu phá hoại của chúng và buộc chúng phải trao lại thành phố cho ta đúng thời hạn.

Ngày 9-10-1954, tốp lính Pháp cuối cùng rút qua cầu Long Biên.

Sáng ngày 10-10-1954, các đơn vị tiếp quản Thủ đô, dẫn đầu là Trung đoàn Thủ đô, giương cao cờ "Quyết chiến Quyết thắng" từ 5 cửa ô tiến vào giải phóng Hà Nội. Đến 15 giờ chiều ngày 10-10, việc tiếp quản thành phố đã hoàn thành. Cùng chiều hôm đó, 15 vạn nhân dân Hà Nội đã dự lễ mừng chiến thắng và ngày 10-10 đã trở thành ngày hội lớn của nhân dân Thủ đô. *Tr. 509.*

25. *Ngày toàn quốc kháng chiến*: Sau Cách mạng Tháng Tám 1945, nhân dân ta cần có hoà bình để xây dựng đất nước và củng cố lực lượng về mọi mặt. Chúng ta đã nhân nhượng và ký với Chính phủ Pháp Hiệp định sơ bộ 6-3-1946 và Tạm ước 14-9-1946. Nhưng ta càng nhân nhượng, thực dân Pháp càng lấn tới, vì chúng quyết chiếm nước ta một lần nữa.

Trước những hành động xâm lược trắng trợn của thực dân Pháp, đêm ngày 19-12-1946, cuộc kháng chiến toàn quốc bùng nổ.

Từ đó ngày 19-12 hằng năm trở thành ngày kỷ niệm lớn của dân tộc ta: Ngày toàn quốc kháng chiến. *Tr. 128.*

26. *Nhân đạo (L'Humanité)*: Tờ báo hằng ngày của Đảng Xã hội Pháp do Giăng Griôrét sáng lập năm 1904. Sau Đại hội lần thứ XVIII (Đại hội Tua), Đảng Cộng sản Pháp thành lập, báo *L'Humanité* trở thành cơ quan ngôn luận chính thức của Đảng Cộng sản Pháp.

Trong những năm hoạt động ở nước ngoài, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết nhiều bài đăng trên báo *L'Humanité*, tố cáo tội ác của thực dân Pháp ở các thuộc địa và kêu gọi nhân dân bị áp bức ở các thuộc địa đấu tranh giành độc lập tự do. Nhờ những hoạt động tích cực của Người, trong những năm 20, báo *L'Humanité* thường xuyên mở mục đăng đều đặn các bài tuyên truyền vấn đề thuộc địa, giáo dục giai cấp công nhân Pháp nhận thức đúng vấn đề thuộc địa và ủng hộ phong trào giải phóng dân tộc. *Tr. 303.*

27. *"Tinh ủy bí mật"*: Một nhật ký công tác gồm ba tập của A. P. Phêđrôp, nguyên Bí thư Tỉnh ủy Trécni-gốp thuộc Ucraina (Liên Xô trước đây). Nội dung những tập sách này phản ánh tinh thần kháng chiến anh dũng của nhân dân Xôviết trong vùng bị phát xít Đức chiếm đóng. Trong từng trang nhật ký, tác giả đặc biệt chú ý đến nhiệm vụ gìn giữ bí mật, coi đó là nguyên tắc sống còn của mọi hoạt động trong lòng địch, để bảo vệ tổ chức Đảng, bảo vệ cán bộ, bảo vệ phong trào kháng chiến: "Công việc làm phải hết sức bí mật", "Tinh ủy bí mật phải tuyệt đối không cho ai biết",

"Nơi nào mà tổ chức bí mật của Đảng vững thì ở đó quần chúng đấu tranh rất hăng."...

Thấy rõ nội dung "*Tinh ủy bí mật*" có thể giúp ích cho công cuộc kháng chiến của nhân dân ta, cuối năm 1951, Chủ tịch Hồ Chí Minh dưới bút danh Nguyễn Du Kịch đã lược dịch và giới thiệu "*Tinh ủy bí mật*" với lực lượng kháng chiến của ta. Đồng chí Trường Chinh nhận xét: Cuốn "*Tinh ủy bí mật*" của Phêđrôp do đồng chí Hồ Chí Minh dịch ra tiếng Việt đã trở thành sách gối đầu giường cho nhiều cán bộ, chiến sĩ chúng tôi trong thời gian kháng chiến chống thực dân Pháp. *Tr. 121.*

28. *Thường thức chính trị*: Gồm 50 bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh, ký bút danh Đ.X, đăng trên nhiều số báo *Cứu quốc* trong năm 1953.

Năm 1954, các bài viết này được Nhà xuất bản Sự thật tập hợp lại và in thành cuốn sách: *Thường thức chính trị* để cung cấp tài liệu học tập và tuyên truyền trong cán bộ và nhân dân. *Tr. 371.*

29. "*Tổ chức Hiệp ước phòng thủ Đông Nam Á*" (SEATO): Khối quân sự - chính trị nhằm chống lại phong trào giải phóng dân tộc và các lực lượng tiến bộ ở khu vực Đông - Nam Á, thành lập trên cơ sở Hiệp nước Manila được ký kết giữa các nước Mỹ, Anh, Pháp, Ôxtrâyliya, Niu Dilân, Pakixtan, Thái Lan, Philíppin tại Manila (Philíppin) vào ngày 8-9-1954. Theo điều khoản của Hiệp ước, các thành viên của khối SEATO có trách nhiệm giúp đỡ lẫn nhau trong trường hợp một nước bị tấn công hay có "nguy cơ bị tấn công". Không những thế, bản Hiệp ước còn cho phép các nước này tiến hành các hoạt động quân sự ngoài khu vực của các nước thành viên. Các nước tham gia Hiệp ước còn ký một văn kiện bổ sung cho phép thực hiện các điều khoản của Hiệp ước ở miền Nam Việt Nam, Lào và Campuchia, vi phạm trắng trợn các nghị quyết của Hội nghị Giơnevơ năm 1954. SEATO đã tổ chức nhiều cuộc tập trận, tích cực ủng hộ và can thiệp trực tiếp vào cuộc chiến tranh của Mỹ ở Đông Dương. Do những mâu thuẫn trong nội bộ các nước thành viên, năm 1976, khối SEATO tự tuyên bố giải tán. *Tr. 557.*

BẢN CHỈ DẪN TÊN NGƯỜI

B

BIÊRÚT BÔLEXLÁP (**Boleslaw Bierut**) (1892 - 1956). Nhà hoạt động nổi tiếng của Đảng, Nhà nước Ba Lan và của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế. Ông tham gia hoạt động cách mạng từ khi còn trẻ và gia nhập Đảng Cộng sản Ba Lan ngay khi Đảng được thành lập (1918). Trong thời kỳ Ba Lan bị phát xít Đức chiếm đóng, ông hoạt động bí mật và là một trong những người lãnh đạo Đảng Công nhân và là Chủ tịch Hội đồng nhân dân tối cao từ tháng 1-1944.

Sau khi Ba Lan được giải phóng, ông được Đảng và Nhà nước Ba Lan cử giữ nhiều trọng trách như: Chủ tịch nước Cộng hòa nhân dân Ba Lan (1947 - 1952), Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng (1952 - 1954), Chủ tịch Đảng Công nhân thống nhất Ba Lan từ tháng 9-1949. Từ tháng 3-1954, ông là Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng và Chủ tịch Ban Chấp hành toàn quốc Mặt trận dân tộc Ba Lan.

C

CHU AN LAI (1898 - 1976). Nhà hoạt động của Đảng Cộng sản và Nhà nước Trung Quốc, nguyên Phó Chủ tịch Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc (1956 - 1976).

Năm 1919, ông theo học ở Pháp. Tại đây, ông tham gia thành lập tổ chức mácxít, rồi gia nhập Đảng Cộng sản Pháp. Cùng năm này, ông gặp Nguyễn Ái Quốc. Năm 1924, ông về nước và được cử làm Chủ nhiệm chính trị Trường Quân sự Hoàng Phố. Năm 1927, là một trong những người lãnh đạo cuộc khởi nghĩa Nam Xương. Sau đó ông được cử làm Ủy viên Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc. Năm 1928, là Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng. Ông là một trong những người lãnh đạo cuộc Vạn lý trường chinh (1934) và là người thay mặt Đảng Cộng sản Trung Quốc đàm phán với Quốc dân Đảng Trung Quốc, thực hiện Quốc - Cộng hợp tác trong kháng chiến chống phát xít Nhật (1937 - 1945).

Cách mạng Trung Quốc thành công, là Thủ tướng kiêm Bộ trưởng Bộ Ngoại giao, Phó Chủ tịch Hội nghị Chính trị hiệp thương. Ông là Trưởng đoàn đại biểu Chính phủ nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa tại Hội nghị Giơnevơ (1954) và Hội nghị Băngđung (1955). Đầu tháng 7-1954, Thủ tướng Chu Ân Lai đã gặp gỡ và trao đổi với Chủ tịch Hồ Chí Minh về tình hình và phương án đấu tranh tại Hội nghị Giơnevơ.

CHU ĐỨC (1886 - 1976). Năm 1911, tham gia khởi nghĩa Vân Nam. Sau đó, là Thiếu tướng Lữ trưởng của quân đội Vân Nam. Năm 1922, sang Đức học và tham gia Đảng Cộng sản Trung Quốc. Năm 1925, học Đại học Phương Đông (Liên Xô) tại lớp huấn luyện quân sự bí mật. Năm 1926, về nước. Năm 1927, tham gia lãnh đạo cuộc khởi nghĩa Nam Xương. Năm 1934, tham gia Vạn lý trường chinh. Thời kỳ chiến tranh chống Nhật, ông giữ chức Tổng Chỉ huy và Tổng Tư lệnh Bát lộ quân, Phó Chủ tịch Ủy ban Quân ủy Trung ương kiêm Phó Tổng Tư lệnh Chiến khu 2. Tháng 9-1949, được bầu làm Phó Chủ tịch Chính phủ nhân dân Trung ương. Tháng 10-1949, là Bộ trưởng Bộ Quốc phòng kiêm Tổng Tư lệnh Giải phóng quân nhân dân Trung Quốc. Năm 1954, là Phó Chủ tịch nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa, Phó Chủ tịch Hội đồng Quốc phòng. Năm 1955, được phong hàm Nguyên soái. Từ năm 1959, được bầu là Ủy viên trưởng Ủy ban Thường vụ Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc các khóa II, III, IV. Chu Đức được bầu là Ủy viên Trung ương Đảng tại Hội nghị Trung ương lần thứ ba (khóa VI), được bầu vào Bộ Chính trị tại Hội nghị Trung ương lần thứ năm (khóa VI), vào Bộ Chính trị, Ban Bí thư tại Đại hội của Đảng Cộng sản Trung Quốc lần thứ VII, VIII, IX, X.

D

DAPÔTÔTXKY, ANTÔNIN (**Antonin Zápotocki**) (1884 - 1957). Nhà hoạt động nổi tiếng của Đảng Cộng sản và Nhà nước Tiệp Khắc (cũ). Ông tham gia Đảng Xã hội - Dân chủ Tiệp Khắc từ năm 1902; gia nhập Đảng Cộng sản Tiệp Khắc ngay khi mới thành lập (1921) và giữ nhiều trọng trách của Đảng và Nhà nước: Bí thư Trung ương Đảng (1922 - 1929), Ủy viên Bộ Chính trị Đảng Cộng sản Tiệp Khắc, Tổng Thư ký các công đoàn cách mạng Tiệp Khắc (1929 - 1939); Ủy viên dự khuyết rồi Ủy viên Ban Chấp hành Liên hiệp Công đoàn quốc tế; Chủ tịch Hội đồng Trung ương các Công đoàn Tiệp Khắc (1945); Phó Thủ tướng (1948) và Thủ tướng (1948 - 1953); Chủ tịch nước Cộng hòa nhân dân Tiệp Khắc (1953 - 1957). *Tr.* 301.

DAVÁTXKI, ALÉCHXĂNGĐƠ (**A. Zawadzki**) (1899 - 1964). Nhà hoạt động của Đảng và Nhà nước Ba Lan, một trong những người tổ chức Liên đoàn những người yêu nước và Quân đội nhân dân Ba Lan, là đảng viên Đảng Cộng sản Ba Lan từ năm 1923.

Trong những năm Chiến tranh thế giới thứ hai, ông là Tổng tham mưu Quân du kích Ba Lan, Phó Tư lệnh quân đội Ba Lan ở Liên Xô. Từ năm 1944 đến năm 1948, là Ủy viên Bộ Chính trị Ban Chấp hành Trung ương Đảng Công nhân thống nhất Ba Lan. Từ năm 1949 đến năm 1952, làm Phó Thủ tướng Chính phủ nước Cộng hòa nhân dân Ba Lan. Từ năm 1952, được bầu làm Chủ tịch Hội đồng Nhà nước nước Cộng hòa nhân dân Ba Lan.

Đ

ĐẶNG VĂN NGŨ (1910 - 1967). Bác sĩ, liệt sĩ, Anh hùng lao động, quê ở làng An Cựu - thành phố Huế (nay là Thừa Thiên - Huế). Ông là một nhà khoa học tài năng, có nhiều đóng góp trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ xâm lược. Là người có nhiệt tình yêu nước, ngay từ khi còn trẻ ông đã nuôi chí làm bác sĩ, làm nhà khoa học để cứu giúp nhân dân, xây dựng đất nước. Năm 1937, tốt nghiệp Trường Đại học Y - Dược khoa Hà Nội loại xuất sắc, ông được giữ ở lại trường làm trợ lý nghiên cứu và giảng dạy. Năm 1941, được cử sang Nhật Bản tu nghiệp, chính trong thời gian này, ông đã phát minh cách nuôi cấy và tạo ra nấm Pênêxilin dùng làm thuốc kháng sinh.

Năm 1945, mặc dù nhận được rất nhiều lời chào mời đến làm việc tại các trường đại học danh tiếng ở Pháp và Hoa Kỳ, Bác sĩ Đặng Văn Ngũ vẫn quyết định trở về nước tham gia kháng chiến. Tại Chiên khu Việt Bắc, trong điều kiện cơ sở vật chất vô cùng thiếu thốn, khó khăn, ông vẫn miệt mài nghiên cứu và đã thành công trong việc nuôi cấy và chế ra dung dịch Pênêxilin, kịp thời cứu chữa hàng nghìn thương binh. Bác sĩ Đặng Văn Ngũ còn là người đi đầu trong việc tiêu diệt các căn bệnh sốt rét, ký sinh trùng ở Việt Nam.

Trong kháng chiến chống Mỹ, ông trực tiếp vào chiến trường, khắp nẻo đường Trường Sơn để nghiên cứu, điều trị bệnh sốt rét cho bộ đội. Tháng 4-1967, Bác sĩ Đặng Văn Ngũ đã hy sinh anh dũng trên chiến trường Vĩnh Linh - Quảng Trị. *Tr.* 463.

ĐỒ CÁTXTORI (Castries, Christian Marie Ferdinand de la Croisade De). Đờ Cátxtori, sinh năm 1902, tham gia Chiến tranh thế giới thứ hai và bị bắt làm tù binh nhưng sau đó trốn thoát và đi theo các lực lượng kháng chiến Pháp ở Bắc Phi.

Năm 1951, Đờ Cátxtori sang Đông Dương, là chỉ huy quân Pháp khu vực Nam đồng bằng Bắc Bộ. Bị thương trở về Pháp. Tháng 8-1953, sang Đông Dương lần thứ hai với quân hàm Đại tá, được cử chỉ huy tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ, sau thăng quân hàm Thiếu tướng. Ngày 7-5-1954, tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ bị tiêu diệt, Đờ Cátxtori và toàn bộ Ban Tham mưu bị quân ta bắt làm tù binh. *Tr.* 452.

ĐUYCLÔ, GIÁC (Jacques Duclos) (1896 - 1975). Nhà hoạt động có tên tuổi của Đảng Cộng sản Pháp và của phong trào cộng sản quốc tế. Ông gia nhập Đảng Cộng sản năm 1921. Năm 1926 là Ủy viên Trung ương Đảng Cộng sản Pháp đồng thời là Nghị sĩ Quốc hội Pháp. Năm 1931, được cử vào Bộ Chính trị Trung ương Đảng Cộng sản Pháp. Năm 1935, là Ủy viên Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản.

Trong những năm nước Pháp bị phát xít Đức chiếm đóng, cùng với M.Tô-rê, G.Đuyclô là một trong những người lãnh đạo cuộc đấu tranh của những người cộng sản và yêu nước Pháp, một trong những người lãnh đạo cuộc khởi nghĩa Pari (1944) giải phóng nước Pháp. Từ năm 1946, ông là Trưởng đoàn Đảng Cộng sản trong Quốc hội Pháp. G.Đuyclô là Phó Chủ tịch Quốc hội Pháp (1946 - 1952), Thượng nghị sĩ Pháp (1959). Ông đã hoạt động và gặp gỡ với Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh vào các năm 1919, 1946, 1957 và là người đồng chí gần gũi, người bạn thân thiết của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

G

GÓTVAN, CLÊMEN (Klement Gottwald) (1896 - 1953). Nhà hoạt động xuất sắc của Đảng Cộng sản và Nhà nước Tiệp Khắc, của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế. Clêmen Gótvan tham gia phong trào công nhân từ năm 1912 và gia nhập Đảng Cộng sản Tiệp Khắc ngay khi mới thành lập (1921), là Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng năm 1925, và Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Tiệp Khắc (1929 - 1945); Ủy viên Ban Chấp hành rồi Bí thư Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản (1935 - 1943). Trong những năm Chiến tranh thế giới thứ hai, C.Gótvan đứng đầu Ban lãnh đạo hải ngoại của Đảng Cộng sản Tiệp Khắc tại Liên Xô, đã tổ chức và chỉ đạo cuộc đấu tranh chống sự chiếm đóng của phát xít Đức.

Sau khi Tiệp Khắc được giải phóng, ông là Chủ tịch Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Tiệp Khắc và là Phó Chủ tịch Chính phủ Mặt trận dân tộc Séc và Slôvaki (1945 - 1946), rồi Chủ tịch Chính phủ Tiệp Khắc (1946 - 1948). Ông được bầu làm Thủ tướng Chính phủ (1946) và từ tháng 6-1948 ông là Chủ tịch nước Cộng hòa nhân dân Tiệp Khắc cho đến khi qua đời.

GORÔDA, PÊTORU (Petru Groza) (1884 - 1958). Nhà hoạt động chính trị, xã hội Rumani. Ông là Chủ tịch Chính phủ liên hiệp các lực lượng dân chủ Rumani (1945 - 1947), Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa nhân dân Rumani (1947 - 1952), sau đó là Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Quốc hội nước Cộng hòa nhân dân Rumani (1952 - 1958).

GRÓTTOVÔN, ÔTTÔ (**Otto Grotwohl**) (1894 - 1964). Nhà hoạt động có tên tuổi của phong trào công nhân và Nhà nước Đức, nhà hoạt động của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế. Ông là một trong những người lãnh đạo phong trào đấu tranh thống nhất dân chủ chống phát xít ở nước Đức trong những năm Chiến tranh thế giới thứ hai.

Sau khi Nhà nước Đức quốc xã sụp đổ, ông giữ nhiều chức vụ quan trọng như Chủ tịch Đảng Xã hội - Dân chủ Đức. Tại Đại hội thống nhất Đảng Cộng sản và Đảng Xã hội - Dân chủ Đức (4-1946), được bầu làm đồng Chủ tịch Đảng Xã hội thống nhất Đức cùng với Vinhem Pích, Chủ tịch Hội đồng nhân dân và Hội đồng lập hiến (1948 - 1949), Thủ tướng nước Cộng hòa dân chủ Đức từ ngày thành lập (1949).

GHÊOÓCGHIU ĐÊ, GIOÓC (**Gheorghe Gheorghiu - Dej**) (1901 - 1965). Gia nhập Đảng Cộng sản Rumani (1930), là Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng (1935), Tổng Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng từ năm 1945, Bí thư thứ nhất Ban Chấp hành Trung ương Đảng từ năm 1955. Ông là Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng (1952 - 1955), Chủ tịch Hội đồng Nhà nước nước Cộng hòa nhân dân Rumani từ năm 1961.

H

HOÀNG HOA THÁM (tức Đê Thám) (1862 - 1913). Lãnh tụ cuộc khởi nghĩa nông dân chống thực dân Pháp cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX ở vùng Yên Thế (Bắc Giang). Ông tham gia khởi nghĩa từ năm 1888, nhờ dũng cảm và tài thao lược, ông trở thành thủ lĩnh của nghĩa quân. Cuộc khởi nghĩa do ông lãnh đạo kéo dài 30 năm và gây cho quân Pháp nhiều thiệt hại.

Năm 1913, Hoàng Hoa Thám bị một tên tay sai của thực dân Pháp sát hại, cuộc khởi nghĩa bị dập tắt.

HOÀNG QUỐC VIỆT (1905 - 1992). Tên thật là Hạ Bá Cang, quê ở Đáp Cầu, Bắc Ninh. Tham gia cách mạng từ năm 1925, gia nhập tổ chức Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên từ năm 1928. Năm 1930, được bầu làm Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương lâm thời của Đảng Cộng sản Việt Nam. Năm 1931, bị Pháp bắt và kết án khổ sai, đưa đi đày ở Nhà tù Côn Đảo. Năm 1936, ra tù ông lại tiếp tục hoạt động. Tại Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng (8-1937), ông được bầu làm Ủy viên Trung ương Đảng Cộng sản Đông Dương. Năm 1941, làm Ủy viên Ban Thường vụ Trung ương Đảng. Tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng (2-1951), ông được bầu làm Ủy viên Bộ Chính trị, là Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam. Tại Đại hội Đảng lần thứ III (9-1960), ông được bầu lại làm Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, làm Viện trưởng Viện Kiểm sát nhân dân tối cao. Năm 1961, là Chủ tịch Tổng Công đoàn Việt Nam. Năm 1977, là Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam.

HỒ TÙNG MẬU (1896 - 1951). Tên thật là Hồ Bá Cự, quê ở huyện Quỳnh Lưu, Nghệ An. Ông tham gia hoạt động cách mạng từ lúc còn trẻ và đã nhiều năm hoạt động ở Thái Lan và Trung Quốc. Năm 1923, cùng Lê Hồng Phong, Lê Hồng Sơn, Phạm Hồng Thái lập nhóm Tâm tâm xã.

Ông là một trong những người đầu tiên tham gia Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên, tổ chức tiền thân của Đảng ta và đã tham dự các lớp huấn luyện chính trị ở Quảng Châu, Trung Quốc do Nguyễn Ái Quốc tổ chức.

Ông còn là người tích cực liên hệ với Hội quốc tế Cứu tế đỏ và vận động Luật sư H.Lôđôbi đấu tranh về mặt pháp lý đòi chính quyền Anh ở Hồng Kông phải trả tự do cho Nguyễn Ái Quốc khi Người bị chúng bắt giam trái phép tại Hồng Kông (1931). Ông bị cảnh sát Anh tại Hồng Kông bắt tháng 6-1931 và trục xuất khỏi tô giới Anh đưa về nước, bị kết án tử hình, sau giảm xuống chung thân. Sau Cách mạng Tháng Tám, ông đã được Đảng và Nhà nước ta giao giữ nhiều chức vụ quan trọng như Chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính Liên khu V (1946), Tổng thanh tra Chính phủ (1947). Tại Đại hội lần thứ II của Đảng (2-1951), ông được bầu là Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng.

Hồ Tùng Mậu đã hy sinh trên đường đi công tác tại Thanh Hóa ngày 23-7-1951. Ông được Đảng và Nhà nước ta truy tặng Huân chương Hồ Chí Minh.

HÓTGIA, ĂNGVE (Enver Hodja) (1908 - 1985). Nhà hoạt động có tên tuổi của Đảng và Nhà nước Anbani. Ông là một trong những người tích cực hoạt động cho việc thành lập Đảng Cộng sản Anbani (từ năm 1948 đổi tên thành Đảng Lao động Anbani) và tham gia phong trào giải phóng dân tộc chống sự chiếm đóng của phát xít Italia, bị tòa án phát xít kết án vắng mặt tội tử hình. Đảng viên Đảng Cộng sản Anbani rồi Ủy viên Trung ương Đảng từ năm 1941.

Khi nước Cộng hòa nhân dân Anbani ra đời, ông liên tục được cử giữ những chức vụ quan trọng của Đảng và Nhà nước: Bộ trưởng Ngoại giao (1946 - 1952), Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng (1946 - 1954), Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Anbani (1948) và Bí thư thứ nhất Đảng Lao động Anbani (1948 - 1985). Từ năm 1957, E.Hótgia là Tổng Tư lệnh lực lượng vũ trang và Chủ tịch Hội đồng Quốc phòng Anbani.

K

KIM NHẬT THÀNH (1912 - 1994). Lãnh tụ Đảng và Nhà nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên. Ông tham gia cách mạng thời còn niên thiếu và gia nhập Đảng Cộng sản Triều Tiên năm 1931. Năm 1934, ông tổ chức các đội du kích Triều Tiên tại Mãn Châu, sau đó, là người chỉ huy quân đội cách mạng Triều Tiên và tham gia cuộc chiến tranh giải phóng đất nước khỏi ách chiếm đóng của phát xít Nhật.

Từ năm 1946, ông được bầu làm Bí thư thứ nhất Bộ Tổ chức Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Triều Tiên và làm Chủ tịch Ủy ban nhân dân lâm thời Bắc Triều Tiên, sau đó làm Thủ tướng Chính phủ nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên, Chủ tịch Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Triều Tiên. Trong những năm chống Mỹ (1950 - 1953), Kim Nhật Thành được cử làm Chủ tịch Ủy ban Quân sự nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên, Tổng Tư lệnh Quân đội nhân dân Triều Tiên.

L

LA QUÝ BA. Sinh năm 1905, người tỉnh Quảng Đông (Trung Quốc), tham gia Đảng Cộng sản Trung Quốc năm 1931. Sau khi ở Liên Xô về, ông làm công tác chính trị

trong Quân đoàn 6 Hồng quân công nông (1935), tham gia Vạn lý trường chinh. Sau đó, làm Bí thư Đảng ủy Khu Tây Bắc Sơn Tây, Chính ủy Bộ Tổng chỉ huy Tân quân khu Tây Bắc Sơn Tây, Chính ủy kiêm Tư lệnh Phân khu 8 quân khu Tây Bắc Sơn Tây, Chính ủy Quân đoàn 8 dã chiến quân thứ nhất...

Sau năm 1949, làm Chủ nhiệm Văn phòng Quân ủy Trung ương, Chủ nhiệm Văn phòng đối ngoại Quân ủy Trung ương, Đại sứ đặc mệnh toàn quyền đầu tiên của nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa tại nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Thứ trưởng Bộ Ngoại giao, cố vấn Bộ Ngoại giao Trung Quốc, Ủy viên Hội nghị Hiệp thương chính trị toàn quốc, được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa VIII, là Ủy viên Ủy ban cố vấn Trung ương Đảng khóa XII, XIII.

Đầu những năm 50, La Quý Ba là Trưởng đoàn cố vấn chính trị Trung Quốc tại Việt Nam.

LAVAN PIE (Pierre Laval) (1883 - 1945). Nghị sĩ Quốc hội Pháp trong thời gian 1914 - 1919 và 1924 - 1927, Thủ tướng nước Pháp trong những năm 1931 - 1932 và 1935 - 1936.

Khi Chiến tranh thế giới thứ hai bùng nổ, P.Lavan là người thay mặt Chính phủ Pétan ký "Hiệp ước hòa bình", đầu hàng phát xít Đức, trở thành người đứng đầu Chính phủ bù nhìn Visi (1942 - 1944).

Khi nước Pháp được giải phóng (1944), P.Lavan bỏ chạy ra nước ngoài. Tháng 8-1945, P.Lavan bị Chính phủ Áo trao trả cho Chính phủ Pháp và bị xử như kẻ phản bội.

LANIEN, G. (G.Laniel) (1889 - 1975). Nghị sĩ Quốc hội, nhiều lần làm Bộ trưởng các bộ: Tài chính, Bưu điện; nguyên Thủ tướng nước Cộng hòa Pháp (1953 - 1954).

Sau khi lên làm Thủ tướng nước Pháp (6-1953), Chính phủ G.Lanien được Quốc hội Pháp cho "toàn quyền hành động" trong cuộc chiến tranh xâm lược Đông Dương. Từ chỗ dựa vào viện trợ Mỹ đến chỗ lệ thuộc vào Mỹ trong chính sách đối nội và đối ngoại, chính quyền Lanien đã cùng với giới chức thực dân ở Đông Dương chủ trương giành thế chủ động trên chiến trường và rút khỏi chiến tranh trong danh dự. Nhưng Chính phủ G.Lanien đã sụp đổ cùng với sự thất bại của chủ trương này (6-1954).

LÊNIN, V.I. (1870 - 1924). Lãnh tụ thiên tài, người thầy vĩ đại của giai cấp vô sản thế giới, người sáng lập Đảng Cộng sản Liên Xô và Nhà nước Liên Xô, người tổ chức và lãnh đạo thắng lợi Cách mạng Tháng Mười Nga, sáng lập Quốc tế Cộng sản.

Kế tục sự nghiệp của C.Mác, Ph.Ăngghen, V.I.Lênin là người kiên quyết đấu tranh bảo vệ sự trong sáng của chủ nghĩa Mác và phát triển sáng tạo cả ba bộ phận cấu thành chủ nghĩa Mác (triết học, kinh tế chính trị học và chủ nghĩa cộng sản khoa học).

Lênin còn là người đưa ra nhiều luận điểm cơ bản và quan trọng về cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc ở các nước thuộc địa và phụ thuộc.

Tư tưởng của V.I.Lênin đã ảnh hưởng lớn đến việc chuyển biến về chất lượng tư tưởng của Nguyễn Ái Quốc giúp Người tìm thấy con đường giải phóng dân tộc Việt Nam.

LÊ VĂN HIẾN (1904 - 1997). Người xã Phước Ninh, thành phố Đà Nẵng, xuất thân trong một gia đình lao động.

Học xong trung học, năm 1922 trúng tuyển vào làm nhân viên bưu điện Đà Nẵng. Năm 1927, ông cùng một số đồng chí thành lập chi bộ Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên đầu tiên ở Hà Nội. Năm 1929 bị bắt, sau được tha, phải đi vào làm việc ở Nha Trang (Khánh Hoà). Tại đây, ông vẫn tiếp tục hoạt động cách mạng. Năm 1930, lại bị bắt, chịu án 5 năm tù khổ sai, giam ở ngục Kon Tum.

Năm 1935, mãn hạn tù ông về Đà Nẵng, được phân công làm công tác tài chính của Đảng. Tháng 5-1940 bị bắt lần nữa. Tháng 5-1945, tham gia chuẩn bị khởi nghĩa ở Đà Nẵng.

Sau Cách mạng Tháng Tám (1945), ông được giao nhiều trọng trách: Chủ tịch Ủy ban nhân dân Đà Nẵng rồi Bộ trưởng Bộ Lao động (1945), Bộ trưởng Bộ Tài chính (1946 - 1959), Phó Chủ tịch Hội đồng Quốc phòng tối cao (1948), Phó Chủ nhiệm Ủy ban Kế hoạch Nhà nước (1958).

Từ năm 1962, ông được cử làm Đại sứ đặc mệnh toàn quyền của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà tại Vương quốc Lào trong suốt 15 năm liên tục.

LÝ THƯỜNG KIỆT (1019 - 1105). Anh hùng dân tộc, nhà quân sự lỗi lạc thời Lý, người phò tá Thái Hòa, Thăng Long - nay là Hà Nội, là người tinh thông văn, võ, tên thật là Ngô Tuấn, được ban họ vua và được phong làm Phụ quốc Thái úy đời Lý Nhân Tông.

Ngày 27-10-1075, Lý Thường Kiệt với cương vị người đứng đầu quân đội đã chủ động mang quân tiến đánh thành Ung Châu trước khi quân Tống chuẩn bị tiến đánh nước ta. Sau đó, ông rút quân về bố phòng ở phòng tuyến sông Như Nguyệt (sông Cầu) sẵn sàng đón đánh quân Tống.

Trong những năm 1076 - 1077, Lý Thường Kiệt là người chỉ huy và giành thắng lợi trong cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Tống.

M

MÁC, CÁC (**Karl Marx**) (1818 - 1883). Lãnh tụ vĩ đại và người thầy của giai cấp công nhân quốc tế, người sáng lập chủ nghĩa cộng sản khoa học.

C.Mác không chỉ là nhà lý luận thiên tài mà còn là nhà cách mạng vĩ đại. Năm 1847, ông gia nhập Liên minh những người cộng sản. Năm 1864, ông là người sáng lập và là linh hồn của Quốc tế thứ I. Năm 1848, C.Mác cùng với Ph.Ăngghen hoàn thành tác phẩm *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản* - Cương lĩnh có tầm quan trọng đặc biệt, đầu tiên của giai cấp vô sản. Sau đó, C.Mác hoàn thành bộ *Tư bản* (tập I, xuất bản năm 1867; tập II, III xuất bản sau khi C.Mác qua đời với sự cộng tác của Ph.Ăngghen vào các năm 1885 và 1894). Cùng với hàng loạt tác phẩm khác của mình, bộ *Tư bản* của C.Mác đã chứa đựng những nguyên lý quan trọng của chủ nghĩa cộng

sản khoa học, trong đó, có học thuyết về giá trị thặng dư, chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử... Từ sự phân tích sứ mệnh lịch sử của giai cấp vô sản, C.Mác đã chỉ rõ sự phát triển tất yếu của lịch sử nhân loại là đi tới chủ nghĩa cộng sản.

MÁCSAN, GIOÓCGIÓ (George Marshall) (1880 - 1959). Đại tướng Mỹ (1944), Tham mưu trưởng lục quân Mỹ từ năm 1939, Tổng Tham mưu trưởng quân đội Mỹ trong Chiến tranh thế giới thứ hai, Bộ trưởng Ngoại giao Mỹ (1947 - 1948), tác giả của "Kế hoạch Mácsan".

Trong thời gian là quốc vụ khanh (1950 - 1951), G.Mácsan là một trong những người tích cực thi hành chiến lược "chiến tranh lạnh" chống Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa, là một trong những người đề xướng việc thành lập Khối liên minh quân sự Bắc Đại Tây Dương (NATO).

MAO TRẠCH ĐÔNG (1893 - 1976). Quê ở huyện Tương Đàm, Hồ Nam (Trung Quốc).

Sau khởi nghĩa Vũ Xương năm 1911, tham gia Tân quân Hồ Nam. Một trong những người sáng lập *Tân dân học hội* (4-1918), sau đó, lên Bắc Kinh làm trợ lý thư viện Trường Đại học Bắc Kinh. Năm 1919, về Hồ Nam lãnh đạo phong trào phản đế phản phong, sáng lập và chủ biên tờ *Tương giang bình luận*. Năm 1920, đứng ra tổ chức *Văn hóa thư xã* và Hội Nghiên cứu Nga. Tháng 7-1921, đại biểu nhóm cộng sản Trường Sa dự Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ nhất Đảng Cộng sản Trung Quốc, sau đó, phụ trách Bí thư Khu ủy khu vực Hồ Nam,...

Tại Đại hội III Đảng Cộng sản Trung Quốc (6-1923), được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương và Trung ương Cục, là Bí thư Trung ương Cục kiêm phụ trách công tác tổ chức.

Năm 1924, giúp Tôn Trung Sơn cải tổ hoạt động của Quốc dân Đảng. Tại Đại hội I và II của Quốc dân Đảng, được bầu là Ủy viên dự khuyết, làm Tổng biên tập tờ *Tuần báo chính trị* của Quốc dân Đảng. Tháng 11-1926, là Bí thư Ủy ban nông dân của Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc, được bầu là Ủy viên Trung ương dự khuyết (1927), Ủy viên chính thức Ban Chấp hành Trung ương (1928). Tại Hội nghị Trung ương lần thứ ba (khóa VI) trúng cử Ủy viên dự khuyết Bộ Chính trị, rồi Ủy viên chính thức Bộ Chính trị (1933).

Năm 1931, Mao Trạch Đông trúng cử Chủ tịch Ban Chấp hành Trung ương nước Cộng hòa Xôviết Trung Hoa và Chủ tịch Chính phủ dân chủ công nông Trung ương. Sau đó, tham gia lãnh đạo cuộc Vạn lý trường chinh (10-1934). Tại Hội nghị Tuân Nghĩa, được bầu vào Thường vụ Bộ Chính trị (1-1935), là Chủ tịch Ủy ban Quân sự Trung ương (12-1936), làm Chủ tịch Bộ Chính trị và Chủ tịch Ban Bí thư Trung ương (2-1943).

Tháng 9-1949, Hội nghị hiệp thương chính trị toàn quốc lần thứ nhất bầu ông làm Chủ tịch Chính phủ nhân dân Trung ương và Chủ tịch Hội nghị hiệp thương chính trị toàn quốc. Mao Trạch Đông có nhiều lần gặp gỡ, trao đổi, hội đàm với Hồ Chí Minh.

NAVA, HÃNGRI (**Henri Navarre**). Sinh năm 1898, Đại tướng Pháp, từng tham gia đàn áp nhiều cuộc đấu tranh của nhân dân các nước thuộc địa Pháp ở châu Phi như: Xiri, Maroc, Angiêri, v.v.. Sau Chiến tranh thế giới thứ hai, H.Nava được cử làm Tham mưu trưởng lục quân Khối liên minh quân sự Bắc Đại Tây Dương (NATO).

Tháng 5-1953, H. Nava được Chính phủ Pháp cử sang làm Tổng Chỉ huy quân viễn chinh Pháp ở Đông Dương. Chính H. Nava vạch ra một kế hoạch quân sự hồng bình định Đông Dương trong 18 tháng. Nhưng ngay sau thất bại của Pháp ở Điện Biên Phủ, Kế hoạch Nava bị phá sản và Nava bị triệu hồi về nước (6-1954).

NÊRU, GIAOAHAROLAN (**Jawaharlal Nehru**) (1889 - 1964). Nhà hoạt động chính trị và nhà nước nổi tiếng của Ấn Độ. J.Nêru là học trò và người kế tục sự nghiệp của M.Găngđi trong cuộc đấu tranh giành và bảo vệ độc lập dân tộc của Ấn Độ.

Năm 1912, J.Nêru gia nhập Đảng Quốc đại và là Ủy viên Ủy ban toàn Ấn Độ của Đảng. Năm 1929, ông là Tổng Thư ký của Đảng và là Chủ tịch Đảng trong các năm 1929 - 1930, 1935, 1936 - 1937, 1946, 1951 - 1954. Ông là Phó Thủ tướng kiêm Bộ trưởng Ngoại giao (1946). Khi Ấn Độ tuyên bố độc lập (1947), ông giữ chức Thủ tướng Chính phủ kiêm Bộ trưởng Ngoại giao. J.Nêru là người có nhiều đóng góp vào sự nghiệp hòa bình thế giới. Ông là một trong những người đề xướng năm nguyên tắc chung sống hòa bình tại Hội nghị Băngđung (Indônêxia) và là một trong những người sáng lập Tổ chức các nước Không liên kết.

NGÔ ĐÌNH DIỆM (1901 - 1963). Quê ở tỉnh Quảng Bình. Đã học đỗ Thành chung, tốt nghiệp trường Hậu bổ, làm Tri huyện Hương Trà, Tri phủ Hải Lăng, Quản đạo Ninh Thuận, rồi Thượng thư Bộ Lại (4 tháng) trong Chính phủ Nam triều (1933).

Sau khi Nhật đảo chính Pháp, Nhật lập Chính phủ Trần Trọng Kim, Ngô Đình Diệm vào miền Nam ở với anh là Ngô Đình Thục, Giám mục địa phận Vĩnh Long. Từ năm 1950 đến năm 1954, Ngô Đình Diệm qua Nhật, Italia rồi đến Mỹ, Bỉ, Pháp. Trong thời gian này Ngô Đình Diệm được Hồng y giáo chủ Spenman đỡ đầu, liên hệ với nhiều chính khách.

Năm 1954, Hiệp định Giơnevơ được ký kết, Chính phủ Mỹ vận động Pháp và Bảo Đại chấp nhận để Ngô Đình Diệm làm Thủ tướng ở miền Nam. Tháng 10-1955, với thủ đoạn "trung cầu dân ý", Ngô Đình Diệm đã lật Bảo Đại lên làm Tổng thống, cầm đầu "Chính phủ Việt Nam Cộng hòa". Ngô Đình Diệm không chỉ phá hoại Hiệp định Giơnevơ mà còn thi hành đường lối chia cắt Bắc Nam, "chống cộng", đàn áp phong trào dân chủ, đàn áp tôn giáo,... Cùng với chế độ gia đình trị, Ngô Đình Diệm liên tiếp bị phản đối và bị bắn chết trong vụ đảo chính ngày 2-11-1963.

NGUYỄN LƯƠNG BẰNG (tức Sao Đỏ) (1904-1979). Quê ở xã Thanh Tùng, Thanh Miện, Hải Dương. Khi lớn lên, làm công nhân tàu biển. Năm 1925, gặp Nguyễn Ái Quốc ở Quảng Châu (Trung Quốc) và bắt đầu hoạt động cách mạng, được Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên cử về nước hoạt động. Năm 1928, từ Hải Phòng, được tổ chức phái đi công tác tại Hồng Kông, Quảng Châu, Thượng Hải. Ông gia nhập nhóm cộng sản đầu tiên của người Việt Nam ở Trung Quốc.

Năm 1931, bị mật thám Pháp bắt đưa về nước và bị kết án 20 năm tù khổ sai. Năm 1932, vượt ngục và tiếp tục hoạt động cách mạng. Năm 1933, lại bị thực dân Pháp bắt, bị kết án tù chung thân và đày đi Sơn La. Năm 1943, lại vượt ngục và trở về hoạt động cách mạng. Năm 1944, được Đảng chỉ định làm Ủy viên dự khuyết Ban Chấp hành Trung ương Đảng, phụ trách công tác tài chính và binh vận. Năm 1945, tại Hội nghị toàn quốc của Đảng, được bầu làm Ủy viên chính thức Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Tại Đại hội Quốc dân Tân Trào, được bầu vào Ủy ban dân tộc giải phóng toàn quốc. Sau Cách mạng Tháng Tám, liên tục là Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Từ Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ III đến Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IV, ông là Trưởng ban Kiểm tra Trung ương Đảng. Ông đã lần lượt giữ các chức vụ: Tổng Giám đốc Ngân hàng quốc gia Việt Nam; Đại sứ đặc mệnh toàn quyền nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa tại Liên Xô; Tổng Thanh tra của Chính phủ. Tại Quốc hội khoá III, kỳ họp thứ năm, ông được bầu làm Phó Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Sau khi nước nhà thống nhất, Quốc hội khoá VI đã bầu ông làm Phó Chủ tịch nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

NGUYỄN HUỆ - QUANG TRUNG (1753 - 1792). Anh hùng dân tộc, nhà quân sự thiên tài của nước ta thế kỷ XVIII.

Nguyễn Huệ cùng Nguyễn Nhạc, Nguyễn Lữ lãnh đạo cuộc khởi nghĩa của nhân dân Tây Sơn, Bình Định (1781), sau đó, phát triển thành cuộc chiến tranh nông dân trong cả nước, lật đổ chế độ phong kiến nhà Nguyễn ở Đàng Trong, đánh thắng cuộc chiến tranh xâm lược của phong kiến Xiêm (1784 - 1785), lãnh đạo nghĩa quân lật đổ chế độ phong kiến họ Trịnh ở Đàng Ngoài, xóa bỏ triều đại phong kiến nhà Lê mục nát (1786).

Trước sự xâm lược của phong kiến Mãn Thanh, cuối năm, tại Kinh đô Phú Xuân (Huế), Nguyễn Huệ lên ngôi Hoàng đế, lấy niên hiệu là Quang Trung, thống lĩnh quân đội mở cuộc hành quân thần tốc ra Bắc. Chỉ trong 5 ngày đêm, đầu Xuân Kỷ Dậu (1789), quân đội của Quang Trung đã quét sạch 20 vạn quân xâm lược Mãn Thanh ra khỏi bờ cõi, khôi phục nền độc lập, thống nhất của nước ta.

NGUYỄN VĂN HUYỀN (1908 - 1975). Giáo sư, tiến sĩ văn học. Sau Cách mạng Tháng Tám 1945, làm Giám đốc Vụ Đại học kiêm Giám đốc Viện Viễn Đông Bác Cổ Hà Nội. Từ tháng 11-1946, làm Bộ trưởng Bộ Giáo dục. Ông là đại biểu Quốc hội các khoá II, III, IV, V; Ủy viên Đoàn Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam.

NGUYỄN VĂN THỤY (1913 - 1998). Niên hiệu Bảo Đại - ông vua cuối cùng của triều đình phong kiến nhà Nguyễn (ở ngôi từ năm 1925 đến tháng 8-1945). Từ tháng 9-1945, Bảo Đại được Chủ tịch Hồ Chí Minh mời làm Cố vấn của Chính phủ lâm thời nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Tháng 3-1946, Bảo Đại được cử sang Trung Quốc thực hiện chính sách giao hảo của Chính phủ ta với chính quyền Tưởng Giới Thạch, nhưng sau đó đi Hồng Kông và không về nước. Năm 1949, Bảo Đại được Pháp đưa về làm Quốc trưởng chính phủ bù nhìn. Đến tháng 10-1955, Bảo Đại bị Mỹ phế truất và đưa Ngô Đình Diệm thay thế.

PHẠM VĂN ĐỒNG (1906 - 2000). Quê xã Đức Tân, huyện Mộ Đức, tỉnh Quảng Ngãi. Tham gia phong trào học sinh sinh viên để tang chí sĩ yêu nước Phan Chu Trinh và bị đuổi học. Năm 1926, dự lớp huấn luyện chính trị do lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc tổ chức tại Quảng Châu. Năm 1927, về hoạt động ở Nam Kỳ và được cử vào Kỳ bộ Nam Kỳ của Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên. Năm 1929, bị bắt và bị kết án 10 năm tù, đày đi Côn Đảo. Năm 1936, được trả lại tự do, ra hoạt động công khai tại Hà Nội. Năm 1940-1941, hoạt động tại miền Nam Trung Quốc, sau đó trở về nước tham gia tổ chức xây dựng căn cứ địa cách mạng Cao - Bắc - Lạng.

Sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945, được cử vào Chính phủ lâm thời làm Bộ trưởng Bộ Tài chính, được bầu vào Quốc hội liên tục từ khóa I đến khóa VII.

Từ năm 1947, được cử giữ nhiều trọng trách: Đại diện Chính phủ tại Nam Trung Bộ, Phó Thủ tướng Chính phủ (1949), rồi Thủ tướng Chính phủ (1955), sau đó là Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng đến năm 1987. Ông là Trưởng đoàn đại biểu Chính phủ ta tham gia các Hội nghị Phôngtennoblô (1946), Hội nghị Giơnevơ (1954), Hội nghị Băngđung (1955) và nhiều hội nghị quốc tế khác.

Ông là Ủy viên dự khuyết Trung ương Đảng (1947), Ủy viên chính thức (1949). Từ năm 1951, ông liên tục được bầu là Ủy viên Trung ương Đảng, Ủy viên Bộ Chính trị Trung ương Đảng cho đến năm 1986. Từ năm 1987 đến năm 1991 là Cố vấn Ban Chấp hành Trung ương Đảng.

PHAN ANH (1912 - 1990). Người xã Tùng Ảnh, huyện Đức Thọ, tỉnh Hà Tĩnh. Trước Cách mạng Tháng Tám, ông là Chủ tịch Tổng hội sinh viên, tốt nghiệp Khoa Luật Đại học Đông Dương, luật sư và giáo sư Trường tư thục Thăng Long (Hà Nội), thành viên tích cực của cuộc vận động truyền bá quốc ngữ và phong trào thanh niên.

Sau Cách mạng Tháng Tám, ông tham gia thành lập Hội Liên hiệp quốc dân Việt Nam, là Chủ tịch Ủy ban kiến thiết quốc gia, Bộ trưởng Bộ Quốc phòng trong Chính phủ kháng chiến, Tổng Thư ký Phái đoàn Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đi dự Hội nghị Phôngtennoblô ở Pháp (1946). Trong kháng chiến chống Pháp, từng là Bộ trưởng Bộ Kinh tế, Bộ trưởng Công thương, Bộ trưởng Thương nghiệp, Bộ trưởng Ngoại thương. Ông được cử làm Ủy viên Đoàn Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam khóa I và khóa II, Phó Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam khóa IV. Là đại biểu Quốc hội từ khóa II tới khóa VIII. Luật sư Phan Anh còn là một trong những người sáng lập Hội Luật gia Việt Nam, Ủy viên Ban Thường vụ Hội Luật gia quốc tế, Phó Chủ tịch Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, Phó Chủ tịch Hội đồng Hòa bình thế giới.

PHÊĐÔRÔP, A. P. Sinh năm 1901, là một nhà lãnh đạo phong trào du kích ở Ucraina (thuộc Liên Xô trước đây) trong Chiến tranh vệ quốc vĩ đại của Liên Xô. Là đảng viên Đảng Cộng sản Liên Xô từ năm 1927; từ năm 1938 là Bí thư thứ nhất Tỉnh ủy Trécnigóp (từ tháng 9-1941 hoạt động bí mật), là Tư lệnh Binh đoàn du kích Trécnigóp. Phêđoróp hai lần là Anh hùng Liên Xô. Từ năm 1957 đến năm 1979 là Bộ trưởng trong Chính phủ của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Ucraina, đại biểu Xôviết tối cao Liên Xô.

PÍCH, VINHEM (Wilhelm Pieck) (1876 - 1960). Lãnh tụ của Đảng và Nhà nước Cộng hòa dân chủ Đức, chiến sĩ của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế.

Năm 1895, V.Pích gia nhập Đảng Xã hội Dân chủ Đức, là một trong những người sáng lập Đảng Cộng sản Đức (1918) và Đảng Xã hội thống nhất Đức (1946). Năm 1918, là Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Từ năm 1935, là Chủ tịch Ban Chấp hành Đảng Cộng sản Đức. V.Pích là Ủy viên Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản (1928 - 1943), rồi Ủy viên Đoàn Chủ tịch Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản (1931 - 1943). Thời kỳ 1943 - 1945, là một trong những người lãnh đạo Ủy ban "nước Đức tự do", là một trong hai Chủ tịch Đảng Xã hội thống nhất Đức (1946 - 1954), là Chủ tịch nước Cộng hòa dân chủ Đức (10-1949).

T

TÁT XINH I, ĐỒ LÁT ĐỒ (Jean-Marie, de Lattre de Tassigny) (1889 - 1952). Đại tướng Pháp, nguyên Tổng Thanh tra quân đội Pháp.

Chỉ huy Quân đoàn I Pháp (1944 - 1945), Đ.Tátxinhi được cử sang làm Cao ủy kiêm Tổng Chỉ huy quân viễn chinh Pháp ở Đông Dương (1950).

Hòng cứu vãn thế thất bại của Pháp ở Đông Dương, Đ.Tátxinhi chủ trương đẩy mạnh chính sách "lấy chiến tranh nuôi chiến tranh, dùng người Việt đánh người Việt". Sau khi phát triển quân nguy, tăng cường khối cơ động chiến lược và xây dựng phòng tuyến boongke vây quanh đồng bằng Bắc Bộ, Đ.Tátxinhi mở cuộc tiến công ra Hòa Bình (14-11-1951) nhưng đã bị quân dân ta đánh bại, làm cho kế hoạch đó hoàn toàn phá sản. Một tuần sau Đ.Tátxinhi về Pháp chữa bệnh và chết.

TÔN ĐỨC THẮNG (1888-1980). Người xã Mỹ Hoà Hưng, thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang. Năm 1910, ông làm thợ trong xưởng máy của Hải quân Pháp tại Sài Gòn. Năm 1912, ông tổ chức cuộc bãi công ở Nhà máy sửa chữa tàu thủy Ba Sơn; sau sự kiện đó, bị mật thám Pháp truy bắt phải bỏ trốn sang Pháp, làm thợ máy trong lực lượng hải quân Pháp.

Năm 1919, ông tham gia cuộc binh biến của công nhân và thủy thủ Pháp tại biển Đen nhằm chống lại cuộc chiến tranh can thiệp phản cách mạng của bọn đế quốc vào nước Cộng hòa Xôviết Nga.

Năm 1920, ông trở về nước, xây dựng Công hội bí mật tại Sài Gòn - Chợ Lớn và lãnh đạo cuộc bãi công của công nhân Ba Sơn tháng 8-1925 thắng lợi. Năm 1927, được cử vào Ban Chấp hành Kỳ bộ Nam Kỳ của Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên. Cuối năm 1929, trong vụ án đường Bácbiê (Sài Gòn), ông bị thực dân Pháp bắt, kết án 20 năm khổ sai, đày ra Côn Đảo.

Cách mạng Tháng Tám 1945 thành công, được chính quyền cách mạng đón về, ông tham gia ngay vào cuộc kháng chiến chống Pháp của nhân dân Nam Bộ.

Năm 1951, ông là Chủ tịch Mặt trận Liên Việt, năm 1955 là Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Từ năm 1960, ông là Phó Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Sau khi Chủ tịch Hồ Chí Minh tạ thế, ông được cử giữ chức

Chủ tịch nước và giữ chức vụ đó cho đến khi qua đời. Ông đã được tặng thưởng Huân chương Sao vàng và nhiều huân chương cao quý khác.

TORUMAN, HARI (**Harry Truman**) (1884 - 1972). Thuộc Đảng Dân chủ Mỹ, là Tổng thống thứ 33 của nước Mỹ (1945 - 1953), người hạ lệnh ném hai quả bom nguyên tử xuống Hirôshima và Nagasaki (Nhật Bản). H.Truman là một trong những người khởi xướng đường lối "chiến tranh lạnh" sau Chiến tranh thế giới thứ hai.

TRẦN CANH (1903 - 1961). Người Tương Hương, Hồ Nam (Trung Quốc), gia nhập Đảng Cộng sản Trung Quốc (1922), vào học Trường Quân sự Hoàng Phố (1924, khóa I), đi học ở Liên Xô (1926), tham gia khởi nghĩa Nam Xương (1927), giữ chức Tiểu đoàn trưởng. Sau đó, đi Thượng Hải làm công tác tình báo... Tham gia Vạn lý trường chinh (1934), sau đó, làm Tư lệnh Quân khu Thái Nhạc.

Sau năm 1949, làm Phó Tư lệnh Quân khu Tây Nam kiêm Tư lệnh Quân khu Vân Nam. Chủ tịch Chính phủ nhân dân tỉnh Vân Nam, Phó Tư lệnh Quân chí nguyện nhân dân Trung Quốc tại Triều Tiên, Phó Tổng tham mưu trưởng Quân giải phóng nhân dân Trung Quốc rồi Thứ trưởng Bộ Quốc phòng, được phong hàm Đại tướng năm 1955.

Trần Canh là Ủy viên dự khuyết Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa VII, Ủy viên Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa VIII.

Những năm 1949 - 1950, Trần Canh được cử giữ chức cố vấn quân sự bên cạnh Quân đội nhân dân Việt Nam, nhiều lần được làm việc với Chủ tịch Hồ Chí Minh.

TRẦN ĐĂNG NINH (1909-1955). Nhà hoạt động Đảng và Nhà nước Việt Nam, là đảng viên Đảng Cộng sản Đông Dương từ năm 1936. Năm 1940, tham gia lãnh đạo phong trào đấu tranh vũ trang ở Bắc Sơn. Năm 1941, là Ủy viên Trung ương Đảng. Năm 1945, là Ủy viên Ủy ban khởi nghĩa. Năm 1947, phụ trách công tác kiểm tra Đảng và sau đó làm Phó Tổng thanh tra Chính phủ. Từ năm 1950, là Tổng cục trưởng Tổng cục Cung cấp Bộ Quốc phòng. Tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng, ông được bầu lại làm Ủy viên Trung ương Đảng.

TRẦN QUỐC TUẤN (**Trần Hưng Đạo**) (? - 1300). Thuộc dòng dõi hoàng tộc, quê ở Nam Định. Ông là nhà quân sự thiên tài thời Trần, anh hùng dân tộc. Với cương vị Quốc công tiết chế (Tổng Chỉ huy quân đội), Trần Quốc Tuấn là người lãnh đạo hai cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Mông - Nguyên thắng lợi thế kỷ XIII. Ông luôn luôn coi lợi ích dân tộc là tối cao, chủ động giải quyết mọi sự bất hòa trong hoàng tộc nhằm củng cố khối đoàn kết dân tộc. Ông là tác giả *Hịch tướng sĩ*, *Binh thư yếu lược*, *Vạn Kiếp tông bí truyền thư* - những kiệt tác binh thư trong lịch sử nước nhà. Sau khi mất, Trần Quốc Tuấn được truy phong là Thái sư Thượng phụ Thượng quốc công, tước Nhân Võ Hưng Đạo Đại Vương.

TRƯỜNG CHINH (1907-1988). Tên thật là Đặng Xuân Khu, nhà hoạt động cách mạng, nhà tư tưởng lý luận, nhà thơ (bút danh Sóng Hồng), nhà báo, quê ở làng Hành Thiện, xã Xuân Hồng, huyện Xuân Trường, tỉnh Nam Định. Tham gia hoạt động cách mạng từ năm 1925, gia nhập Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên năm 1927.

Từ năm 1936 đến năm 1939, là Ủy viên Xứ ủy Bắc Kỳ, đại biểu Đảng Cộng sản Đông Dương trong Ủy ban Mặt trận dân chủ Bắc Kỳ. Năm 1940, là quyền Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Đông Dương. Năm 1941, là Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Đông Dương và năm 1951 được bầu lại là Tổng Bí thư Đảng Lao động Việt Nam. Năm 1958, là Phó Thủ tướng Chính phủ kiêm Chủ tịch Ủy ban Khoa học Nhà nước. Tại Đại hội III (9-1960), Đại hội IV (12-1976), Đại hội V (3-1982) được bầu lại vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam, là Ủy viên Bộ Chính trị. Từ năm 1960 đến năm 1981 là Chủ tịch Ủy ban Thường vụ Quốc hội. Năm 1981 được bầu làm Chủ tịch Hội đồng Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Từ tháng 7-1986 đến trước Đại hội VI của Đảng, lần thứ ba ông được bầu vào cương vị Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Việt Nam.

TUỞNG GIỚI THẠCH (1887 - 1975). Người tỉnh Triết Giang, Trung Quốc. Học quân sự ở Nhật. Năm 1923, giữ chức Tham mưu trưởng Tổng hành dinh Chính phủ quân sự Quảng Đông. Năm 1924, được Tôn Trung Sơn cử đi khảo sát về quân sự ở Liên Xô, rồi về nước giữ chức Hiệu trưởng Trường Quân sự Hoàng Phố. Sau khi Tôn Trung Sơn mất, Tưởng Giới Thạch giữ chức Chủ tịch Ban Thường vụ Ban Chấp hành Trung ương Quốc dân Đảng, Tổng Tư lệnh quân cách mạng quốc dân. Năm 1943, tái nhiệm chức Chủ tịch Chính phủ Quốc dân Đảng. Năm 1948, giữ chức Tổng thống. Tháng 1-1949, Tưởng Giới Thạch từ chức; cùng năm rút ra Đài Loan tiếp tục giữ chức Tổng tài Quốc dân Đảng và Tổng thống Trung Hoa dân quốc ở Đài Loan.

V

VI QUỐC THANH (1913 - 1989). Người dân tộc Choang, Quảng Tây (Trung Quốc), gia nhập Đảng Cộng sản Trung Quốc (1931), tham gia Vạn lý trường chinh (1934). Trong thời kỳ chiến tranh chống Nhật, ông lần lượt giữ các chức vụ: Phó Hiệu trưởng Phân hiệu Trường Đại học quân chính kháng Nhật, Lữ đoàn trưởng Lữ đoàn 9 thuộc Sư đoàn 3 Tân tứ quân, Sư đoàn phó Sư đoàn 4, Tân tứ quân.

Thời kỳ chiến tranh giải phóng, là Tư lệnh Binh đoàn Tô Bắc đã chiến quân Hoa Đông, Chính ủy Binh đoàn số 10 đã chiến quân số 3.

Năm 1950, được cử sang Việt Nam làm Trưởng đoàn cố vấn quân sự. Năm 1955, được phong quân hàm Thượng tướng.

Sau năm 1956, ông lần lượt giữ các chức vụ: Tỉnh trưởng tỉnh Quảng Tây, Chủ tịch Chính phủ kiêm Bí thư thứ nhất Khu ủy Khu tự trị Choang Quảng Tây, Chính ủy Quân khu Quảng Tây, Bí thư thứ hai Trung Nam Cục Đảng Cộng sản Trung Quốc, Bí thư thứ nhất Tỉnh ủy Quảng Đông, Bí thư thứ nhất Quân khu Quảng Châu, Ủy viên Hội đồng Quốc phòng...

Sau năm 1965, là Phó Chủ tịch Hội nghị chính trị hiệp thương toàn quốc khóa IV, khóa V.

Tại Đại hội VIII Đảng Cộng sản Trung Quốc, ông được bầu làm ủy viên dự khuyết, sau chuyển lên ủy viên chính thức. Từ Đại hội IX đến Đại hội XII Đảng Cộng sản Trung Quốc, ông đều được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương và Bộ Chính trị.

VÕ NGUYỄN GIÁP. Sinh ngày 25-8-1911, tại làng An Xá, xã Lộc Thủy, huyện Lê Ninh, tỉnh Quảng Bình. Sớm tham gia phong trào yêu nước và gia nhập Tân Việt Cách mạng Đảng. Thời kỳ 1936-1939, hoạt động công khai tại Hà Nội. Năm 1940, sang Trung Quốc, được gặp lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc, sau đó cùng Người trở về tham gia xây dựng căn cứ địa ở Cao - Bắc - Lạng. Võ Nguyên Giáp được Chủ tịch Hồ Chí Minh giao nhiệm vụ thành lập Đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân tháng 12-1944, tiền thân của Quân đội nhân dân Việt Nam. Tại Hội nghị toàn quốc của Đảng năm 1945 ở Tân Trào (Tuyên Quang), được bổ sung vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng.

Sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945, ông được cử giữ nhiều trọng trách trong bộ máy nhà nước: Bộ trưởng Bộ Nội vụ, Chủ tịch Quân sự ủy viên hội, Trưởng đoàn đại biểu Chính phủ ta tại Hội nghị trù bị Đà Lạt. Năm 1948 được phong quân hàm Đại tướng, Bộ trưởng Bộ Quốc phòng kiêm Tổng Tư lệnh Quân đội nhân dân Việt Nam.

Ông được giao nhiệm vụ lãnh đạo, chỉ huy quân đội qua nhiều chiến dịch từ Việt Bắc, Thu Đông 1947 đến Biên giới 1950, Điện Biên Phủ 1954, và cuối cùng là Chiến dịch Hồ Chí Minh lịch sử 1975.

Từ Đại hội II (2-1951) đến Đại hội IV (12-1976) liên tục được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng và Bộ Chính trị. Đại hội V (3-1982) được bầu lại vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Ông là đại biểu Quốc hội liên tục từ khoá I đến khoá VII. Từ năm 1955 được cử làm Phó Thủ tướng Chính phủ, sau này là Phó Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng liên tục cho đến năm 1991. Hiện là Chủ tịch danh dự Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam, Hội Cựu chiến binh Việt Nam.

VÔRÔSILÔP, KLÊMENT EPHÊMÔVÍCH (1881 - 1969). Nhà hoạt động nổi tiếng của Đảng Cộng sản và Nhà nước Liên Xô, Nguyên soái Liên Xô (1935). Ông gia nhập Đảng Xã hội Dân chủ Nga năm 1903 và đứng về phía những người bolshevik. K.E.Vôrôsilôp là một trong những người tổ chức và lãnh đạo Hồng quân, Anh hùng vệ quốc Liên Xô, từng giữ nhiều chức vụ quan trọng của Đảng và Nhà nước Liên Xô: Ủy viên Bộ Chính trị (1926 - 1960), Ủy viên Đoàn Chủ tịch Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô (1956), Ủy viên nhân dân phụ trách quân sự và hải quân (1925), Ủy viên nhân dân quốc phòng Liên Xô (1934 - 1940), Ủy viên Hội đồng Quốc phòng Nhà nước (1941 - 1945), Phó Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Liên Xô (1946), Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Xôviết tối cao Liên Xô (1953 - 1960)...

X

XALĂNG, RAUN (**Raoul Salan**) (1899 - 1984). Đại tướng trong quân đội thực dân Pháp, đã nhiều lần sang Đông Dương, kể từ những năm 20 của thế kỷ XX, khi còn là trung úy. Tháng 10-1947, R.Xalăng trực tiếp chỉ huy chiến dịch tiến công lên Việt Bắc, nhưng bị thất bại và bị triệu hồi. Từ cuối năm 1950, trở lại Đông Dương làm Phó tướng của Đ.Tátxinhi. Từ năm 1952, giữ chức Tổng Tư lệnh quân viễn chinh Pháp ở Đông Dương. Do liên tiếp bị thất bại trong các chiến dịch Hòa Bình, Tây Bắc (1952) và Thượng Lào (1953), R.Xalăng lại bị gọi về nước (5-1953).

XANH TONY, GIANG (**Jean Sainteny**) (1907 - 1978). Là nhân viên ngân hàng ở Đông Dương từ năm 1929 đến năm 1931 và ở Paris từ năm 1932 đến năm 1939, rồi phục vụ trong phong trào kháng chiến chống phát xít ở Pháp. Năm 1945, đến Trung Quốc, cầm đầu phái đoàn quân sự Pháp tại Côn Minh gọi tắt là M.M5; J.Xanhtony đến Việt Nam từ năm 1945 đến năm 1947. Trong thời gian này, J.Xanhtony có nhiều lần tiếp xúc với Chủ tịch Hồ Chí Minh. Là thành viên của Pháp tại Hội nghị Giơnevơ năm 1954. Sau năm 1954, J.Xanhtony là Tổng lãnh sự Pháp đầu tiên tại Hà Nội. Ông là người tổ chức các cuộc tiếp xúc bí mật giữa Henry Kítxinhgiơ và đại diện Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ở Paris năm 1969.

XTALIN, V.V. (1879 - 1953). Nhà hoạt động nổi tiếng của Đảng Cộng sản và Nhà nước Liên Xô. Năm 1898, gia nhập Đảng Công nhân xã hội - dân chủ Nga rồi trở thành đảng viên bolshevik sau Đại hội lần thứ II của Đảng. Tại Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương do Hội nghị đại biểu toàn Nga lần thứ VI, 1912 bầu ra, được cử vắng mặt vào Ban Chấp hành Trung ương.

Thời kỳ chuẩn bị tiến hành cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa Tháng Mười Nga, Xtalin là Ủy viên trong Trung tâm quân sự cách mạng do Trung ương thành lập để lãnh đạo khởi nghĩa.

Thời kỳ nước ngoài vũ trang can thiệp và nội chiến, Xtalin là Ủy viên Hội đồng Quân sự cách mạng. Năm 1922, được bầu là Tổng Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô. Năm 1941, Xtalin được cử làm Chủ tịch Hội đồng Ủy viên nhân dân Liên Xô.

Trong chiến tranh vệ quốc (1941 - 1945), là Chủ tịch Ủy ban Quốc phòng và là Ủy viên nhân dân Bộ Quốc phòng Liên Xô, Tổng Tư lệnh tối cao các lực lượng vũ trang Liên Xô. Ông còn là tác giả của nhiều tác phẩm lý luận.

XUPHANUVÔNG (1909 - 1995). Nhà hoạt động của Đảng và Nhà nước Lào, nguyên Ủy viên Bộ Chính trị Ban Chấp hành Trung ương Đảng Nhân dân cách mạng Lào, Chủ tịch nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào, Chủ tịch Mặt trận Lào xây dựng đất nước (Neo Lào Hắcxạt).

Trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ, Xuphanuvông đã giữ nhiều trọng trách: Thủ tướng Chính phủ kháng chiến Lào, Chủ tịch Mặt trận Lào yêu nước (Neo Lào Hắcxạt). Ông là đại biểu các lực lượng cách mạng Lào tham gia các Chính phủ liên hiệp Lào lần thứ nhất (1957 - 1958), lần thứ hai (1962 - 1964) và lần thứ ba (1974 - 1975). Ông là người có nhiều cống hiến to lớn vào việc xây dựng và củng cố tinh thần đoàn kết chiến đấu và tình hữu nghị Lào - Việt.